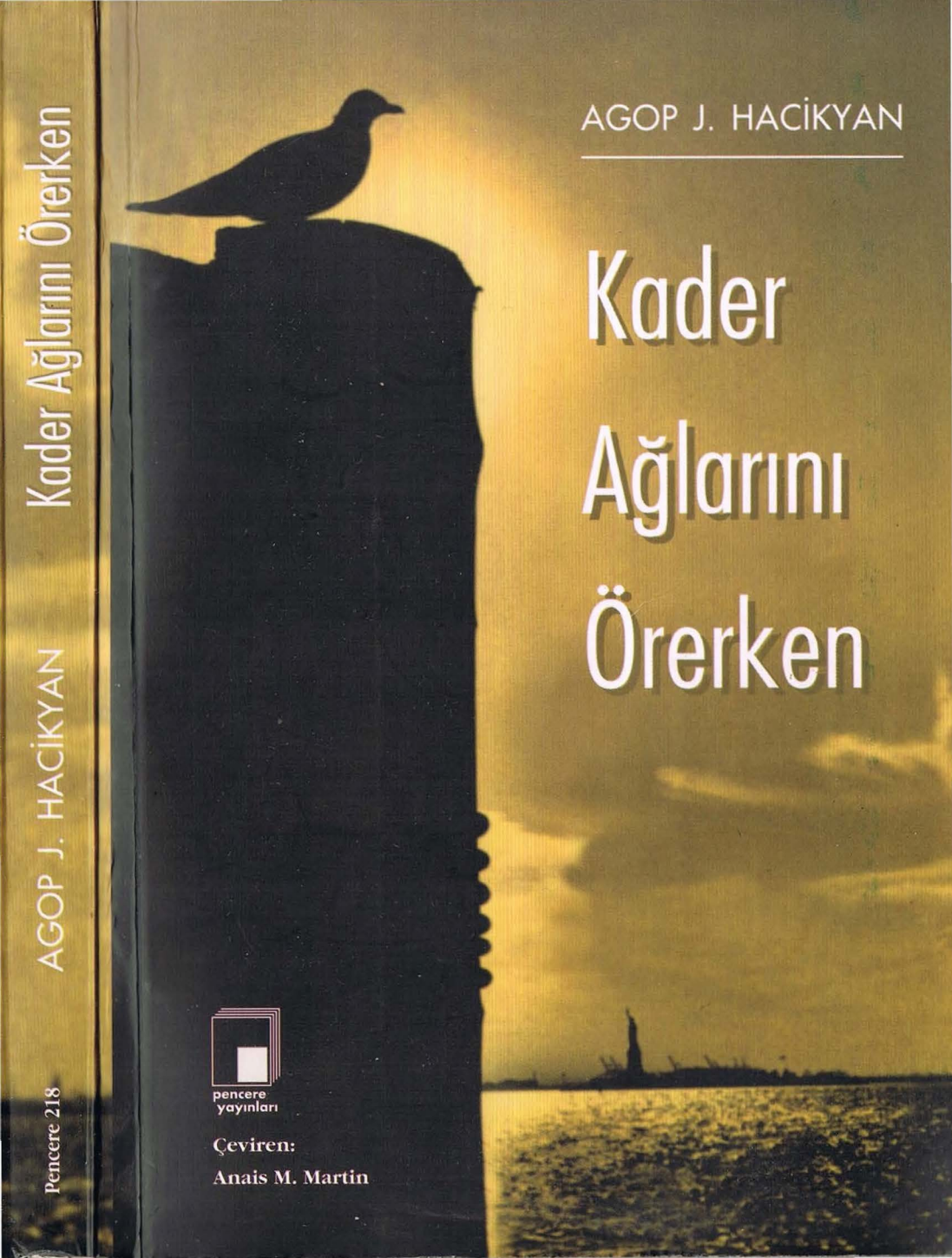

AGOP J. HACİKYAN
Kader Ağlarını Örerken
pencere yayınları
Çeviren:
Anais M. Martin
AGOP J. HACİKYAN
Kader Ağlarını Örerken
Pencere 218

Agop J. Hacikyan
Kader Ağlarını Örerken

Bu kitabın Yayın hakları
Pencere Yayınlarına aittir
© Agop J. Hacikyan
Éditions Libre Expression Itée 2002 baskısından çevrilmiştir
Birinci Baskı: Eylül 2007
Kapak: Hüseyin Yoldaş
Kapak ve İç Baskı: Kilim Matbaacılık Maltepe Mah. Litros yolu
Fatih San. Sitesi No: 12/204 Zeytinburnu - İstanbul
Tel: 0212 612 95 59

Yayın Yönetmeni: Muzaffer Erdoğdu

ISBN 978-975-8460-12-0

PENCERE YAYINLARI: 218
info@pencereyayinleri.com

Osmanağa Mah. Pavlonya Sok. No. 10/6 Nuhoğlu İşhanı
Kadıköy / İSTANBUL TEL: (0216) 414 64 41

Agop J. Hacikyan

Kader Ağlarını Örerken

Çeviren: Anais M. Martin

1

"Nur, seni görmem gerek. Bugün; öğleden sonra uçakla İstanbul'a geliyorum. Soru sorma, yüz yüze konuşmayı yeğlerim." Bu cümleleri bir solukta, ard arda sıralayan Altan, sanki o anda kardeşinin yedinci katta bulunan bürosuna tırmanmış gibi, soluksuz kalmıştı.

Nur; bekleyişin gerilimini dağıtmak için dışarıyı izlemeye başladı. Dışarıda süre giden yaya ve araç trafiğinin yanı sıra bir gün önceki şiddetli ayaklanmanın yıkıntıları görülmekteydi.

Birkaç haftadan beri İstanbul'da gerilim hissedilir şekilde artmıştı. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal'in Selanik'te dünyaya geldiği evin, yöre Rumları tarafından yakıldığı söyleniyordu. Ve birdenbire, 6 Eylül 1955 günü akşamüstü, şehrin aşağı mahallelerinden yükselen vahşi homurtular sokakları doldurdu. Halk öç alma peşindeydi

Kısa bir süre önce hükümet; sert bir tavırla Rumların, Musevilerin ve Ermenilerin mallarını vergilendirme kararı aldı. Yine aynı azınlıklar, baskı ve zorla Anadolu'nun en üçra köşesine çalışma kamplarına gönderilmişti. Öfke kuluçkadaydı sanki. Ayrıca, Müslüman olmayanların askere alınma olayı da erkekler tarafından haksızlık olarak nitelendirilmişti. Onları zorla ailelerinden koparmak, hepsini derinden yaralamıştı.

Polisin araya girmesiyle ortalık sakinleşmiş gibi görünüyordu. Ancak bu durum insanların üzerine çökmüş, bir tür yanıltıcı uyuşukluk gibiydi.

'Devrimci' denen canavar, karanlık köşelerden uyanarak kendini göstermiş ve halk üzerinde bir takım haklar iddia etmeye başlamıştı.

Vahşi kalabalık herkesi hazırlıksız yakaladı. Çapulcular önce evlerin avlularında toplandı sonra her biri, ellerine geçirdikleri taşlarla, sopalarla sokaklara döküldüler. Büyük meydanlarda bir araya geldikleri zaman sayıları öyle çoktu ki kendileri bile şaşırdılar. O zaman yumruklarını havaya kaldırdılar. Bu kargaşayı gerçekleştirmek isteyenler işlerini tamamlamışlar amaçlarına ulaşmışlardı. Her biri kükreyerek ve içlerinde biriktirdikleri kini haykırarak bu insanları galeyana getirdi. Yağmadan uzak durmaya çalışanlar bile, oluşan insan seline kendilerini kaptırdılar. Açlıktan gözü dönmüş biri küçük bir bakkal dükkanının vitrinini kırıp bir ekmek çaldı. Eli sopalı adamlar çalıp çırpmaya başlamıştı. Bir genç, bir köpeği taşa tuttu, o sırada yağmacılar ise Musevi, Rum ve Ermeni tüccarları taş yağmuruna tutarak bazılarının ölümüne neden oldular.

Hava kararıyordu, meşaleleri yaktılar. Gözleri dönmüştü, öyle ki aralarından bir çılgının Rumlara ait dükkanlardan birini ateşe vermesi, her tarafın yakılmasına yetti. Kiliselerden bazıları bile yanıp kül olmuştu. Daha sonra, bu yabani çapulcular, bir karınca yuvasından hızla etrafa yayılan karıncalar gibi dört bir yana dağıldılar. Beyoğlu İstiklal Caddesini (La Grande Rue de Pera) yakıp yıktılar, harabeye çevirdiler. Konsolosluklara saldırdılar. Gece olduğunda ayaklanan bu insanlar tüm şehri yağmalamışlardı.

Canavar ölmemişti, geçmiş geri dönmüştü. Tıpkı 1896'daki öldürme olayları gibi... Tıpkı, 1915'te Ermenilerin yerlerinden yurtlarından sürülüp katliama uğratılmaları gibi. Ölü sayısı öylesine çoktu ki, daha sonra bu olaya soykırım denecekti. 1922'de İzmir'in yakılması gibi... Ve insan kırımına uğratılan Rumlar, Kürtler gibi.

Hükümetin tutumu ve politik (siyasi) sorunlar, Nur'un hem canını çok sıkıyordu, hem de bu olayları, 'ticareti engelleyici' neden olarak görüyordu. Kişisel görüşü bu yöndeydi. Diğer yandan bu olaylara bir de babasının hastalığı eklendi. Bu da; aile içinde sorunlar yaşanacağının habercisiydi.

Bir an; içindeki, bu türden kötü önsezileri kovarak sakinleşmeye çalıştı. Aslında, telaşa kapılmak için hemen hemen hiçbir nedeni yoktu, geleceği belirlenmişti: otuzunu henüz geçmişti, Harvard mezunu bir avukattı. Babası Rıza Bey ona güvenmiş ve bir aile imparatorluğu (şirket) olan Kardam'ın genel müdürlüğünü ona bırakmıştı. Bu karar ağabeylerini kıskandırmıştı. Özellikle de ağabeylerin en büyüğü Ramazan'ı... çünkü o, bu görevi çoktan hak ettiğine inanıyordu. Ancak ataerkil aile yapısı ve bu nedenle babaların sorgulanamaz baskısı tüm Kardam ailesince bilinirdi. Evlatlardan hiçbirinin soru sorma, yorum yapma yetkisi yoktu. İsteseler de seslerini çıkaramazlardı.

Yalnızca Rıza Bey'in en çok sevdiği karısı Leyla bir soru sorma cesaretini buldu:

— Neden 'O'? Rıza kupkuru bir sesle yanıtladı:

— Çünkü Nur; oğullarım arasında adımı sürdürebilme yeteneğine sahip tek insandır ve çünkü ben, böyle karar verdim.

Çocukların her biri babalarının, küçük oğlundan yana kesin bir seçimi olduğunu biliyorlar sabırla susuyorlardı. Bu ayırım, kardeşler arasında sürekli kıskançlık krizlerine neden oluyordu. Nur'un; kişilik özellikleri dışında, eğitimi de üvey kardeşlerinden farklıydı. Doğal ve içtendi. Üstelik fiziki yapısı ile de Rıza Bey'in fotokopisi gibiydi. Uzun boylu, adaleli, yanık tenli, iri yeşil gözlüydü.

***

Nur; alnını cama yapıştırmış, dalmış gitmişti. İşte aşağıda İstanbul... Tramvaylar, vatmanların durmadan çan çalmalarına karşın kalabalığın içinden kendilerine yol açmakta zorlanıyorlardı. Galata Köprüsü; bilindiği gibi, arabalar, bisikletler ve yayalarla tepeleme doluydu. Uzakta, Ticaret gemilerinin dümen suları Marmara'da türnak izleri bırakıyormuş gibi görünüyordu.

Nur, uzaktan bir arabalı vapurun düdüğünü duyar gibi oldu. Bu güçlü siren sesi, mutlaka küçük balıkçı kayıklarını uyarmak içindi. Boğaziçi'nin Avrupa ve Asya yakaları arasında

deniz trafiği ne denli yoğunsa, bulunduğu binanın önündeki yolda da öylesine kalabalık bir geliş-gidiş vardı. Nur düşüne düşüne öylesine dalmıştı ki sekreterinin kapıyı tıklattığını bile duymadı. Altan bu tür protokole hiçbir zaman aldırmadığı için, kardeşinin bürosuna baskın yapar gibi girdi ve hemen söze başladı:

— Çok kötüye gidiyor. Buraya gel, otur ve beni dinle.
— Bu kadar mı kötü?
— Babamız bir kriz geçirdi. Doktor Bülent başucunda ve...
— Ama... ama tedavisi bitmişti ve çok iyi görünüyordu,
— Bırak ta konuşayım!

Nur, merak etmeye başladı. Kardeşini hiç bu kadar gergin görmemişti. Altan kendisinden on yaş büyüktü ve 'her şey bir yana' koruyucu büyük ağabey rolü oynamaya bayılırdı. Görüntüsü ve alışılmışın dışında iri yapılı oluşu etrafında 'güçlü olduğu' etkisini bırakıyordu. Zaten çok küçükken de kısacık kesilmiş saçları, basık burnu ve kepçe kulaklarıyla çevresinde hep kavgacı bilinirdi. Okumak hiç ilgisini çekmemişti. Evden kaçabildiği zamanlarda Kâhya ile birlikte ata binip fidanlıkta gezmeye çıkardı. Hemen hemen her gün karşılaştığı arkadaşlarıyla 'kaslarını kıyaslama' yarışına girişirdi. Babasının uşağı, onu zorla yakalayıp eve götürdüğü zamanlarda ise, hali görülmeye değerdi. Her tarafı yara bere içinde kalmış bir Altan... Ama o, buna karşılık kahkahalar atarak yaşadıklarını anlatırdı. Annesi; küçüğe yardımcı olmaları için hizmetçileri çağırdığında ise kızar, onlara hırçın bakışlar fırlatır sonra da kendini beğenmiş bir tavırla tek başına banyoya, yaralarını temizlemeye giderdi.

Altan, babasını memnun edebilmek için elinden geleni yapıyordu. Amacı, onun güvenini kazanmak, böylece topraklarında çalışan işçilerin ve köylülerin idaresinin kendisine verilmesini (teslim edilmesini) sağlamaktı. Toprakla uğraşma tutkusu ve işlerini, kendilerini adayarak yapan bu kaba insanlarla ilişki kurmak, onun en sevdiği işti.

Rıza, Kardam şirketinin idaresini Nur'a devrettiğini oğullarına bildirdiği gün, Altan, istediği işin kesinleştiğini hissetti. Artık kredi istemek için bankacılara ya da politikacılara koş-

maya gerek yoktu. O, bir toprak insanıydı. Arazilerin ortasında, bir mezradan ötekine at koştururken, ya da emirlerinin uygulanıp uygulanmadığını gözlerken ve tabii isteklerine uymayanları 'pataklarken' çevresinde nasıl bir etki uyandırdığını biliyordu.

Altan; küçük kardeşini koruyordu. Nur'un bilgisi ve heybeti karşısında büyük kardeşlerinin gösterdiği kıskançlık ona göre acınacak bir durumdu. O; ne kardeşi gibi eğitim yapmak ne de aile şirketinin başına geçmek dileğindeydi. Hatta (kendi) yapmak istedikleriyle karşılaştırdığında, eğitimmiş, aile şirketiymiş her şey boş geliyordu. Ayrıca bu işlerin öyle özenilecek güç de kazandırmayacağını düşünüyordu. Yine de kendi yapamadıklarını yapana saygı duyuyordu. Aynı zamanda da, kendini çölün yakıcı rüzgarına bırakıp, topraklarının tadını çıkarırken, kardeşinin nasıl olup ta onca yıl Birleşik Amerika'da kalabildiğine akıl erdiremiyordu.

— Bu kez durum ciddi, Babamız gerçekten hasta. Söylemeye çalıştığım, bünyesi çok zayıf, öyle ki tedavi edilse bile hastalığı atlatabileceğini sanmıyorum.

— Başka kim biliyor?

— Doktor ve Leyla'dan başka hiç kimse. Ama ailemizi bilirsin, uzun sürmez duyulur. Doktor Bülent açık konuştu: "Bu krizi atlatsa bile bundan böyle Büyük Rıza Bey, 'yarım adam' denilen türden bir yaşlı olacak." Ayrıca aklının başında kalacağı da kesin değil.

— Leyla ne diyor?

Amerika'dan döndüğünden beri Nur; sıkça annesini adıyla çağırma alışkanlığı edinmişti. Sanki onun annesi değil de aileden biri ya da yakın bir dostu olmasını istermiş gibiydi.

— Emirler yağdırıyor ve ev halkını idaresine almak istiyor. Aslında aşiretin başına da geçmek isteyebilir ama nihayetinde o bir kadın.

Nur, ağabeyinin niyetini açığa vurmasını istemiyordu. Kadınlar konusunda takındığı gerici tutum, zaten aralarında unutulmayacak münakaşalara neden olmuştu.

Altan'ın kendini, tüm kadınların amiri gibi görmesi sünnet olduğu gün başladı ve bu kanıyı hiç kimse değiştiremedi. Oy-

sa, 1928'de kabul edilen yasa kapsamında Türk kadınlarına bir takım haklar tanınmıştı. Kendisine bunun ilkeleştiği hatırlatılınca da hırsından küplere biniyor ve "ilke, ilke! Benim evimde, ilke milke anlamam ben" ne; çok eşliliğin neden yasaklandığını anlayabiliyordu, ne de bir kocanın (erkeğin) kendi iradesiyle karısını boşayabileceğinin kaldırılmasını...

Altan'ın çapkınlık maceraları sayıca çoktu ancak, çiftlikte çalışan kızları tütün tarlasında alelacele devirmeye çapkınlık demek ne denli doğru olabilirdi. Ayrıca; her ne kadar orada çalışan işçiler onun bu erkeksi tavırlarına hayranlık duysalar da evdeki kadınlar Altan'ı kınıyordu.

Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün kadınlara tanıdığı yasal haklardan söz etmek, kadın erkek eşitsizliğinin ortadan kalkacağını vurgulamak, ya da yüzyılların geleneği haremi terk edip peçelerini çıkarabilecekleriniden söz etmek Altan için gereksiz ve zaman kaybı olarak algılanıyordu.

Altan bıkmadan yineliyordu: "Dilerim bir gün her şey yoluna girer! Kadınlar da hiçbir zaman terk etmemeleri gereken haremlerine geri dönerler."

Leyla'nın; kocası ile ilgili tüm sağlık sorunlarını ve sakat kalma olasılığını biliyor olması Nur'un canını sıkmıştı.

— Leyla'nın, hiç kimsenin fikrini sormadan, kendi kurallarıyla ve istediği gibi yönetmeye kalkması hep sorun yaratıyor.

— Evet, dedi Altan. Şimdi tüm aileyi etrafına toplayacak ve kendini önemsetmek için olmadık şeyler uydurup anlatacak. Yalnız daha ciddi bir durum var. Sanırım babamız vasiyetini değiştirmiş,

— Nereden biliyorsun?

— Emektar yaşlı uşakların arasında BANA çok sadık olanlar var. Avukat Nurettin Borahan ve babamın baş başa saatler geçirdiklerini haber vermişlerdi. Uzun zamandır işlerini yoluna koymaktan söz ediyordu... sanırım yaptı.

— Bunu, zamanı gelince görürüz. Şimdilik yaşıyor.

Altan ayağa kalktı, epey sıkılmış gibiydi. Tıpkı az önce Nur'un elleri arkasında pencerenin önüne çakılması gibi. Nur, ağabeyinin öyle kolay kolay kimseye gizlerinden söz etmedi-

ğini bilirdi. Ona biraz zaman tanımak gerekiyordu. Altan soru yağmuruna tutulmayı hiç sevmezdi. Öyle zamanlarda yöneltilen soruları hiç duymamış gibi bir hal takınır ya da sorgulayan kişiyi şöyle bir itekleyip, kahkahalar atarak bulunduğu ortamı terk ederdi.

— Sana bir şey içmek isteyip istemediğini bile sormadım. dedi Nur.

Altan şöyle bir döndü, kardeşinin gözlerinin içine baktı:

— Peki, bak şimdi, sen babamızın isteğiyle şirketin başındasın bunu biliyorsun. Şu sıralar en kötü şey ise; senin yerine (yani aslında kendi hakları olduğunu düşündükleri yere) geçmek için.

Turan ve Ramazan'ın komplo hazırlığı içinde olmaları. Onlara göre 'intikam saati' yaklaşıyor.

— Dur bir dakika...

— Bırak da devam edeyim. Vasiyetin içeriğini bilmiyorum ama kesin olan bir şey varsa o da sıkıntıların baş göstereceğidir. Eğer şirket; kadınlar ve çocuklar arasında bölüştürülmüş ise ortalık iyi karışacak. Sen, bir avukat olarak bu işlerin nasıl yürüdüğünü bilirsin. Her birinin söz hakkı olacak, ya oylamaya konacak ya da ona benzer bir şey. Çoğunluğun desteğini alamayacağını tahmin ediyorsundur.

Nur da ağabeyi kadar neyin ne olduğunu biliyordu. Altan'ın açıklamalarının ardından uzun bir sessizlik oldu. Babaları ölür ölmez, Ramazan ailenin başına geçip, 'lanet ruhlu' Turan'ın da yardımıyla ana-baba kalıtının canına okuyacaklardı. Kendisinden en az yirmi yaş büyük olan ağabeyleri ile hiçbir zaman ilişkisi olmadı. O; dünyaya geldiğinde, öbürleri çoktan Almanya'ya askeri bir koleje gitmişlerdi. Daha sonra ise, beraberlikleri, dini bayramlarda verilen yemeklerde sofra başları ile sınırlı kaldı, o kadar. Altan'a gelince; onun da ağabeylerine öyle saygı filan duyduğu yoktu: "Göstermelik, sırma şeritli korkaklar! Bir de büyüklük taslarlar. Onlar hiçbir zaman düşmana karşı savaşmadılar. Sonuna kadar kendilerine uygun sığınaklar bulup, tek kurşun atmadan savaşı bitirdiler. Savaştan sonra da yeniden ortaya çıkıp birer bakanlığa kapağı atmanın yolunu aradılar. Çürük askerler!"

***

Altan da savaşa katılmamıştı. Savaştan yenik çıkan Türkiye, 'müttefik' devletlerle silahsızlanma antlaşması imzaladığı zaman, o ancak onsekiz yaşındaydı. İmparatorluk; Avrupa ve Arabistan'da tüm topraklarını kaybetmişti. Daha da kötüsü, ittifak devletleri Türk topraklarında kalıp, polisi ve jandarma güçlerini denetlemeye başladılar. Sultan'ın Müttefik devletlerin koşullarını kabul ederek, ülkenin özgürlüğünü feda ettiği görülüyordu. Altan, genç yaşına karşın kendini aşağılanmış duyumsuyordu.

Sonra, olağanüstü bir cesaretle babasından habersiz, Anadolu dağlarında bir araya gelen direnişçilere katılmaya gönüllü oldu. Babasının Ankara'ya gitmesi onun özgürce karar almasını sağlarken, direnişçiler için de Altan'ın onlara katılması oldukça önemli bir yardımdı.

Doğuştan otoriter kişilikli oluşu sayesinde arazilerindeki köylüleri de Yunanlılara ve mütefiklere karşı savaşmaya ikna etti. O sıralar yeni reşit olmasına karşın, insanları yönetme yeteneğini ortaya koymuştu.

— Senin yanındayım Nur. Öbür gün babamı görmek için Antep'e gideceğim. Onunla olamadığım için vicdan azabı çekiyorum.

— Kendini suçlama. İlk kez Yeniköy'de birkaç gün geçireceksin, dinlenmeye çalış. Hem deniz havası sana çok iyi gelecektir.

— Mümkün değil, Bafra'daki fidanlıkları denetlemem gerek. Uçakla Samsun'a gitmek zorundayım. Ayrıntıları daha sonra sana bildiririm.

Nur, kendi kendini sorguluyordu. Acaba Antep'e gitmeli miydi? Hem İstanbul'u terk etmemek hem de babasının yanında olmak istiyordu. Ağabeyini birkaç dakika daha yanında alıkoyabilmek için ortaya yeni bir konu attı:

— Azınlıklara karşı yapılan ayaklanmadan haberin var mı?

Altan'ın yüzü sanki birden çöktü:

— Yine mi bu pis hikaye! Yeniden başlıyor! Geçmişten asla ders almayacağız!

Nur, üzgün üzgün başını salladı.

— Ne yazık ki yabancı basın konuya gereken ilgiyi göstermedi. Onlara göre bu olayları hazırlayan Türk gizli haber alma teşkilatıymış.

Altan yanıtlamadı... gitmişti.

***

Altan gittikten sonra Nur, bu akşam doğru dürüst çalışamayacağını duyumsadı. İş olsun diye belgeleri düzenlemeyi denedi... olmadı. "En iyisi eve gidip dinlenmek" diye düşündü.

Gökyüzü bulutluydu o nedenle akşam beklenen zamandan önce çökmüştü. Ufukta gün batımının parlak kırmızı renkleri gök mavisini çevreliyor, açık lila haleler yerini koyu bir morluğa bırakıyordu.

Eve dönerken Nur, içinin karmaşasını yeniden düzenlemeye çalıştı. Altan'la yaptıkları konuşmayı düşündü. Babalarının hastalığının aile içi ilişkileri olumsuz yönde etkileyeceği kesindi, buna karşın şirketin işleri çok ilerleme kaydetmişti. Memlekette birtakım olaylar olurken, Kardam İmparatorluğu mucizeler yaratıyordu. Elinde olsa; ulusun yaşadığı zorluklara da yeni kaynaklar bulmak isterdi.

Uluslararası Kardam ve Oğulları şirketi Rıza Bey tarafından kurulmuştu. 1918 yılında Rıza'nın politika hırsı azaldı. Nedeni Almanya'nın bozguna uğramasıydı. Türklerin de müttefik olarak bu yenilgiden payını alması, onu daha ölçülü davranmaya zorlamıştı. Rıza da kendini bütünüyle işine vermişti.

Jön Türkler gurubu üyeleri, işlerin tersyüz olmasından son derece rahatsız oldular. Kimileri istifa etti. Kimileri de sürgüne gönderildi. Osmanlı İmparatorluğunun birçok bakanının yüz binlerce Ermeni'ye yapılanlar nedeniyle savaş suçlusu oldukları ortaya çıktı. Kimileri de Avrupa'da öldürüldü.

Tüm bu işler sürerken, aklı başında ve işini bilen bazıları ise, savaş sırasında oynadıkları pek de şerefli denemeyecek oyunların, herkes tarafından bilinmesine karşın ne servetlerini kaybettiler ne de bulundukları mevkileri. Yaşamlarını aynı biçim ve düzeyde sürdürdüler, tıpkı Vali Rıza Bey gibi.

Nur yüksek sesle düşündüğünü fark edip şaşırdı:

— Bir gün mutlaka içimi, yüreğimi açıklığa kavuşturmalıyım.

Anılarını bir araya getirmeye çalıştı. Annesi Leyla gerçi ona, babasının geçmişinden söz etmişti ama, bunlar hep Rıza'nın önemli bir kahraman olduğunu vurgulayan öykülerdi. Yani onun ilgisini çekecek şeyler değildi.

***

Eyalet valisi olmasına karşın Rıza, bu görevin ona sağladığı güç ve olanaklara sırtını dönerek kendini bütünüyle arazilerinin yönetimine adamıştı. Güneydoğu Anadolu'daki pamuk tarlalarına bir de Karadeniz kıyılarında edindiği toprakları eklemişti. Tütün onun için yeni bir uğraştı ama toprak ekime öyle elverişliydi ki bu iş sayesinde Kardam ailesi servet kazandı.

Ergenlik yaşlarında sık sık yaptığı bir şey vardı Rıza'nın... Çöl rüzgarların hızını kesmesini ve havanın serinlemesini bekler sonra, yola çıkardı. Önce büyük zeytinlikleri bir boydan bir boya kesen patikadan geçer, sonra fıstık çamlarının bulunduğu fidanlığa ulaşırdı.

Aile, uzun zamandır bu işle uğraşıyor Orta Asya'nın tüm gereksimini karşılayarak fıstık pazarını elinde tutuyordu.

Tepenin doruğunda, eğri bir çam ağacı kayalığa yaslanmıştı. Bu yeşil şemsiyenin altında, kum fırtınalarının parçaladığı ve dev bir koltuğa dönüştürdüğü kaya göze çarpıyordu. Rıza'nın gizli köşesi burasıydı. Kayadan tahtına oturur ve manzaranın; ay ışığı ile maviye dönüşmesini izlerdi. Yakında, buraların tamamen ona ait olacağını düşünür ve arazilerini göz alabildiğince büyütüp, sınırlarını genişletmek üzere kendi kendine söz verirdi. Rıza, sözünü tuttu... ülkenin başlıca büyük toprak sahiplerinden biri olmuştu.

İleri görüşlüydü. Türkiye'nin ilkel ekonomik yapısını geliştireceğini öngörüyor ve donanımlı, henüz ortaya atılmamış bir sanayinin temellerini atmak için güzel ilişkiler kurmayı düşünüyordu.

Hükümet ortamındaki dostları Rıza'ya; nakliyat şirketleri kurmak, geliştirmek ve ürünlerini kıyı bölgelerine kadar ulaştırmak yolunda kolaylıklar sağladı.

Mustafa Kemal, ülkenin özgürlüğünü ve özerkliğini korumak açısından kendi kaynaklarıyla yetinebilmesi yönünde bastırıyordu. İşte Rıza planını tam bu aşamada hayata geçirdi. Önce yabancı kapital önerilerini geri çevirdi. Kardaşlar; servetlerinin tamamını Türkiye'nin hizmetine sunuyorlardı. Ama Rıza'nın emel ve istekleri önemli bir engelle karşılaştı... Servetini verirse, elindeki kadrolar ve teknisyenler gidebilirdi. Sürekli yinelediği şey şuydu: "Türkler köylülerden, askerlerden ve devlet memurlarından oluşmuş bir millettir. Sanayiden anlamazlar." (bu tür işler/kadrolar azınlığın elindeydi)

İki yetişkin oğlunu asker olarak yetiştirmişti. Ancak rütbelerinin yüksek olmasına karşın bu meslek için çapsız ve yeteneksiz insanlardı.

Ticaret, bankacılık, sanayi/endüstri Rumlar ve Ermenilerin yani azınlığın tekelindeydi. Ve o; Rıza Bey ise, bir zamanlar 'Pantürklük' adına Ermenilerin peşine düşmüştü.

Hükümet, yıllardan beri 'etnik birlik' oluşturmaya gayret ediyor, Türkiye'yi homojen bir millet haline getirmeye çalışıyordu. Karışık (kozmopolit) insan kalabalıkları, kuşkulu elemanlar olarak algılanıyor (sayılıyor) sürgüne gönderiliyorlardı. Bu sürgünler nedeniyle önemli kadrolar boşaldı ve ülke ekonomisinin dengesi bozuldu. Politikada özgür olmak adına hükümet ne olursa olsun yabancı güçlerden yardım istemeyi kendine yasaklamıştı.

Rıza Bey, küçük oğlunu kendi tahtına oturtabilmek için, gerekli tüm donanımı, eğitim ve bilgiyi alabilmesi için onu yurtdışına göndermişti... İki yıldan beri, Nur Kardam imparatorluğunu yönetiyordu. Ancak yetkileri sınırlıydı çünkü baba otoritesi; (Altan'ın alçak sesle yinelediği diktatörlük) işlerinin, üç karısının ve varislerinin üzerinde baskın biçimde sürüyordu. Her şeye karşın 'güç'ü elinde tutmak istemesini anlamak olası değildi.

***

Akşam serinliği. Küçük bir esinti, Nur'u az da olsa canlandırdı. Biraz daha iyi duyumsuyordu. Denize (çılgınlık dere-

cesinde) tutkundu. Boğaz kıyısında bulunan Kardam Malikanesi 1840'ların ortalarına kadar Osmanlı vezirlerinden Kıbrıs'lı Mehmet Paşa'ya aitti. Büyük Savaş'tan hemen önce, Paşa'nın mirasçıları, Boğaz kıyısındaki bu muhteşem Yalı'yı; Antep Valisi Rıza Bey'e satmaya karar verdiler.

Zamanla (yıllar geçtikçe), Yeniköy'le İstanbul'un merkezi arasında ulaşım ve iletişim ağları öylesine gelişti ki, bir zamanlar yalnızca yaz aylarında Boğaz'daki yalılarında yaşayan çevre sakinlerinin büyük bir bölümü, artık yaz-kış Boğaziçinde oturuyordu. Nur da aynı şekilde Boğaz'daki Yalısında yaşamayı, İstanbul'daki apartman dairesine yeğliyordu. İstanbul'un bu yöresine her zaman tuhaf bir nostaljik bağı olmuştu, ayrıca burası onun (bir tür) sığınağıydı. Amerika'ya gidinceye kadar tüm yazlarını Yeniköy'de geçirmişti. Her eşyanın, her odanın hatta minicik bir nesnenin, yada Boğaz'ın Asya-Avrupa yakaları arasında salınan arabalı vapurların bile ona çağrıştırdığı mutlu anılar vardı.

Tatlı ve sakin bir gece başlıyordu. Körfezin denize bakan camekanlarının aksi denize yansıyordu. Asya yakasında bulunan Paşabahçe cam fabrikasının ışıklarının parıltısını uzaktan seçebiliyordu. Sanki bu parıltılar; Boğazın iki yakası arasında işaret ışığı gibi uyumlu bir şekilde gidip geliyordu.

Nur; parka bakan kütüphanede oturuyordu. Bu akşam ve hafta sonunu birlikte geçirmek üzere davet ettiği dostlarını karşılamadan önce, beynini kurcalayan kötü düşünceleri kovmak için bir bardak viski içiyordu.

— Her şey tamam Beyefendi. Rüzgar durdu, soğuk içecek servisini terasta yapmayı önerecektim.

Kerim, alışılagelmiş siyah kostümünü giymiş, patronunun önünde saygıyla eğiliyordu. O; bu 'reverans'ı ailenin tüm büyüklerinin önünde yapardı. Yaşlı emektar; Nur dört yaşında olduğu sıralar Kardam ailesinin yanında çalışmaya başlamıştı.

Antalya kökenli Kerim, çok genç yaşında, denizciliğin/denizin türlü cilvelerini ve zorluklarını öğrenmişti. Bir yandan Akdeniz'in rüzgarını, fırtınasını, akıntısını öğrenirken, diğer yandan da ailesinin rızkını çıkarmıştı. Karısı Ayşe mutfakta hizmet ederken, Kerim, Nur'la ilgilenirdi. Ona, usta bir tayfa olabilme-

nin inceliklerini öğretir, bir yandan da gemileri denizin dibine çeken canavarları ve çeşitli efsaneleri anlatırdı. Nur, anlatılanları hem merakla dinler hem de korkudan tir tir titrerdi.

— Gidip giyineyim Kerim Ağa. Ayrıca her sefer bana bir şey söyleyeceğin zaman 'önümde eğilme' diye kaç kez rica etmiştim sana.

— Gayet tabii Beyefendi. Bir daha unutmam.

Bu sözlerden sonra dışarı çıkmak için geri çekilen yaşlı uşak yine de vücudunu hafifçe öne eğdi.

— İlahi Kerim, tatlı insan.

Nur hem mırıldanıyor hem de gülümsüyordu. Kerim, en az babası kadar titiz ve dikkatliydi. İlerlemiş yaşına ve romatizmalı mafsallarına karşın bu kuralları ömrünün sonuna kadar sürdüreceği kesindi.

Çocuklar büyükleriyle konuşurken tüm terbiye kurallarına uyuyorlardı. Uşaklara gelince, onlar da mutlaka; sağ ellerini önce hafifçe kalplerine, sonra dudaklarına ve kirpiklerine kadar değdirerek temenna'da bulunuyorlardı Bu tür küçük, nazik davranışlar ailenin muhteşem geçmişinin ifadeleriydi.

Nur için bu davranışlar modası geçmiş alışkanlıklardı. Babasını da; bu eskimiş sosyal uyum kurallarına fazla tutkun olduğu için eleştirirdi. Osmanlı İmparatorluğu on yıllardır bitmişti.

Nur; protokol konusunda özgürlükten yanaydı. Aslını söylemek gerekirse, görgü kurallarını bir şekilde sarsmaktan gizli bir zevk duyuyordu.

Sosyal ve profesyonel konumunun ona dayattığı zorunluluklar umurunda değildi. Örneğin; bir şekilde hem kendini eğlendirmek, hem de çevresini saran yüksek sosyete ortamını şaşırtmak için, sık sık çevre değiştiriyor ve sosyete takımının küçük gördüğü insanlarla görünüyordu.

"Geleneklerle bağlarımı koparıp kendimi sakinleştirmenin en iyi yolu", böyle söylenerek büyük salona gidip viskisini tazeledi. Dudaklarından belli belirsiz bir gülümseme geçti. Konukların gelişini sabırsızlıkla bekliyordu. Özellikle de birini... bu genç kadını her görüşünde yüreği; bir cımbızla sıkıştırılıyormuş gibi oluyor, heyecanlanıyordu.

Nur, şehir merkezinde paralı gençlerin ölçüsüz ve çılgın hı-

zıyla yaşıyordu. Sosyetik akşamlara katılıyor. konserlere gidiyor, sinema ve gece kulüplerinde boy gösteriyordu. Hele yanında hoş arkadaşlar olduğunda bu gezmelere bayılıyordu.

Yanında gezdirdiği harika yaratıkların onu 'iyi bir parti' olarak algıladıklarını fark ediyordu. Kendisini evlilik tuzağına düşürmeye çalıştıklarının bilincindeydi. Kuşkusuz, etrafını saran ve onu baştan çıkarmaya çalışan kadınların, bu türden oyunlarını biliyor, ancak görmezden geliyordu. Bu durum Esin'le karşılaşıncaya kadar sürdü.

Esin Ozan'la kuzini Rana'nın düzenlediği bir davette karşılaştı. Bu kuzin; arabuluculuk/çöpçatanlık konusunda yüksek sosyetede öyle ünlenmişti ki "Aşk Tanrıçasının Türkiye şubesi" diye anılmaya başlamıştı. Nur'un gönül işlerine karışma konusunda inat eder ve onu delirtirdi... Ancak Nur; bu kez, Amiral Bristol hastanesinde staj yapan bu genç hanımla birlikte olmaktan çok hoşnuttu.

Nur ve Esin, sonunda Markiz Pastanesinin çay salonunda buluştular. Üçüncü buluşmalarında ise, modaya uyarak Yekta adlı bistroya gittiler.

Nur'un aklına yeniden genç kadının görüntüsü geldi. Oval yüzü, iri siyah gözleri, etli dudaklar ve küçük güzel bir burun... Son buluşmalarında çok sade, mavi keten bir elbise giymişti. İnci bir kolyeden oluşan bir tek takısı, parıldadıkça, hem kehribar siyahı saçlarının parlaklığını arttırıyor hem de güneş yanığı tenini belirginleştiriyordu. Mizah anlayışı ve ukalalık etmeden konuşması Nur'a çok çekici gelmişti çünkü, otuzuna yaklaşmış olmanın verdiği deneyimle, kadınsı konuşmaları iyi bilir, zekadan uzak olanları hemen fark ederdi... Ayrıca Esin'in sade giysileri de onu heyecanlandırıyordu.

Nur, aynada görüntüsünü gözden geçirdi:

— Bu gece onca insan çağırmamalıydım. Bunu, onunla başbaşa kalmaya cesaret edemediğim için yaptın! Sen, salak bir aşıksın!

Kerim kapıyı tıklattı:

— İlk konuklar geldi Beyefendi.

II

Nöbetçi subayı, önce kusursuz bir selam çaktı sonra haber verdi:

— Sabri ve Haydar Özkul beyler huzura kabul edilmek isterler. Çok acilmiş, albayım.

Bugünkü görüşme listenizde yoklar, ancak sizinle görüşme konusunda ısrar ediyorlar.

— Haber verin gelsinler. Bize kahve servisi yapın. Sonra da konu ne olursa olsun rahatsız edilmek istemiyorum, diye emretti Ramazan.

Albay Ramazan; kıyafeti konusunda tepeden tırnağa kusursuz olmaya özen gösterirdi. Askerlerinin üniformaları konusunda da özellikle çok titizdi. Asla memnun olmaz, hatalıyı cezalandırmak için mutlaka bir neden bulurdu.

Ramazan eğitimini; Bavyera'da, katı kurallı disiplini ve profesörlerinin (mükemmel) üstünlükleriyle ünlü bir kolejde tamamlamıştı. Bu kurum, Bavyera'lı asillerin oğullarını, bir de şiddete dayalı Alman askeri eğitimine hayran olan yabancı gençleri kabul ediyordu.

1914'te, Türkiye, Almanya'nın safına geçmeye başlamıştı. Rıza Bey, iki büyük oğlunu bu yeni müttefike teslim ederek, onlara bağlılığını ifade etmek istiyordu. Henüz; sınırdan oldukça uzakta bulunan Antep'te postal sesleri duyulmuyordu ama, Rıza, yaklaşan çatışma olasılığını bildiğinden güç elde etmenin yollarını belirliyordu. Jöntürk(ler) hükümetinin yanlış yolda olduklarına inanmıştı. Ancak politika konusunda öyle

hırslıydı ki, bir yandan siyasi efendilerini memnun etmek için elinden geleni yaparken, diğer yandan sınır ötesindeki Almanya'ya kendini göstermenin çaresini arıyordu.

***

Ramazan; küçükken, şişman, sakar bir çocuktu. Ayrıca asabi ve içten pazarlıklıydı. Rıza Bey, büyük oğlunun bu durumuna üzülüyordu. Çünkü oğlu, eğitimde başarılı olamadığı gibi, ailenin servetini idare edebilecek yetenekten de yoksundu. En iyisi onu, her şeyden alelacele uzaklaştırıp, askerlik mesleği yönünde yetişmesini sağlamaktı

İşte bu nedenledir ki Ramazan; birdenbire kendini; dillerini anlamadığı, geleneklerini bilmediği yabancı bir memlekette buluverdi. Ailenin ilk evladı olarak ayrıca; yine kendisiyle aynı okula gönderilmiş olan küçük kardeşi Turan'a göz kulak olmak görevi de verilmişti.

İki yeniyetme genç, kadınların yönettiği bir yaşam düzenini terk ediyorlardı. Anne, dadı ve hizmetçilerden oluşan bu guruba hükmetmeleri kolaydı çünkü dünyaya, geleceğin Beyleri olarak gözlerini açmışlardı.

Ramazan; safkan Arap atları amatörü olan babasından hiçbir zaman sıcak bir ilgi göremedi. Berbat bir biniciydi. Atı bir parça tökezlese hemen sızlanır, beceriksizliğinin acısını da ahırda görevli hizmetkârlardan çıkarırdı. Çocukların en büyüğü olarak, bu türden davranışlarla erkek kardeşlerinin ve uşakların üzerinde otorite kuracağını düşünürdü. Ayrıca erkek çocuk olarak evdeki tüm kadınlara, (anne, kızkardeşler, hizmetçiler) üstünlük taslardı.

Bey'in oğluydu, gelecekte Bey olacağına göre, bunu şimdiden çevresine öğretmeliydi.

Ramazan'ın ve Turan'ın koleje gelişleri fark edilmeyecek gibi değildi. Öncelikle giyim tarzları... çünkü Güneydoğu Anadolu'nun kılık kıyafeti, Bavyera'ya hiç mi hiç uymuyordu. Bu durum, okul arkadaşlarının kaba saba alaylarına neden oluyordu. Ramazan söylenenleri anlamıyor ama onunla dalga geçildiğini fark ediyordu. İlk kez kendini aşağılanmış hissedi-

yordu. Onları dövmek istiyordu ama sayıca çok fazlaydılar. Onlara sövmek istiyordu ancak öfkeden onu bile yapamıyordu. Öcünü alacaktı, hepsini (böcek gibi) ezecekti. Yatılı okulun ücreti Rıza Bey tarafından fazlasıyla ödeniyordu, öyle ki iki kardeşin ayrıcalıklı bir biçimde, çift yataklı özel odaları vardı. Kapılarını kapattıklarında, Ramazan erkek kardeşine saldırıyor ve tüm hırsını ondan çıkarıyordu.

Kolejde geçirdiği dört yıl boyunca gündelik yaşam, Ramazan için giderek bir işkenceye dönüşmüştü. Bilgiçlik taslamakta birinci, 'fizik gücü' içeren tüm çalışmalarda sonuncuydu. Turan'dan nefret ediyordu çünkü o; öğrenciler arasındaki kavgalara/ dövüşlere katılmıyordu. Onun bu davranışı Ramazan için alçaltıcı bir durumdu. Kardeşinden nefret ediyordu ama bir yandan da ona ihtiyacı vardı kuşkusuz.

Ramazan, bu köpeklere neden Antep Beyinin oğlu olduğunu kanıtlasındı ki... Bu itler, Antep şehrinin yerini bile bilmiyorlardı. Goethe okurken şöyle bir cümleye rastlamıştı: *"Der mensch fangt an beim Baron"* yani; "İnsan olmak Baron olmakla başlar!" Ona gelince, o bir vali oğluydu. Yani Barondan da yüksek... işte bu kendini herkesten yüksek görme(si) hayatı boyu Osmanlı İmparatorluğuna ve kendisine karşı olanları aşağılamasına ve hor görmesine neden oldu.

Eğitiminin sonu, Ramazan için başarılardan oluşmuş bir taç gibiydi! Onursal bir Alman subayı olduğunu kanıtlayan parşömen kağıda yazılmış diploması vardı. Ayrıca şatafatlı kılıcını takıp, kapısını özel şoförünün açtığı kocaman bir arabaya bindiğinde, sınıf arkadaşlarının kıskanç bakışlarını üzerine çekmeyi başarmıştı.

Bir emir eri, Haydar kardeşleri Ramazan'ın bürosuna kabul etti ve arkalarından aceleyle çift kanatlı, kapitone kapıyı kapattı.

Sabri Haydar; iki metreye yaklaşan boyu, kalın ensesi, kısa kesilmiş saçları ve en az yüzotuzbeş kiloluk gövdesiyle hatırı sayılır bir görünüme sahipti. Kardeşi Özkul ise, tam tersine kısa boylu, kel ve zayıf yapılıydı. Şaşıydı ve yuvarlak çerçeveli gözlük takıyordu.

Ramazan, gelenlerin yüzüne öfkeyle dik dik baktı. Askeri

karargahtaki bürosunda birilerini kabul etmek zorunda bırakılmaya tahammülü yoktu. Sakinleşmeye çalışarak tabakasından bir sigara çıkardı, yaktı. Kırmızı yüzlü dev Sabri, olduğu yerde kıpırdamadan durdu ve kardeşine döndü. Her zaman ikisi adına Özkul düşünür ve konuşurdu:

— Çok vaktinizi almayacağız Albay Kardam. Kardeşinin gözlerine bakıp onayını aldıktan sonra ekledi:

— Amerikan tütünlerini balyalaması için ustabaşına fazladan ikiyüz dolar vermeyi önerdik. Bu işi işçilerle halletmesini söyledik. Bir kuruş fazla ödemeyeceğimizi de belirttik. Bana bunun son kararımız olup olmadığını sordu. Özkul sinirli bir şekilde sustu. İki kardeş Ramazan'ı göz hapsine almışlardı. Haydar kardeşler yaptıkları işin Ramazan'ı heyecanlandırmasını istediklerinden böyle davranıyorlardı. Özkul konuşmasını sürdürdü:

— Bu alçak Ömer Bedir böyle sorunca ben de teklifinizi ikiyüz elliye çıkarabileceğinizi ekledim ama hâlâ duraksadığını görünce fiyatı biraz daha arttırdım ve ona, "üçyüzden bir kuruş fazla yok" dedim.

Özkul sustu.

Sessizlik... Ramazan konuşmanın devamını bekliyordu. Kardeşi Turan'ın da burada bulunmasını ve bu konuşmaları duymasını isterdi. Şu anda kendi kendine karar vermekten acizdi. Turan her zaman böylesi durumlarda ne yapılacağını bilirdi, "keşke burada olabilseydi" diye düşündü.

Haydar kardeşlerin suratı tamamen ifadesizdi. Ramazan sessizliği sürdürmeyi isterdi ama dayanamadı:

— E, e..?

Özkul cesaretini toplayıp tek solukta yanıtladı:

— Bizi tehdit etti. Beşyüz dolar vermezsek gidip her şeyi polise anlatacağını söyledi.

Ramazan hırsından kudurmak üzereydi, öfkesini zar zor bastırdı, bağırmaya başladı:

— Alçaklar, eğer işler kötüye giderse ikinizi de temizlerim. Defolun! Hayatınız pamuk ipliğine bağlı ona göre.

Özkul'un korkudan çenesine felç inmiş gibiydi. Yine de bir açıklama yapmayı denedi:

— Ben, yeryüzünde üçyüz dolara hayır diyebilecek insan yoktur sanmıştım. Burada, basit insanların yaşadığı (düşük) mahallelerde elli dolar için insan öldürürler...

— Doğru. Böylece kendimi suçlu durumuna düşürmeden derinizi yüzdürebilirim. Defolun buradan, diye gürledi Ramazan.

Hırsla yerinden kalktı ve onlara kapıyı gösterdi. Nasıl bir tutum sergilemesi gerektiğini de çok iyi bilemiyordu... Çünkü kaçakçılık için zar zor oluşturduğu bağlantılar ve düzenler, Haydar kardeşlerin beceriksizliği nedeniyle tehlikeye düşmekteydi. Mutlaka Turan'la (bu durumu) konuşmak gerekiyordu. Ancak bu ve benzeri zorluklarla karşı karşıya kaldığında illa ki kardeşine fikir sormak zorundaydı ve bu bağımlılık onu son derece sinirlendiriyordu. Aslında büyük ağabey olarak kararlar almalı, yönetmeli hatta hükmetmeliydi ama yaş farkına karşın bu ikilinin beyni Turan'dı, her zaman Turan... Çocukken yaptığı gibi onu bir güzel dövmek istiyordu. Ancak kardeşinin varlığı, Ramazan'ın 'olmazsa olmaz'ıydı. Sekreterlik yapan askere emretti:

— Bana hemen Albay Turan'la bir görüşme bağlayın.

Sonra, çok değerli bir ağaçtan yapılmış olan bir kutu açtı. İçinde kristal likör takımını saklıyordu. Ensesi sinirden kasılmış bir halde, büyük bir kadehi nefis Fransız konyağıyla doldurup ardı ardına iki tane yuvarladı.

III

Kardamların sarayı, yalıların aksine kıyıda değildi. Hafifçe içerlekti. Dar bir nhtıma bakan binanın etrafı, dikkatle işlenmiş bir arazi ve iç bahçelerle çevriliydi. Çeşmeler, yapay gölcükler, alacalı renklerde çiçekler; sık ağaçların ve yapraklarının oluşturduğu bu bahçeye; prenslere ait bir park havası veriyordu. Parıltılar saçan begonviller, bol yapraklı serviler ve meşeler geniş dallarını küçük dolambaçlı yollara doğru eğerek, parkı, adeta kızgın yaz güneşinden koruyorlardı. Birden, mehtaplı gece eğlenceleri için hazırlanmış kaplumbağalar ortaya çıktı. Bunlar; kabuklarının üstüne balmumu ile fenerler yapıştırılmış hayvanlardı ve geceye farklılık kazandırıyorlardı.

Vali Rıza, Yeniköy'e yerleştiğinden bu yana, ana binanın içini, Doğu ve Batı estetiğini bir araya getirerek yeniden düzenlemişti. Yirmisekiz odalı ev; zarif yatak odaları, makyaj odaları, ilginç duvar kağıtlarıyla kaplanmış yemek salonları, resmi kabul odaları ve maundan yapılmış geniş bir kütüphaneden oluşuyordu.

Her yıl, Kardam ailesi, Antep'in (bu kent Cumhuriyet'in ilanından sonra Gaziantep adını almıştır) boğucu sıcağından kaçıp sakin bir yaz geçirmeye gelirdi. Programlarında: Boğaz'ın serin sularında yüzmek, öğleden sonraları uyumak ve esintili koya karşı oturup dinlenmek vardı.

Akşam, bütün aile, karşı yakada (Asya) güneşin batışını izlemek için terasta toplanırdı.

Akşamın alacakaranlığında öyle bir huzur ve sükunet vardı

ki, bazen Boğazın karşı kıyısından bir horozun ötüşünü ya da bir köpeğin havlamasını duymak olasıydı.

Avrupa yakasının Yeniköy'le Büyükdere arasında kalan tepelerinde de Elçiliklerin şatafatlı binaları vardı. Yabancı görevliler ve Osmanlıların ileri gelenleri, sık sık büyük şölenler tertiplerdi. Kardam ailesi hemen her zaman bu davetlere çağrılı olurdu.

Sırası geldikçe, Vali Rıza da büyük davetler verir, 'Mehtap' adı verilen, ay ışığında denizde konserler verilen geceler düzenlerdi. Bu geceler, her zaman, olağanüstü yıldızlı bir gökyüzü altında, havai fişek gösterisi ile noktalanırdı.

Nur'un telefonu çaldığında, o da benzer bir mehtabı hayran, hayran izlemekteydi.

— Altan sen misin?

Hat cızırtılıydı. Nur ahizeyi sallamaya başladı. Sanki böyle yaparak parazite engel olabilirmiş gibi.

— Evet, bugün öğleden sonra sana ulaşmaya çalıştım. Büronu aradım, evini aradım ama santral bir türlü hattı bağlayamadı.

— Ne oluyor?

Yanıtın gelmesi gecikti. Hattın cızırtısı artmıştı.

— Alo, Altan orada mısın?

Boğuk bir ses yanıtladı:

— Evet Nur... baba... bir kalp krizi geçirdi.

Nur, aklına gelen soruları sormaya cesaret edemedi. Ayrıntıları karşı taraftan bekledi.

— Onu hastaneye kaldırdığımızda çok geç kalınmıştı. Üzgünüm küçüğüm. Eğer...

Altan sustu, heyecan ve üzüntüden sesi kısılmıştı. Nur, bu haberin ağırlığıyla nefesinin daraldığını hissetti:

— Olamaz...

Sözcükler boğazında düğümlendi.

— İnanamıyorum Altan! Korkunç bir şey bu. Daha iki gün önce onunla telefonda konuşmuştum. Biz hep onun, demir gibi sağlam olduğunu, hiçbir şeyin onu deviremeyeceğini düşünürdük.

— Son krizden bu yana iyice toparlanmıştı. Ona göre has-

talık bitmişti. Hiçbir şey olmamış gibi hareket etmeye başladı ve tabii abartıı.

Nur, gözyaşlarını zaptetmeye çalışıyor ve acıyla dudaklarını ısırıyordu.

— Hatta ona önümüzdeki hafta onu görmeye gideceğimi haber vermiştim. Acele etmeme gerek olmadığını ve her şeyin yolunda gittiğini söyledi.

— Biliyorum, bize söyledi. Sabırsızlıkla seni bekliyordu. Sevincinden çocuk gibi yerinde duramıyordu.

— Nasıl oldu peki?

— Leyla'nın odasındaydı.

İki kardeş, uzunca denebilecek bir an sessiz kaldılar.

— Sonra?

Altan'ın sesi titriyordu.

— Birden, Leyla teyze merdivenlerden aşağı koşmaya başladı. Vücudunun her yanı titriyordu. Ağlıyor ve haykırarak kocasının öldüğünü haber veriyordu. Anlaşılmaz laflar geveliyor ve kocasını kendisinin öldürdüğünü söylüyordu.

— Tanrım inanamıyorum. Neden böyle şeyler söylesin ki? Uydurdu mu yoksa bunları? Peki Safiye, o bu olaya nasıl tepki verdi?

— Annen gibi. Durmadan ağlıyor ve inliyor. Bana kalırsa aklını kaybetti.

— Safiye teyze için üzgünüm Altan. Neyse ki sen oradaydın.

— Ben de öyle düşünüyorum ama, onlara nasıl yardım edebileceğimi bilmiyorum

Aniden Nur'u korkunç bir sıkıntı aldı. İçinden telefonu kapatmak ve onu boğan bu durumdan kurtulmak geldi... sonra toparlandı.

— Altan, annemi telefona çağırsana, onunla konuşmak istiyorum.

— Odasında. Hiç kimseyle konuşmak istemiyor.

Nur'un aklından bir yığın soru geçiyordu:

— Altan, lütfen rica ediyorum, git ve ona hemen onunla konuşmak istediğimi söyle.

Nur, hiçbir zaman Rıza Bey'in ölebileceğini aklına getir-

memişti. Babası, sonsuza kadar yanında kalacakmış gibiydi. Sevgisi saygısından azdı. Ona karşı gerçek bir şefkat duymazdı ama hayranlığı sınırsızdı. O arada aklına, sekiz yıl önce, babasının ikinci karısı Makbule Teyze'nin ani ölümü geldi. Ölümün ardından, haftalar süren uzun bir yas tutulmuştu. Ondan beri, Kardam ailesini hiçbir ölüm etkilememişti. Nedense Nur'a ailede uzun süre bir daha ölüm olmayacakmış gibi gelmişti.

— Alo, cicim, canım.

Annesini kırık dökük ve çatlak sesi, onu bir an titretti ve gerçeğe döndürdü.

— Anne! Çöktüm... siz nasılsınız? Çok acı, hiç beklenmeyen, çok...

Kendi sözcükleri onu birden ağlattı, gözyaşlarına boğuldu. Hıçkırıklarına engel olamıyor ve ağzından bir tek sözcük daha çıkamıyordu.

— Nur, meleğim, zavallı yavrum, babanın her zaman söylediği bir söz vardı hani, onu hatırla; "Allah böyle istedi"

Annesi soluk soluğa konuşuyordu...

— Onu ne çok severdik... sen onun gözdesiydin biliyorsun.

Nur, boğazını temizledi ve yanıtlamadan önce kısa bir an bekledi.

— Bunun Allah'ın takdiri olduğunu biliyorum anne, ama onun ölümü yüreğimi parçalıyor.

Yarın orada olacağım. Sizi seviyorum anneciğim ve aklım hep sizde.

— Ben de seni seviyorum canım. Beni merak etme, her şey yoluna girecek.

Nur, Leyla ile daha uzun konuşmak isterdi ama onu avutacak tek sözcük gelmiyordu aklına. Bu durumda konuşmayı uzatmanın ne yararı vardı... acısı büyük ve çok derindi. Kendi kendisini teselli etmekten bile acizdi...

Büyük salona geri döndü. Gözyaşı akmıyordu, katılmıştı. Boğaza bakan camekanın önünde oturdu. Kısa bir süre önce, Nur; babasının yaşamındaki gizi çözmeyi düşünmüştü. Bir yetişkin oluşundan bu yana, geçmişle ilgili suskunluklar onu hep rahatsız etmişti. Sadece şuradan buradan kulağına çalınan söy-

lentiler vardı. Şimdi (her şeyi) öğrenmenin zamanı gelmişti. Rıza Bey efsanesi, onun devasa zenginliği ve geçmişte katıldığı politik etkinlikler.

***

Rıza Bey, geçen asrın sonunda doğmuştu. Nur'un öğrenmek istediği gerçekleri ortaya çıkarmak zor olacaktı. O zamanlar, insanlar yazılı belge bırakmazlardı. Bu durumda Nur'un çok sabırlı davranması ve babasıyla aynı dönemde yaşamış olup, ayrıca da bazı sırları açıklamayı kabul edecek tanıklar bulup sorgulaması gerekiyordu.

Rıza gençken, Osmanlı İmparatorluğunun ve Halifeliğin çöküşüne tanık olmuş, zamanın şatafat ve zenginliğinin nasıl eridiğini görmüş/yaşamıştı. Daha sonra Büyük Savaş (Dünya Savaşı) dünyayı yakıp yıkmaya geldi! Türkler, İmparatorluklarını yitirmişlerdi. Mustafa Kemal; ülkeyi özgürlüğüne kavuşturmak üzere, Türkiye için başa geçti. Jön Türkler istifa etmeye zorlandı. İçlerinden bazıları, işlerin ters yüz olduğunu görüp, korkudan yurtdışına kaçmayı yeğlediler. Birçok Osmanlı Bakanı, başta oldukları zaman yaptıkları yanlış uygulamalar ve sürgüne gönderdikleri insanlar nedeniyle savaş suçlusu olarak yargı önüne çıkarken, bir bölümü de yurtdışında Ermeniler tarafından yargısız infazla yok edildiler.

Bazıları ise; Vali Rıza Kardam gibi, servetlerini, mevkilerini korumayı becerdiler. Savaşa rağmen ünlerini korudular!

Rıza Bey, kurnaz bir politikacıydı Zeki ve çok karizmatikti. Kürsüye çıktığı zaman dostları, ona bir kez daha hayran olurlar, karşıt olanlar ise onun iğneli konuşmalarından çok çekinirlerdi. Savaş sırasında kırsal alanın en güçlü adamı olmayı kafasına koymuştu. Kendini kumandanlığa terfi ettirerek yörede bulunan ordunun başına geçti.

Ayrıca; siyasi ve askeri sorumlulukları dışında bir tür feodal beylik kurmuş, binlerce dönümlük şamfıstık arazilerini, badem bahçelerini, tütün ve pamuk tarlalarını yönetimi altına almıştı. Arazilerinde çok sayıda Ermeni işçi çalıştırıyordu, ancak onlara Başkentten verilen emirleri uygulamak Rıza Bey'e

iğrenç geliyordu. Ona göre Hristiyanları yok edip, köklerini kazımak hataydı. Ayrıca İslam'ın buyruğu, onları yok etmek değil dinlerini değiştirtmek yönündeydi. Zaten fidanlıklarda da bu insanların tümüne ihtiyaç vardı.

Oysa Suriye çöllerine, ölüme gönderilen Ermeni sürgün kafilelerini Rıza Kardam'a emanet etmişlerdi. Bu çelişkili durumu üstlendi çünkü, o zor ve karışık zamanlarda bile nasıl manevra (hile) yapılacağını çok iyi bilen bir usta olarak ünlenmişti.

Sürgüne gönderilen bu insanların mallarını çok düşük fiyatlarla satın alıp onları sahiplenmişti. Aslında para ödemese de gidenlerin dönemeyeceğini bildiğinden çoğu mala da el koyuyordu. İşini bilen Rıza'nın bu tutumu ona ödül olarak Bölge Valiliğini kazandırdı. Amacına ulaşmıştı. O bölgenin Bey'i olmuştu. Hatırı sayılır bir servet edinmişti. Büyük Millet Meclisi kurulup, Halifeliğin kaldırılması ve Sultan'ın hemen ülkeden kovulması yönünde karar alındığı güne kadar da yaşamını böyle sürdürdü. Millet Meclisi bu zor kararları aldığı gün, Valimiz, aniden istifa etti ve Cenevre'ye gitti. Onun ortadan yok oluşu konusunda kimse araştırma yapmadı. Türklerin o sıralar yapacak öyle çok işleri vardı ki... Milleti yeniden bir araya getirmek, ülkenin saygınlığını yeniden kazanmasını sağlamak gibi...

İsviçre'de kaldığı dört yıl boyunca Rıza Kardam, başarılı bir iş adamı olup, çevresine de sözleri geçen önemli insanları toplamasını bildi. Kaçak kodaman sermayedarlarla dostluk kurdu. Çok iyi bildiği Fransızca sayesinde Rus cemaati üyeleri ile de bağlantılar oluşturdu. Bunları büyük bir titizlikle, ince hesaplarla ve doymak bilmez başarma hırsıyla gerçekleştirdi.

Karılarından ve çocuklarından ayrı olması, sürgünün tadını çıkarmasına engel değildi. Türkiye'de siyasal çalkantı durulup dengelendiğinde, Rıza Bey savaştan hiç zarar görmeden çıkmış biriydi. Üstelik bu zaman zarfında Avrupa piyasasında servetini de üçe katlamıştı.

1926 yılının bir ilkbahar günü, eski Vali, Doğu Ekspresi ile İstanbul'da Sirkeci Garına indi. Kalabalığın arasında, kendine güçlükle yol açarak çıkışa yollandı. Asya yakasında bulunan

Haydarpaşa Garına gitmek için bir kayık kiraladı. Kayık, yoğun deniz trafiği nedeniyle zikzaklar çizerek ilerleyebiliyordu. Denizin üstü; kayıklar, arabalı vapurlar, ticaret gemileri ve balıkçı kayıkları tarafından istila edilmişti.

Aynı akşam, Rıza Bey, Antep'e gitmek üzere trene bindi.

***

Kardam ailesinin reisliği konusunda değişen hiçbir şey olmamıştı. İşte önünde saygıyla duran karıları, itaatkâr çocukları ve sadık uşakları yan yana sıralanmışlardı. Yeniden özgürlüğüne kavuşan bu ülkede yeniden geleceğini kurmak için önünde sınırsız olanaklar açılmıştı.

Ancak, oluşturduğu olağanüstü yaşamı ve hatırı sayılır servetine karşın içinde açıklanamayan bir boşluk, onu sürekli rahatsız etmişti... Yalnız ilk eşi Safiye bir kez konuyu ima etmeyi denedi ama Rıza Bey anlamamazlıktan geldi. Safiye, kocasının, güzel Ermeni sığınmacı Maro ile yaşadığı tutkulu aşk öyküsünü çok net anımsıyordu. Ama hiçbir zaman tepki vermemiş sessiz kalmıştı. Yenilgiyi kabul edip daha sonra da konuyu tamamen aklından çıkardı. Besbelli unutmaya karar vermişti.

Eski Vali, arkasında yanıtlanamamış birçok soru bırakmıştı. Bir dönem dost olanlar ve düşmanlar birer birer yok oldular. Geride kalanların bellekleri de gölgelendi...

Rıza'nın aile bireyleri; bir tür korku ve dindarlık arasında gidip geliyordu. Bu nedenle de Kardam adlı bu klanın hiçbir üyesi 'hazır sırası gelmişken' deyip çevrilen yasadışı işlere kulak kabartmadı, soru sormadı(lar). Onlar Rıza'nın aile içindeki kalender, babacan ve yumuşak başlı imgesini bozmak istemiyorlardı.

Rıza Faruk Kardam, barış ve huzur içinde (öteki dünyaya) yolcu edildi.

IV

Yaz sonunun sıcak günlerinden biriydi. Türk Hava Yollarına ait bir DC—3, Gaziantep havaalanına indi. İki motorlu uçaktan inen ilk yolcu, Nur Kardam oldu. Bej bir keten takım ve mavi gömleğini şık bir Panama şapkası tamamlıyordu. Bariyerin arkasında onu bekleyen ağabeyi Altan'ı fark etti. Birbirlerinin kollarına atıldılar, tüm güçleriyle sarıldılar, bir yandan da sanki acılarından kurtulmaya çalışır gibi birbirlerinin sırtına vuruyorlardı. Altan, kırk yaşlarında iriyarı bir adamdı. Siyah saçlarında tek tük kırlaşma vardı. Ama bugün, olduğundan da yaşlı gözüküyordu. Zayıf bir sesle:

— Hiç kimse inanamıyor, dedi Nur'a.

— Aklım hep ondaydı.

Nur'un üzüntüsü öyle derindi ki, Altan konuyu değiştirmeyi yeğledi

— Senin geleceğini öğrendiği zaman oğlumun nasıl sevindiğini görmeliydin.

— Zavallı İlhan, dedesine bayılırdı.

Nur, bir an sustu. Gaziantep'in güzelliklerinin ve çirkinliklerinin karışımını görmeye alışıktı. Şehir; iki dağ arasına sıkışmış bir vaha gibiydi. Suriye ile sınırı belirleyen bu dağların zirveleri çoğu zaman bulutlarla taçlanmış olurdu. Araba; şehrin en çirkin köşesi olan sanayi mahallesinden geçiyordu. Kaldırım taşlı yolların kenarları parçalanmış ve kirden kararmış blok taşlardan oluşuyordu. Ortadoğunun gösterişli/şatafatlı binaları yerlerini ruhsuz yapılara bırakmıştı. Batı mimarisinin

doğuşunun en kaba izleri görülüyordu. Tepenin en yüksek yerine 'konmuş' gibi duran, Roma Kalesi, ziyaretçilere Antep'in parlak askeri geçmişini anımsatıyordu. Düşüncelerinden sıyrılan Nur, konuşmaya kaldıkları yerden devam etti:

— Nasıl oldu bu iş Altan?

—. Yemekten sonra oldu. Herkes öğle uykusuna yatmıştı. Leyla teyzenin çığlıklarını duyduğumda bahçede kahve içiyordum.

"Kocam öldü, kocam kollarımda öldü" diye bağırıyordu.

— Acı çekmiş mi?

— Bildiğim kadarıyla hayır. Herhangi bir zayıflığını söylemeyecek kadar gururluydu o, acıdan söz etmesini beklemek... Akşam hep birlikte yemek yedik. Yakında seni görebileceği için sevinçliydi. Seni ne çok sevdiğini bilirsin.

Nur, ağabeyi bu sözleri söylediği sırada, sesinin yoğun bir acıyla yüklü olduğunu fark etti. Kendisinin 'seçilmiş evlat' olduğunu biliyordu. Hayır, hayır yanılıyordu. Altan onu hiçbir zaman kıskanmamıştı. Belki belli belirsiz, azıcık... Aslında babasının garip tutumu, büyük ağabeylerinin kendisini (en küçük kardeşlerini) bir kenara fırlatmalarına neden olmuştu.

Vadiye yaklaşıyorlardı. Burası çok ilginç bir yerdi. Birçok önemli uygarlıktan kalan harabeler sanki dört bir yana saçılmıştı. Asurlular, Persler, Romalılar ve Selçuklular, yani X. yüzyıldan XIII. yüzyıla kadar hüküm süren Türk Hanedanlığı. Yılankavi yol, zeytinliklerin, şamfıstık ağaçlarının, ucu bucağı görünmeyen tarlaların ve meraların arasından geçiyordu. Şehirden ayrıldıklarından beri süregelen sessizliği Altan bozdu:

— Sırası değil ama ben yine de işten konuşacağım. Bafra'da tütün ekimi yapılan tarlalarla ilgili önemli sorunlarım var. Tuhaf işler dönüyor.

— Nasıl yani? diye sordu Nur. Şaşırmıştı.

— Tütün balyaları bir görünüp bir yok oluyor. Olayı ne gören ne de bilen var. İşçiler benimle karşılaştıklarında gözlerime bakamıyorlar. Bunlar normal şeyler değil.

— Bizi soyuyorlar yani öyle mi?

— Daha kötü işler döndüğünden kuşkulanıyorum. Sonra konuşuruz, geldik sayılır.

Şık görünümlü baba evinin kapısına varmışlardı. Mağrip etkisinde kalınarak yapılmış görkemli bir taş yapı. Altan arabadan inerken:

— Annen sabırsızlıkla seni bekliyor, doktor sakinleştirici verdi. Kendini biraz daha iyi hissediyor ama şoku atlatamadı.

Nur duygulanmıştı, basamakları dörder dörder tırmandı.

— Anneciğiiim, ben geldim. Canım anneciğim, diyerek, Leyla'nın kapısını tıklattı.

***

Leyla, boş gözlerle karşısında duruyordu. Ağır bir hareketle geriye kaymış işlemeli baş örtüsünü öne çekip saçlarını gizledi. Altmışlarında olduğunu ele veren bir tutam gri saç alnına düşmüştü. Gülmeye çabaladı ama birden boşandı, hıçkırıklara boğuldu ve oğluna sıkı sıkı sarıldı. Nur da geleneksel kavuşma kurallarını bir kenara bırakıp annesini kucakladı.

— Anneciğim, nasıl oldu her şey, anlatın. Onu, ölümünden önce görmeyi öyle çok istemiştim ki.

Leyla elleriyle yüzünü kapayarak:

— Konuşmak istemiyorum, hatırlamak bile istemiyorum, diye mırıldandı.

— Anne...

— Babanı öldürdüm!

— Anlamsız sözler bunlar, kendinize gelin!

— Ölümünden sorumluyum. Kollarımdaydı, huzur içindeydi. Baban benden yirmi yaş büyüktü ama yanımda olduğu zaman bir delikanlı gibi davranırdı. Her zaman ilk tanıştığımız günlerdeki gibiydi. 'Kalp yorgunluğu' gibi basit bir nedenle ondan vücudumu esirgeyemezdim. Çıplaktı, boğulur gibi nefes alıyordu... Eğer elimi çabuk tutup giyinmiş olsaydım, kuşkusuz bugün yaşıyor olacaktı.

— Siz, yapmanız gerekeni yaptınız. Kollarınızda ölmek onun için ömrünü bitirmenin en güzel şekli. Benden başkasına bunları anlatınız mı?

— Tabii ki hayır, onlara uykusunda öldüğünü söyledim.

— Bu bizim sınıfımız olacak. Aşağı inelim mi? Henüz kız kardeşlerimi ve erkek kardeşlerimi görmedim.

— Bana birkaç dakika izin ver.

Nur balkona çıktı. Hafif bir esinti kamelya ve limon kokularını ona kadar getirdi. Bir süre bakışlarını uzaklarda gezdirdi, daha sonra tarlaların ortasına oturtulmuş eski bir kervansaray görüntüsüne takıldı. Yarı yarıya harap olmuş duvarlarının önünde uzayan kasvetli, karanlık, ürkütücü görüntüsüyle, bu binanın, çocukken onu nasıl korkuttuğunu hatırladı. Anılarından uzaklaşmak için bakış yönünü değiştirdi. Gözlerini makyaj odasının ipek halılarla kaplı duvarlarında gezdirdi. Leyla siyahlar giymişti. Bakımsız yüzünü ise yaşmağının arkasına gizlemişti.

— Neden bu tül?

— Geleneklere uymazsam, kötü dillilerin ekmeğine yağ sürerim.

— Kendinizi bu korkunç yaşmağın gerisine gizlemeniz ne yazık, ne kötü...

— Gel, onları bekletmeyelim

***

Cenaze töreni, öğle namazından önce yapılmak zorundaydı. Yine insanların ve hayvanların kırıldığı korkunç sıcak günlerden biriydi. Gözleri kör eden bir ışık, renkleri yok ediyordu. Tüm canlılar, köşe bucak gölge arıyorlardı. Yakıcı bir rüzgar kızıl renkli toz bulutlarını havalandırarak çölün varlığını vurguluyordu.

Rıza Bey'in evinin yakınında bulunan, aileye ait camiye giden iki yanı ağaçlıklı yolda faytonlar, yaylılar, arabalar, develer yol almaya çalışıyordu. Hükümet temsilcisi, bölge yetkilisi, iş arkadaşları ve tanıdıkları ilerliyorlardı. Kardam fidanlıklarında çalışan çok sayıda işçi, öğleden önce yapılacak törene yetişebilmek için, işlerini erken paydos etmişlerdi. Köylülerden oluşan bir gurup; Güney Anadolu'nun yakıcı güneşi altında iki saat boyunca yürümek zorunda kalmıştı.

Yine çok sayıda kahya ve bekçi de arabalara, atlara, develere göz kulak olmak üzere görevlendirilmişti.

Rıza Bey'in kanlarının dostları da kortejde yerlerini aldılar. Hepsi, ipek kumaşlardan yapılmış çarşaflar giymişlerdi. Bunlar siyah ya da mor renkli olup başlarını ve omuzlarını örtüyordu. Dualar başlamadan hepsi birbirleriyle alelacele kucaklaştılar.

Rıza Bey'in ilk karısı Safiye, cenaze töreninin cami avlusunda yapılmasına karar verdi. Geleneklere karşın; havanın soluk kesen sıcağı cenaze namazının içerde kılınmasını engelliyordu. Kimse karşı çıkmadı.

Cenazenin önemli birine ait olduğu belli oluyordu. Camiyi dolduran kalabalık sokaklara taşmıştı. Topluluğun üzerine ağır bir sessizlik çökmüştü. Herkesin yüzü ölünün tabutunu taşıyan oğullarına dönmüştü. Rıza Bey'in oğulları, omuzlarına aldıkları tabutu, cami avlusunda bulunan musalla taşının üstüne yerleştirmek üzere ağır ağır ilerliyorlardı. Öyle korkunç sıcak bir havaydı ki cemaatin geri kalanının camiden çıkmasını bile bekleyemediler. Tabutu musalla taşına yerleştirdikten sonra iki yanına dizildiler. Avlunun ortasında bulunan aptest alma musluklarından sular, mermer yalaklara damlıyor, şakırtıları duyuluyordu.

Kara sakallı, sarıklı İmam, ilk duasını Arapça okumaya başladı. Ses tonu, Kuran'ın gerektirdiği gibi melodikti. (şarkı söyler gibi) İpekten yapılmış işlemeli bir kaftan giymişti. Etrafında bulunanlar, gözleri yere çakılı, tek sesle dualar mırıldanıyorlardı. Sonra, seccadeler üstünde namaz kılınmaya başlandı.

Bulunduğu mevki ve yaşa karşın Safiye; kızlarının önünde yer almak yerine, Leyla'nın yanında kalmayı yeğledi. Safiye, yetmiş beşine yaklaşmıştı. Yas giysileri içindeki yaşlı kadının, yüzünü tamamen örten siyah tülün aralığından gözleri fark ediliyordu. Safiye; Rıza'nın genç ve güzel ikinci karısı Leyla'ya (minik bir kıskançlık duymasına karşın) hep cömert ve içten davranmıştı. İkisi de aynı düzeyde kederli bakışlarla, içinde kocalarının çıplak vücudunun dinlendiği tabuta bakı-

yordu. Leyla, Safiye'nin kendi yanında yer alması karşısında minnettarlık duydu. Başını ondan yana çevirmeden:

— Teşekkür ederim Safiye, diye mırıldandı.

Leyla; Safiye'yi büyük ablasıymış gibi sevmesine karşın yine de arada sırada, kocası kendisine değil de ilk karısının yatağına gidiyor diye, sinir krizleri geçirmişti.

Kadınlara ayrılan bölümde dualar, etraftaki kalabalığa aldırış etmeksizin sürüyordu. Leyla, belirsizlik ve güvensizlikle karşı karşıyaydı. Kendini yalnız hissediyordu. Gelecek onu korkutuyordu. Öyle kırılgan ve herkese karşı öylesine hoşgörülüydü ki, Safiye'nin katılığına özeniyordu.

Turan ve Ramazan, asker üniformaları içinde, savaşa gideceklermiş gibi kılıç kuşanmışlardı. Nur kendisini huzursuz hissediyordu, çünkü dini tören konusunda öyle az şey biliyordu ki, kuşku uyandırabilecek yanlış bir davranışta bulunacak diye ödü patlıyordu. Küçük bir çocukken, onu zorla gönderdikleri Kuran kursları hiçbir zaman ilgisini çekmemişti. Kendisine yönelen gizli bakışların farkındaydı. O (küçük) prens Kardam İmparatorluğunu yönetiyordu. Ama, aile gurubunda ayrı, bir kenarda, ikinciler arasında bir yerdeydi.

Sıcak dayanılmaz haldeydi. Sonunda İmam bile duaları özetleyerek okumaya başladı. Bir yandan da buğulanan gözlük camlarını silmek zorunda kalıyor, bunu yapabilmek için gözlüğünü çıkarıyor, siliyor ve yeniden gözüne yerleştiriyordu ki bu hareket, ağırbaşlı davranabilmesine engel oluyordu. Sonunda bariton sesiyle, kalabalığa sorular yöneltmeye başladı:

— Müteveffa dürüst bir insan mıydı?

— Evet, öyleydi, diye yanıtladı sadık dostları.

— Müteveffa dindar mıydı?

— Evet, dindardı.

— Müteveffa, yardımsever miydi?

— Evet, diye yanıtladı kalabalık.

Verilen yanıtlarla yetinen imam, ölenin; ılımlılık, sadelik, çalışkanlık gibi konularda nasıl biri olduğunu sormaya gerek görmedi, dualara devam etmeyi yeğledi. Safiye ve Leyla, kalabalığın yanıtları karşısında engelleyemedikleri bir gurur duydular. Her şey, düşündükleri gibi mükemmel olmuştu.

Aile kabristanı, caminin arkasındaydı. İki servinin ortasına çoktan bir mezar kazılmıştı. Bir sütunun tepesi yontularak, geleneksel sarık biçimli mezartaşı yapılmıştı.

Kadınlar, peçelerinin ardında ağlayıp inleyerek eve döndüler. Valinin evinde, cenaze töreninin geri kalan hazırlıkları yapılacaktı.

Erkekler; Rıza Bey sonsuza kadar dinleneceği yere indirilirken, başlarını önlerine eğdiler.

Safiye ve Leyla, tek sözcük konuşmadan, birbirine yapışmış halde dairelerine döndüler. Karşılıklı yardımlaşmaya dayanan dostluklarına karşın, artık kocalarını gömmüş ve yalnız kalmışlardı. Ne biri, ne de öteki; Rıza'nın ölümünden bu yana akıllarını meşgul eden ötekinden! Yani üçüncü kadından söz etmeye cesaret edemedi. Maro'nun hayaleti bu kederli anlarında bile onları rahatsız ediyordu.

***

Birinci Dünya Savaşı başladığında, hükümetin emriyle, 'etnik temizlik!' adı altında (yer değiştirme de deniyor. çn.) Ermeniler köylerden ve kırsal kesimden kovuldular. Öne sürülen gerekçe; onları savaş alanlarından uzaklaştırarak korumaktı. Ancak bu uygulama nedeniyle Ermeniler 'istenmeyen halk' durumuna geldiler.

Ermeni cemaatinden olan insanlar, yavaş yavaş 'mülteciler' olarak adlandırıldılar ve hiçbir ön hazırlık ya da düzenleme yapılmaksızın Suriye çöllerine, yani bilinmezliğe sürüldüler.

1915 yılında Rıza Bey, bir Ermeni sürgün kampına sıradan teftişlerinden birini yapmak için gitti. Burada rastladığı Maro Balyan adlı kadını kaçırdı. Sürgün yollarına düşmeden birkaç gün önce, genç kadının kocası Vartan Balyan, Osmanlı polisi tarafından tutuklanmıştı. Sürgüne gidenler, acılarını da beraberlerinde Suriye çöllerine sürükledikleri yetmezmiş gibi başlarındaki paralı askerler ve askerler tarafından durmadan aşağılanıyorlardı. Bu gardiyanların hain ve kötü davranmaları zayıf bünyelilerin yok olmalarına neden olmuştu. Kürt birlikleri

genç kadınları kaçırdılar. Yakaladıklarının bazılarını esir olarak sattılar, bazılarını da hizmetçi olarak sağa sola verdiler. Hastalar, küçük çocuklar ve yaşlılar topluca katledildiler. Açlık ve yokluk bu sefillere yolculuklarını tamamlamak için hiç şans tanımıyor gibiydi. Yol boyunca yüzbinlercesi ölüme yenik düştü.

Maro; onu kapıp kaçıracak olanla ilk kez gözgöze geldiğinde acınacak haldeydi. Askerler, yırtık pırtık elbiseleri nedeniyle yarı çıplak kadının bu görüntüsünden aşırı tahrik olmuşlar, yedi yaşındaki oğlu Tomas'ın gözleri önünde tecavüz etmek üzereydiler.

Rıza, özel korumasını göndererek duruma el koydu. Maro'nun güzelliği ve bu acımasızlığa teslim olmak üzere oluşu duygularının alevlenmesine neden oldu. Olayı gördüğü an, koyu yeşil gözlerinde beliren coşkulu arzuyu gizleyemedi.

Onu eziyet edenlerin elinden kurtardığında Maro; tüm acısına karşın yine de sefil öyküsünü anlattı. Rıza anlamıştı; karşısında duran bu genç kadın, üst düzey bir Ermeniydi ve tam anlamıyla batı eğitimi almıştı. Maro'ya, onu koruması altına almayı önerdi ve oğlu Tomas ile birlikte Antep'e gelmesi için razı etmeye uğraştı. Maro, kabul etmek zorundaydı. İçine düştüğü durum öyle kötü bir güvensizlik ortamıydı ki kurtarıcısının önerisini geri çevirmek olanaksızdı. Kendi kendine; eğer onunla giderse, oradan da bir limana ulaşabileceğini ve bir Fransız savaş gemisine binip İstanbul'daki ailesine kavuşabileceğini düşünüyordu. Başka seçeneği olmadığından, kaderine boyun eğdi ve o yörenin yeni Beyinin arkasından, onun Antep'teki konutuna gitti.

Rıza, annesi Büyük Hanım'a bir telgraf çekerek hem eve dönüşünü hem de o bölgenin yeni valisi olarak atanışını bildirdi. Anne hayatta olduğu sürece 'Büyük Hanım' ünvanı taşırdı. O öldükten sonra bu çok talipli (göz dikilen) mevki, birinci eş Safiye'nin olacaktı.

Rıza Bey'in dönüşü aile üyelerine bildirildiğinde hepsi, avluya inen merdivenlerde toplandılar. Etraf bayraklarla donatılmıştı. Büyük Hanım, en ön sıradaydı. Hemen arkasında üç kadın (zevce) ve yaşlı dadı Emine'nin bir arada tutmaya çalıştığı

altı çocuk. Bunlara ek olarak ana girişin iki yanına dizilmiş yirmiyi aşkın hizmetkâr.

Büyük Hanım, bu önemli olayı ölümsüzleştirmek üzere, ufak tefek Yahudi'yi çağırmıştı. İslam'da resim yasağı vardı ama, bu olay yasakları delmeye değecek güzellikteydi. Kardam ailesinin başı ve söz sahibi tek kadın olduğundan zaten kimse ondan şikayetçi olmayı göze alamazdı.

Rıza Bey'in atlı arabası; önce, girişteki parmaklıkların oraya yığılmış işçilerin ve yakınlarının "Yaşa, varol" çığlıklarıyla karşılandı. Arabadan indi, aile efradına gülümsedi ve arabanın kapısını açtı. Beyaz kıyafeti içinde kendinden emin bir hali vardı. İzleyenlerin şaşkın bakışları önünde arabadaki yolcularının inmesine yardım etti...

Rıza Bey, Maro'ya merdivenlerin önüne kadar eşlik etti:

— İşte konuğumuz Maro ve oğlu Tomas.

Bunları söylerken gözlerini annesine dikti, böylece ona; herhangi bir yorum yapmamasını emrediyordu. Büyük Hanım, davetsiz misafiri küçük bir baş hareketiyle selamladı. Rıza'nın üç karısı ise ağızlarının içinden "Hoş geldin" anlamında bir şeyler söylediler.

Rıza memnundu, avluya döndü. Hemen kuzular kesilmesini ve anason kokulu hayat suyu rakı dağıtılmasını emretti. Böylece insanlar bayram edecekti. Kadınlara ait katta, Maro'ya bir daire hazırlanmasını buyurdu. Bu hareme şimdiye kadar hiçbir yabancı girmemişti. Son olarak Maro'yu ve oğlu Tomas'ı kendininkilerin arasına yerleştirdi ve fotografçıdan büyük ailenin bir arada oluşunu ölümsüzleştirmesini istedi.

***

Rıza Bey, yeni gelene karşı annesinin ilgisizliğini ve karılarının soğuk davranışlarını fark etmiyormuş gibi gözüküyordu. Günler geçtikçe Maro, onun için vazgeçilmez biri olmuştu. Üstelik ona çılgın gibi aşıktı. Karmakarışık duygular, Rıza'nın içini altüst etmişti. Hem tutsağının cinsi cazibesi onu çıldırtıyor, hem de onun yadsınamaz sınıfsal üstünlüğü onu sindiriyordu. Büyük Saray'daki (Topkapı Sarayı) Haremi gözü-

nün önüne getirmeye çalışıyordu: oradaki odalıklar esir pazarlarından satın alınmışlardı. Hiçbiri Müslüman olmayan bu kızların tümü de dayanılmaz güzellikteydiler. Rıza bu türden bir mücevhere kişisel olarak sahiplendiğini ve başka bir dünyaya ait olan bu Hıristiyan Ermeni'nin kendi odalığı olduğunu düşünüyordu.

Maro, bu haremde dört yıl kaldı. Tutsaklığının ilk günlerinde; anılarıyla ve oğlu Tomas'ın varlığıyla, kapatılmış olmaya dayanıyordu. Daha sonra, istemeye istemeye kendini tatsız çöl rüzgarına ve onu buraya kaçıranın topraklarındaki tek düze yaşama bıraktı. Sahibinin günlük ziyaretlerine alıştı. Yanına her gelişinde onu baştan çıkarmaya çalışıyordu. Maro kendini korumaya çalıştıysa da sonunda arzusu ağır bastı. Güzel bir günün sabahında birden fark etti: O; bu tensel birleşmelerden cinsel haz duyuyordu.

Ailesini bulabilmek için İstanbul'a acilen (kitabın yazarı İstanbul'dan Kostantinopolis diye söz etmiş ben İstanbul demeyi yeğledim. çn.) dönme isteği seyrekleşmişti. Arada bir, hükümetin Ermenilere uyguladığı kanundışı ve korkunç davranışlar konusunda, Rıza'yı sorguluyor ama onun yanıtları çarpıttığını fark eder etmez karşı çıkıyordu.

— Hâlâ pek çok Ermeni dostumuz var Maro. İki toplum asırlardır huzur içinde, birlikte varlıklarını sürdürmüşlerdir.

— Her zaman aynı şeyi söylüyorsunuz, diyerek Rıza'nın sözünü kesiyordu.

— Bu gaddarca/acımasız davranışları yapanlar, Ermenilerle aynı toprakları paylaşan Kürtlerdir. Bunu sen de biliyorsun.

— Beni yeteri kadar yanıtladınız, diyerek ona sırtını dönüyordu.

Böyle davranarak Rıza'ya acı çektirdiğini biliyordu. Çünkü Rıza, vücudunu ele geçirmişti ama Maro'nun kalbini fethedemediğinin bilincindeydi.

***

Maro'nun kocası Vartan, Ermeni devrimcilerin de yardımıyla Rıza Bey'i ele geçirmeyi başardı. Onunla karısını özgür

bırakma konusunda pazarlığa oturdu. Vartan için, karısının kapatıldığını bilmek, aşağılanmanın en büyüğüydü. Bu günden sonra Maro'nun adını anmak Rıza'nın evinde bir tabuya dönüştü. Bu kadın, güzelliği ve sıra dışı kişiliğiyle ona boyun eğdirmişti. Ayrıca onu çılgınca sevmişti. Yıllar sonra bile anısı, Rıza'yı her zaman, her yerde izledi.

Bu dönem başka açıdan da ömrünün en anılmsanmaması gereken, ona yaptığı kötü ve saygısız davranışları hatırlatan utanç verici yıllardı. O sıralar tek amacı Ermenileri yok etmekti. Bunu başarabilmek için de düşüncesiz davranıp hükümette resmi görevleri olan insanlarla işbirliği yapmıştı. Kendi başına kaldığında bunları düşünüp suçluluk duyarak acı çekiyor, utancından içini kimseye açamıyordu. Geçmişindeki bu gizi örtmeye çalışmasına karşın söylentilerin ardı arkası kesilmiyordu.

Maro'nun gidişinden sonra, Rıza Bey olanca şefkatini ve sevgisini küçük oğluna verdi. Yanında kendine sığınak bulduğu tek insan ise karısı Leyla'ydı. Bu kadın Nur'u evlat edinmek istediğini söylemişti. O kanlarının en genci ve en güzeliydi. Çok cazibeli ve hayat doluydu. Yukarı kalkık küçük burnu, çıkık elmacık kemikleri ve ucu sivri küçük çenesi, Nur'la aralarında hiçbir benzerlik olmadığının kanıtlarıydı. Buna karşın, zamanla herkes oğlanın ona benzediğini söylemeye başladı. Leyla'yı hiçbir şey bundan daha çok mutlu edemezdi. Nur, onun hiçbir zaman sahip olamadığı erkek evladıydı ve oğlunu taparcasına seviyordu.

Büyük Hanım ve Rıza'nın ikinci karısı Makbule'nin ölümleri aileyi yasa boğdu. Maro'nun anısı yok olmaya başladı, bir süre sonra da herkesin belleğinden silindi.

V

Bir gece önce, fırtınayla karışık yağan yağmur gökyüzünü rahatlatmış ve yükseltmişti. Ama, nemli topraktan yükselen sıcak pus/buhar, korkunç sıcak geçecek bir günün habercisiydi. Rıza'nın oğulları, Avukat Nurettin Burhan'ı kütüphanede beklemeye karar verdiler. O gün avukat onlara babalarının vasiyetnamesini okuyacaktı.

Kütüphane zemin katın tamamına yayılmıştı. Kafesli pencerelerin gerisinden bahçeler, mozaik taşlarıyla döşenmiş ve ana girişe kadar uzanan yol görünüyordu. Mekanın tabanının hemen tamamını çok büyük (kelle çn.) bir Keşan halısı kaplıyordu. Mobilyaların çeşitliliği Rıza Bey'in farklı şeylerden keyif duyduğunu gösteriyordu. Çalışma masasında, çift kilitle kapanan iki sıra çekmece, her zaman Rıza Bey'in oğulları için giz ve merak konusu olmuştu. Hizmetçiler arasında dolaşan söylentilere göre, babaları silahlarını bu çekmecelerde saklıyordu. Çocuklar küçükken; korsanlardan çalınmış hazine haritalarının burada saklandığına inanmışlardı. Her ne olursa olsun, 'sır', tüm çocuklukları boyunca gizini inatla korudu.

Kütüphaneye ilk gelen Nur oldu. Odanın yarı loşluğu içinde kardeşleriyle oynadıklarını görür gibi oldu... Bir yandan, büyük çalışma masasının altına gizlenmişler, diğer yandan da babaları onları orada yakalar diye yürekleri ağızlarına geliyor. Anılarına dalıp gitmişti, sonra derin bir soluk aldı. Evinden çok uzaklarda olduğu zamanlarda bile sedir ağacının yaydığı bu ahşap kokusunu alırdı.

Nur, erkek ve kız kardeşlerinin seslerini duydu. Geliyorlar-

dı... hüzünlü düşüncelerden sıyrıldı, odanın sonunda bir yere çekildi ve onların gelişini izlemeye başladı. Kardam ailesinin çocuklarının her birinin yaradılış özellikleri farklıydı. Makbule'nin oğlu Kenan, varlığı fark edilmeyen, kişilikten yoksun, boş bakışlı bir çocuktu. Bekardı, yalnızca kendi kendisiyle, bir de doymak bilmez bir aç gözlülükle mücevher ve değerli taşlarla ilgilenirdi. Makbule, onca zaman aramasına karşın oğluna uygun bir kız/eş bulamamıştı. Zaten oğlu da görücüye çıkanların hiçbirine ilgi göstermedi. Bu nedenle bazı dedikoducular onun eşcinsel olduğunu söylediler. Kapıdan ilk giren Kenan'dı ve hemen raflarda dizili kitapları gözden geçirmeye başladı. Kitapların içeriklerinden çok, şık deri cilt kapakları onun ilgi alanına giriyordu.

Ramazan, erkek kardeşlerin en büyüğü, yazı masasının başına geçti oturdu. Durum öyle gerektiriyor diye sivil giyinmişti. Giysilerini her zaman olduğu gibi özenle seçmişti ve tepeden tırnağa uyum içindeydi. Hava çok sıcak olduğu için (istemeyerek de olsa) ceketini çıkarıp, koltuğun sırtına yerleştirdi. Yine çok dikkatlice gömleğinin kollarını kıvırdı. Son derece asık bir yüz ve suratsız bir tavırla önünde, (büronun üstünde) güzel gümüş çerçeveler içine yerleştirilmiş bulunan, ailenin tüm evlatlarının resimlerini gözden geçirdi. Yüzünde, ezeli-ebedi kötü ifade vardı ve her zamanki gibi kimse, gerçekten aklından neler geçtiğini bilemezdi/okuyamazdı. Aklını hep kalleşliğe yorduğundan erkek kardeşlerini, özellikle de Turan'ı; önce kötü şakalar yapmaları için kışkırtır, sonra da onları terbiye ediyor, hatalarını düzeltiyormuş gibi cezalandırırdı.

Altan ve Erol arasında dokuz yaş fark vardı. Ayrıca birbirlerine üveydiler, ama buna karşın yadsınamaz biçimde benzeşiyorlardı. Her ikisi de iri yapılıydı. İnce yüz hatlarına sahiptiler. Koyu kahverengi gözleri, hem hayat doluydu hem de etrafa ışık saçardı. Ancak, karakterleri taban tabana zıttı. Altan'ın ikna yeteneği olağanüstüydü. Bu sayede hiç kimsenin iznine ihtiyaç duymadan hem istediği şeyi elde ederdi, hem de herkes ona baş eğerdi. Mevki olarak altında olan insanlar Altan'a hayrandı çünkü paylaşımcı ve eli açıktı. Erol'a gelince, uzlaşmaz kişiliğinin yanı sıra, başkalarının mutsuzluğunu/yoksun-

luğunu ne anlamak ne de bilmek isterdi. İki erkek kardeş, aynı anda içeriye girdiler. Merhabalar ve el sıkışma faslından sonra çalışma masasının tam karşısındaki Chesterfield(çestırfild) kanepede yerlerini aldılar.

Turan; kardeşlerin en anlaşılmazı, en tuhafıydı. 'Saman altından su yürüten' türdendi. Ortalıkta görünmez, buna karşın aslında el altından işleri yürütürdü. O da Ramazan gibi albaydı ama, askeri üniformasını sadece resmi törenlerde giyerdi. Gizli servisten olduğu konusunda söylentiler vardı. Çocukluğundan bu yana, ipler hep zorba Ramazan'ın elindeydi. Onun oyuncağı olmuştu. Bu nedenle onu adaletsiz ve dar görüşlü bulur, Ramazan'a hırs duyardı.

İki kızkardeş, Emel ve Zehra, yanlarında kocalarının bulunması koşuluyla toplantıya katılabiliyorlardı. Kızların küçüğü Zehra, kocasına baş eğermiş gibi görünür, can sıkıntısını gidermek için, 'cilveli'yi oynardı. Aslında tüm yaptığı, iki oğlunu dadının eline bırakıp, kocasını iflas ettirecek ölçüde alışveriş edip, neredeyse dükkanları boşaltmaktı.

Kızların ikincisi Emel; sade bir tipti. Bütün gün aşk romanları okur ve kocasının onu asla alıp götürmeyeceği uzak ülkelerin düşünü kurardı.

Kızların en büyüğü Şahane; Rıza'nın en büyük oğluyla aynı yaştaydı. O da kadınlar tarafından büyütüldü ama, daha küçükken, kız olduğu için, ona dayatılan yaptırımların hepsini reddetti. Evlenmeye karşı çıktı, yani bekardı. Sigara üstüne sigara içiyor, bunu çevresindekileri kışkırtmak amacıyla yapıyordu. Kardam ailesinin asi (baş kaldıran) üyesi olarak bilinmek çok hoşuna gidiyordu.

Rıza'nın yokluğu, açıklanamayan bir rahatsızlık oluşturmuştu. Evlatları ilk kez kendi kendileriyle yüzleşiyor ve baba otoritesinden kurtulmalarına karşın, hiç istemedikleri halde kendi kendilerini yönetmeye mahkum oluyorlardı.

Büyük Osmanlı ailelerinde yüzyıllardan beri uygulanan bir gelenek vardı: Baba ölünce, en büyük erkek evlat, ailenin başına geçerdi. Bu durumda, en büyük olmanın ayrıcalığı ile, kuralları koyma yetkisini elinde tutar ve ancak kendi isteğiyle yetkilerini devredebilirdi. Ramazan'ın kafasında bir tek şey

vardı, bu toplantı; kendisine devredilecek olan yeni ayrıcalık ve yetkilerin onaylandığını bildirmek amacıyla yapılıyordu. Öyle sabırsızdı ki, sonunda dayanamadı ve diğerlerine bir çağrı yaptı.

— Henüz sevgili babamızın cenazesinin derin acısını ve hüznünü içimizde duyarken, bu öğleden sonra burada toplandığınız için; öncelikle anneme ve teyzeme, sevgili erkek ve kız kardeşlerime, hepinize çok teşekkür ederim.

Ramazan bu kısa konuşmayı, karşısında emrindeki askerler varmış gibi yaptı. Kısa bir soluk aldı ve tepkisini ölçmek için, gözlerini Nur'a dikti. Nur'a gelince, ağabeyinin bu açıklaması onu öyle şaşırtmıştı ki, adeta soluğu kesilmişti.

— Hepinizin bileceği gibi, aramızdan birini, ailenin sorumluluklarını yüklenmek üzere seçmenin vakti geldi. Ve yine hepimiz biliyoruz ki bu görev ve onur, ailenin en büyük evladına aittir.

Nur kaşlarını çattı, ağabeyinin böyle kendini beğenerek nutuk atması, onu çileden çıkarıyordu, ama bu duygularını belli etmemek durumundaydı.

Ramazan:

— Benim mesleğim askerlik, diye sürdürdü. Albayım, emrimde bir birlik var, sık sık görevle yurtiçi ve yurtdışına yolculuk ederim. Çok yakında generalliğe terfi edeceğim, bu unvan sayesinde Bon Büyükelçiliğine askeri danışman ve ateşe olacağım. Tahmin edeceğiniz gibi, son günlerde yaşanan acıklı durumlar nedeniyle, annem dışında hiç kimseyle konuşma fırsatım olmadı.

— Tebrikler ağabey! Büyük abi! Hepimiz seninle gurur duyuyoruz, diye bağırdı Erol. Turan; yüzünde hiçbir anlam olmadan, taş gibi bir ifadeyle:

— Kutlarım! Bunları hak ediyordun, dedi. Aslında aylardır bakanlıklarla ilişkiler kuran ve ağabeyinin terfi edip, yabancı ülkeye atanması için koşturan kendisiydi. Böylece, Ramazan bir süre için uzaklaşacak, kendisi de kardeşleriyle daha yakınlaşarak ailenin yönetimini ele geçirecekti.

— Bir gün senin de sıran gelecek Turan, bunu hak ediyorsun.

Bunu söyleyen Şahane'ydi, sesinde ince bir alay seziliyordu. Turan bu sözlere hiç oralı olmadan, mermer gibi oturmayı sürdürdü. Ramazan derin bir soluk aldı, sonra etrafındakilere daha iyi egemen olabilmek için, topuklarının üzerinde yükselerek, konuşmasını sürdürdü:

— Hepinize teşekkür ederim, ama bırakın da sözlerimi bitireyim. Uzun süre düşündükten sonra, bu durumda, aile reisliği görevimi, ben yokken sürdürecek birine devretmeye karar verdim.

Bu beklenmeyen karar karşısında herkes, sorgulayan bakışlarla birbirini süzmeye başladı.

Kenan birden söze girdi:

— Güzel haberlerin hepimizi çok mutlu etti ağabey ama, Kardam ailesinin reisi olamayacağını bilmek bizi düş kırıklığına uğrattı. Sanırım yaş itibariyle Turan ağabeyin (hemen senden sonra gelmesi nedeniyle) senin yerine atanmasını herkes onaylayacaktır.

Bir an sustu, diğerlerinin onaylar gibi bir tavırları olup olmadığını gözden geçirdi. Turan'ın sessiz kalışı karşısında Ramazan söz aldı:

— Gayet tabii, son karar senin Turan. Kişisel görüşümü açıklıyorum, Kenan'ın önerisi çok yerindedir. Kenan'a doğru, suç ortağına bakarmış gibi bir bakış fırlattı.

Altan olayı anlamıştı. Üç kardeş bu bir tür danışıklı dövüşü uzun zaman önce hazırlamışlardı. Nur'un oturduğu köşeye bir göz attı, onun öfke içinde olduğunu fark etti. Bir an gözgöze geldiler. Kardeşinin olaya müdahale etmesini engellemek amacıyla 'şimdi sırası değil' der gibi kaşlarını çattı.

Müslüman kadınların haklarını savunma temsilcisi Şahane, ayrıca çenesini de tutamazdı. Bir söz etmezse ölürdü! Yüzündeki mimikler Nur'un gözünden kaçmadı.

— Ekleyecek bir sözün mü var Şahane?

Nur'un bu sözleriyle konuşmaları kesintiye uğratması Ramazan'ı irkiltti. Şahane, sigarasını ezerek söndürdükten sonra, boğuk bir sesle:

— Öğrenmek istediğim bir şey var. Sanırım biz kadınlar da ailenin başına geçmeye layıkız. Büyük ağabeyim karşı çıktı

ancak, hatırlatmak isterim ki ben Turan'dan daha yaşlıyım. Aramızda birkaç hafta olduğu doğru ama yine de ben onun büyüğüyüm.

Yaptığı müdahale ve konuşma onu müthiş mutlu etmişti. Şöyle tepeden Turan'ı süzdü. Turan çok gergin bir şekilde hemen yanıtladı.

— Sevgili küçük kız kardeşim, çok iyi bilirsin ki annem, yani Safiye, babamızın en eski yani ilk karısıdır ve evin Büyük Hanımıdır. Halen başkasına ait olan bir hak üzerinde nasıl hak iddia edebiliyorsun?

Ramazan, öfkesini gizlemekte zorlanarak ayağa kalktı ve odanın ortasındaki vantilatörün düğmesine yöneldi. Daha fazla susamayacağını anlayan Nur, sessizliği bozdu:

— Biri bizi dinleyecek olsa, Ortaçağın dibinden fırlamış feodalite varisleri sanır. Hem bir yandan kimin yaşça büyük olduğuna karar verip, bir yandan kadınları ortadan kaldıranlar. Tabii öte yandan da aralarından en yetenekli olanı saptamak vs...

Turan'ın yüzü kireç gibi oldu. Sanki yüzünden kan çekilmişti. Sakin tavrı yok oldu ve kardeşine laf atmaya başladı:

— Bu aptal ve salakça palavralarınla aman ne kadar da naziksin, küçük üvey kardeşim.

Odada bulunan herkes onun "üvey" sözcüğünü bastıra bastıra söylediğini fark etmişti. Sesinin tonu da giderek yükseliyordu:

— Sen simdi benim ailenin başına geçebilecek kadar yetenekli olmadığımı mı söylemeye çalışıyorsun? Belki de elindeki gücü tekelinde bırakmamızı isterdin? Yalnızca kendisinin bildiği bir nedenle babamız seni işin başına geçirip genel müdürlük görevi verdi. Oysa bu tamamen Ramazan'ın hakkıydı. Şimdi; onun burada bulunamayacağı dönem boyunca tüm sorumluluğu üstlenmek üzere kendi kendimi atadım! Bu konuda söyleyecek başka sözüm yok.

Şahane homurdandı:

— Nur şimdiye kadar hem aileyi idare etti hem de her türlü soruna göğüs gerdi. Bu konuda şikayet edemeyiz Turan ağabey. Neden ona böyle haksızlık ediyorsun?

— Sen bu tür işlere karışma! Sen lezbiyen dostlarınla ilgilen! Bırak da erkekler her zaman yaptıkları gibi kararlarını alsınlar.

Şahane yerinden kalktı ve Turan'ın tam karşısında durdu sonra onu aşağılayarak haykırmaya başladı:

— Sen, zavallı, geri zekalının birisin. İğrenç domuz kafalı! Uzlaşmaz kişiliğin, senin askeri okula ayak bastığın günden beri seni sindirdi, boğdu. Salak ve can sıkıcı subayların yanında kabul görürsün ama ailemizin başında asla!

Yüzü mosmor kesildi. Kızkardeşleri onun bir an Turan'a saldıracağını düşündüler. Sonra üzgün bir ifade ile Nur'a ve Altan'a baktı. Aslında dilinin ucuna binlerce sözcük gelmişti. Konuşamamanın acısıyla onları içine attı, ama yine de ortamı terk etmeden bir iki söz etti:

— Aranızda bulunmamı hak etmediğinizi duyumsuyorum.

Geride kalan kız kardeşleri Şahane'yi izlemek isterlerdi ama saygıdeğer kocaları kaşla göz arası onlara hiçbir yere kıpırdamamalarını emretmişti. Olay sinir bozucuydu. Nur yerinden fırladı. Zoraki bir gülümsemeyle, gümüş sigara tabakasından bir sigara çıkardı ve daha yakmadan konuşmaya başladı:

— Eğer kendimi düşündüğümü sanıyorsanız tamamen yanılıyorsunuz, diyerek sesini yükseltti. Bundan daha kötü bir şey olamaz. Gerçekten utanç duyuyorum. Babamızın ölüsü soğumadan post paralamak için çevresine toplanan sırtlanlar gibi kavga ediyoruz.

Kalbi deli gibi çarpıyordu, ama diğerlerine hiçbir şey sezdirmedi. Kendinden emin bir başkandı o. Sonra; asabi bir halde parmaklarını oturduğu kanepenin kenarına vuran Altan'a döndü ve ekledi:

— Kişisel olarak, bunca kapsamlı mal varlığının sorumluluğunu bir tek kişinin üstlenmesi mantıklı mıdır diye düşünüyorum. Ama, madem ki bir tek başkan istiyorsunuz, ben de Altan ağabeyimizi aday göstermek istiyorum. O, hiçbir zaman kendini düşünmeden yalnızca ailenin iyiliği için çalışmıştır. Bunu da hepimize kanıtladı. Şimdi kimse kalkıp da aksini söyleyemez. Erkekleri yönetmeyi de çok iyi bildiği kesin.

Nur, konuşmasının sonuna kadar soğukkanlılığını koruya-

bildiği için kendi kendini kutladı. Ağır bir sessizlik çöktü. Kızlar "Allah'a şükür aramızda mantıklı biri var" diye düşündüler. Altan bu öneriyi beklemediği için şaşkın ve suskun kaldı. Bakışlarıyla Nur'u sorguluyordu. Tam konuşacaktı ki Ramazan erken davrandı:

— Sen kendi dalaverelerinle ilgilen, diyerek Nur'u başlamadan susturmaya çalıştı ve devam etmeye çabaladı:

— Zaten...

Sesi çatlak bir hal almıştı

— Zaten...

Yeniden sustu

— Zaten, zaten, zaten ne yani? Bana ne söylemeye çalışıyorsun general? Haydi boğulmadan kus bakalım!

Nur, çalışma masasının üzerine tüm hiddetiyle bir yumruk indirdi. Ardından odaya ölüm sessizliği çöktü. Birden, çocukluğundan beri süregelen 'kenara atılmışlığı' yeniden hissetti. Ne zaman aileyi ilgilendiren bir mesele olsa, iki ağabeyi onu kendi uygun gördükleri bir yere oturtmaktan geri kalmamışlardı. Onu kıskanıyorlardı ve bu duygularını gizlemekten acizdiler. Nur bu duruma artık tahammül edemiyordu. Kendi kendine "belki de onların aşağılık hikayelerine hiç karışmayıp kendi işlerimle ilgilensem daha iyi olacak" diyordu. Peki neden ağabeyleri ellerine her fırsat geçtiğinde ona Kardam ailesinden değilmiş gibi davranıyorlardı?

— Senin aşağılayıcı tavırların ve sözlerin yetti artık Turan. Sus ve beni dinle.

Bulunduğu köşeden Altan söze karışmıştı

— Nur'u rahat bırakın! Yoksa ben de Şahane gibi burasını terk ederim.

Ramazan şöyle bir doğruldu ve belki de hayatında ilk kez bir karar aldı. Gelecekte general olmayı düşleyen biri için hiç te parlak bir karar değildi:

— Evet, Altan iyi bir seçim olur diye düşünüyorum. Amerika'da eğitim yapmadı ama idareciliğinin ve malzeme bilgisinin üstüne kimseyi tanımıyorum. Neden söz ettiğimi de iyi biliyorum!

Turan şaşkınlıktan şok geçirerek birkaç söz etmeyi başardı:

— Bizim onayımız olmadan karar veremezsin Ramazan!

— Hepinizin büyüğü benim. Benim hakkım var ve istediğimi yaparım!

Turan öfkesini güçlükle bastırdı. Ramazan'ın böyle bir anda döneklik edebileceğine inanamıyordu. Ramazan'a gelince, davranışına anlam kazandırmak için kol saatine baktı ve şöyle dedi:

— Vasiyetin okunma vakti gelinceye kadar benim yapacak bir sürü işim var.

Odadan çıkarken, başını çevirdi ve gözlerini Nur'un bakışlarından kaçırdı. Nur kindar yapılı biri değildi ama, bu kez büyük ağabeyinin hakaretlerini unutmaya hiç niyeti yoktu. Ailenin tüm işlerini yoluna koymak için onca çaba göstermesine karşın bir teşekkürü bile çok görmüşlerdi. Aslında zaten onlardan da bir şey beklediği yoktu. Ama içlerinden gelmese bile saygı duyuyorlarmış gibi davranabilirlerdi. Herkes odadan çıkınca Altan Nur'a yaklaştı:

— Bana güvendiğin için teşekkürler, dedi ve duygulu bir sesle ekledi: Düş kırıklığına uğramayacaksın.

— Gerçeği söylemem gerekirse, babamız kalp krizi geçirdiğinde bu çözümü bulmuştum. Her zaman senden yana olacağını büyük ağabeyim.

Nur bir anlık tereddütten sonra birden:

— Altan sana bir şey soracağım. Ben aile işleriyle ilgili bilgi verirken ya da fikrimi açıklarken büyük ağabeylerimin, her seferinde böyle öfkelenmelerini bıkkınlık verici bulmuyor musun? Sürekli beni dışlıyorlar neden?

Nur'un bu soruları Altan'ı üzmüştü.

— Turan ve Ramazan asla değişmezler. Ailenin zenginliği söz konusu olduğunda her şeyi yönetmek istiyorlar. Nedeni sen değilsin.

Ağabeyinin bu açıklaması doyurucu olmamıştı. Aslında sorduğu soru yalnız iki büyük ağabeyini kapsamıyordu. Israr etmekten vazgeçti. Ses tonu hüzünlüydü... Ekledi

— Ne yaparsam yapayım, benimle bu denli uğraşmalarını anlamıyorum.

Altan, kardeşinin haklı olduğunu biliyordu. İki büyükler

her zaman Nur'dan iğreniyormuş gibi davranıyorlar ve bunu da gizlemeden uluorta yapıyorlardı. Altan, ağzının içinden mırıldandı: "zavallı yaratıklar!"

Ramazan ve Turan bahçeye inen merdivenlerde karşılaştıklarında güneş hâlâ tüm yakıcılığıyla valinin evindeydi.

***

Hava sıcak olduğu halde, Turan, Ramazan'ı bahçeye çıkmaya zorladı ve orada bir kenara çekti:

— Sana ne oluyor böyle? Benim yerimi o ağırkanlı Altan'a vermek te nereden çıktı? diye yılan gibi tısladı Turan.

— O, senin yerin değil, BENİM yerim! Büyük olmanın ayrıcalığı.

Ramazan kardeşine haykırmayı sürdürdü:

— Babamız öldü, ailenin reisi benim! Bunu kafana iyice sok!

Turan söyleyecek söz bulamıyordu. Kardeşinin çıkışı onu sersemletmişti. Sonunda ağzının içinden gevelemeyi başardı:

— Sen ve manevraların (üç kağıtçı) sen...

— Sen de bu durumdan yararlanıyorsun! Ben düşünürüm ve ona göre hareket ederim.

Ramazan hem bağırıyor hem de kardeşinin yüzündeki tepkileri ölçüyordu. Sesler ve tansiyon öyle yükseldi ki sonunda yumruk yumruğa geldiler. Bir yandan da endişeyle etrafa göz atıyorlardı, gerçekten yalnız olduklarından emin olmak istiyorlardı... Ve, birbirlerine nefret dolu bakışlar fırlatarak ayrıldılar.

***

Avukat Nurettin Burhan, Peugeot marka arabasını ana girişin önüne park ettiğinde saat, öğleden sonra beşe geliyordu. Öğleden beri kimseye göz açtırmadan süregelen ezici sıcak nedeniyle şakakları ter içindeydi. Deri çantasını kaptı ve hızla eve doğru yürüdü.

Aile fertlerinin tamamı; tabanı Kütahya çinileriyle kaplan-

mış olan mavi salonda toplanmış, bekliyorlardı. Avukat Safiye'ye yöneldi.

— Nasılsınız Büyük Hanım? İnanın böyle acı bir görevi yerine getirmek zorunda olduğum için çok üzgünüm.

— Çok daha iyiyim sağolun, diye yanıtladı yaşlı kadın ve ekledi; yerine böylesine göz dikilen bir Birinci Hanım olarak, tüm aileyi bir arada görmek içime huzur veriyor.

Böylece, güçlük çekmeden, klasikleşmiş uzun ve bıktırıcı sözler etmeden, orada bulunanları da yanıtlamıştı bir şekilde! Nurettin Borahan; tüm cazibesi ve heybetiyle oturan Leyla'ya da saygılarını sundu. Genç dulun baş döndüren fizik güzelliğine duyarsız olmadığı belliydi. Ramazan ve Turan birbirlerine hiç bakmadan odada volta atıyorlardı. Ramazan'ın terden ıslanmış yüzü, kötü günlere karşı takılmış bir maske gibiydi. Amber tespihini tane tane çekiyor, bir yandan da gözlerini dikmiş Leyla ile avukata bakıyordu.

Ramazan sonunda dayanamadı:

— Ne dersiniz başlayabilir miyiz Nurettin Bey, diye sabırsızlığını vurgulayarak sordu.

— Gayet tabii, hemen.

Kadınların tamamı Leyla gibi; yani Safiye ve ölenin kızları, herkes Avrupalılar gibi giyinmişti. Yalnızca başlarını ve yüzlerinin bir bölümünü ipek eşarplarla örtmüşlerdi.

— Oraya oturmak daha iyi, diye önerdi Safiye. Kanepe rahat değildi ama avukata yakındı.

Nurettin Borahan; Tiyatroda rol yapar gibi bir hareketle çantasından kalın bir dosya çıkardı, şöyle bir salladı ve kırmızı balmumuyla damgalanmış bu dosyayı izleyicilere gösterdi. Odaya ağır bir sessizlik çöktü. Sanki herkes iç sıkıntısını gizlemeye çalışır gibiydi. Rıza Bey her zaman, iyi ya da kötü durumlarda beklenmedik davranışlar sergilerdi. O nedenle şimdi herkes onun son isteklerinin bildirileceği şu andan çekiniyorlardı. Nur, babasının bu insanlara ne tür mutluluklar ve düş kırıklıkları sakladığını merak ediyordu.

Nurettin Bey, oturumu başlattı ve tekdüze bir sesle:

— Rıza Kardam'ın, hazırlanan son vasiyetnamesini okumaya başlıyorum:

Aşağıda imzası bulunan ben, Antep'li Rıza Kardam, Kargamış Bey'i, aklım başımda ve sağlığımın yerinde olduğunu belirtir, düzenlenen bu vasiyetnamenin bilgim dahilinde hazırlandığını ve bu yazılı belgenin, benim son vasiyetim olduğunu bildiririm.

Avukat ilk yedi maddeyi hızlıca geçti. Bunlar Rıza Bey'in karılarının ve çocuklarının yasal durumlarını içeriyordu.

Daha sonra sanki gerekirmiş gibi herkesi çok dikkatli olmaya davet etti. Çünkü Rıza Bey'in son kararlarını bildirecekti.

Aşağıdaki özel miras paylaşımını, karım Safiye, Makbule ve Leyla için hazırladım. Onlara; Yaşam sigortalarımın ana parasını eşit paylarla bölüştürüyorum. Ayrıca Gaziantep ve Yeniköy'deki aile mirası gayrımenkullerimi de karılarıma bırakıyorum. İkinci eşim Makbule vefat ettiğinden, ona düşen pay evlatları arasında eşit olarak bölüştürülecek ama onlar 2025 yılından önce mal sahibi olamayacaklar ve paylarından yararlanamayacaklar.

İki kadın kısa bir an, bir zamanlar aynı adamın karısı olduklarını ve rekabetlerini unutup bu maddeyi onayladıkları yönünde işaretleştiler.

Türkiye'de elde ettiğim ünvanlarımı, mallarımı, nakit paralarımı, ayrıca değerli eşyalarımı ve sanat eserlerini; iki karım Safiye ile Leyla, altı oğlum: Ramazan, Turan, Altan, Kenan, Erol ve Nur ile üç kızım Şahane, Emel ve Zehra arasında eşit paylarla bölüştürüyorum.

Nurettin Bey, etrafındakileri inceliyordu. Her biri bu adilane paylaşımdan memnun olmuş gözüküyorlardı. Olumlu mırıltılar da bunu kanıtlıyordu. Kimse karşı çıkmadı, avukat okumayı sürdürdü:

Ticari şirketlerimi, ekeneklerimi ve tütün fabrikasını yeni-

den düzenleyip bir tek şirket haline getirdim. Bu bağlamda hisse senetleri eşit olarak evlatlarıma dağıtılacaktır.

Bu yeni şirketin adı bundan böyle; "Uluslararası Kardam ve Oğulları Şirketi"dir. Oğlum Nur ise başkanlığı üstlenecek ve tüm resmi/yasal bağlantıları yönetecektir. Onun yönetim ve uluslararası hukuk deneyimini vurgulamayı ve kanıtlamayı gereksiz buluyorum. Doğal olarak bu göreve atanmıştır.

Bununla birlikte; mirasçılarıma, ortak çıkarları doğrultusunda, gerekli görüldüğünde değişiklikler yaparak yeniden yapılandırabilmelerine iznim vardır.

Avukatın son sözleri üzerine salonu bir anda homurtulardan oluşan bir dalgalanma sardı. Avukat, soğuk bir şekilde uyardı:

— Lütfen sessiz olunuz!

Herkes gizlice, yanındakine belli etmeden yanındakini izliyordu. Nur'un bakışları Leyla'nın gözleriyle karşılaştı. Karşılıklı kaygılandıkları belliydi çünkü göçüp gidenin yaptığı düzenlemelerin kapsamı onları tedirgin etmişti. Leyla; Rıza Bey'in oğluna böyle değer vermesinden gurur duyuyordu. Nur'u resmi ve yasal işlerin başına geçirmesiyle bunu kanıtlamıştı. Ancak öte yandan bu atamanın kardeşler arasındaki düşmanlığı tetikleyeceğini biliyordu. Nur ise bu kararın ve uygulamanın, "yangına körükle gitmek" anlamına geldiğinin farkındaydı. Ayrıca Ramazan ve Turan'ın boy hedefine dönüştüğü kesindi.

Nurettin Bey; müteveffanın (ölenin) kendisine her zaman bağlı kalmış hizmetkârlarına, vefakâr çalışanlarına, son olarak da yardımsever kuruluşlara küçük miktarda para ve bağışlarda bulunduğunu belirtti, sonra susarak okumaya ara verdi.

— Şimdi sizlere, çok sevgili eşiniz ve babanız Rıza Bey'in vasiyetnamesinin son yani kapanış maddesini okuyacağım.

Mal varlıklarımı, karılarım ve çocuklarım arasında bölerek adil ve eşit davrandığım kanısındayım. Ömrümün sonuna geldiğim şu günlerde, anısını hiçbir zaman yüreğimden ve içimden silemediğim çok sevgili bir insana da miras bırakmak ar-

zusundayım. Özetle; Şirketin İsviçre bankalarında bulunan hesabımın tamamını, Amerikanın NewYork kentinde yaşamakta olan Maro Balyan'a bırakıyorum. Çok özel ve sıra dışı bir insan olan bu kadın, bana hem yaşamın anlamını öğretti, hem de kendisi için dünyadaki her şeyden daha 'değerli olanı' bana bağışladı. O nedenle bu çok farklı miras onundur. Oğlum Nur'dan en kısa sürede NewYork Goldwater ve ortakları adlı avukatlık şirketi ile temasa geçerek meblağın ve fonların yine en kısa zaman diliminde Maro Balyan'a transferini sağlamasını istiyorum. Şayet Maro Balyan ölmüş ise, fonların ve hesabımın İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde Kardiyoloji bölümünde yapılacak araştırmalara tahsis edilmesini istiyorum. Altını çizerek belirtmek isterim ki, vasiyetnamedeki bu ifade, isteğimi dile getirmekte olup bu maddenin değiştirilmesi mümkün değildir. Nedeni ne olursa olsun, her türlü karşı çıkma (itiraz) anıma ve onuruma yapılmış, küçük düşürücü bir hakaret olarak algılanacaktır.

Vasiyetimi yerine getirmek üzere oğlum Nur'u görevlendiriyorum.

Kadınlar ve evlatları; başlarına koca bir blok düşmüş gibi donakaldılar. Sabit bakışlarla Nurettin Borahan'a bakıyorlardı, ama o çoktan dosyalarını toplamaya başlamıştı.

Nur şaşkındı... Bu Maro Balyan da nereden çıkmıştı? Ne anlamsız hikaye! Babası aklını mı kaçırmıştı yoksa?

Rıza Bey'in vuruşu sert olmuştu. Giderayak yaşamının dökümünü yaparken o sürekli yalnız kalmak isteğinin ve hep birini özlermiş gibi davranışının da nedenini ortaya dökmeye cüret etmişti! Sonunda Nur, herkesin dilinin ucuna gelen soruyu sordu:

— Sayın üstadım, bu hesapta ne kadar para var acaba?

Avukat bir an duraksadı sonra ancak duyulabilen bir sesle:

— Bir milyon ikiyüz bin Amerikan doları...

Nurettin Bey, sayıları öyle ağır ve tane tane söylemişti ki paranın miktarı sanki daha da fazlaymış gibi algılanmıştı. Avukatın bu yanıtı ayrıca salondakilerin tepkilerine ve sorularına da neden oldu. Nur soran bakışlarla gözlerini Leyla'ya sa-

bitlemişti. Annesi gözlerini şöyle bir devirdi, kendini çok kötü hissettiği beliydi. Altan'a gelince o, omuz silkerek bu işten hiçbir şey anlamadığını anlatmaya çalıştı.

Leyla bugüne kadar, Rıza'nın çatısı altında bir daha Maro adının tekrarlanmayacağından öylesine emindi ki... Rakibesinden bir tek kez söz edilmesi bile, kamçı yemiş gibi canının yanmasına neden oldu. Kıskançlık bir anda göğsünü, nefesini sıkıştırdı ve kükredi:

— Ben her zaman onun pahalı, lüks bir orospu olduğunu söylemiştim!

Bütün başlar ondan yana döndü. Nur annesinin saldırgan tavrı ve duymaya alışık olmadığı bayağı ifadesi karşısında donakaldı

Leyla Safiye'ye baktı, sanki ondan yardım beklermiş gibi ve dimdik yürüyerek odanın kapısına yöneldi. Nur'un yanından geçerken de nefretini ve iç sıkıntısını göstermemek için yüzünü peçesiyle gizledi.

Leyla, kapıyı ardından kapatır kapatmaz geçmişi gözlerinin önüne geldi. Maro'nun Rıza Bey'in tek atlı arabasından indiğini gördüğünde yirmi yaşında ya var ya yoktu. Üç kadının en genci en güzeliydi ve o güne kadar bu iki neden onun mutlu olmasına yetiyordu. Maro'nun 'baskını' Leyla'nın dengesini bozmuştu. Bu kadın dikkat çekmeyecek kadar yaşlı olmasına karşın pırıl pırıl bir görünümü vardı. Küçük köylü kızı Leyla, bu davetsiz konuğun kişiliği altında ezilmiş, yenilmişti. Artık asla Rıza Bey'in onu ötekilere tercih etmeyeceğini biliyordu. Leyla'nın sığ kafasında korku yerini nefrete bıraktı. Odasına girer girmez çözüldü ve hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Belleğinin derinlerinde hâlâ kocasının Maro'yu arayışını, ona seslenişini duyar gibiydi. Aldatılmış, aşağılanmıştı. Rıza Bey'in romantik fantezileri aileyi gerçek bir bataklığa saplamıştı...

Nur, Şahane'ye yaklaştı ve alçak sesle sordu:

— Bu kadının kim olduğunu biliyor musun?

— Hayır. Annen biliyor olmalı, tepkisini görmedin mi? Renk vermemesine karşın bence Safiye de biliyor olmalı...

Nurettin Bey, vasiyetin okunmasını bitirmesine karşın nasıl izin isteyip oradan ayrılacağını bilemiyordu. Vücudunu öne

eğip odadakileri selamladı sonra saygınlığını yitirmeden mümkün olduğu kadar çabuk mavi salonu terk etti. Safiye de ayağa kalkmıştı.

— İlahi Rıza Bey, ne anlaşılmaz adammış, diyerek iç geçirdi. Sağlığında gerçek bir kötülük (melanet) kutusu gibiymiş! Nasıl olsa öldü, artık umuru bile değildir... Allah rahmet eylesin!

— Böyle bir pislik orospuya para bırakabildiğine göre babamız kesin aklını kaybetmiş olmalı, dedi Turan.

— Bu alçaklık, yüz karası, diye kükredi Ramazan. O köpeği hatırlamıyorum bile!

— Ben onun gavur piçini çok iyi hatırlıyorum! Bu sözleri söylerken gözlerini Nur'a dikti, Servetimizi bu kadına vermektense onu öldürmeyi tercih ederim.

Turan kudurmuş gibiydi, hırsla sigarasını tablada ezdi!

Nur, Turan ve Ramazan'ın konuşmaları ve tavırlarından onların Maro Balyan'ı tanıdıklarını anladı. Onların kendi üstüne dikilmiş, sabitlenmiş bakışlarını görmemek için gözlerini kapadı... Mavi salondan çıkarken hırstan boğulmak üzereydi. Birden Altan'ın sesini duydu:

— Bu babamızın son dileği, engerekler sürüsü. Yeter artık!

Gürültü, patırtı artmış, sesler öylesine birbirine karışmıştı ki hiç kimse Nur'un yavaşçacık sıvıştığını fark etmedi.

***

Avukat ortadan yok olmuştu. Safiye bayılacakmış gibi hissetti. Afallamıştı, yüzü yaşadığı şoku kanıtlıyordu. Buna rağmen yine de Kenan'ın kolunda gösterişli bir şekilde dışarı çıkmayı becerdi. O zamanlar, Rıza'nın yüreğinde Safiye'nin özel bir yeri vardı. Bu durum onun birinci eş oluşundan ileri geliyordu ama, daha da önemlisi o Rıza'nın hem sırdaşı hem de akıl hocasıydı. Kocası zaman zaman gizlice ona fikir danışırdı. Kızlık döneminde çok eşliliğe hazırlanacak şekilde eğitilmişti. O nedenle kocası genç ve güzel kızlara tutulup, onları kendine karı/eş olarak aldığında hiç kıskançlık duymazdı. Maro'nun bu eve beklenmedik gelişi onda hiçbir şekilde kine,

düşmanlığa yol açmadı. Leyla ve Makbule'nin aksine Safiye, yeni geleni bir rakip olarak göremediği gibi onun Ermeni oluşundan ileri gelen cazibesine ve haremde estirdiği ve daha önce hiç bilinmeyen özgürlük rüzgarına kendini kaptırmıştı. Bir yabancı olmanın ötesinde, bu kadın kendisi için 'bilinmeyeni' temsil ediyordu. Aslında Safiye dışarıda başka bir dünyanın varlığından kuşkulanıyor ve kafası karışıyordu. Maro, Avrupa'da eğitim görmüştü ve Safiye onun bilgisine hayrandı. Birlikte Rıza Bey'in kütüphanesinde kitapları karıştırdıkça şimşekleri üstüne çekmiş, bu bağlamda diğer eşler onunla ince ince alay edip iğneli sözler söylerken, Büyük Hanım da şiddetle kınamıştı. Maro'yla bir gün dost olmayı kafasına koymuş olan Safiye, onun aniden ortadan yok oluşundan çok etkilenmişti. Öyle ki Rıza metresini kaybetti diye onu teselli etmiş, acısını dindirmeye çalışmıştı.

***

Nur annesinin yanıtını beklemeksizin onun oda kapısına hızla vuruyordu. Kapıyı zorladı ve içeri girdiğinde onu, divanın üstünde ağlarken buldu. Oğlunun içeri girdiğini fark edince iniltileri ikiye katlandı.

— Yeter artık anne! Rol yapmayı kesin! Kim bu kadın?

Nur'un saldırısı Leyla'yı hazırlıksız yakalamıştı. Uzun süredir ona gerçekleri alıştırarak söylemeyi düşünmüştü. Ancak hiçbir zaman cesaret edemedi. Zaman geçtikçe ona konuyu açmak daha da zorlaşıyor ve her seferinde itiraflarını ileri bir tarihe erteliyordu. Yıllar akıp geçtikçe giderek Nur'un kendi oğlu olduğuna kendini inandırmıştı. Zaten Rıza Bey'e de kimse karşı gelmeye cüret edemezdi ki... Ama işe bakın ki Rıza Bey'in kendisi talimatları aracılığıyla ortalığı karıştırmıştı. Leyla kendini çökmüş duyumsuyordu.

— Sana söylemek istiyordum ama, baban bu sırrın mutlak saklanması konusunda emir vermişti.

— Bırak bu hikayeleri! Maro Balyan kimdir?

— Babanın eski metresi... anlayamazsın, çok eski, sen henüz doğmamıştın.

— Babam öyle ne idüğü belirsiz metrese bir servet miras bırakmaz. Bana gerçekten onun kim olduğunu söyleyin. Cevap verin!

Leyla, küçük bir şefkat, sıcaklık dilenir gibi oğlunun yüzüne bakıyordu ama Nur'un içinin acısı öyle derindi ki annesinin beklentisine cevap vermekten çok uzaktı. Kadıncağız umutsuzca hıçkırıklara boğuldu.

— Bilmiyorum, dedi hıçkırarak. Beni rahat bırak!

Aralarında bir an düş kırıklığı ve kinle ağırlaşmış bakışlar gitti geldi. Nur, sorularının annesini daha da karmakarışık bir hale soktuğunun farkındaydı. Yine de ısrar etti:

— Bu gizli kapaklılığı sürdüremezsiniz. Hele bugünden sonra asla. Lütfen konuşun!

Leyla bitkin bir şekilde oğlunu mantıklı olmaya davet etti:

— Bana eziyet etmeyi bırak, defol!

— Madem bu şekilde davranıyorsunuz; ben kimi sorgulayacağımı biliyorum. O beni yanıtlayacaktır.

— Kimse bir şey bilmiyor, diye haykırdı Leyla

— Göreceğiz bakalım!

Nur annesini bırakıp sert bir tavırla odasından çıktı. Ne yapması gerektiğini biliyordu.

VI

Günbatımı bahçedeki mermer çeşmede biriken ılık suyun yüzeyinde yakut renkli yansımalar oluşturuyor, sanki güneşin son ışıkları suyu okşuyordu. Yumuşak ve sakin bir akşam başlamak üzereydi ama kimse bunun farkında değildi.

Altan, Nur'u merak etmişti, koşturarak her yanı aramış bulamamıştı. Karşılaştığı insanları sorguya çekti ama kimse onun evden ayrıldığını görmemişti. Aceleyle teyzesi Leyla'nın odasına koştu, kapısını defalarca vurdu ama içerden hiç ses gelmedi. İçini her tür kötü önsezi sarmaya başlamıştı. Nur onun biricik kardeşiydi. Altan ona hem şefkat duyardı hem de hayrandı... Onları birleştiren kanbağını gündeme getirmeye gerek bile görmezlerdi. Avluya indi. Aile arabası Mercedes yok olmuştu, aceleyle içeri girdi.

— Nur gitmiş! diye bağırdı... Kimse yanıtlamadı. Sadece küçük evlatlık otomatik olarak öne eğildi ve:

— Evet, Beyefendi. Bu akşamüstü burada bulunan yaşlı beyefendiden hemen sonra gitti.

— Teşekkür ederim. Bana şekersiz bir kahve getirir misin?

— Derhal Beyefendi.

Altan yemek salonuna geçti oturdu, sonra kendi kendine babalarını neden tanımadıkları, yabancı bir kadına karşı bu denli cömert davrandığını düşünmeye başladı. Ağabeyleri ve kızkardeşleri vasiyetnamenin son maddesine öylesine tepki göstermişlerdi ki bağırış, çağırış, gürültü her yanı inletmişti.

***

Nur, yol boyunca uzanan pamuk tarlalarının yanındaki yolda ağır ağır ilerliyordu. Arabasını arada bir durduruyor, babasının geniş arazilerini teftiş ettiği günlerden biriymiş gibi düşünmeye çalışarak beynini boşaltmaya çabalıyordu. Nurettin Bey'in vasiyetnameyi okuyuşunu bir türlü aklından çıkaramıyordu. Sesi hâlâ kulaklarında yankılanıyordu: "Bankadaki hesabımın tamamını... " Aklı iyice karışmıştı. Hiçbir fikre konsantre olamıyor, her şey birbirinin içine giriyordu.

Birden gözünün önüne bir görüntü geldi. Bir fotoğraf! Kahverengi fonda iki yüz... Biri genç ve güzel bir kadın diğeri sıska bir oğlan çocuğu. Oğlanın yüz ifadesi onu öyle sarsmıştı ki kendini bilmediği bir dünyaya atılmış gibi hissetmişti. Öyle bir dünyaydı ki bu; orada çocuklar açlığı, korkuyu ve umutsuzluğu biliyorlardı, tanıyorlardı.

Büyük annesinin fotoğraf albümünde bulunan bu resim bir ara ilgisini çekmişti ama sonradan unuttu gitti. Çocukken ona bu insanların konuk(lar) olduğunu söylemişlerdi. Ne bir sözcük eksik ne bir sözcük fazla. Sonunda da, düzinelerle fotoğraf arasında kaybolup gitmişti. Onunda bir daha aklına gelmedi. Nur bu genç kadının olağanüstü güzel gözleri olduğunu anımsıyordu. Ne yazık ki yaşmağı yüzünün bir bölümünü örtüyordu.

Birden aklına şöyle bir soru geldi:

"Mirasçı bu kadın olabilir mi acaba?"

***

Nur; arabayı farkına varmadan çevreyolu girişine sürmüştü. Sağa dönmeden önce son bir kez geniş tarlalara boş boş baktı. Öyle dalmıştı ki araba neredeyse stop etmek üzereydi ki birden kendine geldi, vites değiştirdi ve arabayı kuzeye doğru sürdü.

Akşam saat yedi sularında Mercedes 85 No.lu çevreyolundan Gürgün Hititlerinin merkezi Maraş'a doğru ilerliyordu. Geniş, uçsuz bucaksız stepler tüm ihtişamıyla uzanıyordu.

Tatlı yeşil renkte deve dikenleri bir örtü gibi, dalgalanarak ufuk çizgisinin altına kadar devam ediyordu. 85 No.lu çevreyolu adının aksine çevreyolu gibi değil kaldırım taşı döşenmiş sıradan bir kırsal kesim yoluydu. Yol, dört bir yana dağılmış harabeler, mağaralar, bir de kerpiçten yapılmış arı kovanları arasından kıvrılarak uzanıyordu. Şurada burada bir iki keçi sürüsü ya da inek sanki sonsuza kadar orada kalacakmış gibi bir dekor oluşturuyordu. Nur kırk dakikadır araba sürüyordu. Pazarcık köyüne ulaşmak için daha epey yolu vardı. Arabanın yarı açık penceresinden steplerin hışırtısı duyuluyordu. Nur kendini yorgun ve üzgün hissediyordu. Son olaylar ve uyuşmazlıklar neredeyse açıktan açığa bir çatışmaya dönüşmek üzereydi. Tabii her zaman olduğu gibi yine kendisine yüklenilmişti. Ama bu kez olayın boyutu çok büyük ve yoğundu. Yüzünde hüzün, acı ve yorgunluk izleri vardı.

"İyi ama babam, ne yapmıştı? Bir milyon doların üstünde bir meblağı, bu kadına bırakarak kendini bağışlatmaya mı çalışıyor?"

Bu cümleyi yüksek sesle söylemişti. Böylece vasiyetnamenin okunuş sahnesinin bir düş olmadığına kendisini inandırmaya çalışıyordu. Nur, annesinin eski oda hizmetçisi Deniz Abla'yı bulmak için yola çıkmıştı. Onu Leyla'nın hizmetçilerinin en tatlısı olarak hatırlıyordu. Çocukluğundan beri Deniz onun sırdaşı olmuştu. Her zaman onu avutmaya hazır büyük bir abla gibi davranırdı. Onun içtenliğini anımsıyordu. En güzel özelliği ise Nur'la konuşurken daima gözlerinin içine bakmasıydı. O zamanlar Deniz, zayıf bir kızdı. Gözleri de saçları gibi karaydı. Onbeş yıl önce Pazarcık'ta yaşamını sürdürmek için Leyla'dan ve hizmetçilikten ayrıldı. Pazarcıkta dul ve çocuksuz bir nalbantla evlendi.

Nur ilerlemek istiyordu ama güneşin steplere düşmesiyle birlikte ateş renkli bir pus her yanı sarmıştı, öyle ki bu durumda araba kullanmak oldukça zordu. Önünde dar boğazlardan oluşan bir yol uzanıyor, deve dikenlerinin rüzgarda hışırtısı da bu görüntüye eşlik ediyordu. Gözleri kör edici bir ışık ön camı yalıyordu. Nur, dikkatini bir misli arttırdı, çünkü yolun bir bölümünde bir de özgür gezen hayvan sürüleri vardı. Birkaç ki-

lometre sonra köy sınırına varmış olacaktı. Sararmış fotoğraftaki o yabancının yüzü sanki onu izlemeyi sürdürüyordu. Gün batımında, virajlı yol, ölgün kırmızı ışığın içinde yüzüyormuş gibiydi... Annesi ve teyzeleri neden her seferinde bu fotoğrafla ilgili konuşmaktan kaçınmışlardı? Deniz; yani sevgili dadısının söylediğine göre, bunlar sıradan konuklardı... isimlerini bile unutmuştu

Nur, köyün yegane meydanındaki kahvenin önünden geçerken, saat sekize geliyordu. Eşeğinin sırtına yoğurt bakraçlarını yüklemiş giden yoğurtçudan başka ortalıkta kimsecikler yoktu. Ortalık çöl gibiydi. Nur adama yanaştı.

— Hemşerim, Deniz Abla'nın evi ne tarafta acaba?

Sakallı adam arabaya yanaştı, kasketinin siperine sağ eliyle dokunup selam verdi

Sonra Mercedes'i incelemeye başladı. Modern araba ve atalardan kalma eşek, Türkiye'deki çağdışı yaşamın ve aykırılıkların mükemmel birer simgesini oluşturuyorlardı. Eşek, birden başını kaportaya sürerek kaşımaya kalkıştı, ama sahibi hemen yularını çekiverdi.

— Siz kimsiniz siz?

— Bir dost, diye yanıtladı Nur. Sesinde belli belirsiz bir kızgınlık vardı.

— Siz dost değilsiniz arabanız var.

— Ben Deniz'in dostuyum. Küçükken benimle o ilgilenirdi.

— Ha... anladım şimdi kim olduğunuzu!

— Nerede oturduğunu söyleyebilir misiniz?

— Evet, söyleyeceğim. Şuradaki büyük kestane ağacını görüyor musunuz? Oradan dönün ve arabayı durdurun. Hemen birinci ev.

— Sağol hemşerim.

Nur, yolu kaplayan toz tabakasını kaldırmamaya özen göstererek ağır ağır arabasını ileriye götürdü ve eve yaklaştığını tahmin ederek motoru susturdu. Şaşırtıcı olan motor sesine karşın eşiğe hiç kimsenin çıkmamasıydı. Deniz'in kapısına yaklaştı, boğazını temizledikten sonra seslendi:

— Deniz Abla, lütfen kapıyı açar mısın? Benim, Nur Kardam, seninle bir dakika konuşmak istiyorum.

Deniz kapıyı açtı. Hemen arkasında, çizgili pijaması ve bisiklet fanilasıyla kocası Murtaza duruyordu. İkisi de şaşkınlıkla Nur'a bakıyordu.

— Girin, rica ederim girin. Neler oluyor? Burada ne işiniz var? Bizi şereflendirmenizi neye borçluyum?

Deniz; aniden çıkagelen konuğa bu cümleleri, büyük bir sıcaklık ve içtenlikle ard arda sıralamıştı. Nur eve girdi ve ona gösterilen yere oturdu. Oturur oturmaz da dadısını sorgulamaya başladı:

— Deniz Abla, sana sormak istediğim bir sürü şey var.

— Hayrola? Umarım her şey yolundadır...

Nur bir an durakladı. Nereden başlayacağını bilemiyordu.

— Babamızı üç gün önce kaybettik. O günden bu yana da evde her şey karıştı.

— Bu acı habere çok üzüldüm. Nasıl oldu bu iş? Rıza Bey'den gelen son haberler onun hayat dolu oluşuyla her zaman herkesi şaşırtıyor oluşuyla ilgiliydi. Yani sağlığı iyiydi...

— Bir de yaş var Deniz, kalbi onu bıraktı.

— Ah! Hiç haberimiz olmadı, yoksa cenazeye giderdik. Bağışla beni Nur, bilmiyorduk.

Murtaza söze girdi:

— Ama ne olursa olsun, Mevlüdüne gideceğiz.

Üçü de derin bir sessizliğe gömüldüler. Gözlerini odanın tahta tabanına dikmişler, sanki birbirlerine bakmaya cesaret edemezmiş gibiydiler. Deniz, beyaz müslin baş örtüsüyle burnunu ve gözyaşlarını siliyor, bir yandan da düşünüyordu; "Neden geldiğini tahmin ediyorum". Nur ise kendi kendini sorguluyordu; "Soracağım şeyi nasıl sormalı ve yanıtlaması için onu nasıl ikna etmeliyim?"

Murtaza'ya gelince; karısından konuğa bir kahve pişirmesini isteyerek, sessizliği bozmak yerinde olur mu diye düşünüyordu.

— Dün gece garip bir düş gördüm, diye açıklamaya başladı Deniz. Kötü haber alacağımı biliyordum. İçi sivri taşlarla dolu bir çukura düşmüşüm ve dişlerim kırılmıştı. Rüyada diş kır-

mak bir yakınını kaybetmek anlamına yorumlanır. Bir dakikanızı rica ediyorum, kahve pişireceğim.

— Evet, teşekkür ederim abla.

Bu arada Murtaza yeniden söze girerek ısrarla şöyle diyordu:

— Umarım bu akşam dönmezsiniz Beyefendi, yol tehlikelidir. Deniz size bir yatak hazırlar. Mütevazi evimizde kalmaya itirazınız yoksa bizde kalabilirsiniz... başınızın üstünde yeriniz var.

— Davetinizi kabul ediyor ve konukseverliğiniz için teşekkür ediyorum.

Nur, bu insanların kendisini karşılama tarzlarından öyle hoşnut kalmıştı ki birden rahatladığını hissetti. Bir yere yetişmek zorunda değildi, acelesi yoktu... Cenazenin ayrıntılarını anlatmaya başladı. Deniz ve kocası, duydukları her cümleden sonra,

— Allah, Allah!.. Allah, Allah! diyerek şaşkınlıklarını ifade ediyorlardı.

— Nazar değdi. Zavallı Beyefendi, Leyla Hanım'a her zaman, kocasının cebine bir nazarlık koymasını söylerdim.

— Bence de, bence de öyle. Bunu söyleyen Murtaza'ydı ama 'nazar' işine pek inanmış görünmüyordu.

Nur, aniden çıkıp gelişinin nedenini daha fazla erteleyemezdi. Ayrıca kan kocanın bu anı beklediklerinden emindi.

— Ablacığım, sen Maro Balyan adlı bir kadından söz edildiğini hiç duydun mu?

Bu adı duyar duymaz Deniz'in içi acıyla burkuldu. Bir an kendini kaybedeceğini sandı. Gözlerini yumdu, sonra yeniden toparlandı.

— Kim dediniz? Deniz birden suskunlaştı.

Nur devam etti:

— Hani babaannemin albümünde duran bir resim vardı... işte o resimdeki güzel gözlü genç kadın, biliyorsun. Hani babamın eve döndüğü gün herkes büyük merdivenin önünde toplanmış..?

— Bilmiyorum, o bir konuktu. Size yüz kez söyledim bunu.

— E... yani o kadar mı?

— Yalnızca bir davetli o kadar işte. Deniz ağlamanın eşiğindeydi.

— Rica ederim, bana başka şey sormayın. Benim hiçbir şeyden haberim yok.

Nur, oturmakta olduğu sedirden kalktı, Deniz'e yaklaştı, onu nazik bir hareketle omuzlarından tuttu ve yalvarır gibi gözlerine baktı.

— Korkacak bir şey yok Abla. Bu öyküyü senin bana anlatmanı istiyorum. Onun kim olduğunu bilmek istiyorum. Bunu benden daha fazla gizlememelisin.

Nur'un sorusundan çok etkilenen Murtaza, karısına yalvarmaya başladı:

— Deniz, tatlı hanımım, lütfen bana anlattıklarını Beyefendiye de anlat.

Deniz karar veremiyordu. Sanki birden elinden silahları alınmış gibiydi. Daha fazla soru sormasını ve ısrar etmesini engellemek ister gibi Nur'a baktı.

— Lütfen Deniz, tekrar ediyorum, korkulacak bir şey yok.

Deniz birkaç kez bir Nur'a baktı, bir kocasına... sonunda cesaretini topladı.

— Bunca uzun zaman senden gizlediğim için çok üzgünüm.

Ağlamaya başladı, gözyaşları arasında söyledikleri anlaşılmıyordu. Nur işitmekte zorluk çekiyordu...

— Üzgünüm... üzgünüm, benim çok sevgili Nur'um, benim sevgili efendim...

— Dur abla dur. Anlıyorum.

— Ben Maro Hanım'ı o eve evlatlık olarak girdiğimde tanıdım. Onüç yaşındaydım ve Rıza Bey'in hizmetindeydim.

Nalbant Murtaza birden ayağa kalktı

— Ben öyküyü biliyorum Beyefendi. Dışarı çıkıp bir tur atacağım. Böylece karım da bildiklerini daha rahat anlatır.

Sonra kasketini başına geçirdi ve gecenin karanlığına karıştı. Deniz konuşmaya karar vermişti:

— Rıza Bey beni; sürgün yolunda alınmış genç Ermeni kızlarını satarak servet edinmeye çalışan bir tüccardan satın

aldı. Ağabeylerimin, kız kardeşlerimin ve annemle babamın jandarmalar tarafından kılıçtan geçirilişlerini görmüştüm. Ben az sayıda sağ kurtulanlardan biriydim. Rıza Bey'in evine gelmek ve böyle bir sığınak bulmak beni çok mutlu etmişti.

Nur, daha önce evde Deniz'in 'sığınmacı' olduğunun konuşulduğunu hiç hatırlamıyordu. Bu tür şeyleri çok ta merak etmezdi. Ancak şimdi, dadısının ses tonunda bir acı seziyordu.

Adım Vartuhidir. Bu ad Ermenice'de 'gül' anlamına gelir. İlk zamanlar Rıza Bey beni Ayla diye çağırdı, ama bir süre sonra Deniz demeye başladı. "Seni Deniz diye çağıracağım çünkü gözlerinde engin denizlerin derinliği var." Böyle demişti bana. Deniz sesini alçaltarak konuşmayı sürdürdü:

— Bir gün babanız, yanında çok güzel bir kadınla geldi. O da benim gibi tehcirden kurtulmuş bir Ermeniydi. Yüksek eğitim almış biriydi. Bana gizli gizli okumayı ve yazmayı öğreten odur. Biliyorsun o zamanlar hizmetçilerin okuma öğrenmeleri iyi karşılanmazdı, ya bir de yazmayı bildiğimi bilselerdi... Küçük oğlu Tomas, altı yedi yaşlarındaydı. Yaşıtı Kenan'la oynamayı adet edinmişti. Nur ağabeyi Kenan'ın başka biriyle oyuncaklarını paylaşabileceğini hayal bile edemiyordu, kaldı ki küçük sefil bir sığınmacıyla... asla!

— E, sonra?

— Birkaç yıl sonra gitti.

— Lütfen Abla, yavaş anlat. Nereye gitti?

— İstanbul'a döndü. Rıza Bey, gitmesine izin verdi ama...

— Ama ne, Deniz Abla? Lütfen, devam et. Bana her şeyi anlat.

Deniz elini Nur'un başına koydu ve iç geçirdi:

— Tanrı binlerce kez sizi korusun. Sizi ne çok sevdiğimi bilirsiniz Beyefendi.

Bu Beyefendi sözcüğü Nur'u rahatsız etti ama, uyarı yapmanın sırası değildi.

— Babanız, onları özgür bırakmaya mecbur edildi. Ancak sizinki gibi geniş ailelerde bu işlerin nasıl olduğunu bilirsiniz, hizmetçiler hemen dedikoduya başlar.

Deniz bir an durdu ve Nur'un onayını bekledi ama, o karşısındakinin ağzından çıkacak sözleri bekliyordu.

— Aşağı yukarı iki yıl boyunca Maro Hanım'ın tek başına evden dışarı çıkması yasaktı. Hamama gitmek için de yanında hep Rıza Bey'in diğer karıları olurdu. Babanız Maro'yu zorla yanında tutuyordu. Ona öyle aşıktı ki, çılgın gibi, neredeyse aklı başından gitmişti. Ben hayatım boyunca, bir kadına böylesine aşık olan başka bir erkek görmedim. Ayrıca ona çok saygı gösteriyordu. Anlatmak için sözcüklerim yetersiz kalıyor. Babanız onunla evlenmek istiyordu ama o; her seferinde babanızı inatla reddediyordu.

— Neden?

— Oh, bana içini dökmeye alışıktı, çünkü ben de onun gibi Ermeniydim. Başka hiç kimseye güveni yoktu. Bana İstanbul'da bir kocası olduğundan söz etmişti, adını unuttum. Kocası onu arıyordu, eminim. Onun gibi bir kadını bulabilmek için, dünyanın öbür ucuna kadar bile gidilir. Bir gün Maro bana; 'Bir erkeğin bir sürü karısının olması' fikrine tahammül edemeyeceğini söyledi. Mustafa Kemal'den önceki dönemde Müslümanlar dört kadın alabiliyorlardı. Üstüne üstlük, Maro, Hıristiyandı ve bir Müslümanla asla evlenmek istemiyordu.

— Deniz Abla, o da babamı sevmiş miydi?

— Bu soruyu ona yöneltmiş olsaydınız çok sert bir dille 'hayır' derdi. Ama bir gün bana şöyle dedi: "Vartuhi (o bana hep Ermenice adımla hitap ederdi) bir kadın yüreğinde iki erkek barındırabilir mi sence?"

Deniz, Nur'un gözlerindeki karmaşayı görüp sustu. Sonra yeniden anlatmaya başladı:

— Bir gün Maro ve oğlu Tomas birden ortadan yok oldular. Şöyle altı ay falan... Patronlar onun Sivas'a ailesini görmeye gittiğini tekrarlayıp durdular ama, hizmetçiler bunun yalan olduğunu biliyordu. Güzel oğlunu gizlice dünyaya getirmek için gitmişti bir yerlere.

Nur'un yüzü rahatladı. Duyduğu her bir sözcük, gerçeği örten perdeyi kaldırıyordu. O zamanlar yaşanan skandalı hayal edebiliyordu; Bölge valisinin, sığınmacı Hıristiyan kadından kanun dışı bir erkek çocuğu dünyaya gelmişti!

— Babanız, mutluluktan çıldırmıştı ve oğluna tapıyordu.

— Ve bu bebek ben miydim?

— Evet, sizdiniz.

Nur bir saniye düşündü ve acı bir sesle ekledi:

— Neden beni giderken yanında götürmedi?

— Çünkü babanız istemedi. Maro'nun gözyaşları ve yalvarmaları işe yaramadı. Onun evden ayrıldığı gün, babanızın holde umutsuzca haykırışı hâlâ kulağımda. Babanız da onun en değerli varlığını alıkoymaya karar verdi. Bir kadın kaybetmişti, bir oğul kaybetmek istemiyordu!

— Ya diğer oğlu?

— Tomas mı? Zavallı küçük! Bir öğleden sonra ata binmişti, at parlamış ve ormanda kayboldu. Bir daha da geri dönmedi. Kürt haydutların onu kaçırdığını söylediler. Ama kimse bu 'söylentiden' emin olamadı. Aramalar aylarca sürdü, ama Tomas bir daha bulunamadı/ortaya çıkmadı.

Nur, ard arda gelen utsuz haberler karşısında dili tutulmuş gibi oturuyordu. Karışık duygular içindeydi. Deniz'in gerçek kimliğini öğrenmek onu tuhaf bir şekilde rahatlatmıştı ama diğer yandan Leyla ile babasının onu ve aslını gizlemek için yaptıklarını aklına getirince de hırslandığını fark etti. Nur gerçek annesinin ne tür acılar çektiğini düşündü..! Sonra üst üste yaşadığı şoklar gözünün önüne geldi... Önce kocasından ayrı düşmek, sürgün yolundakilere günler, haftalar boyu uygulanan insanlık dışı şeyler/durumlara dayanmak... Arkasından bir evlat kaybetmek, sonra da tam özgürlüğü yakalamışken elinden ikinci oğlunun koparılarak alınması! Nur'un kalbi sıkışmaya başladı.

Deniz'in neden öyle konuşmakla konuşmamak arasında kaldığını şimdi anlıyordu. Neyse sonunda, Deniz de geçmişini aydınlatarak ona olan minnetini ödemişti. Ama dadısının ona anlattıkları içini altüst etmişti! Babaşının kişiliği nasıl bir yapıya sahipti ki, bir yandan Deniz'i esaretten kurtarıyor, öte yandan Hıristiyan metresini içeriye kapatabiliyordu. Sonunda da elinden oğlunu alarak, onu özgür bırakabiliyordu. Böyle bir vasiyetname yazabilmek için, bu güzel Ermeni kadınını büyük bir ihtirasla sevmiş olmalıydı. Yıllar sonra, herkes onu çoktan unutmuşken Maro, birkaç milyon dolar tutarındaki mirasla yeniden ortaya çıkmıştı!

Nur, babası için fikir yürütemiyordu, çünkü bu insan hayatı boyunca garip ve şaşırtıcı, net olmayan davranışlar sergilemişti.

Deniz, anlatmayı sürdürüyordu. Nur'a; Maro'nun hamileliğini gizlemenin ne denli zor olduğundan söz etti. Rıza'nın yaşlı ve iyi huylu dadısı Emine'nin himayesinde, Maro'yu ahırların altında, daire haline getirdikleri bir yere yerleştirmişlerdi. Bu durum Nur'un doğumundan sonra da birkaç ay boyunca sürdü. Hizmetçiler arasında pek çok laf, lakırdı dolaştı ama çabucak da susturuldular. Ama bir gün Safiye konuştu; bu tür sırların sonsuza kadar saklı tutulamayacağını Rıza Bey'e hatırlattı.

Maro gittikten sonra, Rıza Bey, üçüncü karısı Leyla'dan Nur'a analık etmesini istedi ama, öyle üvey analar gibi değil, gerçek anne gibi. Leyla mutluluktan uçuyordu. Biricik kızı çok küçük yaşta ölmüştü ve artık bir daha evlat sahibi olamayacaktı. Kocası, bu görevi ona vererek kendisine duyduğu sevgiyi ve güveni de kanıtlamış oluyordu. Nur'u kendi doğurmuş kadar mutluydu.

— Anneniz bana çok şey öğretti. Onun öykülerini dinlemeye bayılırdım En üzüntülü zamanlarında bile, Ermenilerin nasıl usta anlatıcılar olduğunu kanıtlar şekilde anlatırdı. Maro gittikten sonra, Rıza Bey, Nurhan olan adınızı Nur'a çevirdi. Aslında anneniz size, esas Ermeni dedeniz (annenizin babası) Nurhan Bey'in adını vermişti. Birgün bana sizin vaftiz anneniz olmak ister miyim diye sordu. Ne söylemeye çalıştığını anlamamıştım. Açıkladı: "Durumumu biliyorsun, oğlumu bir papaza vaftiz ettiremem. Ama bu durumda, Kilise, kendi oğlumu kendim vaftiz edebileceğim konusunda yetki verir." Böylece sizi kollarıma aldım, anneniz önce sizi ıslattı, sonra ılık suyla dolu leğene üç kez batırıp çıkardı. Bir kez Tann adına, bir kez Tann'nın oğlu için, bir kez de Kutsal Ruh için olmak üzere tam üç kez. Daha sonra da Ermenice dua ettik. Ana dilimi unuttuğum için utanç duyuyorum. Ama hâlâ kendi dilimde dua edebiliyorum. Hatta camiye gittiğim zaman bile bu böyle.

— Yani sen benim vaftiz annemsin öyleyse.

Nur, vaftiz annesi sözcüğünün ne anlama geldiğini bilme-

mekle beraber, kelime ona tuhaf gelmişti. Aslında, böyle candan birine de bir şekilde bir bağının olması onu mutlu ediyordu.

— Evet, ben sizin vaftiz annenizim, diye yineledi Deniz. Gururla gülümsüyordu.

Vaftiz oğlunu kollarının arasına almak istedi... ama buna cesaret edemezdi.

— Anneniz gittiğinde aylarca ağladım. Bir abla kaybetmiş gibiydim. Bana mektup yazdığını biliyorum ama mektupları hiçbir zaman elime geçmedi. Babanız sizi kaçırırlar korkusuyla, bir sürü gardiyan tutmuştu. İyi de etti, çünkü ön avluda oynadığınız sırada sizi iki kez kaçırmaya kalkıştılar. Sonunda bu işe kalkışanlar yakalandı ve hapse atıldılar. Leyla Hanım, kendi öz oğlu gibi yetiştirebilsin diye, Rıza Bey, sizi ona bırakmıştı. Sizi öyle çok seviyordu ki herkes onun gerçek anneniz olduğuna inanıyordu. Sizin mutlu olduğunuzu görerek avunuyordum ama Maro'nun sizi kaybederek çektiği acı aklımdan çıkmıyordu. Hep düşünmüşümdür, acaba mektuplarım eline geçti mi, çünkü hiçbir zaman cevap gelmedi. Deniz'in bakışları dalgınlaştı:

— Onu yeniden görmeyi ne kadar isterim. Şimdilerde altmışında olmalı. Hâlâ İstanbul'da mı yaşıyor?

— Bana Amerika'da yaşadığını söylediler.

Deniz için Amerika, dünyanın öbür ucu demekti. Düş kırıklığı yüzünden okunuyordu.

— Teşekkürler Deniz Abla, tüm kalbimle teşekkür ederim. Ya da teşekkürler Vaftiz annem! Sen her zaman bana karşı çok iyiydin.

Bunu söylerken Nur'un yüzü kocaman bir gülümseme ile aydınlandı. Uzun süreden beri ilk kez üstelik... Kalktı ve Deniz'i yanaklarından öptü.

O anda kocası kapının ağzında belirdi. Karısına bakıyordu:

— Ona söyledin mi?

Deniz gülüyordu, otuz yıldan beri içinde sakladığı sırdan kurtulmuştu. Murtaza Nur'a döndü ve:

— Haydi Deniz, vaftiz evladına yemek hazırla, dedi.

Nur davetlerini kabul ettiği için, karı koca gurur duyuyor-

du. Saatler boyu, gün ışıyıncaya kadar oturdular, konuştular. Yatma vakti geldiğinde, Nur içtenlikle Deniz'e hiç rahatsız olmamasını söyledi.

— Birazdan gideceğim, şurada sedirin üstünde uyurum.

Uzanır uzanmaz Nur'un beynine binlerce düşünce hücum etti. Ama, her şeye rağmen Deniz'in uzun açıklamaları ve itirafları sayesinde gerçekleri öğrenmek içini rahatlatmıştı. Ancak ailesinde onunla alay edenleri de kolay kolay bağışlamayacağını biliyordu. Yıllar boyu deli gibi sevdiği insanlar, onun elinden 'gerçek annesini bilme' hakkını almışlardı. Taparca sevdiği Leyla'nın gerçek annesi olmadığını öğrenmek çok büyük düş kırıklığıydı. Ya babasının otoritesine ne demeli... Yıllarca sanki bir tanrıymış gibi davranıp, tüm gücü elinde tutarak kendi koyduğu kanunları, ailesine baskı kullanarak uygulamak!

Geçmişini düşündükçe öfkeden patlayacak gibi oluyordu. Nur neden babasının, onun gerçek kimliğini gizlediğini şimdi anlıyordu: O, bir melezdi, Vaftizli bir Hıristiyandı, ihtiraslı bir beraberliğin filiziydi... Bunlar Rıza Bey'in kabul edebileceği şeyler değildi. Nur sabaha kadar gözünü kırpmadı. Onun boyunda biri için sedir de dardı... Düşünceler hızla geçiyordu. Belleği onu yanıltıyor muydu? Çocukluğundan babasının ölümüne kadar geçen süreyi hatırlayamıyordu. Yetişkinliğe geçerken ağabeylerinin onunla nasıl alay ettiklerini ve bir şekilde canını acıtmaya uğraştıklarını düşündü, neyse ki bu davranışlar onu çok etkilememişti. Eğitim nedeniyle aileden uzaklaşmak ise daha fazla soru sormasını engellemişti... Onun adı Nur'du, Rıza ile Leyla'nın mutlu oğlu. Güney Anadolu'nun yakıcı güneşi, her şeyini değiştirmişti. Adını, dinini, annesinin kimliğini hatta teninin rengini ve damarlarındaki yarı Ermeni kanını. Leyla'nın sık sık yinelediği gibi: 'Kimse geriye dönemez'di.

***

Pencerenin perdesini açtığında ortalık çoktan aydınlanmıştı. Birkaç küçük bulutun arkasından güneş kendini gösteriyor-

du. Küçük evin içini müthiş bir horultu çınlatıyordu. Nur, ev sahiplerini uyandırmamaya çalışarak kalktı. Akşamki mütevazı yemekten arta kalanlar hâlâ masanın üzerinde duruyordu. Biber dolması, domates ve tuzlanmış kuzu eti.

Deniz evini çok güzel düzenlemişti. İki oda vardı. Odalardan biri iki kanat emprime desenli koton perde ile ikiye bölünmüştü. Diğer bölümde de açık mutfak salon, bir de davlumbaz vardı. Tavandan bir lamba sallanıyordu. Mutfağın öbür ucunda ahır vardı. Kapının altından içeri taze tezek, saman ve yeni kesilmiş çalı çırpı kokusu sızıyordu. Odada ahşap bir masa, birkaç tabure, bir komodin ve sedirden başka eşya yoktu. Komodinin baş köşesinde duran genç bir kadın fotoğrafı Nur'un dikkatini çekti. Bakmak için yaklaştı... Birden Deniz'in sesi duyuldu:

— Bu benim annem.

Nur onun perdenin arkasından süzüldüğünü duyumamıştı. Mor ve portakal renkli, pamuklu uzun bir sabahlık giymişti. Resimdeki genç kadın, bir bankta oturmuştu, üzerinde geleneksel Ermeni giysileri, elinde de bir keman vardı.

— Ona benziyorsun

— Herkes böyle söylüyor. Ailemden geriye kalan tek şey bu resim. Deniz bunları çok üzgün bir sesle söyledi. Sonra saçlarını eliyle geriye itti. O sırada pijamalarıyla Murtaza göründü.

— İyi uyudunuz mu?

— Kütük gibi!

Karı koca bunun yalan olduğunu biliyorlardı. Köylüler sürülerini otlaklara doğru götürüyorlardı. Nur, gözlerinin önünde olagelen, kırsala ait bu görüntüyü izliyordu.

Bu köyde yaşam, sakin ve huzurlu gibi gözüküyordu. Aslında köylüler sabahın beşinde nalbanta gidip hayvanlarını nallatırlardı ama, bu sabah Murtaza, dükkanını daha geç açmaya karar vermişti. Deniz çok erken kalkıyordu. Önce etrafı yıkıyor, sonra iki ineği sağıyor, sütü ısıtıp yoğurt mayalıyor ve zamanı kalırsa biraz da tereyağı yapıyordu. Mutlu bir kadındı. Özellikle de bu sabah. Nasıl olmasındı, otuz iki yıllık suskunluğunu bozmuştu.

— Ailem çok merak etmiş olmalı, dedi Nur.

Deniz'e şefkatle sarıldı, kocasının elini sıktı. Birden, onlara hâlâ güzel haberi vermediğini fark etti:

— Babam size rahat bir emeklilik yaşayabilmeniz için bir miktar para bırakmış. Bu mirasın bir an önce elinize ulaşması için elimden geleni yapacağım.

VII

Cumartesi akşamı, Nur, Yeniköy'deki evine yirmi dakikalık mesafede bulunan balık restoranı Façyo'da Esin'le birlikteydi. İstanbullu burjuva takımının kaymak tabakası bûrada buluşurdu. Eylülün ilk günlerinden biriydi ama hava öyle yumuşaktı ki, yazdan kalma bir günü yaşıyorlardı. Terastan Boğaziçinin Asya yakasının ışıkları görünüyordu. Havayı kömür ateşinde pişirilen ızgara et kokusu sarmış, bu koku mezelerin kokusuna karışarak etrafa yayılmıştı. İnsanlar bu karışımdan oluşan ordövrün tadını çıkarıyor, bir yandan da rakı içiyorlardı. Nur ve Esin, şiş kebap yemeğe karar verdiler. Yanında da domates, yeşil biber ve taze defne yapraklarından oluşan garnitür.

Bir süre mutfak ve mutfak adabı üzerine sıradan şeyler konuştuktan sonra ikisi de sustu. Esin, belli etmeden Nur'u süzüyordu. Onun kendisine bir konuda açılacağını sezinliyor infoin yapabileceğini kestiremiyordu. Bir an Nur'un ilgisini çekmediğini bile düşündü. Belki de kendisini nezaket gereği davet etmişti. Yanılmayı umut ediyordu. Karşılıklı gülümsediler, Nur Esin'e öyle tatlı baktı ki kızın içi ürperdi.

Nur, babasının cenazesini ve vasiyetin okunması sırasında yaşanan olayları anlattı. Ama bazı ayrıntılardan söz etmedi. Biraz utandığı için de babasının Maro ile yaşadığı yasadışı ilişkiyi ve 'yeni' annesinin varlığını hiç gündeme getirmedi.

— Ailen ve senin için zor olmalı

— Zor, çok zor.

Genç kız, Nur'un yüzünün ne kadar karmakarışık olduğunu

görüyor, ona elinden gelen her türlü yardımı yapmaya da hazır olduğunu söylemek istiyor ama bir türlü konuşamıyordu. İçinden Nur'un saçlarını okşamak geliyordu. Esin sofraya oturduklarında, Nur'un biraz hırçın, karışık ve üzgün olduğunu gözlemlemiş ama, bu konuda ona soru sormamaya karar vermişti. Bu durumundan kendisi sorumlu değildi... Belki de Kardam ailesinin işleri onun moralini bozmuştu? Birbirleri için ne ifade ettiklerini sormak istiyor ama uygun sözcükleri bulamıyordu. Nur, gözlerini ona dikti ve elini tuttu.

— Birkaç güne kadar NewYork'a gitmem gerek. Önceden belirlenmiş bir şey değildi, üzgünüm.

Esin'in sevinci yarım kaldı,

— İş seyahati mi?

— Evet.

Esin, düş kırıklığını gizleyemedi.

— Ne kadar sürecek?

— Oraya yerleşmeye gitmiyorum! diye yanıtladı Nur. Esin'in bozulduğunu görünce, onun ellerini okşadı.

— Babamın mirasıyla ilgili önemli bir sorunu halletmek için gidiyorum ama, Birleşik Amerika'da sonsuza kadar kalmayı düşünmüyorum.

Esin, soran bakışlarla Nur'a baktı. Kocaman kara gözlerinin ve gülüşünün yarattığı etkiyi çok iyi biliyordu. Nur ürperdi: "Biraz daha cazibesini kullanmaya devam ederse ona aşık olabilirim" diye düşündü.

— Tuhaf bir vasiyeti ve mirası hayata geçirmek üzere görevlendirildim. Her şey yoluna girdikten sonra sana ayrıntıları anlatırım.

— Bekleyeceğim. Tuhaf öykülere bayılırım.

Nur sorunlarını unuttu... Antep, binlerce km. uzaktaydı, Amerika ise, dünyanın bir ucunda. Esin'e gelince o, dudaklarına 5 cm. mesafedeydi. Ona doğru eğildi ve kulağına fısıldadı:

— Üzgünüm, eğer bana daha önce gelemeyeceğini haber vermiş olsaydın, geçen geceki Yalı davetini iptal ederdim.

— Hastanede acil bir iş çıkmıştı, bağışla. Ama sonunda böyle başbaşa olmak çok daha iyi.

Bu cümleyi Nur'a doğru, 'soluk verir gibi' söylemişti. Nur, Esin'in bu açık sözlülüğü karşısında şaşırmıştı. Gerçek olan bir şey vardı... Bu kızın dinamizmi ve doğal hali Nur'u her zaman şaşırtabiliyordu. Yirmi yedi yaşındaydı, doktorluk stajını bitirmiş kendi özel muayenehanesini açmaya hazırlanıyordu. Oradan kazandığı parayla da üniversite eğitiminden arta kalan borçlarını ödeyecekti. Orta halli bir aileden geliyordu, öyle ki; ailesi uzun sürecek bir eğitimin masraflarını üstlenecek durumda değildi. Ama Esin; okuldaki başarısı ve not ortalamasının çok yüksek olması nedeniyle bir burs kazanmıştı. Böylece, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde başladığı eğitimine Baltimore'da Johns Hopkins Üniversitesinde devam etmişti. Tıpkı onun da Nur gibi, Birleşik Amerika'da eğitim yaptığı öğrencilik yıllarından kalma olağanüstü güzel anıları vardı.

Rum garson, tatlı ve kahve siparişini almak üzere masalarına geldi.

— Başka bir şey istemiyorum, sağolun, dedi Esin.

— Teşekkürler ben de tatlı almayacağım.

Garson uzaklaşınca Esin muzip bir tavırla:

— Senin tatlılara karşı zaafın olduğunu sanıyordum,

— Beslenmemi yakın takibe alan bir doktorun önünde yiyemiyorum!

Esin hemen profesyonel bir tavır takındı:

— Balık şişmanlatmaz, eh! O halde bu akşam bir porsiyon tatlı için kendine izin verebilirsin.

— Tamam, o halde tatlıyı Yalı'da yiyelim. Daha geceyarısı bile olmadı, bol vaktimiz var.

Esin hiç tereddüt etmeden

— Haydi gidelim, diye yanıtladı.

Çoktandır Nur'un yaşadığı evi görmek/tanımak istiyordu. Ayrıca onunla başbaşa kalmak için de can atıyordu.

***

Dışarıda, asfalt yolun kenarında arabalar, ikili üçlü diziler halinde park etmişlerdi. Nur, kahyaya işaret etti, iki dakika

sonra gri metalik Jaguar arabası önlerindeydi. Nur arabasını hareket ettirmeden önce yeniden Esin'le göz göze geldi, onu kendine çekti, göğsüne bastırdı. Beceriksiz bir öpüşmeydi ama yine de Esin'in vücudunun her yanı ürperdi.

Araba, Boğaz kıyısında ilerlerken Asya yakasından hafif bir esinti onlara kadar ulaşıyordu. Esin, Nur'un omzuna yaslanmıştı. İkisi de bu yoğunluk dolu anı yaşamak istiyor, sessizliği bozmaya cesaret edemiyorlardı. Bu anın Yalı'ya gidene kadar sürmesini istiyorlardı. Tekneler, kayıklar ve yolcu gemileri kristal ışıklar içinde Boğaz'da karşılaşıyordu. Bunlar; Boğaz'ın Asya – Avrupa yakaları arasında, ya da Karadeniz yönünde yol alarak, bazısı insan, bazısı da yük taşıyordu. Teknelerin arkalarında bıraktıkları ılık dümen sularında değerli taşların ışıltılarına benzeyen binlerce ışık parıldıyor, hareleniyordu. Kıyıya komşu kafelerden yükselen güzel bir oryantal müzik, geceye karışıyordu. Mehtapta balıkçı teknelerinde, balıkçıların ağlarını boşalttıkları görülebiliyordu. Akıntı yönünde güç harcamadan kürek çekiyorlar, telaş etmeden balıkların ağlara takılmasını bekliyorlardı.

Nur, Esin'i kendine çekerek:

— Bana sokul, canım, tatlım, dedi.

Pek çok Türk gencinin aksine, Nur kendini çok fazla ifade edemezdi... hayatında ilk kez birine 'hayatım' diyordu.

Yalının önüne geldiklerinde Nur, büyük demir kapıyı açmak için arabadan indi. Kerim ve Ayşe uyuyordu, yoksa yaşlı emektar çoktan kapıya koşmuştu. Her zaman, saat kaç olursa olsun, mutlaka koşar gelir ve genç efendisinin yatmadan önce, bir şeye gereksinmesi olup olmadığını sorardı.

— Nur, bir sarayda yaşadığını benden gizledin. Burası gerçekten harika!

Nur onu yan kapıdan içeri aldı. Esin hole girer girmez dondu kaldı. Tavanın ortasından sarkan altın yaldızlı, Venedik kristalleriyle donatılmış, muhteşem avize ve iki yanda sıralanan sütunlar onu şaşkınlığa uğratmıştı. Bir Osmanlı sarayına kabul edilmenin ayrıcalığını yaşıyormuş gibiydi. İri şamdanlardan etrafa milyonlarca ışık damlacığı saçılıyordu. Pers halısıyla kaplanmış geniş merdivenlerden asma kattaki kabul salo-

nuna çıkılıyordu. Sultanlar, vezirler ve Kardam ailesinin atalarına ait tablolar duvarları süslüyordu. Esin; kendinden geçmiş, her birinin önünde uzun uzun duruyordu. Resim her zaman onu çok büyüleyen bir sanat dalı olmuştu.

Nur, bu her taraftan fışkıran zenginlikten rahatsız olmuştu.

— Burası güzel ama, ben şehirdeki dairemde kendimi daha rahat hissediyorum. Ne yazık ki orada da bu manzara yok!

Sonunda ana salona geçtiler. Esin, orada da hayranlıktan dilini yutmuş gibiydi.

— Ev; geleneksel Türk konağı ve ahşap yalı elemanlarının bir araya getirilmesiyle yapılmıştır. Nur önce bu cümleyi söyledi, sonra birden durdu:

— Turist rehberlerine benzedim, en iyisi susmak.

— Bana çevreyi gezdirir misin? Çok hoşlanırım... gözümde iki yana dizilmiş, lal renkli üniformaları içinde Yeniçeriler canlanıyor. Işıltılı giysilerini tamamlayan kılıçları, kuşaklarının arasından sarkan palalarıyla efendilerine muhafızlık ediyorlar.

Nur, hayranlığını ifade eden bir ıslık çaldı:

— Haydi bir daha en baştan... ama tatlıyı unutturacağını sanıyorsan yanılıyorsun, dedikten sonra mutfağa yöneldi. Sanki evin arkadaşı üzerinde bıraktığı etkiyi dağıtmaya çalışır gibiydi.

Esin, şimdiye kadar böyle zenginlik görmemişti. Parkelerin üzerinde nefis Çin halıları vardı. Duvarın önündeki uzun divan, Topkapı Sarayının haremindekileri hatırlatıyordu. Her tarafta porselen biblolar, Avrupa'dan getirilmiş değerli, ender parçalar... Komodinlerin ve çalışma masalarının üzerinde gümüş kupalar, kristal tablalar ve kristal gece lambaları vardı. Duvarlar çok büyük tablolarla kaplanmıştı. Bunlar arasından Esin; büyük bir usta olan ressam Jean-Jules Antoine'ın 'Beyaz Esir'ini, Pierre Auguste Renoir'ın 'Odalık' adlı tablosunu ve Henri Rousseau'nun 'Pierre Loti' adlı çalışmalarını hemen tanıdı. Bu Batılı ressamlar, bir dönem Doğunun gizemine ve cazibesine kapılmışlardı.

Rıza Bey, konusu 'insan' olan bu çalışmalardan öyle etkilenmişti ki, İslam dininin, ona "öff" dedirten bezginlik verici

sınırlamalarını hiç umursamadan, malikanesinin duvarlarını bu muhteşem tablolarla süslemekten çekinmemişti.

Nur içeri girdi. Elinde tuttuğu gümüş tepsinin içinde tatlı ve pasta çeşitleri, bir şişe Taittinger marka (Fransa'nın en ünlü şampanya markasıdır ve Tatenje diye okunur. çn.) şampanya ve Bakara kristalinden yapılmış iki şampanya kadehi vardı.

— Tatlı servisine karşı koyamayacaksın! diyerek parmaklarıyla tuttuğu bir parça baklavayı: "Aç ağzını ve tadına bak, ama beni ısırma!" diyerek Esin'e verdi. Bir yandan da çılgın gibi gülüyordu. Genç kız ise bu arada parmağıyla 'Beyaz Esir' ve 'Odalık' adlı tabloları işaret etti.

— Babanın, çocuklarını böyle, içeriği çıplaklardan (Nü) oluşan tablolarla tanıştırdığına bakılırsa oldukça açık fikirli olmalı.

— Ne diyorsun, bu tabloları izleyecek yaşa gelinceye kadar babam bunları kendi özel dairesinde saklardı. Altan'la ikimiz kimseye sezdirmeden, gizlice babamın dairesine girmeyi adet haline getirmiştik. İlk geçlik dürtülerimizi geçiştirebilmek için bu tablolarla çapkınlık yaptığımızı itiraf ediyorum.

Esin, gülmekten bayıldı, o devam etti:

— Bir uşağımız vardı, bu tabloların önünden her geçişinde oturup Kuran okurdu. Bu belki kem gözünü bağışlatmak, belki de tahrik oluşunu bağışlatmak içindi.

Nur, bir yandan gülüyor bir yandan da hem kendine hem Esin'e şampanya servisi yapıyordu.

— Sağlığına, başarına ve dostluğumuza

— Hatta istersen daha da ilerisine..!

Esin'in bu baştan çıkarıcı sözcükler içeren cümlesini duymazlıktan geldi. Aslında ona içini/yüreğini açmak istiyordu, buna ihtiyacı da vardı ama, ilişkileri henüz çok yeniydi. Şampanya kadehlerini, dikkatle kakmalı masaya bıraktılar. Nur iç geçirdi:

— Şu son haftayı yaşamamış olmayı isterdim, böylece yolculuğa çıkmak zorunda da kalmazdım.

— Çünkü beni bırakmak istemiyorsun?

Bir kez daha Nur onun sözlerini duymamış gibi davrandı.

— Orada ne kadar kalman gerekecek acaba? Bu işler bana

çok karışık geliyor. Dün birçok kez NewYork'a telefon ettim, bana yardım edecek olan Amerikalı avukat ölmüş, yazıhanesi el değiştirmiş, tabii şimdi hiç kimsenin benim dosyadan haberi yok. Sherlock Holmes rolü oynamak zorunda kalacakmışım gibi bir his var içimde.

— Tipin, özel dedektif rolü için çok uygun. Göreceksin, elini atar atmaz araşırmaya son noktayı koyacaksın. Bunları söyleyen Esin'in sesinde belirgin bir düş kırıklığı vardı.

Nur ona yaklaştı ve ellerini onun çıplak omuzlarına koydu. Teni kadife gibi yumuşaktı. Uzun uzun öpüştüler. Avize, salonu davet varmış gibi aydınlatıyordu. Esin rahatsız olmuştu, yavaşça Nur'un kollarından sıyrıldı. Nur anlamıştı, ışığı söndürdü, yalnız iki şamdan yanık bıraktı, sonra elbisesini çıkarması için kıza yardım etti

— Sen Antep'e gittiğinde yalnız seni düşündüm,. diye fısıldadı Esin.

— Ben de, nasıl bir araya gelebileceğimizi bilmeden hep bu anı bekledim.

Mumların oynaşan ışıkları, kızın saten benzeri güzel tenine vuruyor ve sanki parmak dokunuşuyla bile fark edilemeyecek bir toz tabakası oluşturuyordu. Esin, bir başına çıplak, divanda uzanmaktan çok rahatsız olmuştu. Nur soyununca ona kollarını açtı. İhtirasla birbirlerine sarıldılar. Nur yanına uzandığı sevgilisinin teninde, parmaklarını bir piyanist becerisi ve hızıyla gezdiriyordu... onu okşuyor, bir yandan da öpüyordu. Kıza gelince, o da bu okşayışları karşılıksız bırakmıyor, Nur'u öpücük yağmuruna tutuyordu. Koyu, kara gözleriyle ona baktığında, delikanlının vücudunu bir alev sardı. Sevişirlerken çıkardıkları sesler tüm salona hakim oldu.

Parlak güneş ışığı yeniden Boğaz'ı ve gökyüzünü aydınlattığında Nur ve Esin hâlâ divanın üzerinde tek vücut olmuş halde uyuyorlardı.

***

Öğle sıcağı tütün tarlalarını sanki eziyordu. Ömer Bedir; incir ağacının gölgesinde dinlenen işçilerin yanından gizlice

uzaklaştı. Adamların yarı uykuda olduklarından ve kendisiyle ilgilenmediklerinden emin olunca da büyük, tütün kurutma makinesinin bulunduğu yere gitti. Aslında ustabaşı olduğu için istediği yere girip çıkabilirdi ama, bu kez gizliliği yeğledi. Ömer Bedir, ahşap yapıların bulunduğu yere gitti ve askılarda olgunlaşmaya bırakılan yaprakların kokusunu keyifle içine çekti. Gözleri karanlığa alıştıktan sonra, el yordamıyla bulunduğu bölmenin sonuna kadar gitti.

Özkul kardeşine:

— İçeri girdi, haydi, dedi.

Sabri, yüz otuz beş kiloluk yağlı ve kaslı gövdesinden beklenmeyecek bir çeviklikle bulundukları yeri çaprazlama katetti. Sonra da birkaç adımda Ömer Bedir'in yarı açık bıraktığı kapıya ulaştı. Ustabaşı çömelmiş, yapraklarla örterek gizlediği kuytudan çıkardığı kağıt paraları sayınakla meşguldü. Tüm dikkatini istiflediği yeşil kağıtları (dolar) saymaya vermişti, öyle ki dev adamın ona yaklaştığını son ana kadar fark etmedi. Kendini savunacak fırsatı bulamadan, Sabri cüssesiyle onu ezdi. Dizini kurbanının sırtına bastırıp onu yere yapıştırdı. Ömer, boynuna dolanan urganı hissetti. Sabri tüm gücüyle ipi geriyordu. Bir iki çırpınıştan sonra Ömer Bedir'in gövdesi gevşedi, Sabri onu omzunun üstüne yan çevirerek yatırdı, sonra da cesedi sırtüstü çevirdi ve:

— Tamamdır, dedi

Haydar kardeşler, arabalarını çerçöp biriktirmek üzere kazılmış geniş arazinin oraya kadar sürdüler. Orada Ömer Bedir'in cansız gövdesini çöp yığınının içine fırlattılar... gövde çöplüğe batıp gözden yitti. Sabri, cenazede dua okurmuş gibi bir ifade ile:

— İşte artık başımıza bela olamayacak biri daha.

VIII

NewYork'ta hemen hemen sonbahar başlamıştı ama, şehri tutsak eden sıcak hâlâ kendini duyumsatıyordu. Yolları dolduran sarı taksilerin ve tepelerine kadar yüklenmiş kamyonların kalabalığı, gürültüsü, patırtısı Manhattan Köprüsünü ritmik bir şekilde titretiyordu. Sıcağa karşın insanlar karıncalar gibi kaldırımlarda koşuşturuyorlardı.

Maro, 71. cadde durağında indi ve sanki onu perona sürükleyen bu insan seliymiş gibi hissetti. Duvarlarda yarısı yırtılmış ya da parçalanmış afişler göze çarpıyordu. Afişlerin koparıldığı yerlerde yarısı silinmiş graffitiler (duvar yazıları ve resimleri çn.) vardı. Senatör MacCarthy'nin görevine bir yıl önce son verilmişti. Duvar yazıları işin hangi boyuta geldiğini simgeliyordu. "Komünistleri tuzağa düşürenlere ölüm... Rezil cadı avcıları... Çürümüş kokuşmuş polis..."

Maro, Continental caddesine geldiğinde güneş binaların arkasına inmişti. Yılın bu dönemini severdi. Geceler kısalmaya başlar, gündüzün yakıcı sıcağının yerini yavaş yavaş tatlı bir serinliğe bırakması çok hoşuna giderdi. Forest Hill tenis kortunun yakınındaki evine doğru hızlı hızlı yürüyordu. O tarafta bulunan, duvarları koyu tuğladan örülmüş, üç katlı evlerden birinde oturuyordu. Gün batımında bu evler, kaldırım kenarı görevi yapan yeşilliklerle birlikte gözüne daha da güzel ve görkemli görünüyordu. Eve yaklaştığında, kızı Nayiri'nin haki renkli cipini gördü. O da yeni gelmiş bahçe yolundan içeri girmek üzereydi. Maro el salladı ve seslendi. Nayiri gülerek ara-

basından dışarı fırladı. Annesine kıyasla çok uzun boylu bir kızdı. Kestane renkli uzun saçları, bir şelale gibi gür ve dağınık, sırtının ortasına iniyordu. Erkeklerin bakmadan geçemeyecekleri kadar güzel (bir manken gibi) bir vücudu vardı.

— Neyse, bu kez aile yemeğine en son gelen ben değilim! Nayiri bunları söylerken annesinin boynuna atıldı.

— Senden rica ediyorum, lütfen asi davranışlarda bulunarak, babanla münakaşaya girişme. Bu yemeğin huzur içinde geçmesini istiyorum. Maro kızını uyanırken sesi çok kararlıydı.

— Azniv'in arabasını gördüm, kızkardeşim gelmiş de sofraya oturulacak anı bekliyor. İnce vücut hatlarını ve 'yaşlı kolejli' havasını kaybetmemek uğruna bir hafta boyunca salata yaprağı kemirir, sonra da açlıktan midesi kazınarak geberir! Bence çoktan mutfağa dalmış, çaktırmadan yemeklerden yürütüyordur. Maro iç çekti.

— Ablanla da münakaşa etmeni istemiyorum.

'Amerikalı' çocukların en büyüğü Azniv; çok sevdiği o liseli havasını sürdürmeye çabalıyor, bu nedenle de kısa çorap, mavi gömlek, lacivert etek ve mokasen ayakkabıdan oluşan kolejli kıyafeti giyiyordu. Erkek kardeşi Jake, Azniv'in sırf 'entel hava takınmak' için taktığı gözlüklerle sürekli alay ederdi. Kocası Roberto, İtalyan asıllı bir eczacıydı. Konuşurken, cümlelerin ve sözcüklerin üzerlerine bastıra bastıra ve kendine özgü aksanıyla konuşurdu. Bir de zeytinyağlı makarnaya bayılırdı. Aznif kilosuna ve konuşmasına (diline) ne denli özen gösterirse kocası da o kadar tersini yapan biriydi. Yani sürekli dalga geçerek alay ederek konuşur. Tıknaz olmasına karşın yemeyi ve şişmanlamayı sürdürüyordu. Hiç kimse bu ikiliden daha uyumsuz bir çift hayal edemezdi.

***

Nayiri'nin tahmin ettiği gibi, Azniv mutfaktaydı. Parmaklarındaki tatlı artıklarını gizlemeye çalışarak, annesine ve kız kardeşine sarıldı.

— Araksi telefon etti ve beş dakikaya kadar burada olacağını söyledi. Yani bir saatten önce gelemeyecek demektir.

Araksi, Azniv'den iki yaş küçüktü ve hâlâ bekardı. Ailesinin ısrarlarına karşın, evlenmeye hiç niyeti yoktu. Queens'te Ozon Park yakınında bir orta okulda öğretmenlik yapıyordu. Ufak tefek, yuvarlak hatlıydı. İçtenliği ve hayat dolu oluşu nedeniyle herkesin sempatisini (ilgisini) çekerdi. "Nayiri annemin güzelliğini almış ben de babamın göbeğini"

Bu cümleyi, hep gülerek ve 'elimden ne gelir' ifadesiyle söylerdi. Azniv; kızkardeşini sürekli göz ucuyla süzer, onun talihsizliğiyle ve giysileriyle alay ederdi. "Araksi'nin çaputları öyle buruşuk ki gören de, bir haftadır hiç inmeden trenle yolculuk ettiğini sanır."

Bunu da erkek kardeşi Jake söylerdi... Araksi, çevresindeki ve mahallesindeki tüm yardım derneklerine üyeydi. Parasını hiç düşünmeden, yardıma muhtaç olanlar için harcardı. "Biliyorum" derdi "oralarda zengin koca bulamam ama, en azından herkese faydam dokunuyor."

Maro ve Nayiri, Azniv'i zorla mutfaktan çıkarıp (koparıp!) salonda 'saygıdeğer' adını verdikleri kanepeye sürüklediler. Maro; oturdukları evi, kendi zevkine göre döşemek isterdi ama Balyan çiftinin bütçesi buna uygun değildi. Yıllar geçmesine karşın eşyalarına bir türlü alışamamıştı. "Ne akla hizmet edip bu iç karartan eşyaları aldım?" diye hâlâ kendini sorguluyordu. Bazen de: "Eh ne yapalım" diyordu gülerek. "Bunlar Bronx rönesansı tarzından geriye kalan ender örnekler!"

— Hâlâ o eski cipi mi kullanıyorsun? diye Azniv Nayiri'ye sordu ve ekledi: merak ediyorum, senin gibi güzel bir kız, neden bu demir yığınını kullanmak ister?

— Bir kere çok para ödemedim, ayrıca bu cip İkinci Dünya Savaşından kalmış. Ben, gerçek değeri olan şeyleri severim!

Oysa gözbebeği olan bu oyuncak, litrelerle yağ, bir o kadar da benzin yakıyordu. Ayrıca, iki günde bir motor stop eder, çalışmazdı ama yine de, arkadaşlarına hava atıp, kendini fark ettirmek hoşuna gidiyordu. Öğrencilik yıllarında kızların bir bölümü halter çalışmış ya da kasları gelişik spor arabalıların peşinden, bir bölümü de baba parasıyla alınmış güzel arabalı-

ların ardından koşardı. Nayiri'ye gelince o; kendisinden 17 yaş büyük bir matematik hocasını seçmişti. Sırf genç arkadaşlarını şaşırtmak (şoke etmek) için de şöyle derdi: "Kendinden yaşlı bir adamla olmak, sizin gibi acemi çapkınlarla birlikte olmaktan çok daha iyi. Onlar sevişme konusunda çok yetenekli oluyorlar. Sizin gibi pireliler sürüsüyle beraber olup zaman kaybetmektense böyle davranmayı yeğliyorum."

— Zavallı Greg'i arabanda düşünemiyorum. Birşey değil, hem bir avukat olarak saygınlığını yitirecek hem de o şık giysilerine, yanık motor yağı bulaşacak! Bir tek bu neden bile onun neden seninle nişanlandığını düşündürmeye yeter.

Azniv, sırf kızkardeşini kışkırtmak için bunları söylemişti.

— Greg'le alay etme, diyerek Maro araya girdi. O diplomasını kolayca aldı, önünde güzel bir meslek hayatı var. Eğitim masraflarını kendi karşıladı, ailesine yardım etti...

— İşte, birbirine bok atan güzel bir aile. Feci şekilde birbirini köstekleyen Ermeni geleneklerinin içine sıkışmış!

Bunlar söyleyen Araksi'ydi. Yeni gelmişti ve salona giriyordu.

— Teşekkürler, yılan dilliler, diye yanıtladı Nayiri. Kırgındı... Ben mutfağa dönüyorum, yemek hazırlığına yardım edeyim, siz zehirinizi bensiz akıtın!

Aslında ailede hiç kimse, Nayiri'nin neden Greg gibi donuk ve yapmacık birini seçtiğini anlayamıyordu. Ermeni oluşu Vartan ve Maro'yu rahatlatıyordu ama, Maro'ya kalsa kızının yanında daha kendini gösterebilen bir damat isterdi. Nayiri; Greg'le nişanlanmadan önce, Columbia Üniversitesinde psikoloji masteri yaparken evden ayrılıp, okula yakın bir daireye taşınmıştı. Vartan ve Maro, Ermeni geleneklerine fazlaca saygılı olduklarından kızlarının bu kararını hiç hoş karşılamadılar. Onlara göre bekar bir kızın ayrı eve çıkması uygunsuz bir davranıştı. Nayiri onlara şöyle karşı çıktı: "Başka bir ülkeden getirdiğiniz bu çağdışı adetlerden vazgeçin. Biz artık Amerikalıyız, buna alışmanız zaman alacak!"

Balyan çifti, bu karşı çıkıştan da hoşlanmadılar, kalpleri kırıldı ama boyun eğdiler. Kızları evden taşındığında ruhları/içleri ölmüş gibiydiler.

— Külkedisi, diye bağırdı Araksi. Fırınları kurcalamayı bırak ta buraya gel. Çok sevgili iki büyük ablan ve saygıdeğer annen... birer kadeh bir şey içmek için seni bekliyoruz!

Maro kızının başına hafifçe vurdu:

— Araksi, nasıl konuşma bu böyle! Babanın önünde böyle konuşmaktan seni men ediyorum. Duyarsa yine bir saat vaaz verir. Hah, kapı çalınıyor, hemen açsan iyi olur.

— Tabii Mayrig (Ermenice anne anlamına gelen sözcük. çn.) diye yanıtladı Araksi. Bu Ermenice 'anne' sözcüğünü özellikle vurgulamıştı, yoksa asla Ermenice sözcük kullanmazdı. Zili böyle, üstüne abanıyormuş gibi çalan, kesin Azniv'e kocalık eden maçoydu!

Nayiri gelip ablasının yanına oturdu:

— Araksi'nin iğneli alaylarını yutma sırası sende.

— Gelen Makaroni değil Jake, Araksi sokak kapısının oradan çığlık çığlığa bağırdı, sonra salona koşup kızkardeşlerinin yanına oturdu. Üç kız kardeş de erkek kardeşlerine hayrandı. Her aile toplantısında üstüne atılırlar, kim daha çok öpücük yağmuruna tutacak diye yarışırlar, sonra da hep bir ağızdan şımarık şımarık bağırırlardı. "En akıllı, en yakışıklı ve en güçlü bizim Jake'imiz"

— Sakin olun piliçler, dedi Jake. Size çok önemli bir açıklama yapacağım

— ...?

— Susadım!

Jake, NewYork şehir kolejinden başarıyla ticaret diploması almıştı. Babasının isteğine karşı çıkarak, amcası Nubar'la ortak olmaya karar verdi. Amca; 1923'te ilaç yapımı için afyon ithâlâtı yaptığı şirketini kapattığından bu yana bakkallık yapıyordu ve Doğuya özel (oryantal) gıda ürünleri satıyordu. "Yanlışlıkla uluslararası ticaret eğitimi yaptım! Ruhumun baharatçı olduğunu hissediyorum." Babasının uyarılarına yanıtı böyle olmuştu. İş hacminin çok düşük olduğunu gören genç mezunun ilk kararı, kurdukları ortaklığı geliştirmekti. Bu karar, Jake gibi genç biri için gerçek bir mücadele demekti. Ticari pazarı ellerinde tutan tüccarlarla rekabet etmek için, dayısını razı eti. Buna göre, bol ve çeşitli baharat ithal edeceklerdi.

Girgin kişiliği sayesinde, dışarıya son derece kapalı olan Ortadoğu pazarına kabul edilmeyi başardı. Nubar'ın şirketi aldı yürüdü. Jake, tüm enerjisini bu meslekte profesyonelleşip ilerlemek için harcadığından 27 yaşında olmasına rağmen hâlâ bekardı. "Bir ölçü karabiberi, bir torba kurkuma (zencefil çn.)dan ayırabilecek Amerika'lı bir genç kız bulamadım. Doğunun kokuları ve tatları, hamburgerle uyuşmuyor. O halde..."

Araksi haykırmaya başladı:

— Hep kadınlar geç gelir derler ama uyarayım hâlâ üç erkek eksik; sevgili babamız, Tomas bir de tombul Roberto.

Maro sıkkın bir sesle araya girdi:

— E, şey... Tomas bu akşam gelemeyecek...

— Her zamanki gibi, bizim mütevazi aile yemeğimizden daha önemli işleri var. Tomas bu kez de sözünü tutmadı.

Nayiri'nin sesi kinayeliydi,

— Yoksa bizi görmek istemiyor mudur, nedir?

— Ağabeyine karşı bağışlayıcı ol, sorunları var, dedi Maro.

Nayiri annesini yanıtladı:

— Hepimizin sorunları var mum (mam İngilizce mother, anne sözcüğünün kısaltılmış şekli. çn.) Ama biz; her aile yemeğinde burada bulunmaya özen gösteriyoruz. Bir tek Tomas dışında... Ayrıca, neyi olduğunu öğrenmek isterdik.

— Arada sırada herkesin bir arada olması iyi oluyor, dedi Azniv ve ekledi, dikkat "herkes" dedim!

Kimse Maro'nun sarardığını fark etmedi. Konuşmalar kulaklarında uğultuya dönüştü. Tomas gelmiş olsaydı bile, yine de masada bir evladı eksik olacaktı. Özellikle de eylül sonuna gelinen bu günlerde. Otuz yıl sonra bile Nurhan'ın anısı taptazeydi. Her yıl 27 eylülde, kendi kendine oğlunun doğum gününü kutlardı. Bu seremoniyi bir suçmuş gibi, odasında gizlice sürdürürdü, çünkü Vartan'ın, minicik bir kuşku duyduğunda bile tahammül edemeyeceğini iyi bilirdi. Oğlunu Vartuhi ile birlikte vaftiz ederken okuduğu duayı yinelerdi... Sonunda da salona geçer bir bardak şarap doldurup anılarına gömülürdü.

Maro; Roberto'nun ve arkasından Vartan'ın gelişleriyle

daldığı hülyadan uyandı, aynadaki yansımasına baktı: "Gelmesi gerekenler geldi, haydi! Git ve ev kadını rolünü oyna kızım... gülümsemeyi de unutma!"

Vartan karısına merhaba demek yerine:

— Küçükler bu akşam geliyor mu? diye sordu.

Maro ve Vartan, torunlarına tapıyorlardı. Saro onbir, Levon ise dokuz yaşındaydı. Bir yıldan bu yana Tomas ve karısının ziyaretleri seyrekleşmiş, hatta neredeyse yok denilebilecek noktaya gelmişti. Son altı aydır, erkek kardeşiyle ve kız kardeşleriyle işikisini tamamen kesmişti ve aile yemeklerine katılmıyordu. Vartan, bu durumu bilmemezlikten geliyor ve yemek için toplamldığında mutlaka aynı soruyu soruyor, bu da diğerlerini giderek daha fazla rahatsız ediyordu.

— Sanmıyorum. Tomas'ın hastanede çok işi var.

Vartan bu kez de en küçük kızına döndü:

— Sınavların, Nayiri..?

— Olacak, olacak. Sınav sonuçlarını beklerken de Macy'de satıcı olarak çalışıp cep harçlığımı çıkarıyorum. Ücret iyi değil ama çok eğleniyorum.

— Sana her zaman söylüyorum, uluslararası hukuk ya da ticari bilimlere yönelmelisin... oysa sen...

— Baba, psikolojinin son sınıfındayım, sen hâlâ eğitimim konusunda aynı şeyleri başıma kakıp duruyorsun!

Maro dayanamayıp bağırdı,

— Tartışmayı kesin, sofraya geçiyoruz.

IX

Yalıda geçirdikleri geceden bu yana üç gün geçmişti. Esin, Nur'u; şehir merkezine yirmi kilometre uzaklıkta bulunan İstanbul Yeşilköy Havaalanına götürüyordu. Nur, British European Airways (BEA-İngiliz-Avrupa havayolları çn.) ile Londra aktarmalı NewYork'a uçacaktı. Bir zamanlar İstanbul'a uzak şık bir banliyö olan Yeşilköy'de, büyük yazlık evlerde, ünlü sanatçılar, tiyatro oyuncuları, bir de paralılar otururdu. Bugün bu bölge İstanbul'un bir uzantısı haline gelmişti. Orient Expres (Doğu Ekspresi) adlı tren yolunun Avrupadaki son durağı (garı) Sirkeci'den de otuz dakika uzaklıktaydı. Araba havaalanına yaklaşırken, Esin kendini tutamadı:

— Bir milyon ikiyüzbin dolar!

Nur ona döndü, şaşırmıştı. Kızın çapkın bakışlarıyla karşılaştı. Gece boyunca sevişmelerine karşın hâlâ taptaze görüntüsü içini hoplatmıştı.

— Şehvetin böyle çılgın bir şey olabileceği hiç aklıma gelmezdi.

Nur, Esin'in lafı nereye getirmek istediğini biliyordu ama, takılmak istedi:

— Bizimkinden söz etmek istiyorsun umarım?

— Hayır, salak mısın? Ben babanın bu kadına duyduğu sevgiden söz ediyorum.

— Ha... o mu? Ben; her zaman aşkın/sevdanın paha biçilmez olduğunu düşünürdüm. Menfaatsiz romantizm bitmiş demek ki!

— Her şeye karşın, bu kadını tanımak isterdim. Baban hiçbir zaman unutmadığına göre, öyle sıradan bir kadın olamaz. Otuz yıl boyunca gizlenmiş bir aşk, ne bağlılık! O gitmiş ama babana acısını bırakmış değil mi?

— Kuşkusuz haklısın, çok özel biri olmalı. Nur kendini zor durumda kalmış gibi hissetti. Sonra birden, gözleri, kızın yukarı sıyrılmış eteğine takıldı. Esin, mavi ketenden kolsuz bir elbise giymişti. Ön camdan içeri süzülen güneş ışığı saçlarını (kızıl pırıltılar oluşturarak) kucaklıyordu. Tam bu sırada dönüp gözlerinden arzu taşarak delikanlıya öyle bir baktı ki, Nur'un canı, hemen oracıkta onunla sevişmek istedi. Parmakları Esin'in yüzünde dolanmaya başladı, yavaşça göğsünden içeri kaydı, oradan da çok yumuşak dokunuşlarla, dizlerine ve bacaklarının arasına girmek için eteğini biraz daha sıyırdı. Esin gülümsedi, bacaklarını araladı, keyifle ve çapkınca iç geçirdi.

— Dur, çukura gireceğiz diye mırıldandı ve bacaklarını sıkıştırıp Nur'un parmağını hapsetti. Onu tahrik etmeye bayılıyordu. Arabayı durdurdu, zevkten dudaklarını ısırıyordu... kendini bıraktı.

İkisi de kahyanın geldiğini fark etmemişlerdi. Adam, arabanın direksiyon tarafında, sabırla sevgililerin aşk oyununun bitmesini bekliyordu. Esin, başını çevirip adamın koca bıyıklarının üstünden bakan iki kara göz görünce neye uğradığını şaşırdı. Utançtan kızardı.

Çıkış işlemleri sorunsuz halloldu. Polis hiç soru sormadı, son dakikada, ne sınırda soru sordular ne de rüşvet istediler. Nur'un biniş kartını bu kadar çabuk alması Esin'i şaşırtmıştı. Nur'un söylediğine göre memurlardan biri, Kardam ve Oğulları Uluslararası şirketini tanıyormuş, o nedenle işlemler böyle çabuk ve sorunsuz tamamlanmış.

Nur'un, bir imparatorluk yönetiyor olduğunu bilmek, Esin'i biraz ürkütüyordu ama, bir yandan da ona ve her şeyine hayrandı. Ayrıca, bu uzun boylu, narin yapılı adam çok cazibeliydi. Kendi dünyasının yanında şimdi içinde bulunduğu (yaşamakta olduğu) durumun olağanüstü olduğunun bilincindeydi. Orta halli, sade bir ortamdan gelme bir kız olan Esin,

ilk kez yönetici sınıfından biriyle ilişkiye girmişti. Bu nedenle Nur onu basit bulmasın diye nasıl davranacağını bilemiyordu. Üzerinde kötü bir etki bırakır korkusuyla son derece tedbirli davranıyordu.

Nur cephesinde de durum çok farklı değildi. Kızı korkutmak istemiyor, bu nedenle de işinden ve ailesinden söz etmiyordu. Çünkü ailesinin politika ve ekonomi ortamındaki gücü ülkenin simgesi haline gelmişti.

Yolcuların uçağa binmeleri için yapılan ilk çağrıyı duymadılar.

— Benimle NewYork'a gelmeni isterdim.

— Ben de isterdim ama hastaneyi bırakamam. Esin en cazip haliyle gülümsedi ve ekledi;

Amerikalı dilberlerle ilgilenirken yalnız olmak iyi gelir sana...

Esin tereddüt ediyordu. Nur onu konuşturmaya çalıştı:

— Yola çıkmadan, bana seni neyin üzdüğünü söyler misin? Bana güvenebilirsin, ben aynı zamanda senin sırdaşınım. Bak bana! Bizi kimse duyamaz.

Havaalanı çok kalabalık değildi. Etrafta, ceplerindeki son Türk liralarını çevredeki butiklerde harcamaya çalışan birkaç turist vardı.

— Son günlerde benden uzaklaştığını fark ettim ve... yüzü kızardı sustu.

Nur onu kollarına aldı ve kendine çekti.

— Bunun seninle hiç ilgisi yok. Bu aralar biraz aklım karışık... şu miras meselesi. Karşı tarafa açılacak davalar... Babamın ölümü... ailemdeki kargaşa...

— Özür dilerim, bunları söylememeliydim.

Uçağa ikinci çağrı çoktan yapılmıştı. Hoparlörden üçüncü uyarı duyuldu:

— BEA Havayollarının 467 No.lu uçuşuyla Londra'ya gidecek yolculara son uyarı.

— Eğer işler karışırsa, dosyayı orada bir avukata teslim edeceğim. Sanırım dostum İrving bu konuyla/işle ilgilenir. Ben de mümkün olduğu kadar çabuk geri dönerim.

— Her şey çok iyi olacak eminim.

Nur, bundan pek emin değildi. Babasının ona dayattığı görev onu huzursuz ediyordu. Gerçek annesi Maro Balyan'ı aramak. Peki kimdi bu insan? Nasıl bir kadın bulacaktı? Bir de acaba hâlâ hayatta mıydı? Yanıt 'evet' olursa, hesabına eski aşığı Rıza Bey tarafından bir servet yatıracaktı. Böylece ailesinin geri kalanıyla tanışıp, karışacaktı!

BEA görevlilerinden biri onlara doğru şeğirtti.

— Kardam Bey, Kardam Bey, yolcular çoktan uçağa bindi.

— Acele et Kardam Bey, diye yineledi Esin, gözyaşlarına karşın gülmeye çalışarak. Sensiz yola çıkacaklar.

Kendini Nur'un kollarına attı ve dudaklarından arzu ile öptü.

***

Nur, yeryüzünün uzaklaşmasını izliyordu. Alan Marmara kıyısında uzanıyordu. Yeşilköy banliyösü, lüks otelleri, klüpleri, villaları ve plajıyla harika bir görüntü oluşturuyordu.

Sonunda arkasında gözü yaşlı kadınlar bırakarak yola çıkmıştı. Önce Esin, tam metresi olacakken terk etmek zorundaydı. Eski annesi Leyla'ya gelince, kendisine her telefon edişinde 'meşgul' dedirtip konuşmamıştı. Bu davranışı kadını kuşkusuz umutsuzluğa düşürmüştü.

***

Gaziantep'ten ayrılmadan önce, kim olduğu, nereden geldiği gibi aslıyla ilgili bulgularını Altan'la paylaşmak istedi. Yan yana at binmeyeli yıllar olmuştu. Saf kan atlarını uzun süre dört nala sürdüler, sonra yeniden soluklanmak için, atları burunları çayıra batmış, boyunlarında dizginleriyle bıraktılar. Sırtlarını oradaki kervansarayın duvarına yasladılar. İkisi de ilk gençliklerinde nasıl birlikte ata bindiklerini hatırlamışlardı. Nur ağabeyine Deniz'den öğrendiklerini aktarıyordu. Altan üzüntüyle dinliyor, öğrendiği her sırdan sonra ellerini havaya kaldırıp "olamaz" diye bağırıyordu. Konuştukça ikisi de çökmüş, yıkılmıştı

— Yani bu meseleden söz edildiğini hiç duymadın öyle mi?

Altan, başını sertçe iki yana salladı

— Hiçbir şeyden haberim yoktu. Öyle bir yaştaydım ki beni ne Harem öyküleri ilgilendiriyordu, ne de hizmetçilerin anlattıkları. Ne öykü ama! Dizlerimin bağı çözüldü.

Kaşlarını çattı. Çok eski anılara gitmişti. Sert bir hareketle, Nur'u kollarından yakaladı:

— Ramazan ve Turan biliyordu. En azından, konuşulanları duymuşlardır. Başka türlü olamaz. Şimdi neden ellerine fırsat geçtikçe, sana 'piç' dedikleri anlaşıldı. Öylesine/dayanaksız edilmiş bir hakaret değildi...

Nur gözlerini ona dikti:

— Biliyordun madem, bana söylemeliydin

— Tabii ya! Değil mi? Altan böyle söyleyerek kardeşinin sırtına bir 'şaplak' indirdi ve ekledi; ne yapmayı düşünüyorsun?

Nur, Altan'ın hiçbir şey bilmediğine kani oldu.

— Onu bulacağım. Ne kadar zaman alması önemli değil.

— Haklısın, dedi Altan. Sonuna kadar arkandayım.

Vedalaşmalardan nefret ettikleri için, atlarına binip farklı yönlere sürdüler.

Onbeş saat sonra NewYork'a inecekti. Orada sonsuza kadar kalmanın/yerleşmenin nasıl bir şey olabileceğini düşünmeye başladı.

***

1927'de kurulan *Özgür Ermeni Gazetesi* (Armenian Free Press) yöresel bir gazete olarak kalmıştı. 3. Cadde yakınında, bir hırdavatçı dükkanının üst katında yayına başlayan gazete hiç ünlenememişti.

Müdür ve genel yayın yönetmeni görevlerini üstlenmiş olan Maro, bir ara gazeteyi, Flushing Meadows denilen bölgeye taşımayı düşündü. Oradaki binalar hem daha moderndi hem de kiraları uygundu. Ama daha sonra bu projeden vazgeçti,

çünkü kocası gazeteye çok az zaman ayırabiliyordu. Kendisinin de her şeye yetecek yeterli zamanı yoktu.

Vartan, kendini tamamen milliyetçi Ermeni meselelerine adamıştı. Birleşik Amerika'ya kaçmış olması, Ermenistan hükümet ortamıyla yakın ilişki kurmasına engel değildi. Daha 1915 yılının başlarında, Türk Hükümetinin Hıristiyan toplumunu yok etmeye hazırlandığı konusunda, Batılı kaynakları ve ileri gelenlerini uyarmıştı. Yeni ülkesinde, 'Ermeni meselesi' konusunda yaptığı çalışmalar ve MacCarthy'ye karşı oluşuyla ünlenmişti. Pek çok sivil toplum örgütü ve Amerikan Üniversitesi Vartan'dan konuşma yapmasını, konferanslar vermesini rica ediyorlardı. Maro ise şöyle düşünüyordu:

"Her şeye karşın ben, tek başıma gazetenin geleceğini garantiye alamam. Vartan bana yardım etmediği müddetçe, olduğumuz yerde sayacağımız kesin."

Türkiye'den alelacele çıkışları ve NewYork'a yerleşmelerinin ardından Maro ve Vartan birlikte bu gazeteyi kurmuşlardı. O zamanlar ne biri ne öteki kendini tamamen bir serüvene adayamıyordu. Maro'nun çocukları her şeyden önce geliyordu. Vartan ise, onların Amerika'ya gelişlerinden çok önce, orada yaşamakta olan kardeşi Nubar'ın kurduğu tıbbi afyon ithâlâtı şirketinde çalışmaya başlamıştı. Ama buna karşın, *Özgür Ermeni Gazetesi*; çiftin ortak ideolojik noktalarını ortaya dökmek için aracı oluyordu. Bu bir şekilde, Ermeni kimliğini korumakla eşdeğerdi.

NewYork'a gelişlerinden iki yıl sonra, Vartan ve Maro çifti, güvenlik nedeniyle Balyan olan soyadlarını Armen olarak değiştirdiler. Aslında Vartan hâlâ Türkiye'de kara listedeydi ve aranan direnişçiler arasında onun da adı vardı. Bu nedenle Türkiye ile, yani eski vatanıyla, tüm ilişiğini kesmişti. Bu da Balyan-Armen çiftinin yaşamında köklü değişikliklere neden oldu. 1923'ten bu yana Türkiye, artık bir Cumhuriyetti ve özel mülkiyete ait afyon ekim alanları devletleştirildi. Vartan ve Nubar'a da, onca yıllık ithâlât şirketinin kapılarını kapatmaktan başka çare kalmıyordu. Şimdi, yeni bir gelir kaynağı bulmak durumundaydılar.

***

Saat akşamın altısıydı ve, Maro kendini yorgun hissediyordu, çünkü baskı makinesi gün boyunca ikide birde teknik sorunlar çıkarmıştı. Yaşına başına aldırmadan, mesai saati bittikten sonra da geç saatlere kadar çalışıyor ve asla koşturma hızını azaltmak istemiyordu. Büroda çalışan personel gittikten sonra, çalışma masasının başına geçer, yerleşir ve bir sonraki günün baskısını noktasına kadar gözden geçirirdi. Bir de Amerikan gazetelerindeki haberleri izleyip onlardan özetler çıkarırdı. Bir süre sonra da ayağa kalkar ve kendine o günün son kahvesini hazırlardı. Maro, körfeze bakan pencereye yansıyan gölgesini gözden geçirdi. Görüntüsünden hiç de şikayetçi değildi. Şişmanlamadığı için, vücut hatları inceydi ve genç gösteriyordu. Hâlâ erkeklerin dikkatini çektiğinin farkındaydı. Onu azıcık ele veren bir iki ağarmış saç teli olmasına karşın, kimse bu kadının altmışını geçmiş olabileceğine inanamazdı.

Maro; bir yandan kahvesini yudumluyor, öte yandan da *Time* dergisinin sayfalarını karıştırıyordu. Her hafta yapmayı alışkanlık haline getirdiği başka bir şey vardı, o da derginin "Milestone" (Milston) başlığı altında, dünyanın tüm ünlülerini içeren ölüm ilanlarıydı. Bu Perşembe akşamüstü, nedenini bilmeden günün son kahvesini içerken, önce bu sayfayı/sütunu okumaya başladı. Vartan, onun bu sayfayı okuduğunu her gördüğünde, imalı bir ifade ile: "Ne o, eski tanıdıklarından birini görmek umudu hâlâ sürüyor mu?" diye sorardı. Maro ise başını iki yana sallar ve yüzünde hiçbir hat değişmeden: "Ne yazık ki bu kez de tanıdık kimse yok!" diye yanıtlardı. Birden! "Türkiye" başlıklı sütunda, yüreğini ağzına getiren bir şey gördü:

Rıza Faruk Kardam'ın öldüğünü haber aldık. Kendisi 73 yaşındaydı. Gaziantep'te, bir kalp krizi sonunda yaşama veda eden Kardam; milyarder bir tütün kralıydı. Ayrıca, iyilikseverliğiyle ünlenmişti. Son yirmi yıldan bu yana sahibi olduğu geniş tütün ve pamuk tarlalarından elde ettiği ürünlerle bir sanayi imparatorluğu oluşturmuştu. Kendisi, eski bir valiydi ve

Jön Türkler partisinin kurucu üyelerinden biriydi. Politikadan çekildikten sonra kendini bütünüyle Türkiye çapında sivil örgüt çalışmalarına vermiş ve Kızılay'a büyük çapta maddi katkıda bulunmuştu. Müteveffa; arkasında kalabalık bir aile bırakmıştır.

Kardam ve Oğulları adlı uluslararası ortaklığın başına, Rıza Bey'in en genç oğlu Nur Kardam geçmiştir.

Maro donakaldı, elinden dergi düştü. Etrafında her şey dönmeye başladı. Ölüm ilanının altındaki notu defalarca okuduktan sonra, gözlerini kapadı ve mırıldandı: "Nur, ama bu Nurhan... oğlum... evladım!" Yüreği deli gibi çarpıyordu. Vartan'ın kendisini Rıza'nın hareminden çekip/koparıp almasından bu yana otuz yıl geçmişti. Oğluyla ilgili, beynine kazınmış olan son görüntü şöyleydi: Harem'in bahçesinde, manolya ağaçlarının altına serilmiş saf ipekten bir Hereke halısı üzerinde oynayan, henüz yürümeye başlamamış minik bir Nurhan...

Maro, oğlunu ne zaman düşünse, yakışıklı bir adam hayal ediyordu ama, bir türlü yüzünü gözlerinin önüne getiremiyordu. Tüm çabasına karşın yüzü hep belirsizliğini koruyordu. "Acaba şimdilerde kime, neye benziyor... büyümesini bile göremedim."

Birden sinirlendi "...tütün kralı, milyarder, ünlü iyiliksever!" diye yazıyordu *Time*. "Yardımsevermiş! Paranın gülünçlüğe/kabalığa verdiği cilaya bakın!" diye yüksek sesle homurdandı.

Yıllar geçtikçe Maro; "Rıza'nın anısını ve yaşadığı korkunç öyküyü belleğinin derinlerine doğru itmiş, uzaklaştırmıştı. O zamanlar yaşadıkları aklına geldikçe hemen kendisini üzmeyecek şeyler düşünmeye gayret ederdi. Halbuki Antep'ten, orada yaşadığı günlerden kalan anılar, bütünüyle kötü de değillerdi... Yine de, yaşadığı evin bahçesinde geçirdiği tatlı akşamları anımsadıkça suçluluk duyardı.". Güneşli havalarda, fıskiyeli havuzun etrafında yaptığı yürüyüşleri düşünürdü, çünkü bu yürüyüşler sırasında asla uzun süre yalnız kalmazdı. Rıza, onu çalışma odasının penceresinden izler, az sonra da

yanına gelirdi. Maro, onun geleceğini bilir, Rıza'yı beklerdi. Ona alışmamaya çalışır, yine de yanıp tutuşarak aşığının gelişini beklerdi. İşte bunları düşündükçe içindeki suçluluk duygusunu yenemiyordu. Elleriyle yüzünü gizledi.

"Günler geçiyordu... içinde Rıza'ya karşı duyduğu arzuyu bastırmak için, fırtınalar kopuyor, ama öte yandan da giderek Vartan'dan uzaklaşıyordu. Maro; yüreğinde sanki bir gök kuşağı gizliyordu. Asla haber alamadığı kocası için ağlıyor, kendisine sadık kalmadığı için onu lanetliyordu. Aynı anda da kendisine ateşli duygularla yaklaşan bir aşığa duyduğu arzuya yenik düşüyordu."

Maro, yerinden kalktı ve aynanın önünde dikildi, sonra aynadaki yansımasının gözlerinin içine, ta içine baktı. Tomas'ı ve kendisini Suriye çöllerinde ölmekten kurtardı diye Rıza'ya hiçbir zaman minettarlığını belli etmemişti. Yani, kurtarıcısının hoşgörüsünü hak etmek için de hiçbir şey yapmamıştı. Rızayla onları koruduğu için yatmamıştı. Rıza'yı SEVMİŞTİ, işte hepsi bu.

Beynine hücum eden anıları güçlükle kovmaya çalıştı. Kafesli pencerelerin ardındaki bozulmuş ve buruşmuş çarşafları manolya kokan yatağı düşünürken bir anda Maro'yu ateş bastı. Kendine kızmasına rağmen şehvet dalgası vücudunu sardı. Bu duygularla yüklü, hemen dergideki ölüm ilanını kesti.

***

Maro, metroyla eve dönerken, kestiği ölüm ilanını bir kez daha okudu. İçi içini kemirmeye, kaygılanmaya başlamıştı: "O öldü, belki de artık Nurhan'ı görebileceğim! Ama Vartan?" Maro, Vartan'a Nurhan'ın varlığından söz ettiği an, Vartan çılgına dönmüştü. Çok kesin bir dille, bir daha bu yasadışı dünyaya gelmiş çocuğun ne varlığını bilmek ne de adını duymak istemediğini karısına bildirdi. Sonra da onu tamamen belleğinden sildi. Vartan için olay basitti: Nurhan diye biri yoktu, asla var olmamıştı.

Vartan; Maro'nun oğlunun varlığını reddederek onun Rıza Bey'le dört yıl boyunca zina hayatı yaşamış olduğunu beynin-

den silmeye çalışıyordu. Karısının onu "aldattığını" var sayıyor, hastalık diye nitelenebilecek kıskançlık krizleri geçirerek acı çekiyor ve rakibinden nefret ediyordu. Artık Vartan için hiçbir şey eskisi gibi değildi. Karısını kurtarmak için hayatını tehlikeye sokmuştu oysa o, Vali Kardam tarafından lekelenmekle kalmamış, onunla sevişmişti. Maro bir daha asla kocasının önünde oğlundan söz etmedi.

Türkiye'den ayrılmalarının ardından Maro, Vartan'ın kuzeni Diran'a mektup yazarak ondan yardım istedi. Nurhan'ı yanına almak istiyordu. Ermeni direnişçilerin önde gelenlerinden biri olan Diran'ın, bir yolunu bulup oğlunu kaçırabileceğini düşündü. Yanıt olumsuzdu. "İmkansız ve çok tehlikeli."

Maro, Rıza'yla yaşadığı hayatı düşündüğünde onun çift kişilikli oluşundan nasıl nefret ettiğini anımsardı. Yalnızca romantik ve ateşli bir aşık değildi. Maro'yu haremine hapsetmişti, başına gardiyan kesilmişti, ona el koymuştu, karılarını hiçe sayarak ona sahip çıkıp duruyordu. Ayrıca Maro'nun evli oluşuyla alay ediyordu. Bir kocası olduğunu bilmek, belki de umutsuzca karısını arıyor oluşunu tahmin etmek Rıza için hiçbir şey değiştirmiyordu. O, canı istediği her an kadınla sevişiyor, ona sahip oluyordu. Gerçek bir kamçı gibi canını yaktı: Rıza yoktu artık! Yol boyunca uzanan büyük evlere boş gözlerle baktı. Sonra bir an önce evine sığınmak için adımlarını sıklaştırdı.

***

Maro odasına çıktı. Onu derinden sarsan, anılarını yeniden canlandıran ve sinirlerini bozan gazete kupürünü cebinden çıkardı... Rıza'nın ellerinin hafif dokunuşlarla vücudunda gezinmesi, ölüm haberiyle yaşadığı şok, Nur'un bir türlü netleştiremediği görüntüsü ve annesinin çölde ölümü... Elindeki kağıt parçasını başucu masasının üzerine bıraktı ve lambayı yaktı. Odası, onun huzur bulduğu sığınağıydı. İş günü sona erdiğinde keyifle geri döndüğü yerdi bu oda. Ama bu akşam içi karmakarışıktı. İlgisizce günün postasına göz gezdirdi, sonra banyoya girip, gömme banyonun musluklarını açtı. Ancak ılık

suyun içine gömülüp gözlerini yumacak kadar gücü kalmıştı. Yeniden 'geçmiş'... Bir türlü kurtulamadığı bir yük gibi. Unutulamayan anılara daldıkça bunları çok pahalı ödediğini hatırlıyordu. Hamile kaldığını fark ettiği an, çok utanç duymuştu ve Rıza'nın çocuğunu karnında taşımak istememişti. Dini inançlarına karşı çıkarak, yaşlı bir hizmetçiye para vermişti. Amacı, çocuğu düşürtme konusunda uzman olduğunu duyduğu bu kadından yardım istemekti. Çocuğu düşürme girişimi başarısızlıkla sonuçlandığında Maro, bu çocuğu kaybetmek istemediğini fark etti. Eğer bebek ölmüş olsaydı, kendini hiç affetmeyecekti.

"Harika bir erkek çocuk dünyaya getirdi. Bu arada sorular aklını kurcalamaya başlamıştı. Bir piç, bir parya... Peki bu çocuğu nasıl bir gelecek bekliyordu? İsim seçimi için de Rıza'yla münakaşa edip duruyorlardı. Rıza, kesinlikle Nurhan adına karşı çıkıyordu: "Ermeni adı bu, benim oğlum Türk ve Müslüman olacak. O nedenle de adı Nur olarak kalacak. Üstelik bu isim Türkçe'de 'ışık' anlamına geliyor."

"Vartan, Maro'yu özgür bırakması için, Rıza ile pazarlık ettiği sırada o, çocuğun varlığından asla söz etmedi. Nur'un varlığından Vartan'ın haberi yoktu. Rıza Bey, rehineyi elinde tutabilmek için bilerek şantaj yapıyordu: Eğer Maro kocası ile İstanbul'a gitmek isterse, oğlundan vazgeçmek yani onu kaybetmek zorundaydı! Acı çekecekmiş, çeksin! Çünkü Rıza Bey'i terk eden biri cezalandırılmadan bırakılamazdı."

Bitkindi, kendini suya bıraktı, içi geçti. Daldığı uyuşukluktan telefonun sesiyle uyandı. Arayan Vartan'dı. Siyasal Bilgiler fakültesinden bir gurup öğrenciye konferans vermek üzere Albany'ye (Albani) gitmişti.

— Alo, Anuşıs (tatlım Ermenice bir sözcük. çn.)

Vartan'ın kalın sesi kulağına gelince Maro, gerçekten geri döndü

— Banyodan şimdi çıktım,

— Ya gazete?

— Her zamanki gibi! Yalnız tabii baskı makinesi her zamanki numarasını yaptı.

— Konferanstan sonraki görüşmeler, tartışmalar tahmi-

nimden uzun sürdü. O nedenle sıkışıp kaldım, öyle ki gazetenin baş makalesini bile yazamadım.

Vartan, işlerinin yoğunluğu nedeniyle yazılarını düzenli yazamıyordu. Ezeli, ebedi idealistti, Ermenilerin acı kaderleri onun ilgi odağını oluşturuyordu ama, bugünün toplumunun ona dayattığı ve zorladığı oluşumların farkında değildi.

— İstersen senin yerine ben yazayım, dedi Maro.

— Yerinde olsa, bu haftalık unuturdum.

— Asla olmaz. Ne yapabileceğimi bir düşüneyim, senin yerine ben hallederim, hem bunun ne ilk ne de son kez olmadığını hatırlatırım.

Maro için, başyazıyı atlamak düşünemeyeceği bir şeydi. Gazete, savaş sırasında bile, bir tek gün ara vermeden, kesintisiz çıkmayı sürdürmüştü. Gece masasının üzerinde duran kağıdı düşünmemeye çalışarak konsantre olmaya çalıştı. Olayı Vartan'a anlatmalı mıydı? Hayır, cesaret edemezdi. Hele telefonda asla. Şu anda bu sorun yalnızca kendisini ilgilendiriyordu. Paylaşamamak yalnızlık duygusunu arttırdı.

— Uçaktan iner inmez doğru büroya gideceğim. İstersen birlikte yiyelim ne dersin?

— İşte bu harika bir fikir!

Vartan, yazılacak makalenin MacCarthycilik üzerine olmasını önerdi.

— Özgür gazetede bu konuya daha önce değinmiştik. Gerçeği söylemem gerekirse şu Arthur Miller'in 'Salem Cadıları' adlı oyunundan söz etmek istedim. Çok başarılı bir tiyatro oyunu ama bir türlü yazıyı hazırlayacak zaman bulamadım.

Maro'nun sesi canlılığını yitirmişti.

— Çok iyi düşünmüşsün. Ne de olsa cadı avcılığı konusunda da uzman olan sensin!

— Yarın konuşuruz.

X

Lexington'un doğusunda, 22. Caddedeki Cilicia (Kilikya) adlı restoran NewYork'ta bulunan Ermeni lokantalarının en ünlüsüydü. Bir kulüp havasını andıran bu yere gelenler birbirlerini çok uzun süreden beri tanıyorlardı. Dost gülücükler, içten merhabalar bu küçük salonu sıcak bir ortama dönüştürürdü. Keropyan ailesi 1909'dan beri bu yerin sahipleriydi. Salonun asıl mal sahibi, Kevork Keropyan ya da yakınlarının onu çağırdığı adla "Georgie" (corci) tüm müşterilerine dostlarıymış gibi davranırdı. Annesi ve karısı mutfakla uğraşırken o, herkese özel ve samimi sözler söyler, günün menüsünü ayrıntısına kadar anlatır, müşterilerinin sağlıklarıyla, moralleriyle ilgilenir, onlarla sevinir, onlarla üzülürdü. Yapmaması gereken tek şey, onlarla içki içmemekti ama Georgie bu yasağa hiç aldırmaz, konuklarıyla içerdi. Öğleyin, genellikle salon mahalledeki iş adamları, çevredeki bürolarda çalışan memurlar ya da ticarethane işletenlerle dolardı. Ancak gece gelen müşteriler gündüz gelenlerin aksine şehrin dört bir yanından Georgie'nin harika yemeklerini tatmak için koşturarak gelirlerdi. Hafta sonları doğulu (alaturkacı) şarkıcılar iki udi eşliğinde salonu çın çın çınlatırlardı.

Maro ve Vartan yolda uzun adımlarla hızlı hızlı yürüyorlardı. NewYok'a özel hava metrosunun taşıyıcı çelik direklerinin yanından farketmeden geçip gidiyorlardı. Burası Lower East Side (Lavır ist sayd) denen bölgeydi. Kaldırımlarda gezinen bir sürü dökümtü elbiseli insan ve sokakta yaşayanların görüntüsü ile Maro'nun giydiği krem renkli tayyör ve siyah gömlek-

ten oluşan kıyafeti uyumsuzluk yaratıyordu. Vartan, büyük bir coşku ve enerji ile Albany'deki konferansın ve tepkilerinin ayrıntılarından söz ediyordu. Maro ise, öyle dalgındı ki anlatılanları tek kulağıyla dinliyordu. Rıza'nın ölümünü öğrendiğinden beri anlatılmaz bir huzursuzluk duyuyordu. Kocasına Rıza'nın ölümünü nasıl bildireceğini ve oğlu konusunda aldığı kararı nasıl açıklayabileceğini bilemiyordu. Restorana girdiklerinde salon çoktan dolmuştu. Georgie, onları kapıda karşıladı ve pencere kenarında her zaman oturmayı alışkanlık haline getirdikleri masalarına kadar eşlik etti. Sonra bütün salona duyuracak biçimde:

— İşte gazeteci dostlarım! Sizi yeniden burada görmek ne mutluluk, dedi patlayan bir ses tonuyla. Birkaç meraklı tip başlarını yeni gelenlerden yana çevirdilerse de geri kalanlar, burunlarını bile kıpırdatmadan! Aralarında konuşmaya ve yemeklerini yemeye devam ettiler. Birden salonun sonundan cırtlak bir ses duyuldu:

— Pari yegak dığakıs (hoş geldiniz çocuklarım. Ermenice çn.)

Bu sesin sahibi Marta anneydi. Georgie'nin seksenlik annesi. Kırk yıl önce kaybettiği eşinin ölümünden beri hep siyah giyerdi.

— Gazetenizin en sadık okurlarından biriyim. Yaptığınız çalışmalar için Tanrı sizi kutsuyor.

— Teşekkürler Marta anne, dedi Vartan. Sonra iki eliyle yaşlı kadını omuzlarından kavradı. Gazetede yazmayı sürdürmemi istiyorsanız, bana uzun ömrünüzün sırrını vermelisiniz.

— Bu sır çalışmak olmalı, diyerek Maro araya girdi. Marta'nın yanıtlamasına olanak tanımadan sürdürdü:

— Çalışmaya hiç ara vermediniz değil mi?

Yaşlı kadının yüzü aydınlandı:

— Tanrıya şükür sağlığım yerinde.

Marta'nın asıl sözünü etmek istediği şey, günün yemeğiydi. Devam etti:

— Bugün mutlaka zeytinyağlı enginarlarımı tatmalısınız. İçlerini bezelye ile doldurup üstlerini dereotu ile süsledim. Patlıcanlar ise çok leziz!

— Kızartma mı dolma mı?

— Kızartma ve üstüne de sarımsaklı yoğurt ekledim.

— Harika! Gerçekten çok lezzetli olmalı. Ben patlıcan istiyorum.

Georgie, sabırla annesinin yemek tariflerini bitirmesini bekliyordu. Tatlı bir ifade ile onun sözünü kesti:

— Mayrig, siparişlerini almama izin verir misin?

— Pari akhorjak (afiyet olsun Ermenice. çn.) çocuklarım dedikten sonra, ayağı hafif aksayarak mutfağa doğru seğirtti.

Bodrum katında bulunan bu restoranda pencere kenarında oturanların, kaldırımda yürüyenlerin bacaklarını görmekten başka şansları yoktu. Klima da bozuk olduğundan içerisi sokaktan da sıcaktı. Maro ceketini çıkarıp sandalyenin sırtına yerleştirdi. Vartan, gözlerinde sevgi dolu bir ifade ile onu seyrediyordu. Maro, menüye bakmadan yiyeceklerini ısmarladı. Kimyonlu kuzu pirzola ve bulgur pilavıyla, sarımsaklı yoğurtlu patlıcan kızartması. Vartan, burnunun üstüne yerleştirdiği yarım camlı okuma gözlükleriyle hâlâ yemek listesini gözden geçiriyordu.

— Georgie, ben ordövr istemiyorum. Sadece yoğurtlu kuzu köfte ile bir porsiyon enginar. Henüz Diego'nun şarap listesine göz atamamıştı. O sırada Portorikolu genç garson bir tepsinin üstünde iki bardak oğiyle (rakı Ermenice. çn.) gözüktü.

— İhtiyarın ikramı, dedi.

Georgie gülümsedi.

— Annemin ikramı, ona göre ömrü uzatan nedenlerden biri de rakı.

— Bizi bir asır yaşatmak istiyor anlaşılan! Baksana duble göndermiş.

Maro kadehini, mutfak eşiğinde duran Marta anneye doğru kaldırdı

— Teşekkürler. Sağlığına mayrig.

Vartan rakısına su ekledi, sonra alkolün sütbeyaza dönüşünü izledi. Kısa bir suskunluktan sonra uzanıp Maro'nun ellerini ellerinin arasına aldı.

— Yıllar geçtikçe, senden uzak kaldığım her sefer seni daha çok özlüyorum.

Maro gülümsedi. Kocasını eskiden olduğu gibi arzulamıyordu ama o ne zaman ellerini tutsa içini anlatılmaz bir şefkat duygusu sarıyordu. Kocası bir ömür boyu hep yanında olmuştu. Bunu bilmek içini ısıtıyordu. Vartan yetmişine yaklaşmıştı ama hâlâ yakışıklıydı. Uzun boylu ve iri kemikliydi. Biraz göbeklenmişti o kadar. Yalnız yaşlandıkça milliyetçiliği de arttı. Bu konuyu öyle abartıyordu ki, ailesi dahil çevresindeki herkesi bezdiriyordu. Maro ise, bezginliğine karşın kocasına her zaman saygılıydı. Vartan Balyan, diaspora Ermenilerinin çok yakından tanıdığı ve saydığı gerçek bir demokrattı. İnsan haklarının ateşli bir savunucusu olduğu kadar, Ermeni milliyetçiliğine dürüstçe ve sıkıca bağlıydı. Böylece önemli bir otorite haline gelen Vartan, Batı Ermenistan'ı ziyaretinden bu yana daha da şiddetli bir şekilde Ermeni milletinin haklarını savunuyordu. Birleşik Amerika'da yaşamak onun yaşamında hiçbir değişiklik oluşturamamıştı. O, yıllardır uğraştığı Ermeni meselesi ve fikirleri arasında sıkışıp kaldığı fasit dairenin içindeydi. Yaşlandıkça geleneklerine daha çok bağlanarak, yalnızca 'vatanım' dediği Ermenistan ananeleri doğrultusunda yaşamını sürdürüyordu. Çocukları Amerika'da dünyaya gelmişti. Onlar, babalarının bu bağnaz tutumunu eleştiriyor ve yaşadığı yere hiçbir şekilde uyum sağlayamadığı için ona ön yargılı davranıyorlardı. Onlara göre, babalarının bu tutumu içler acısıydı! Babalarına duydukları sevgiyi ayrı bir yerde tuttuklarını tahmin etmek güç değil. Bu nedenle o konuştuğu zaman aile kavgasına neden olmamak için, tepkilerini kendilerine saklıyor, yorum yapmaktan kaçınıyorlardı.

Maro, bir türlü kocasına Rıza'nın ölümünü söyleme konusunda karar veremiyordu. Gece boyunca kendini huzursuz hissetmiş, kocasına olayı hangi sözcüklerle anlatabileceğini aklından geçirip durmuştu. İşte Vartan karşısındaydı ama Maro yeteri kadar güçlü değildi. Ayrıca kocasının yüz ifadesi çok kötüydü, karşısındaki her zamanki huzurlu, keyifli Vartan değildi, merak etmişti, sordu:

— Neden bu kadar düşüncelisin?

— Kardeşimin sağlığı aklımı meşgul ediyor. Neyse ki Jake onunla çalışıyor. Hem ona dükkan konusunda yeni fikirler

vermesi işe yaradı. Baksana bayağı başarılı oldular. Bu başarıyı kardeşime değil, oğlumuzun becerikliliğine, iş bilincine borçluyuz. Zavallı Nubar! Hayat boyu bir hiç uğruna didindi durdu.

— Ona bakarsan biz de öyle büyük işler yapmadık. Maro bu sözleri söylediği an pişman oldu ve hemen ekledi:

— Aslında şikayet etmemek gerek. Çok çalıştık, ayrıca beş güzel evlat yetiştirdik.

— Gayet tabii şikayet etmemeliyiz, diye yineledi Vartan. Sürgünden sağ kurtulduk! Kesimden kurtulduk... yok edilmekten kurtulduk. Her seferinde yeniden dirildik, ayağa kalktık.

Maro az kalsın "Ve ben oğlumu terk ettim" diyecekti ki bu olayı hatırlamak bile içini yaktığından sözcükler boğazında düğümlendi kaldı. Vartan hâlâ kardeşi Nubar'ı düşünüyordu.

— Oğlumuz iş konusunda bir tane...

— Bu yeteneği kimden almış acaba? Maro bunu çok yumuşak bir şekilde sormuştu.

Vartan eczacıydı. Tüm isteği politik gazetecilik yapmaktı. Ticaret konusunda hem yeteneksizdi hem de hiç ilgi duymamıştı. Nubar'la kurduğu ortaklık, durum öyle gerektirdiği için yapılmıştı. Balyan çifti NewYork'a gelmek üzere İstanbul'dan ayrılırken aile fertleri onlara sermaye olsun diye küçük bir avans vermişti. Vartan'ın bir an önce para kazanması gerekiyordu çünkü Maro ilk kızları Azniv'e hamileydi ve doğuma kısa bir süre kalmıştı. O zamanlar Nubar'ın işi az da olsa kazanç sağlıyordu. Vartan'a ortak olmayı önerdiğinde küçük kardeşinin ticaret konusunda öyle büyük işler yapamayacağının farkındaydı.

Maro, Nurhan'la ilgili hassas konuyu yemek sırasında açamayacağını anladı. Yoğurtlu patlıcanın ve yemeğinin tadını çıkarmaya karar verdi. Şarabını yudumladı, bitirdi, önündeki tabağı itti, doymuştu. İşte o an Vartan'ın kaşlarını çattığını gördü:

— Şu andan itibaren hiçbir konferansa kesinlikle katılmamaya karar verdim. Artık tüm vaktimi gazeteye ve yazı yaz-

maya hasredeceğim. Maro'ya güzel bir sürpriz yaptığını sanıyordu.

— Güzel bir karar, Maro sesinin titremesine engel olmaya çalışarak yanıtlamıştı. Konferanslara harcadığın parayı, kitaplarının ve makalelerinin geliriyle yerine koyarsın belki.

— Ben de öyle düşünüyorum. Düşünceli bir ifade ile yüzünü buruşturdu. Böylece cemaatimize yararlı olabilmek için bol vaktim olacak.

Bu son sözler Maro'yu irkiltmişti.

— Sanki yeteri kadar yardım etmiyormuşsun gibi! Elinden geleni yaptın şimdiye dek. Onlar için yazılar yazdın. Senin çabaların sayesinde Amerikan hükümeti Ermenileri ve kültürlerini çok daha iyi biliyor.

Göz göze geldiler. İkisinin de bakışları nostalji ve hüzün doluydu. İkisi de beyinlerine kazınan olayları düşünüyordu: Birinci Dünya Savaşı sırasında ayrı düşmeleri, yasadışı aşklar, aileyi ülkeyi terk ediş, Amerikan rüyasının acı gerçeği... Yılların sırtlarına bindirdiği yükü her ikisi de taşıyordu. Vartan yeniden kaşlarını çattı.

— Umarım doğru söylüyorsundur. Bizimkilere gerçekten yararlı olduğuma inanmak isterim. Karısına yaklaştı, geleceğe içelim.

— Keyifle.

Ne yazık ki Maro kaygılıydı. Dünkü haberden beri, Nurhan'sız bir hayat ve gelecek düşünemiyordu. Rıza'nın ölümüyle tüm engeller ortadan kalktığına göre, Vartan ne derse desin oğlunu bulabilmek için yeniden araştırmaya başlamayı kararlaştırmıştı. Bu arada Nurhan'ın kendisi için neler düşündüğünü de merak ediyordu: Onu küçük bir bebekken terk etmemiş miydi? Başka bir anne yerini almamış mıydı? Ona neler anlatmışlardı? Otuz yıl önce onu ve babasını terk etmiş bir anneden ne bekleyebilirdi ki?

Vartan arkasını dönüp, Portorikolu garsonun ilgisini çekmeye çalıştı. Yeniden iki kadeh rakı istiyordu. Rakılar masaya geldiğinde kadehini kaldırdı:

— Bize!

— Yani demek oluyor ki bundan böyle başyazı konusunda sana güvenebilirim.

— En azından açık sözlüsün. Herşeyi en etkili biçimde aktarmanın yolunu bilirsin. Bu; senin en sevdiğim özelliğin.

— Amacım politika yapmak değil, ben yaşam çabası veren, ayakta kalmaya çalışan küçük bir gazete yönetiyorum. Sana da düşündüğümü söylüyorum.

Maro, yeniden dalgınlaştı. Acaba 'konuyu' açmanın sırası mıydı? İçini yeniden kaygı sarmıştı. Tam bir gayret söze başlamak isterken çabası boşa gidiyordu. Birden:

— Aslında seninle konuşmak istediğim başka bir konu vardı, dedi.

Belki bu cesareti ikinci duble rakıdan alıyordu.

— Ah, yoksa önemli bir şey mi var?

— Sana daha önce söyleyecektim ama, geçmiş zamanlarda söze her başlayışımda verdiğin tepkileri düşünüp bu ana kadar susmayı tercih ettim.

Vartan karısına baktı, rahatsız olmuştu.

— Benim için... oğlum Nurhan'ı yeniden arayıp bulmanın zamanı geldi, diye başladı. Kararsızdı... sözlerini sonuna kadar sürdürmeli miydi?

— Nerede olduğunu bilmek istiyorum, ne yapıyor, kime benziyor. Biliyorum onunla ilgili hiçbir şey bilmek istemiyorsun, hatta adını bile duymak...

— Sanırım abartıyorsun.

Vartan kendini, gülümseyebilmek için zorladı, ama ağzı parşömen kağıdı gibi kuruydu, dudaklarına sanki felç inmişti. Yeniden korkunç bir acının içini oyduğunu duyumsadı. Bu acıyı Maro'yu yeniden bulduğu gün de hissetmişti. Öyle derin bir acıydı ki bu; karısına kavuşmanın mutluluğunu bile silip süpürmüştü. O gün bugün de bu ıstırabını içinden söküp atmayı başaramamıştı.

— Ölmeden önce, hiç değilse bir kez onu görmek istiyorum.

Rıza Bey'in anısı Vartan'ın beynini bir asit gibi yakıyordu. Bir nefret duygusu dalgalar halinde içini sarıyor, kemiklerinin

gerildiğini hissediyordu. Tepkilerini elinden geldiği kadar kontrol etmeye çalışarak şöyle dedi:

— Bunun iyi bir fikir olduğunu sanmıyorum.

— Aksine... Rıza Kardam öldü. Böyle diyerek kocasının önüne "*Milestone*"dan kestiği sütunu/haberi uzattı. Vartan çeneleri kenetlenmiş bir halde haberi okudu. Üst dudağı sinirden tikli gibi oynamaya başladı. Valinin görüntüsü (gerçek gibi) gözlerinin önüne geldi.

— Orospu çocuğu, diye bağırdı. Onu bağışlamak yerine öldürmeliydim.

Öyle yüksek sesle bağırmıştı ki Maro yerinden sıçradı.

— Ne demek istiyorsun?

— Öldüğü için mi onun oğlunu bulmaya çalışıyorsun şimdi?

Vartan sanki aniden çökmüştü, yılların bıraktığı izler... geçmişin görüntüleri gözlerinin önünde resmi geçit yapıyor gibiydi.

— Cehennemin dibine git Vartan! Her zaman aynı aptal cevap! Bizim milletimizi yok etmeye uğraşan Nurhan değildi. Seni darağacına gönderen de Nurhan değildi. Babasının yaptıklarından sorumlu tutulamaz. Gerçekleri kabullenmek için ne zaman daha insanca davranmayı deneyeceksin?

Maro, hırsına yenik düşmüş, sesini yükseltmişti, öyle ki tüm gözler onların masasına döndü.

— Senin ne düşündüğün umurumda bile değil. Sen; saçma sapan konuşan bir bunaktan başka bir şey değilsin! Seni uyarıyorum, oğlumu arayacağım ve bulacağım. O BENİM OĞLUM!

Gözlerinden ateş saçarak, meydan okur gibi Vartan'a baktı ve ekledi:

— Oraya gideceğim!

Maro, bir kelime daha etmeden yerinden kalktı, ceketini kaptı ve restoranı terk etti. Vartan, donmuş kalmıştı. Öyle ki karısı giderken, onu geri çağırmak için yerinden bile kıpırdayamadı. Hakareti kabullenemedi, sarardı... Maro, birkaç kelime ile, onun belleğinde uyuyan, hayaletleşmiş canavarları hortlatmıştı. Bunlardan biri ve en önemlisi, Rıza Bey'di. Er-

meni milletinin işkencecisi Rıza ve Maro'nun yatağında zafer kazanan rakip Rıza... diğeri Nurhan; yüzünü bile tanımıyordu ama Maro'nun ve lanet olası Rıza'nın ateşli aşk gecelerinin sonucunda dünyaya gelen bir piç olduğunu biliyordu. Anılar birer birer gizlendikleri köşelerden su yüzüne çıkıyor ve kızgın bir demir gibi Vartan'ı dağlıyorlardı. Görüntülerle sözcükler onu baskıları altına alıyor ve sanki onu yere yapıştırıyorlardı: Müslüman Rıza Bey, bacaklarını iki yana açmış, kanepeye uzanmış. Hıristiyan odalık Maro ise, aşığının kolarına atılmak için hazır. Sesini çıkarmadan, adamın ona sahip oluşuna boyun eğiyor.

Vartan daha fazla tahammül edemeyecekti. Az önce tanık olduğu sahneden fazlasıyla etkilenmiş ve üzülmüş olan kırk yıllık dostu Georgie'nin yani Kevork Keropyan'ın yüzüne bile bakmadan, sendeleyerek restorandan dışarı çıktı.

***

Vartan amaçsızca yürüyordu. Yüzünden nefret okunuyordu. "O zamanlardan beri, hep Rıza Kardam'ın savaş suçlusu olduğunu ortaya dökmek istedim. Ama onunla bir anlaşma yapmıştık. Rıza öldü anlaşma bitti! Artık istediğimi yaparım." Yalnız Vartan'ın görebildiği bir hayalet vardı... Rıza'nın sabit bakışlı hayaleti... Vartan'ın bakışları acımasızlaştı. Kendi kendine yüksek sesle düşünmeye başladı: "Rıza öldü ya! Hadi ne duruyorsun zaman kaybetme, sanki böyle yaparak zamanı geri döndürüp olayları düzeltebilirmişsin gibi!" Bir an sakinleşir gibi oldu. Sonra yine yüksek sesle homurdanmaya başladı: "Rıza ölmeden, hiç değilse bir kez olsun görmek isterdim. En rezil türünden bir pislikti!" Sesi öfke ve nefret doluydu. Mantıklı olmaya çalışıyor, zamanın değiştiğini yineleyip duruyordu. Rıza'nın suçlu olduğunu kesin olarak bilmesi yeterli değildi. "Bunları bilmek hiçbir işe yaramaz."

Herkes gibi Vartan da Türkiye'nin İkinci Dünya Savaşından bu yana, Ortadoğu siyaseti konusunda oynadığı rolün önemini biliyordu. Amerikalılar için Türkiye; komünist avında kullanılacak önemli ve değerli bir bağlantıydı. Bu konuda

Türklerden destek göreceklerinden de çok emindiler. Bu nedenle 'ayrıcalık' diye niteledikleri ilişkilerini daha da geliştirmek için, Türkiye'nin hiç de iç açıcı (parlak) olmayan geçmişine göz yummayı borç bildiler. Karşılığında ise, ülkenin önemli (stratejik) noktalarına askeri üsler kurdular. Zaten Washington'ın olur olmaz isteklerinin yerine getirilmesi için Türklere baskı uygulaması da bundandı. Vartan; olan biten her şeyin farkındaydı, buna rağmen yine de Amerika'nın Türkiye ile bu tür bir ilişkisi olabileceğine inanamıyordu.

Birden kendini bitkin hissetti, eve dönmek istiyordu.

***

Vartan, metronun penceresinden dışarıyı izliyordu... Anadolu'da küçük bir kasabada... iki yanında Osmanlı ordusundan askeri gardiyanlar... davulların monoton sesleri eşliğinde yürüyor... kasaba meydanında kurulan darağacına doğru ilerliyor.

Ufukta gözüken, ırak bir Güney Anadolu evinde kadınlar... Mağripliler gibi şalvar giymiş, başları örtülü çarşaflı kadınlar... Aralarında en güzeli Maro... Rıza Kardam'dan edindiği oğlunu dünyaya getiriyor.

Vartan; askerler onu öldürmedikleri için pişman...

***

Maro, adımlarını ağırlaştırdı, kararsızdı. Az önce parmağından yüzüğünü çıkarmakla iyi etmediğini düşünüyordu. Rehinci dükkanının önünde durdu, vitrine baktı. Korkunç kötü gözüküyordu! Kapının önü ve vitrin pislik içindeydi. Bu görüntü Maro'nun üzerinde şok etkisi yaptı. Hayır, buraya girmeye asla cesaret edemeyecekti. Kendisini dikkatle inceleyeceğinden emin olduğu bir yabancıdan para istemek... Bu adama ne diyecekti? Maro geri dönmek üzereydi. Aslında bu paraya ihtiyacı vardı. Türkiye uzak, yolculuk ise pahalıydı. Orada yaşaması da gerekiyordu. Nurhan'ı bulmak için ne kadar zamana gereksinmesi vardı? Oğlunu görme arzusu her şeyin

üstündeydi. Utancını yenmeli ve yüzüğünü bir tefeciye gösterip pazarlık etmeliydi. Bu rubi taşlarıyla işlenmiş harika yüzüğü, Vartan ona kırk yıl önce armağan etmişti. Tehcir sırasında bile parmağından çıkarmamıştı. Birbirlerinden ayrı kaldıkları onca yıl, bu mücevher, aralarındaki tek bağı oluşturmuştu. Maro yüzüğü avucunda sıktı, birden yüreği burkuldu, ani bir hareketle yüzüğü parmağındaki yerine taktı. Sakinleşmişti... ağlamaya başladı, eve dönmeye karar verdi. Ancak biraz düşünmeye ihtiyacı vardı ve açık gördüğü ilk yere girdi... La Pizzeria Pandelli (Pizzacı Pandeli) kötü görünümlü bir yerdi, ürkütücüydü de... duvarların boyası yer yer dökülmüştü. Duvar boyunca sıralanmış banklar, formika tezgahın arkasındaki kırık dökük taburelerle uyum içindeydi! Maro'nun masası tam tezgahın karşısındaydı. Masanın üstü, bardak izleri ve sigara yanıklarıyla doluydu...

Düşündükçe, kayınbiraderi Nubar'ın bu soruna bir çare bulacağına karar verdi. Çünkü Nubar, Balyanlar ceplerinde beş kuruş olmadan NewYork'a ayak bastıklarında onlara yardım edebilmek için elinden geleni yapmıştı. Cömert bir insandı, ayrıca da oğlunu bulmak istemenin hayat memat meselesi olduğunu anlayacağından kuşkusu yoktu. Maro kararını verdi... Evet, gerekli parayı kayınbiraderinden ödünç isteyecekti.

Kaldırımın üstünde beş zenci gençten oluşmuş bir gurup Jazz konseri veriyordu. Meraklı bir kalabalık ta onların etrafını çevirmişti. Maro kalabalığı yararak, güçlükle kendine yol açıp kaldırımdan inmişti ki bu kez de arabaların 'korna konseri' ile burun buruna geldi.

***

Nubar'ın kapısı yarı açık dükkanından dışarı sızan güçlü baharat kokuları kaldırımdan duyuluyordu. Maro, perakende satış yapılan dükkandan içeri girdi. Duvarlardan birinin önüne, bir boydan bir boya hububat çuvalları dizilmişti: mercimek, kuru fasulye, kuru bakla, bulgur, pirinç ve kuskus. Duvarın karşı tarafında ise her biri dikkatlice etiketlenmiş, onbinlerce küçük çekmece ve içlerinde dünyanın dört bir yanından

gelmiş çeşitli baharat vardı. Dükkana uğrayan müşteriler, bu çekmecelere hayranlıkla bakarlar, merak ve ısrarla bunca çok çeşit baharatın ne işe yaradığını öğrenmeye çalışırlardı. Maro, oğlu Jake'in modern hesap makineleriyle donanmış kasasının önünden gururla geçti. Amcaya gelince, çağdaş yöntemler onu şaşırtmaktan başka bir işe yaramıyordu. O, bin yıldır hesaplarını tek hata yapmadan yazarak hallederdi. Paketleri yerleştirirken, kalemini kulağının arkasına yerleştirir, sonra kaldığı yerden hesaplamayı sürdürürdü. Dükkanın içine girildiğinde, tavana gerilmiş bir ip boyunca yan yana dizilmiş çirozlar göze çarpıyordu. Ayrıca bol çemenli pastırmanın kokusu içeriye sinmişti. Maro, dükkanın arka tarafına doğru yürüdü. Burada da raflara dikkatlice ve özenle dizilmiş zeytinyağı, beyaz peynir ve zeytin tenekeleri vardı. Koridor boyunca da turşu kavanozları, kuru otların bulunduğu paketler ve Doğudan gelmiş baharat kutuları dizilmişti. Dükkanın bodrum katı depo olarak kullanılıyordu. Burada daha çok toptan satılacak mallar saklanırdı. Asma katta, minicik girişli bir odada da sekreter otururdu. Nubar kendine büro olarak en büyük/geniş mekanı seçmişti ama öyle çok karton kutu, eşantiyonlar (örnek) bir sürü dosya, sıralanmayı bekleyen klasörlerle tıka basa doluydu ki, Nubar'a ancak bir tek konuk ağırlayabilecek kadar yer kalmıştı. Jake'e gelince; onun bir masa ve bir sandalyeden oluşan sade dekorlu minicik bir odası vardı.

Nubar, şaşkın gözlerle yengesine baktı... Birbirlerini Ermeni usulü kucakladılar, birbirlerinin sırtını sıvazladıktan sonra yanaklarından öpüştüler. Bu geleneği bilmeyen bir yabancı onları görse, birbirlerini yıllardır görmediklerini sanabilirdi. Nubar onu bürosuna götürdü. Nemli hava artritlerini azdırdığından ağır yürüyordu. Sırtı da eskisine kıyasla kamburlaşmıştı. Büronun kapısını kapattığında, Maro'nun yüzünün karmakarışık olduğunu fark etti.

— Berbat görünüyorsun, ne oldu?

— Çok... çok karışık... anlatmak kolay değil.

Nubar, elini cebine atıp sadık dostu piposunu çıkardı, özel zamanlar için sakladığı kokulu bir tütünle ağzına kadar doldurdu. Maro'ya dönerek yumuşak bir sesle:

— Seni dinliyorum, dedi.

Maro ona tüm ayrıntılarıyla anlattı. Arada bir Nubar başını iki yana sallıyor, sonra yengesini devam etmesi yönünde yüreklendirmek için gülümsüyordu. Maro, ondan para istemeye geldiğini söylediğinde ise uzanıp onun elini tuttu.

— İstediğin parayı vereceğim. O senin oğlun ve onu bulmak istemen de çok doğal. Kararını etkilemek istemem ama yine de söylemeden duramayacağım... bu sıralar Türkiye'de yine Ermenilerle ilgili olaylar var, lütfen çok dikkatli ol.

Dahili telefondan (enterfon) sekreterin cızırtılı sesi duyuldu:

— Efendim, Jake geldi.

— Ona buraya gelmesini söyleyin, dedikten sonra Maro'ya sevgiyle baktı. Konuyu değiştirsek iyi olacak.

XI

Taksi, Waldorf Astoria otelinin önünde durdu. Taksilerle ilgilenen iri yarı bir görevli, arabanın kapısını açmak için koştu, bir yandan da bavulları taşıması için başka bir görevliye işaret etti. Nur, bilgi kartını doldurdu ve güzel saçlı görevli kıza verdi. Kız, bilgileri gözden geçirdi, sonra oda anahtarını almak için arkasında bulunan panoya yöneldi. Tezgaha geri döndüğünde elinde bir sürü kağıt vardı.

— Size en güzel süitimizi veriyorum bayım. Bunlar da sizi bekleyen mesajlar.

Nur kendisini arayan telefon numaralarından oluşan listeyi okudu, sinirlenmişti, kağıdı buruşturdu. Leyla ona ulaşabilmek amacıyla hemen hemen her saat başı aramıştı. Aralarında milyonlarca kilometre vardı ama değişen bir şey olmamıştı. Leyla, yaşamında ilk kez sorunlarını tek başına çözmek durumundaydı. Ne yazık ki bu konuda hiç beceri ve kapasite sahibi değildi. Nur biraz huzur bulmak istiyordu. Başında bunca sorun varken, bir de annesiyle uğraşmak istemiyordu. İlginç olan; onu düşündüğünde ona acımak gelmiyordu.

Süit; çok büyük bir yatak odası ve ona paralel bir salondan oluşuyordu. Thomas Sheraton ve Directoire marka eşyaların karışımıyla döşenmiş odanın dekorunu pencerelerdeki ağır brokar perdeler tamamlıyordu. Kısa bacaklı antika masanın üzerine tepsi içinde içkiler ve yanına bir sepet dolusu meyve konmuştu. Nur, kaldığı otellerin dekoruyla hiç ilgilenmezdi. Kardam ve Oğulları Uluslararası şirketinin seyahat sorumlusu

gerekli işleri yapar, otel rezervasyonlarını ayarlardı. Tıpkı kendisinin de eskiden babası için yaptığı gibi...

Kurt gibi acıkmıştı. Giriş katındaki kafeteryaya inip, hamburger ve kızarmış patates yiyip yanında da büyük bir şişe cocacola içmeye karar verdi. İstanbul'da da bazen canı böyle Amerikan işi abur cubur yemek isterdi. Çünkü bu ona Harvard'daki öğrencilik günlerini anımsatırdı. Doğu mutfağından bıkmıştı. Şu anda bir dörtyol ağzında eski püskü kamyonuyla Hot Dog (sosisli sandviç) satan birini görmek bile onu mutlu edebilirdi.

***

Altan kardeşi Nur'la telefonda konuşuyordu:

— Polis, bizim ustabaşılardan birinin cesedini şehir çöplüğünde bulmuş. İple boğmuşlar.

— Kimmiş acaba?

— Tütün deposunda çalışan.

— Senin kuşkulandığın kimse var mı?

— Kaygılanıyorum Nur, ağızlardan laf almak güç ama ortada dönen laflara bakılırsa, tütün balyalarının içinde Amerika'ya afyon kaçırılıyormuş. Geri dönmelisin.

— Çıldırdın mı sen? Burada yapılacak işlerim var. Hem şirketin patronu sensin!

— Bu karışık bir hikaye gibi... üstelik kötü kokan bir hikaye... Dibini kazıdıkça ucunun büyük ağabeylerimize dokunacağından korkuyorum.

Saat sabahın üçüydü. Nur saat farkı nedeniyle kendini saksı gibi hissediyordu.

— Hatırlatayım, Ramazan ve Turan, Maro'ya verilecek parayı derhal Tıp Fakültesine yatırmanı istiyorlar senden.

— Maro Balyan'ın hayatta olmadığını neyle kanıtlıyorlar?

— Bilmiyorum ama, onlar bir şeyler biliyormuş gibi görünüyorlar. Tuhaf değil mi?

— Vasiyetnameden ben sorumluyum ve işlemleri bitirmek için üç ay zamanım var.

— Beni dinle Nur. Benden babamızın odasındaki kasaya

bakmamı istemiştin. Safiye teyzeden anahtarı çaldım... bir yığın kağıt var. Altan bir an tereddüt ettikten sonra ekledi:

— ...ve anıları. El yazılarından oluşmuş deri ciltli kalın bir defter.

— Okudun mu?

— Evet, bir gece sabahladım. Savaş anıları, senin hoşuna gitmeyebilir.

— Bunları bilen bir başkası var mı?

— Hiç kimse. Anahtarı yine aldığım yere koydum.

— Tamam. Bunu gelince görüşürüz. Ustabaşının öldürülmesi konusunda ne yapmayı düşünüyorsun?

— Polisin raporunu bekliyorum ama, onları bilirsin, bol rüşvetle soruşturma uzar da uzar. Neyse ki benim çok daha iyi iş gören adamlarım var. Bir yenilik olur olmaz haber veririm.

Nur, babasının anılarını okumak için sabırsızlanıyordu. Fakat, nelerle karşılaşabileceğini düşündükçe de korkuyordu. Valinin geçmişini ortaya çıkarmanın ne derece iyi bir fikir olacağından emin değildi, ama başka çıkar yolu var mıydı?

— Sensiz ne yapacağım bilmiyorum Altan. Tamam ben de seni habersiz bırakmam.

— Teşekkür ederim. Unutmadan, karım dostlukla selam söylüyor. Amerikalı sarışınlardan kendini sakınmanı öneriyor. Ayrıca, ben bu konuya aklını takmış birini daha biliyorum!

— Söyle ona, ben öyle her önüme gelenle çıkmam. Şu sözünü ettiğin ötekine gelince, bir rahip gibi olacağımdan emin olabilirsin.

Altan içtenlikle güldü

— İşte, aşağı yukarı hepsi bu kadar küçük kardeş. Altan telefonu kapatmadan aklına gelmiş gibi ekledi:

— Sahi unutuyordum, Leyla teyze perişan. Yerinde olsam ona biraz daha yumuşak davranırdım. Haydi iyi geceler.

Nur, uykuya dalmadan, aklından geçen son cümle şöyleydi: "Beni rahat bıraksın, ondan tek istediğim bu."

***

Kaldırımın üstünde büzülmüş, kıvrılıp yatmış bir gövdeye

çarpmak üzereydi ki son anda kenara çekildi. Bu gövdenin sahibi, hava sıcak olduğu halde, eskimiş, eprimiş bir asker paltosu giymiş ve yüzünü gözünü gazetelerden oluşturduğu kalın bir tabaka ile gizlemiş genç bir adamdı.

Nur, telefon rehberinde Goldwater ve ortakları avukatlık şirketinin numaralarını bulamayınca, doğrudan baroya başvurmayı düşündü. Düzensiz bir balenin oyuncuları gibi sağa sola sallanan/koşuşturan insan kalabalığının ortasında olmak, onu hiç de rahatsız etmiyordu. "Şerefine Manhattan. Cinayet, sanat ve uluslararası 'işler' şehri!" diye bağırdı kendi kendine. Eski bir NewYork'lu olarak çevresindekilere adres, yol sormayı kendine yasaklamıştı. Aslında doğrudan bir avukata baş vurabilir, ya da yakın dostu İrving'ten yardım isteyebilirdi. Ama o, bu araştırmayı kendi yöntemleriyle yürütmeye kararlıydı.

Canal Street'ten (kanal caddesi çn.) Chinatown'a geçti. Burası Asyalıların iş merkeziydi. Çok kalabalık bir yer olan Chinatown'da insanlar ve dükkanlar sanki üst üste gibi karmakarışıktı. Vitrinleri bir yığın eşya ile istiflenmiş, minicik dükkanlarda, sahte Ming vazoları, sahte fildişinden yapılmış objeler, içleri renk renk sıvılarla dolu küçük şişeler, ilaç niyetine kullanılan otlar, boyunlarından asılmış ördek çevirmesi, tuhaf şekilli kurutulmuş balıklar ve erotik formlu sebzelerin yanı sıra, dağlar gibi üst üste yığılmış oyuncaklar, saatler, dolmakalemler alıcı bekliyordu. Satıcılar dükkanların eşiklerinde durmuş, yakaladıkları müşterilere, hazine değerindeki mallarını övüyorlardı. Taksiler ve kamyonlara gelince, işleri zordu. Çünkü sokakta sel gibi arkası kesilmeyen yayaların arasından kendilerine yol açabilmek için durmadan korna çalıyorlardı.

Nur, dört blok ev ve Little İtaly'yi (küçük İtalya) geçip, Bowery tepesine geldi. Aradığı adresteki binayı buldu ama burası daha çok nakliyat için kullanılan, yükleme istasyonlarına benziyordu. Girişin üzerindeki yazıları solmuş bir panoda da: DENİZ VE KARA NAKLİYATI İÇİN GÜMRÜK SİMSARLARI yazısı göze çarpıyordu. Vasiyetin kopyasında belirtilen adres burasıydı ama, buranın Goldwater avukatlık bürosu olduğunu belirten hiçbir tabela yoktu. Binanın kötü görüntüsü insana, burada hiç de iyi işler yapılmadığı duygusu veriyordu

Nur, dar ve toz toprak içindeki merdivenden yukarı çıktı. Yukarıda onu bir sürpriz bekliyordu. Çok modern bir büro ve danışma görevlisi. Nur, kadına ziyaretinin amacını açıkladı. Kadın bir an düşündükten sonra, Goldwater ve ortakları şirketinin, onbeş yıl kadar önce şehrin; Yukarı Doğu yakası'na (Upper east side) taşındığını söyledi. Kısa bir sessizlik oldu. Danışmadaki kız, Nur'un umutsuz ifadesini görünce ekledi:

— Şirket, bay Goldwater'ın ölümünden sonra kapandı.

— Ortaklara ne oldu peki?

— İki ortak vardı: Frank Harding ve Max Sherman. Çok sempatik insanlardı. Zavallı Frank bundan birkaç yıl önce bir araba kazasında öldü.

— Ya bay Sherman?

— Yarı yarıya emekli ama, hâlâ bir bürosu var. Tam olarak nerede olduğunu bilmiyorum ama, rehbere bakabilirim.

Nur, elinde Madison Avenue yazılı bir adres ve bir telefon numarasıyla oradan ayrıldı.

***

Kardam ailesinin yaşlı avukatı Nurettin Bey haklıydı. Goldwater diye bir şirket artık yoktu. Nur, Max Sherman'ı bulmaya çalışacaktı. Belki o, Maro Balyan dosyasını anımsardı. Tam taksi çağırmak üzere seslenecekken vazgeçti. Yola yaya devam etmek üzere metro istasyonuna yöneldi. Yürürken rastladığı telefon kabinesine girip Sherman'ı aradı. Neyse ki o gün avukat çok meşgul değildi, Nur'u iki randevu arası görmeyi kabul etti.

Metro istasyonuna inilen taş basamaklardan aşağı inerken, burnuna o bildik küf ve rutubet kokusu geldi. 42. Cadde (Avenue) ile Amerika Caddesi (Avenue of America) arasındaki peronda beklemeye başladı. Yolcuların gözlerini kamaştıracak kadar çok duvar yazısı, peronu aydınlatan zayıf ışığa karşın fark ediliyordu. Nur, metroyla giderken, yaptığı araştırmaları düşündü, sonuç çok zayıftı: Goldwater şirketinin iki avukatı ölmüştü. Üçüncüsü de yarı yarıya emekliydi. Büyük olasılıkla da Maro Balyan dosyasından haberi yoktu.

***

Bay Sherman, demode kostümünün içinde yüzen iri kemikli, yaşlı bir adamdı. Siyah bağa çerçeveli, kalın camlı gözlüğü gözünde, önündeki kağıt yığınını gözden geçiriyordu. Nur'un içeri girdiğini görünce başını kaldırdı, çalışma masasından kalktı.

— Sizi tanıdığıma çok memnunum Bay Kardam. Sizin için ne yapabilirim?

— Size telefonda da sözünü etmiştim. Maro Balyan'ı arıyorum. Kendisi 1920'lerde buraya göçmen olarak gelmiş bir Ermenidir. Babam daha önce Goldwater şirketine başvurup araştırmak istemişti. Düşündüm ki...

— Beni bağışlayın, benim bu işten hiç haberim yok. Ortaklarım öldüğünde bana yapılacak bir yığın iş kaldı ama, aralarında kayıp bir insan aramak üzere açılmış dosya olduğunu hiç hatırlamıyorum. Bizim işimiz Deniz Hukuku ve Gümrük sorunlarını kapsıyordu. Siz telefon edince hemen babanızla ilgili bir şey olup olmadığını araştırması için asistanımı aradım...

— Rıza Kardam, diye belirtti Nur. Kendisi geçen ay öldü.

Max Sherman, dahili telefonun düğmesine bastı

— Nicole (Nikol), Kardam adına düzenlenmiş herhangi bir şey buldunuz mu?

Kapı açıldı, elinde sarı bir dosyayla, genç bir kadın belirdi.

— Bay Kardam, Bayan Nicole Ripert.

Genç kadın Nur'un karşısına oturdu. geniş bir ağzı ve koyu renk gözleri vardı. Kısa kollu siyah gömleğinin en üst iki düğmesi açıktı ve insanın hayalini çalıştırmaya yetiyordu

— Aslında Bay Goldwater'in kendisi Bay Rıza Kardam'ın avukatıydı. Goldwater ölünce dosya Frank Harding'e verildi. Onun da ölümüyle, dosya arşive kaldırıldı, hâlâ orada uyuyor olmalı! Aslında, diye avukat sesini alçaltarak devam etti; Goldwater'la Rıza Kardam arasındaki yazışmaları başka biri sürdürüyordu.

Nicole dosyayı açtı ve söyleyeceği isimden emin olmak için okumaya çalıştı:

— Bay Nurti...

— Nurettin olmalı. Babamın İstanbul'daki avukatı.

— Evet öyle.

Max Sherman, Nicole'ün masaya bıraktığı dosyayı açtı.

— İşte babanızın mektupları...

— Eğer sizin için sakıncası yoksa, bir göz atabilir miyim?

Nur, aceleyle Rıza Kardam imzalı mektuplara acele göz gezdirdi.

— Nurettin'in isteği üzerine, eski ortağım, NewYork'taki Sağlık Bakanlığı kayıtlarına baktırdı ve Maro Balyan'ın altı yıl önce öldüğünü öğrendi.

— Bu kişinin ölüm ilmühaberi elimizde, diye ekledi Nicole.

Avukat, ince dosyanın içinde belgeleri arıyordu. Bir tanesini aldı ve dikkatle okudu.

Belgenin altında, el yazısıyla eklenmiş bir not vardı: "Rıza Kardam, ısrar ediyor: 'Bu insan o değil, hata edildi', diye. Bu belgenin aradığımız Maro Balyan'la hiç alakası yok."

— İşte bu tuhaf, dedi Sherman ve belgeyi Nur'a uzattı.

Nur belgeye baktı, rahatlamıştı.

— Babam haklı, bu bulmayı umduğum insan değil. Benim bağlantı kurmaya çalıştığım Maro Balyan'ın kızlık soyadı, Artinyan, Tevonyan değil. Doğum yeri ise, Suriye değil İstanbul. Ayrıca bu belgede doğum tarihi belirtilmemiş, yalnızca 12 şubat 1950'de öldü deniyor.

— Dünyanın 'O' yarısından gelenlerin çoğunun doğum tarihleri olmadığını gözledik, dedi, Sherman. Eksik bilgiler, iletişim kopukluklarının yanı sıra, tabii genç stajyerlerin alelacele dosya düzenlemeleri nedeniyle de hatalar oluşabiliyor.

Bu sözler, Nicole'ü üzmüş gibiydi. Çünkü o baştan beri, tüm dikkatiyle bu araştırmaya yardımcı olmaya çalışıyordu. Gözlerini patronuna dikerek:

— İyi ki bunları yazan ben değilim, dedi.

— Bu iki insanın aynı ismi ve soyadını taşıdıkları bir gerçek. Diyelim doğum yerlerine de dikkat etmediler. Peki ya kızlık adları? Bu dosya baştan savma hazırlanmış ve çabucak arşive kaldırılmış. Ben, yeniden araştırıp bulguları değerlendireceğim.

Aslında Sherman bir an önce Nur'dan ve onun dosyasından kurtulmak istiyordu.

— Size yararlı olabileceksem...

— Artık geriye dönemeyiz, olan olmuş. Hata yapılnuş bir kere. Ortaklarınız akıllarına estiği gibi davranmışlar, bu bağışlanamaz, ama, bugün artık en azından hataları onarmaya çalışabiliriz. Bu işi unutun, çünkü ben üstleniyorum. Dosyayı alıyorum. Görüşme için ücret ödenecekse, lütfen faturayı adresime gönderin.

Karşısındaki iki insan bu sürprizle donakalmıştı, Nur açıklama yapma gereğini duydu.

— Harvard'dan mezun olduktan sonra, uzun yıllar Şikago'da bir avukatlık bürosunda çalıştım. Amerikan hukuk sistemini ve yasaların nasıl işletildiğini iyi bilirim. Ama, eğer yardıma gereksinme duyarsam, hiç çekinmeden sizi arayacağımdan emin olabilirsiniz.

Nicole, Nur'a kapıya kadar eşlik etti. Üzülmüştü.

— İnanın çok üzgünüm. Büromuz üzerinizde kötü bir etki bıraktı.

— Sizin suçunuz değil. Hem siz o zamanlar burada çalışmıyordunuz. Dilerim tüm bunlar sadece yetki eksikliğinden kaynaklanıyordur da başka işler dönmemiştir... ne bileyim... bir düzenbazlık filan.

Nicole, dikkatle Nur'u izliyordu. Birbirlerinden sadece birkaç adım uzaktaydılar: "Öyle çok yakışıklı denemez ama, iri yeşil gözleri korkunç cazip" diye düşünüyordu. Nur da kızı kendi bakış açısından değerlendiriyordu: "Hiç fena değil. Esmer güzeli hatta güzelliğinin ötesinde aynı zamanda da kişilikli." Diğer yandan da aklı dosyadaydı; "Kesin birileri bir şeyler karıştırmış" diye düşünüyordu.

— Aslında, biliyor musunuz ben de Harvard mezunuyum.

Nicole'ün gözlerinde çapkın ışıklar yanıp sönüyordu.

— Ama, büyük olasılıkla siz mezun olduğunuz yıl ben, üniversiteye yeni girmiştim.

Nur gülümsedi.

— Bu Balyan olayı ilgimi çekiyor. Umarım bu insanı arar-

ken çok zorlanmazsınız. Bir okul arkadaşınız olarak size yardım etmek isterdim, lütfen tereddüt etmeyin.

Böyle söyleyerek Nur'un elini tuttu. Beriki kibarca elini geri çekerken:

— Önerinizi kayda aldım, diye yanıtladı.

***

Madison Avenue'da hava kirliliği had safhadaydı. Kahverengi bir bulut ve toz şehrin üzerine çökmüştü. Nur bir süre caddede yürüdü, sonra oteline dönmek için bir taksi çevirdi. Şoför, Manhattan'ın korkunç trafiğinde kendine yol bulup ilerlemeye çalışırken, Nur düşüncelerine dalmıştı. Bugün de olumlu sonuçlar elde edememişti. Goldwater ve ortakları yoktu. Üstelik dürüst olmayan işler çevrilmişti. "Maro Balyan" adlı dosyada belirtilen ölüm tarihi Maro'ya ait olmadığı gibi dosya üzerine oyunlar oynandığını hissediyordu. "Yarın sıfır noktasına geri dönüp, yeniden araştırmaya başlayacağım. Nicole güzel bir kız ve soruşturma aşamasında bana yardım eder." Nur bunları aklından geçirirken, kızın dekoltesine mi yoksa profesyonel deneyimine mi öncelik vereceğini henüz bilmiyordu. İçini garip bir enerji doldurdu. Maro'yu yeniden bulabilme umudu onu coşturmuştu. Yüzyüze geldikleri zaman, acaba hiç tanımadığı bu kadına "anne" diyebilecek miydi? Belki de terk ettiği oğlunu görmeyi hiç istemiyordu. Arkasında bırakabildiğine göre, belki de bu çocuğu hiç istememişti. Hayır, Nur böyle bir şeye inanmak istemiyordu. İçine doğuyordu; Maro onu görür görmez boynuna atılacaktı. Eskiden olduğu gibi onun annesi olacaktı. Ama... o döneme ait hiçbir anısı yoktu, nasıl olabilirdi, öyle küçüktü ki... Annesinden tek anı, o sepya (kahverengi renkli fotoğraf) fotoğrafı. O resmi, albümden koparıp alarak, yanında taşımadığı için şimdi çok pişmandı.

Deniz ona, Maro'nun evli olduğunu söyleyerek, kocasına olan bağlılığından söz etmişti. "Öyleyse bu çift, Amerika'ya yerleştikten sonra herhalde bir sürü de çocuk yapmışlardır" diye düşündü Nur. Peki bu aile kendisini nasıl karşılayacaktı?

İstenmeyen, davetsiz misafir gibi mi? Nur birden "Kardamlarda 'piç', Balyanlarda 'piç', işte beni bekleyen kabul edilme şekli" diye iç çekti.

Kötü düşünceleri kovmak için, Maro'nun hesabına yatacak küçük serveti düşündü. Bu kadar parayla kim olursa olsun, ömrünün sonuna kadar çalışmak zorunda kalmadan yaşayabilirdi. "Kimbilir, belki de bu paraya ihtiyacı yoktur." diye düşündü. Ne olursa olsun, bu babasının son isteğiydi, onu yerine getirmek için elinden geleni yapacaktı!

Düşüncelerinin içinde öyle kaybolmuştu ki, taksinin çoktan Waldorf'un önüne geldiğini ve kapıdaki görevlinin taksinin kapısını açarak, onu beklemekte olduğunu fark edememişti.

***

Maro ve Vartan, Exeter Street'deki (sokak) evlerinde, tek kelime konuşmadan, bakışlarıyla birbirlerine meydan okuyorlardı. Sonunda Vartan:

— Gece gözümü kırpmadım, diye patladı.

Maro, ayağa kalktı ve kahve makinesinden kendine yeniden kahve doldurdu.

— Tanrı aşkına Maro! Bir şey söyle!

Maro, Rıza Bey'in evinde dört yıl geçirdikten sonra, kocasını yeniden karşısında gördüğünde de aynı bugünkü duyguları yaşamıştı. İki erkeğin, para değiş tokuş eder gibi onu kullanmalarını çok aşağılayıcı bir davranış olarak algılamıştı. Sanki onun hayatı söz konusu değilmiş, ona ait değilmiş gibi iki erkek de ona seçme hakkı tanımamıştı. Üzerinde hükümranlık kurmak için yenişemeyen iki rakip. Kendisi de kumarda ortaya konan para durumuna düşmüştü. "Ben artık bir eşya olmak istemiyorum, ben özgür bir kadınım, bundan böyle kimse benim adıma karar veremeyecek." Böyle yemin etmişti.

O zamanlar, haftalarca Vartan'a elini sürememişti. Kocası gözleri arzu dolu kendisine yaklaştığında ise, onu sert bir tavırla itmişti. Zamana ihtiyacı vardı. Aylar sonra kocasına, Validen bir oğlu olduğunu ama terk etmek zorunda bırakıldığını itiraf etmişti. Şu anda ise Maro uzlaşmak istemiyordu.

— Oğlum söz konusu olduğunda, gerçek bir fanatik gibi davrandın. Acaba seni; Nayiri'den, Jake'ten; Tomas'tan yıllarca ayrı kalmak zorunda bıraksalar...

— Bu farklı, bunlar bizim evlatlarımız ve...

— Ve, bu bir piç değil mi? Öyle değil mi? Sus Vartan, bazen zekandan şüphe ediyorum. Kanı beynine hücum etmek üzereydi. Devam etti:

— Şimdi ben sana soruyorum. Ayrı kaldığımız yıllar boyunca hani şu yatağını paylaştığın, memelerini okşayıp sevdiğin, daha başka şeyler de yaptığın sevgili Arusyak'tan bir evladın olsaydı ve kanından canından olan bu yavruyu görmek sana yasaklanmış olsaydı ne yapardın acaba?

Vartan, yargısına yargıyla yanıt alınca, buz gibi oldu. Yüzünü ekşitti ve düşünceye daldı. Karısının yüzüne vurduğu konuyu daha önce de düşünmüştü. O kadını sık sık hatırlardı. Paylaştıkları fakir odayı, onun Vartan'a hizmet edişini, sıcacık insanlığını, güzel gülüşünü, onu arzuyla sevmiş olduğunu ve cesaretini hiç unutmamıştı. Bir de onun korkunç ölümünü... Rıza'nın emrindeki askerlerden biri tarafından, kırbaçlanarak öldürülmüştü. Maro'yu bulmamış olsaydı, Arusyak'la yeniden birlikte olur muydu, bilemiyordu. O zamanlar Arusyak'la beraberliğini mazur göstermek için, kendini, Maro'nun özgür olduğuna inandırmıştı. Maro'nun da (kendi gibi) kendini milletine adadığını, öksüzleri kurtardığını ve partizanların saklanmasına yardım ettiğini düşünüyordu. Vartan; Arusyak'ı birlikte olmaya zorlamamıştı. Zorla yanında tutmamıştı! Ancak bu düşündüklerinin kendisinden başkasına yararı olmadığı gibi, Maro'nun duygularını gizlemesine de neden olmuştu.

Vartan, sessizliği kırmak için konuştu:

— O bir Ermeniydi. İşleri, içinden çıkılmaz hale getirecek çocuğumuz olmadı bizim!

Az kalsın ona aşık olduğunu söyleyecekti... sustu.

— Ermeniydi öyle mi! Ermeni! Maro öyle bağırmıştı ki, kendi sesi kulaklarına yabancı geldi. Nur'un babasının Türk ya da Çinli olmasının ne önemi var. İtiraf et! Nurhan'ı görmemi istemiyorsun, çünkü Rıza'yı hep kıskandın. Bir Türkle yatmış olmamı hiç hazmedemedin. Ve mazeret bulmuş olmak

için, onun Ermenileri kestiğini yineleyip durdun, çünkü öylesi işine geliyordu. Nurhan'ın oğlum olduğunu asla kabul etmeye yanaşmadın, çünkü o... bir Müslüman gibi... Bir Türk gibi yetişmişti... Bana doğru söyle öyle değil mi? İçini kemiren de bu, haydi itiraf et! Nasıl olsa senin için bir şey değişmeyecek. Bir kerelik kibirliliği bırak, bana saygılı davran. Ben, yani uğruna hayatını çekinmeden tehlikeye attığın karına, saygı göster. Benim için Anadolu'yu bir baştan bir başa gezdin. Kılık değiştirerek, fanatik dervişlerin arasına udi (ut sanatçısı) olarak katıldın. Beni Rıza'nın pençelerinden kurtarabilmek için, onu kaçırdın. Bunların hepsini, beni bulabilmek için yaptın. Maro'nla yeniden doyuma erişebilmek için; onun utancını yenmesini, suçluluk duygusunun üstesinden gelmesini, yani içsel çatışmalarını düzene koymasını bir melek sabrıyla bekledin. İşte ben o kadınım Vartan. Karını unutmuş olabilir miydin? Onu hâlâ seviyor musun? Senin sevgiden duygudan anladığın bu mu? Bin yıllık nefretlerini içlerinden atamayan yobazlardan ne farkın var söylesene! Midemi bulandırıyorsun!

Nubar, kardeşi konusunda haklıydı; Vartan, (aklına koyduğu, karar verdiği şekilde) bir türlü eski düşmanlarından öcünü alamamıştı. İçindeki canavarlardan kurtulamamış, geçmiş için yas tutamamıştı. Siyaset iyice değişmişti. Hiç kimse/hiçbir millet, suçu üstlenmek istememişti. Oysa Vartan, Birinci Dünya Savaşının ilk gününden beri aynı düşüncelerle kalmıştı. İşte onu tüketen buydu.

Maro'nun her yanı öfkeden tirtir titriyordu. Dudağının kenarı, acıyla bükülmüştü. Kocası artık ona yabancıydı. Sanki Rıza'nın bir başka türüydü. Karşısında oturup, sigarasını tüttürerek, aşkla ona bakıyor. Telefon çaldı, Vartan açtı ve ona uzattı:

— Seni arıyorlar..

Arayan, yardımcısı Perg'di. Yine baskı makinesi arızalanmıştı.

— Hemen gelmeye çalışırım Perg. Bu sabah kendimi iyi hissetmiyordum, o nedenle biraz geciktim. Sen o arada lütfen teknisyeni ara, eminim o sorunu halleder.

Alıcıyı yerine bıraktı, araya giren bu kesinti onu biraz sakinleştirmişti. Daha sakin bir sesle:

— Acele etmeliyim, gazete beklemez. Ben sana söylenecek her şeyi söylediğimi düşünüyorum.

— Sinirlerine ve kendine hakim olabildiğin bir zaman yine konuşuruz.

— İstediğini söyle, istediğini yap! Kararım kesin. Oğlumu görmek istiyorum!

Maro, sert bir tavırla söylediği sözler; aslında, kalbi kırık, aşağılanmış ve kendi kalesi tarafından yenilgiye uğratılmış bir kadının kendini ele vermemek için söylediği sözlerdi. Karşısında oturan bu Vartan; bir zamanlar onu, her şeye, herkese karşı destekleyen parlak kurnaz adam mıydı? Hâlâ Ermeni milletine yapılanları anlatan, akıllı ve olgun insan mıydı? O, hükümetin milletine yaptıklarını sabit fikir denecek bir inatla yineleyip duruyordu.

— Türkiye, güvenli bir yer değil. Bu garip ülkede, daha yeni 6-7 Eylül ayaklanması oldu. Okumadın mı? 1941'de sadece Müslüman olmayanları askere alıp, zorunlu çalışma taburları oluşturduklarını hatırlamıyor musun? 1942'de Müslüman olmayanların mal varlıklarını vergilendirdiklerini, vergisini ödeyemeyenleri Anadolu yollarında taş kırmaya gönderdiklerini ve büyük bölümünün bu vergiyi kanlarıyla ödediğini hatırla. Buna rağmen hâlâ oraya gitmek istiyorsun! Ben...

— Tarihten alıntı yaptığın yeter Vartan. Ayaklanmaların, ihtilallerin, kıyımların ve daha beter olayların senin olsun! Benim umurumda bile değil. Asla, hiç kimse oğluma kavuşmama engel olamayacak. Nerede olursa olsun, gideceğim.

Vartan "ASİ"! diye bağırdı.

— Ben, hayatımı milletime adadım. Sen ise onurumla ve doğru yaptığıma inandığım her şeyi, bir anda yerle bir ediyorsun. Bana ihanet ediyorsun! Yaptıklarımdan hep gurur duydum/duyduk. Senin bunları iki cümleyle yıkmak, yok etmek isteyebileceğine inanamıyorum.

— Vartan, kendine gel! Sana oğlumdan söz ediyorum, milletimizden değil. Yaptıklarımızı inkar etmiyorum, gurur duyuyorum ve yine aynı şeyleri yapmamız gerekse, yeniden senin

tarafında olurum. Uyan Vartan! Savaş bitti. Hayaletlerle savaşıyorsun, acınacak bir durum bu. Ben yaşamı seçtim ve yaşamın oğlum Nurhan.

Vartan, tek sözcük edemeden, yaşadığı şoku anlamaya çalışıyordu. Karısının yorumları, üzerinde buzlu duş etkisi yapmıştı. Ancak her şeye karşın, içinden hatalı olduğunu da hissediyordu. Karısıyla şu an yaptığı gibi, hiçbir zaman açık açık konuşmayıp ıstırap çektiği için pişmanlık duyuyordu. Ama öyle ön yargılı bir insandı ki bir türlü kararından dönemiyordu. Herşeyi yeni baştan gözden geçirmesi gerekiyordu. Diyalog kurup, gerçekleri konuşmak yerine, işi baskıya, şiddete vardırmayı sürdürürse karısını kaybedebilirdi.

— Gazeteye gidiyorum, dedi Maro.

Vartan, kapının çarpıldığını duymadı bile. Karmakarışık fikirlerini düzene sokmaya çalışıyordu. Karısına kendini anlatmak, ondan özür dilemek, onu sakinleştirmek isterdi. Ailesini düşündü, dağılmalarını istemezdi. Nurhan hep aralarında bir sır olarak kalmıştı. Tomas dışında, çocuklarının hiçbiri onların geçmişinin bu yönünü bilmiyordu. Tomas'a gelince, o da bu olayı, solgun bir fotoğraf gibi anımsıyor, bir üvey kardeşi olduğunu çok az hatırlıyordu. Vartan ondan bu sırrı gizlemesi yolunda söz almıştı. Bunu başarmak kolay olmuştu çünkü Tomas'ın istediği ne olursa olsun olayları unutmaktı. Tehciri unutmak, kaçırıldıktan sonra yarı tutsak oluşunu, yıllarca yapayalnız yatılı hayatını herşeyi... Gençliğinde yaşadığı herşeyi unutmak istiyordu. Unutmaya çalıştığı bu olayları, anne ve babası bir şekilde hatırlatırlar diye de içinde hep korku duyardı. Maro, birçok kez, cesaretini toplayıp, gerçekleri tüm çıplaklığıyla çocuklarla konuşması için Vartan'a yalvarmıştı. "Geçmişimizdeki trajediyle çocukların dengelerini bozma. Bırak mutlu büyüsünler." Vartan inatla bu cümleyi yinelerdi, ama şimdi bu sözlerinden pişmanlık duyuyordu. Maro da kocasını dinlediği için pişmandı.

***

Ertesi gün, öğleden sonra, Nur uzun bir masanın üzerine

yaydığı kâğıtları karıştırıyordu. Bulunduğu yer; korkunç ve kötü görüntülü bir bodrum katında bulunan, Sağlık Bakanlığının NewYork bürosuydu.

1947'den bu yana ölenlerin dosyalarını tek tek incelemişti. Neyse ki, adlar alfabetik sıralanmıştı, yoksa, kesinlikle bir başkasında yardım istemek gerekebilirdi. Nur, ölenlerin kayıtlarında, Maro Balyan'ın izine rastlamadı. Ama onun ölmediği konusunda ısrarlıydı. İşi sonuna kadar götürecekti. Babası nasıl herşeyi, herkesi birbirine karıştırmıştı? Aşk nasıl insanları deli saçması işler yapmaya itebiliyordu böyle? Birden aklına çılgınca bir fikir geldi... Yoksa Rıza Maro'yu, kocasını cezalandırmak için mi elinde tutmuştu? Çünkü babası, dolap çevirme konusunda belli ki çok yetenekliydi... Neyse... Gerçeğe geri döndü ve görevliye arşivden geri kalan belgeleri, kayıtları getirmesini istedi. Görevli, iriyarı bir zenci kadındı. Emekliliği yaklaşmış gerçek bir devlet memuru. Kadının belleği inanılmazdı, tüm kayıtları ezbere biliyor gibiydi. Nur ondan, bu tozlu defterlerde kayıtlı tarihleri hatırlayıp hatırlamadığını sordu.

— Sizin için ne yapabilirim?

— Bana 1944'den 1947'ye kadar kaydedilmiş belgeleri getirir misiniz?

Binanın içi öyle sıcaktı ki, Nur bitkin düşmüştü

— Sıkılmadınız mı bayım?

— Gerçeği söylemem gerekirse, fazlasıyla sıkıldım ama, hâlâ aradığım insanı bulamadım.

Nur kol düğmelerini açtı, kravatını gevşetti.

— Belki de böyle biri yok, diyen arşiv görevlisi güldü.

— Haklısınız, ben de bunu kanıtlamak istiyorum.

Kadın, bir an gözden yitti, bir dakika sonra kucağında taşıdığı çok kalın bir ciltle geri döndü.

— Manhattan'da öldüğünü nereden biliyorsunuz?

— Bilmiyorum.

— Biraz tuhafsınız bayım. Birini arıyorsunuz, ölü mü sağ mı bilmiyorsunuz. NewYork'ta mı başka yerde mi, hangi yıl, onu da bilmiyorsunuz. Buna karanlıkta avlanmak denir.

Nur, durumu açıklamanın iyi olacağını düşündü.

— Oldukça karışık bir durum, dedi gülerek. Annemi bulmaya çalışıyorum.

Kadın, üzerine su atılmış gibi oldu!

— Tanrım, acı bana! İşte bu garip bir şey. Annenizin ölüp ölmediğini bilmiyor musunuz?

— Bir annem olduğunu bile bilmiyordum.

— Dinleyin bayım, bunu bana daha önce söylemeliydiniz. İsa'nın bile bir annesi vardı. Tanrım beni bağışla!

— Komiksiniz, dedi Nur ve asabi kahkahâlârla gülmeye başladı.

— Siz de küçük, gülünç bir tipsiniz, diye kadın mırıldandı.

Nur, araştırmayı sürdürdü. Bulabildiği tek Maro Balyan, Max Sherman'ın verdiği belgede kayıtlı olan 'ölü' Maro Balyan'dı. En azından dikkatsizlikle gözden kaçırılmış olabilecek bütün kayıtları elden geçirip, elemişti. Devam etmek, boşuna zaman kaybı olacaktı. Saatine baktı: üç (onbeş) olmuştu. Beş dakika sonra, çantası elinde, kolunda ceketi, arşiv görevlisi kadının masasına yaklaştı. Beriki, Nur'un yine kendisinden başka kayıt ciltleri isteyeceğini düşünürken, Nur, kadına tatlı tatlı gülümsedi.

— Aslında annem, bana göre ölmedi. Zaten tek dileğim de bu. Yardımınız için teşekkürler.

— Adınıza sevindim, diye cevabı yapıştırdı memur kadın. Bir saniye sonra da ekledi,

— Onun şu anda nerede oturduğunu bulmaya çalışın.

— Aslında yapmak istediğim de buydu. Öneriniz için teşekkürler hanımefendi.

XII

İki gün boyunca, sistemli bir şekilde Sağlık Bakanlığının arşivlerini taramasına ve NewYork şehir rehberindeki tüm Balyan'ları telefonla aramasına karşın, Nur hiçbir sonuç elde edememişti. Morali bozulmadı ama, bir an önce bir iz yakalamak istiyordu. Öte yandan Altan, hergün Türkiye'den arayıp, ağabeylerinin sabırsızlanmaya başladığını tekrarlayıp duruyordu. Ağabeyleri Nur'u suçluyorlar, işleri salladığını söyleyerek, bankadaki paranın tamamını hemen İstanbul Tıp Fakültesi hesabına yatırmasını istiyorlardı. Neyse ki babalarının son dileğine karşı çıkamadıkları için, üstelik süreyi de Rıza Bey, kesin bir dille belirttiğinden, Nur bu baskıları fazla ciddiye almıyordu. Ancak ağabeyleri, arkası kesilmeyen yorumlar yapmayı sürdürüyorlardı... Sırf kötülük yapmak ve hoşnutsuzluk yaratmak için durmadan hakaret etmekten vazgeçmiyorlardı. Onlar için, bu servetin eski bir metrese bırakılması, (üstelik Hıristiyan bir orospuya!) kendilerine hakaret etmek anlamına geliyordu. Bir kere bu kadın, farklı dine ve etnik guruba aitti. Ayrıca bir de bunlar yetmiyormuş gibi, babaları onları işin başına geçireceğine, bu orospunun oğluna şirketi teslim etmişti. İşte bu kadarı fazlaydı. Nur bu iki insanın kendisiyle uğraştıklarının, hazımsızlıklarının ve aşırı kıskançlıklarının tamamen farkındaydı.

Parc Avenue'deki (cadde) kilisenin saati üçü vurdu. Nur öğle yemeği yemediğini o an fark etti. Aç ve yorgun rehberi kapattı. Günün erken saatlerinde Serop Balyan adlı birini aramıştı. Adam Doğu işi (oryantal) halılar satıyordu ama, saat üç-

ten sonra iş yerinde olmayacağını söylemişti. Belki bir sigara açlığını bastırabilirdi. Sigarasını dudaklarının arasına yerleştirip umutsuzca şansını denemeye karar verdi.

— Bay Balyan'la görüşebilir miyim?

— Baba mı oğul mu?

— Baba.

Birkaç dakika sonra, hattın öbür ucundan sevimli bir ses duyuldu:

— Alo, ben Serop Balyan.

— İyi günler bayım. Adım Nur Kardam, İstanbul'dan geldim ve Maro Balyan adlı bir hanımı arıyorum. Kendisi yakın akrabamdır.

Son 48 saat boyunca, bu cümleleri o kadar çok tekrarlamıştı ki ezberlemişti. Bir kez daha telefon edişinin hangi nedene bağlı olduğunu açıkladı. Kısa bir sessizlik oldu:

— Bu isim bana bir şeyler anımsatıyor. Türkiye kökenli olduğunu söylediniz değil mi?

— Evet, İstanbullu.

Nur'un kalbi, deli gibi çarpmaya başladı. Bu halı tüccarının ona somut bir şeyler söyleyeceği içine doğmuştu. Adam, bu kez biraz daha uzun sustu.

— İstanbullu bir Maro Balyan hatırlıyorum. Yıllar önce UGAB balosunda bu adı taşıyan bir hanımla karşılaşmıştım.

— UGAB balosu mu? O da nedir? diye sordu Nur. Sonra aceleyle sigarasından bir nefes çekip, dumanını havaya doğru üfledi.

— Evet, haklısınız, açıklayayım. Bu sözcük, Ermeni yardımseverler birliği anlamına gelir.

Nur hemen sözcüğün açılımını bloknotuna yazdı.

— Bu hanımı hatırlıyorum, diye yineledi, sevimli sesin sahibi. Öyle güzeldi ki, salonda bulunanlar onun yanında soluk kalıyorlardı. Hayatımda rastladığım en zarif, en cazip kadındı. Bizde bir söz vardır: "Onu gören gülün canı solmak ister" derler, işte o denli güzeldi. Ne yazık ki, bu hanımın sizin aradığınız Maro Balyan olup olmadığını bilmiyorum.

UGAB— Union Générale Arménienne de Bienfaisance.

— Nur, "binde bir denk düşebilir" düşüncesiyle adamın eğ-

retilemesinden (metafor) cesaret buldu ve şansını denemek için sordu:

— Sanıyorum aynı insandan söz ediyoruz bayım. Acaba nerede oturduğunu biliyor musunuz?

— Nerede olabileceği konusunda hiçbir fikrim yok. Serop Balyan'ın sesinde neşeden eser kalmamıştı.

— Peki, bu balonun hangi yıl ve nerede yapıldığını hatırlıyor musunuz?

— A, tabii yerini hatırlıyorum. Los Angeles'taki Hilton otelindeydi. Tarihine gelince hayır, çünkü üzerinden en az yirmi yıl geçti.

— Acaba UGAB yetkilileri bilebilir mi?

Nur bu arada birliğin kısaltılmış adında hata yapmamak için not defterine göz attı.

— Gayet tabii, birliğin merkezi NewYork'ta. Manhattan şehrinin telefon rehberinden bulabilirsiniz.

Halı tüccarı daha ne yapabilirdi... bunca yıl sonra, bir kez gördüğü kadının adını hatırlamak.

— Ne güçlü bellek! Sizi kutluyorum bayım, diye keyifle bağırdı Nur.

— Arabanızı gördüğünüzde sakın bunları söylemeyin... gerçekten çok güzel bir kadındı... o zamanlar ben de fena sayılmazdım! Gevrek kahkahası ahizeyi çınlattı. Evli olduğunu öğrendiğimde yaşadığım düş kırıklığını görmeliydiniz.

— Teşekkürler bayım. Bu değerli yardımınızı hiçbir şekilde ödeyemem.

Nur, annesini görebilmek için giderek daha da sabırsızlanıyordu. Oysa onun kendisini terk ettiğini düşündüğünde, önceleri heyecanına gem vurabiliyordu. Rıza'nın Maro'ya duyduğu aşkı düşündü bir an. Sonra, Esin'le aralarında doğan/başlayan ilişkiyi içinden geçirdi. Acaba, yirmi yıl sonra kızın adını hatırlar mıydı? Onca yıl sonra halı tüccarı, Maro'yu ve güzel görüntüsünü aklından çıkaramamıştı. Bu düşünceleri beyninden kovmaya çalıştı.

Bir adresten diğerine koşamayacaktı, bu nedenle oturup, NewYork'taki bütün kiliselerin, derneklerin ve Ermeni gazete-

lerinin bir listesini çıkardı: Nicole'den yardım istemeli mi? Neden olmasın? Sherman'ın kartını bulup, büroyu aradı.

— Bay Sherman'ın bürosu.

Nicole'ün sesini tanımıştı.

— Ben Nur Kardam.

— Evet, Bay Kardam. Kızcağız şaşırmıştı.

— Öneriniz için arıyorum.

Genç kadının bir an ikilemde kaldığı seziliyordu, sonra Nur'un ne demek istediğini anladı.

— Yardımıma ihtiyacınız olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?

— Mümkünse tabii...

— Memnuniyetle. Teklifim her zaman geçerlidir, diye yanıtladı Nicole, yüreği çarparak.

— Akşamüstü beşte bana gelebilir misiniz?

— Anlaşıldı.

— Waldorf'tayım.

***

Halı tüccarıyla yaptığı konuşma, Nur'un içini ışıldatmış, umut vermişti. Yirmi yıllık 'yarı silik' bir iz, onu ta Los Angeles'a gönderiyordu. Üst üste sigara içiyor, bir yandan da "Pis alışkanlık" diye kendine kızıyor, hemen ardından çektiği nefesin dumanını büyük bir arzuyla içine çekiyordu.

Nur'un, Maro'da görmek istediği 'anne' imajı yavaş yavaş oluşuyordu. Altan'ın ısrarlarına karşın, Leyla'yı aramamıştı. Ona; "NewYork'ta bir anne yeter" yanıtını vermişti. Eğer Maro Balyan, hayatta ise ve bulabilirse... Leyla'yı daha sonra düşünecekti.

***

Pan American ekibi, otelin holünde, kayıt kuyruğunda bekliyorlardı. Nur ise Nicole'ün gelmesini bekliyordu ki, gözüne ilan tahtasındaki yazı ilişti:

1 Ekim 1955 Cumartesi
Ermeni Cemiyeti Balosu

"Başka izler bulabilmek için düş gibi fırsat" Tam bu anda, danışmanın orada, bir adamın durmuş kendini izlediğini farketti. Göz göze geldiklerinde, adam hemen bakışlarını kaçırıp, oradaki hostesleri izliyormuş gibi yaptı. Seyrelmiş saçlarına karşın, kırkında gösteriyordu. Beyaz ceketine eklenmiş kırmızı bir cep, Clark Gable bıyıklarıyla, şehrin lüks otellerinde boy göstererek, zengin kadın avına çıkan jigoloları andırıyordu. Nur, gözünü ondan ayırmadan bakmayı sürdürünce, adam yakalandığını anladı.

— Bay Kardam!

Nur arkasını döndü, Nicole'ü hemen tanıdı ve onu kocaman bir gülümsemeyle karşıladı.

— Biraz gecikeceğimi bildirmek için aradım ama, odanızda değildiniz.

— Aslında geç kalmadınız. Bu arada ben de çevremdekileri izleyerek eğleniyordum.

Nicole, sarı organzadan kısa kollu bir elbise giymişti. Bu renk, ten rengini iyice ortaya çıkarıyordu. Nur otelin barına giderek, sakin bir köşede, rahat rahat konuşabilecekleri bir masa vermelerini istedi. Sonra kızla hemen konuşmaya başladı:

— Sizden benim için dedektiflik yapmanızı isteyecektim.

— Ben... dedektif?

— Araştırma diyelim isterseniz? Tabii ücretinizi ödeyeceğim.

Bu, Nicole'ün en son düşündüğü şeydi.

— Gerek yok, ikimiz de ne istediğimizi biliyoruz.

— Tamam ama, iş iştir. Nur konuşmayı profesyonellikten öteye götürmek istemiyordu. Çünkü, dostluk adı altında, iş flörte dönüşebilirdi. Eh! bunca iş arasında bir bu eksikti. Nur devam etti:

— Ben, kiliselerin, cemiyetlerin ve gazetelerin bir listesini çıkardım. Sizden, onlarla bağlantı kurmanızı isteyecektim. Maro Balyan ya da onu tanıyan birinin izini bulmaya çalışın.

Nicole, başını sallayarak onayladı.

— Hemen yarın sabah başlayabilirim.

— Ben listenin yarısını alayım, siz de geri kalanını. Günün sonunda yeniden burada buluşup, yaptıklarımızı özetleyelim. Eğer önemli bir şey bulursanız, otele benim adıma bir mesaj bırakın.

— Polisiye romanlardaki gibi dedektiflik oynayacağız desenize.

— Kaybedecek bir dakikamız bile yok. Önümde Maro Balyan'ı bulmak için sadece iki ay vaktim var. Bu süre sonunda bulamazsam mirasa sahip olamayacak. Ekip olarak çalışırsak, bir şeyler bulacağımızdan eminim.

— Umarım.

— Bir konuyu belirtmeyi unuttum, dedi Nur.

Nicole kaygılanarak ona baktı.

— Hangi konuda?

— Bizim soruşturmayı ve bürodaki işlerinizi aynı anda nasıl yürüteceksiniz?

— Ben, haftada iki kez bay Sherman'ın bürosunda çalışıyorum. Bazen de benden araştırma yapmamı istediğinde fazladan çalışıyorum. Orada sürekli çalışan eleman iletileri alır, ben de öğleden sonraları randevuları düzenlerim.

— Anlıyorum.

Tahminlerinin aksine, Nicole'ün çok masum bir yanı vardı. Bu da Nur'a çekici geliyordu. İri kahverengi gözleri ve güzel gülüşü ile çekingenliğini gizlemeye çalışıyordu. 26 yaşında olduğunu söylemişti. Nur, onda çok genç bir kızın saflığını ve tazeliğini görüyordu. Başka bir zaman olsaydı ve bu kadar zor görevleri olmasaydı, bu kızla ilişki hiç te fena olmazdı... beyninin bir köşesinden Esin'in alarm zilini duyar gibi oldu. Kokteyl saati yaklaşmıştı. Müşteriler barı doldurmaya başladılar. Nur, içkilerini tazelemesi için garsona işaret etti.

— Endişeli görünüyorsunuz, dedi Nicole

Evet, kız haklıydı. Yanlız endişeli değil, bitkindi. Nur'un kızı yanıtlayacak hali kalmamıştı. Sandalyesinde doğruldu, çevresindeki insanları gözden geçirmeye başladı. Nicole, başını çevirince, Nur'un barda oturan iki genç, güzel kıza baktığı-

nı farketti. Bir yorum yapmasına zaman kalmadan, Nur, fısıltıyla ona şöyle dedi:

— Sizden bir şey isteyeceğim. Lütfen, şu barda oturan, zayıf uzun boylu adama bir göz atar mısınız? Bardaki kızların yanında oturan beyaz ceketli. Aman dikkat edin fark etmesin.

Nicole, sigara paketini yere düşürdü, sonra paketi yerden almak için eğildi ve bu komik kaşlı, ince bıyıklı adamı, iyice gözden geçirdi.

— Daha önce buralarda hiç görmedim. Sizi izliyor gibi...

— İran/Pers minyatürlerinde görülen savaşçıları andırıyor. Nur birden bu tür egzotik bir benzetmenin Nicole'e hiçbir şey ifade etmeyeceğini farketti.

— Gazete muhabiri olabilir.

— Nereden bu yargıya vardınız?

— Sadece tahmin. Polis soruşturmalarında hep, burnunu her işe sokan bir gazeteci vardır da...

Nicole, bir gazetecinin neden Nur Kardam'ı izleyebileceğini bilemezdi. Kardam İmparatorluğundan söz edildiğini hiç duymamıştı... Onun için Nur, bir avukattı. Hoş bir insan, muhtemelen iyi arkadaşlık edilebilecek biri. Hem kimbilir, belki de kısa ve çok romantik bir macera yaşanabilecek biri!

Nur, birilerinin ona adıyla seslendiğini duydu.

— Özür dilerim, bir dakikanızı rica ediyorum.

Yerinden kalktı ve müracaata gitti.

— Bay Kardam, uluslararası hattan aranıyorsunuz. İkinci kabinden konuşabilirsiniz.

Hattın öteki ucundan Leyla'nın sesini duydu.

— Annenin mesajlarına bile yanıt vermiyorsun, diyordu "anne" sözcüğünü bastıra bastıra vurgulayarak.

Nur'un yüzü allak bullak oldu.

— Rica ederim anne, biliyorsunuz, araştırmalarım tüm zamanımı alıyor, çok meşgulüm.

Leyla bunları duymamış gibi sürdürdü, sesinde umutsuzluk ve düş kırıklığı seziliyordu:

— Anneni buldun mu, ötekini yani gerçeğini?

Nur sustu, aralarındaki hava ağırlaşmıştı.

— Buldun mu! Evet mi hayır mı?

Yüzüne telefonu kapatmaya hazırdı. Dişlerini sıktı.

— Bulduğum zaman size haber vereceğim.

Leyla, Nur'un kısa ama çok şey anlatan sözleri karşısında yıkılmıştı. Gözyaşlarına boğuldu. Bir gece önce, rüyasında; Maro'nun Nur'u, NewYork'ta kalmaya razı ettiğini görmüş çok telaşlanmıştı. Bu, onun bir daha Nur'u göremeyeceği anlamına geliyordu.

— Nur, eğer bu kadın seni benden koparırsa, mahkemeye baş vuracağım. Onun, senin üstünde hiçbir hakkı yok!

"Aklını kaybetmiş" diye düşündü Nur ve ona acıdı.

— Anne, beni dinleyin. Söz konusu olan, küçük bir çocuğun alıkonulması değil. Kimse beni kaçırmıyor, ne siz ne bir başkası. Aklınız karışmış sizin.

Nur'un bu sözleri, Leyla'nın hıçkırıklarının ikiye katlanmasına neden oldu.

— Söz veriyorum, onu bulur bulmaz, sizi arayacağım, sonra da otururuz, herşeyi en baştan konuşuruz.

— Umarım onu hiç bulamazsın! İnşallah ölmüştür ve yattığı yerde kalır.

Nur telefonu kapattı, bara geri döndü. Ama içi altüst olmuştu. Leyla'ya bir şey belli etmemek için, kendini sıktıkça daha da kötüleşmişti. Leyla'nın, onu kaybetme korkusunu anlıyordu ama, annesinin kendisini acındırmaya çalışmasını dikkate almak istemiyordu. Şu anda, zaten kendi sorunları kendine yetiyordu.

Hiç alakası yokken, birden çocukluğunun ve ilk gençliğinin mutlu günleri aklına geliverdi: Sıcak yaz gecelerinde, Altan'la birlikte, tarlalarda ateş böceklerini yakalamak için koşuşturmaları, ellerinde kelebek fileleriyle küçük böceklerin peşine düşüşleri, onları yakalayıp minik kafeslere kapattıktan sonra merakla izlemeleri... Ateş böceğinin bir mucize yapar gibi, ateşini yakıp söndürmesi... Peki ama neden bunları düşünüyordu şimdi? Kesinlikle bir zamanlar ne denli özgür ve mutlu olduğunu hatırlamak için. Oysa giderek üzüntülere boğulmuştu.

— Ben hiç İstanbul'a gitmedim, dedi Nicole. Nur'u daldığı sorunlardan uzaklaştırmak için.

— İstanbul, NewYork'un gökdelensiz olanıdır. NewYork, Atlantiğin önünde ayakta duran bir şehir, İstanbul ise, Boğaz boyunca uzanmış, bitkin bir şehirdir. Manhattan kadar gürültülü ve pistir. Manhattan'dan ikibin yıl daha yaşlıdır. Zenginliğin ve fakirliğin, yan yana sergilendiği gerçek bir açıkhava müzesidir.

— Çok güzel bir tanımlama. Tarihte anlatılan sultanlar, haremler, saray entrikaları gerçek mi peki?

— Günümüzde yalnız kitaplarda kaldı bunlar.

Konuyu değiştirmek için, kıza bir soru yöneltti:

— Adınız bir Fransız adı. Yanılıyor muyum?

— Hayır, yanılmıyorsunuz, Fransızım, Montpellier'de (Fransa'nın güneyinde bir şehirdir. çev) ben sekiz yaşındayken, ailem Birleşik Amerika'ya göçmüş.

— Fransızca biliyor musunuz peki?

— Gayet tabii, diye yanıtladı kız, biraz şaşkın.

— Çok zeki bir kadınsınız ama, sanırım bunu zaten biliyorsunuz.

— Çok emin değilim.

Nicole, böyle bir soru yönelttiği için Nur'a kızmadı. Aksine konuşmalarının, profesyonel konulardan kişisele dönüşmesine memnun olmuştu.

— Tüm bildiğim, ne kadar Amerikan vatandaşı olursam olayım, aslıma yani Fransızlığıma yürekten bağlıyım.

— Bravo, diyerek Nur kızı bir baş işaretiyle onayladı. Fransa'ya ve Fransızcaya hayranımdır. Babam, eğitimini Paris'te sürdürmüş, Fransızcayı çok iyi konuşurdu ve bu dile tutkundu.

Nur'un aklına babası gelmişti. Onu, herkesin tanıdığı haliyle düşündü: sevimli, uygar, cömert, Fransızca tutkunu...

— O halde siz de Fransızca konuşuyor olmalısınız.

— Beni sınavdan mı geçirmek istiyorsunuz?

Nur bu sözleri Fransızca sormuştu, devam etti:

— Bir şey soracağım, sizin büroda masanın üzerinde gördüğüm Kardan dosyası bir tane midir, yoksa başkaları da var mı?

Genç kadın, gözlerini kıstı, bu sorudan hoşlanmamıştı.

— A, yani mesleğimin gerektirdiği profesyonel sırları ortaya dökmemi istiyorsunuz?

— Bu yersiz soru için beni bağışlayın. İnanın sizin büroyu aradığımda, böyle bir şey aklımda bile yoktu. Bu soruyu sorulmamış farzedin. Unutalım tamam mı?

— Gerçekten Maro Balyan'ı bulmak için araştırma yapmamı istiyor musunuz? Yoksa... karmaşık başka işler...

Nicole, duygularını gizlemesini bilmeyen bir insandı. Nur'un gönül kırıcı gereksiz sorusu nedeniyle yanakları kızarmıştı. Nur onu sakinleştirmeye çalıştı.

— Moralinizi bozdum, üzgünüm.

Nicole'ün yanakları hâlâ pembeydi. Açık davranılmasından hoşlanırdı. Nur'un, kendisi için çalışması yönünde yaptığı teklifi kabul etmiş olmasaydı, hemen burasını terk edebilirdi.

— Konuşmaya devam etmeden önce, bilmenizi istediğim bir şey var. Unutmayın ki ben bir başkası için çalışıyorum Bulunduğum yer ağzı sıkı olmamı gerektiriyor.

— Münasebetsizlik etmek istememiştim. Sizi arama nedenim, patronunuzun gizli dosyalarını karıştırmanızı istemek için değildi. Sakın böyle düşünmeyin.

Nicole'ün içi pek rahat etmemişti ama, yine de Nur'un özrünü kabul ettiğini belli etmek için başını salladı.

"Bu kız, güzel çalışacak" diye düşündü Nur. "Profesyonel ve samimi. Ayrıca, böylelerinin gözünü kimse korkutamaz."

Nicole'e gelince o; soğukkanlılığını korumaya çalışıyordu. Salak ya da saf olmadığını biliyordu. Sadece, tabii henüz mesleğinde acemiydi, ama herşeyi öğrenmeye hazırdı. Bu Nur Kardam'ın aslında ne tür bir adam olduğunu merak ediyordu. Kuşkusuz kendi ülkesinde, güçlü ve zengin biriydi. "Onun için çalışmak bana çok şey öğretecek. Ayrıca başarabilirsem, benim için iyi bir referans olacak." diye düşünerek Nur'a yardım etmeyi önermekle iyi bir karar verdiğini anladı.

— Adam gidiyor! Nur birden bağırmıştı.

Nicole, tedbirli davranarak başını o yöne çevirmedi.

— Bir dakika beni bekleyin, diye mırıldandı Nur ve ayağa kalkıp doğru bara gitti. Amacı barmeni sorgulamaktı.

— Biraz evvel giden adamı daha önce de gördüm sanıyo-

rum. Sanırım birkaç yıl önce Atlanta'da, gazeteciler toplantısındaydı. Acaba adını biliyor musunuz?

— Evet, aslında bir muhabir, ama adını bilmiyorum. Hangi gazete için çalıştığını da bilmiyorum.

Nur, bu yanıtlardan tatmin olmuştu. Masasına döndü.

— Haklıymışım, bu tip bir gazeteciymiş.

— Sanırım ünlü birisiniz, diye takıldı Nicole.

— Maalesef...

Nicole'e hazırladığı listeyi gösterdi. Barın solgun sarı ışığında, listedeki adları incelemeye başladılar.

***

Nur, 5. ve 39. caddelerin kesiştiği köşede bulunan UGAB binasını buldu. Cemiyet görevlilerinden biri ona; Amerika Ermenileri Psikoposluğu ile temasa geçmesini önerdi. Böylece, Birleşik Amerika'daki birçok Ermeni kilisesiyle bağlantı kurabilirdi. Aslında her papaz, kendi bölgesindeki Ermenilerin kayıtlarını tutuyordu. Böylece cemaat üyelerinin, sağ ya da ölü olduklarını anlamak kolaydı. Görevli kadın, bu yolun uzun ve zor olduğunu ama araştırmaların ilerlemesi için başka çare olmadığun da ekledi.

— Bu insanlar Amerika'ya geldiklerinde, içlerinden bir çoğu eski yaşamlarıyla tamamen bağlarını koparmak için isimlerini değiştirdiler. Bu durumda eğer aradığınız şahıs da aynı yolu seçmiş ise, işiniz daha da zorlaşıyor. İz sürmekte zorlanacaksınız.

Nur, önüne çıkan bu beklenmedik engelden ürktü. Kadından izin isteyip oradan ayrıldı. Waldorf Astoria afişinde gördüğü Ermeni gecesine gitmeye karar verdi.

XIII

Ermeni cemaatinin Waldorf'taki balosu, o sezonun ilk çarpıcı olayıydı. Evdeki münakaşalara karşın, Maro yine de tüm aileyi programladı. Her yıl olduğu gibi, yine herkesin her sorununa çözüm buldu. Ne giymek gerekir? Jake hangi kız arkadaşını davet etmeli? Kızlara kim eskortluk (badigard) edecek? Maro'ya gelince, o kendisi için siyah pilili bir elbise seçmişti. Mantıklı bir dekoltesi olan ciddi bir elbise. Son dakikada siyah uzun kadife eldivenlerle kıyafetini tamamladı.

Saat sekiz civarında, arabalar konvoy halinde, Waldorf'un önündeki caddeyi doldurmaya başladılar Çok sayıda otel görevlisi, bir arabadan ötekine koşturuyor, gelenleri karşılamaya çalışıyordu. Meraklılardan oluşan bir kalabalık, gelenler arasında ünlü olanlarını görebilmek için caddeye taşmıştı.

Maro'nun zarif silüeti, arabalardan birinden dışarı süzüldü. Arkasında Vartan, kiralık smokininin içinde, çok rahatsız bir biçimde yürüyordu. Çift, ağır adımlarla otelin holüne doğru ilerlemeye başladı. Organizasyon komitesinin başkanı, Dr. Artchie (arçi) Gregoryan ve karısı Nancy, onları çift açılımlı geniş merdivenlerin altında bekliyordu. Maro, balo salonunu hayranlıkla izliyordu. Büyük kristal avize, altın yaldızlı eşyalar, Şam işi çiçek işlenmiş masa örtüleri, İngiliz porselenleri ve gümüş çatal bıçak takımlarıyla salon muhteşem gözüküyordu. Salon duvarlarındaki aynalar, salonu olduğundan büyük göstererek mekana uçsuz bucaksız bir görüntü veriyordu. Gelenler arasında önemli şahıslar oldukça fazlaydı: Birleşik

Amerika'nın doğu kıyılarında yaşayan Ermeni cemaati psikoposu, baş patrik Sabiryan, onun sağında gecenin onur davetlisi olan NewYork şehri belediye başkanı ve eşi. Yine oldukça tanınmış birkaç davetli arasında ise, Ermeni cemaati başkanı, Hayk Sarafyan ve karısı ile, Dr. Artchie Gregoryan göze çarpıyordu.

Bilindiği gibi, salonun kapıları içeri girenlere ağır, ağır salınma olanağı sağlamak için ardına kadar açıktı. Davetli kuyruğu ağır ağır ilerliyor, böylece birbirinden şık hanımlar, birbirleriyle ayaküstü sohbet ve dedikodu edebiliyorlardı. Balyanların çocukları da oradaydı. Zaten bu balo, onların Ermeni cemaati organizasyonları arasında katıldıkları yegane etkinlikti. Nayiri, birden nişanlısı Greg'i dürtüklemeye başladı:

— Bak, bak! Salonun girişinde, mavi takımlar içindeki uzun boyluyu görüyor musun? Güvenlik görevlisi kapıda durdurdu. Çok da yakışıklı değil mi?

Belli belirsiz bir gülümseme yüzüne yayıldı.

— Gidip neler olduğunu öğrenmeye çalışacağım. Sanırım içeri girmesine engel oluyorlar. Çok yazık, oysa tam Araksi'ye göre bir tip.

Nur, geceye gelen Ermenilerden, Balyan ailesiyle ilgili bilgi edinebilmek umuduyla gelmişti. Salonun dört bir köşesine yayılan resmi ve sivil görevliler, onu salonun girişinde durdurdular. Gardiyan nedenleri sıralamaya başladı:

— Bir dakika bayım. Aaa bekleyin. Giremezsiniz, davetiyeniz yok! Ayrıca smokin mecburiyeti var.

— Adım Nur Kardam, otel müşterilerindenim. Yalnızca içeri girenlerle konuşmak istiyorum Birini bulmaya çalışıyorum da...

— Sadece davetiyeli ve resmi gece giysili olanları içeri alıyoruz...

Yüksek sesle konuşan bir gurup insan nedeniyle, Nayiri, görevliyle Nur arasında geçen konuşmanın devamını duyamadı. Gözlerini Nur'dan alamıyordu, cazibesine kapılmıştı. "Tuhaf, ne oluyor bana böyle? Bu tip adeta soluğumu kesti." dedi kendi kendine.

Nur, hole geçerken, genç kızın kendisini izlediğini farketti.

Bir an durakladı ve kızı süzdü. Ani bir şok yaşıyor gibiydi. Vücudunda tuhaf bir ürperti duyumsadı. Nayiri başını yeniden çevirdi, heyecanlanmıştı. Sakinleşip kendine geldiğinde, bir kez daha genç adamın bulunduğu yere doğru döndü ama, o gözden yitmişti. Onu aramak üzere hemen hole geçti ve genç adamın asansörün önünde durduğunu farketti. Adımlarını sıklaştırmıştı ki birden durdu. Niye karışmak istiyordu ki? Sonra bir anlık duraksama... holün kalabalığı gözlerinden silindi, duygu seline kapılınış gibiydi. Balo salonuna yeniden dönerken, içini saran bu duygunun nedenini bilmiyordu ama mutlulukla dopdoluydu. Nayiri genç adamın adını tam duyamamıştı ama, bunun bir Amerikalı adı olmadığından emindi. İngiliz ya da Fransız adına da benzemiyordu.

"Aman, boşver umurum değil zaten" diye mırıldandı. Greg bekliyordu.

***

Aileler kucaklaşıyor, gençler büyüklerinin elini öpmek için sıraya giriyorlardı. Maro ve Vartan çok duygulanmışlardı. Nayiri annesine sarılırken kulağına fısıldadı:

— Dikkat anneciğim, Başpatriğin gözü dekoltene takıldı!

Nayiri gülmekten patlıyordu ki birden babasının "gülme!" anlamına gelen göz işaretini gördü, hemen sustu.

Yemek, önceden belirlendiği gibi geçiyordu. Davetliler bir yandan güzel menüdeki yiyecekleri tadıyor, bir yandan da ara vermeden konuşuyorlardı. Vartan ve Maro şeref konuklarının oturduğu masadaydılar ve her biri kendi tarafındaki davetlilerle konuşuyor, ilgileniyordu. Psikoposun uzun uzun konuşması Vartan'ı sersemletti. Bir kulağıyla dinliyor, bir yandan yanındakilere başını sallayarak konuşmalara katıldığını göstermeye çabalıyordu. Nedense geçmişi bir sessiz film gibi sanki önünde, resmigeçit yapıyordu.

Maro'yla Ellis İsland'daki (Amerika'ya yeni gelenlerin ilk başta yerleştirildikleri bir ada. Kağıtları düzenlenenler birer ikişer bir köprüden geçerek karaya ayak basıyordu. çn.) paslanmış köprüyü geçeli çok, çok uzun yıllar olmuştu. O köprü-

ye, Pelepones Yıldızı adını takmışlardı. Golf pantolonlu Tomas, bu yeni dünyadan korkmuş, hem de ağzı açık etrafını hayran hayran seyretmeye koyulmuştu. Köprünün öbür ucunda ise, kardeşi Nubar onları bekliyordu. Birden baş psikoposun sesiyle kendine geldi:

— Umarım, kararınız nedeniyle pişmanlık duymuyorsunuzdur.

— Tabii ki hayır Sırpazan (Ermenice başpsikopos anlamındadır. Fransızca baskıda olduğu gibi bırakıldı. çn.) derken, Vartan bir yandan da konuştukları konunun ne olduğunu hatırlamaya çalışıyordu. Maro, Azniv ve Araksi cıvıl cıvıl konuşuyorlar sohbet ediyorlardı. Nayiri sessiz sedasız oturuyordu. Hâlâ Nur'un kor gibi bakışlarının etkisindeydi.

Gece yarılanmak üzereydi. Tören başkanı, salondakilerden sessizlik rica etti. Başpsikolos bir konuşma yapacaktı. Yaşlı adam, önce davetlilere İngilizce hitap etti. Sonra Vartan'ın kendini milletine ve Ermeni sorununa adamasından dolayı ne denli müteşekkir olduklarını belirtti. Sözlerini Ermenice sürdürerek, cemaatin Vartan'ı hizmetlerinden ötürü onurlandırmak istediğini söyledi. Mikrofona geçme sırası NewYork belediye başkanındaydı. Deneyimli politikacı, uzlaşmacı ve çok barışçı bir konuşma yaptı:

Bu akşam aranızda bulunmaktan onur duyuyorum. Ayrıca Amerikan Ermeni cemaatinin en saygıdeğer üyesinin yanında bulunmaktan duyduğum mutluluğu da belirtmeliyim. Kendisi gerçek bir siyasal bilgiler uzmanı ve sosyal sorunları çözmeden asla yarı yolda bırakmayan bir halk avukatıdır. Aynı zamanda da Ermeni kültürünün bir temsilcisidir. Dost çevremizin dışında da onun, üyesi olduğu etnik gurubu adına yaptığı sonsuz etkiliklere hayran olan insanlar var. Burada, o insanların adına da dostumuzu onurlandırmaktan şeref duyuyorum.

Belediye başkanı sözlerini bitirirken, çılgın alkışlar salonu doldurdu. Vartan; sanki iki el boğazını sıkıyormuş gibi hissetti. Kalabalığın tezahüratı bitmek bilmiyordu. Belediye Başka-

nı söylevinin sonunda, Vartan Armen'e gelecekteki girişimleri için şimdiden başarılar diledi.

Organizasyon başkanı coşkulu bir sesle Vartan'ı kürsüye davet etti:

Baylar, bayanlar, şimdi sözü onur konuğumuz Bay Vartan Armen'e bırakıyorum.

Yeniden çok kuvvetli bir alkış salonu çınlattı. Vartan koltuğundan kalktı, kürsüye yürüdü. Çok gergindi. Hayır, asabi oluşu, böyle geniş bir kalabalığa hitap edecek oluşundan değildi. -Bu tür kalabalık önüne çıkmaya alışıktı, karşıt olanlar ve eleştirmenler de içinde olmak üzere- Garip bir ironi vardı bu işte. Hemşerileri onu çılgın alkışlarla karşılarken, karısı ona sırtını dönmüştü. Aynı anda yüzünde patlayan onlarca flaş onu, üzüntüsünü, karmakarışıklığını gizlemeye zorladı.

Sırpazan Hayr, (Patrik babamız anlamında Ermenice. Fransızca baskısında kullanıldığı şekliyle bırakılmıştır.) Sayın Belediye Başkanı ve değerli dostlarım...

Boğazı kurudu, kürsünün üzerine bırakılmış bardaktan bir yudum su içti. Birden gözünün önüne Güney Anadolu'daki idam sehpası geldi. İki Osmanlı askeri eşliğinde ilerlerken, trampet sesleri duyuluyordu. Maro; oğlunu görmesine kimsenin engel olamayacağını yüzüne haykırıyordu... Bir yudum su daha içti, kendine gelmeye çalıştı. İzleyiciler arasında bir tek Maro, kocasının kısa bir süre boyut değiştirdiğini farketmişti...

Bu gece... bu gece... ilk söylevimi yaptığım günden daha gerginim. Onlarca yıl önceydi, Osmanlı İmparatorluğu son günlerini yaşıyordu. O zamanki Türk Millet Meclisinde bir konuşma yapmam gerekti. Öyle korkmuştum ve yüreğim öyle çarpıyordu ki, o zamanki dostum ve kurtarıcım Halit Paşa elindeki dosyaları yere atarak, beni kendime getirmeye çalışmıştı. Bu gece yine çok, çok heyecanlıyım ve Halit Paşa'yı çok özledim...

Bu ülkeye, otuz yıl önce, karım ve oğlumla birlikte geldik.

Türklerin Ermenilere uyguladığı zulümden ve işkenceden kaçıyorduk. Amerika bizlere (biz kovulanlara, aşağılanmış olanlara ve adalete susayanlara) gerekli saygınlığı göstererek kabul etti. Bu karşılamayı hak etmek ve yanıtlamak için, hepimiz çok çalıştık, yaşam seviyemizi üst düzeye çıkarmaya gayret ettik.

Vartan sözlerini; Amerika'nın cemaatlere karşı tutumundan bahsederek sürdürdü. Sonunda sözü, yüreğini sıkıştıran, içini acıtan konuya getirdi: Politika!

Ne yazık ki sokaktaki Amerikalı, politikayı ve politikacıları onursuz, saygınlığı olmayan meslek erbabı gibi görüyor. Oysa, bilinenin aksine, bu meslek çok fazla yetenek ve arzu (istek) gerektiriyor. Günümüzde politika, hoşgörüyü yadsıyan bir "büyücü avı!" olmaktan kurtarmak gerekiyor. Farklı kültürlerin bu mesleği yerin dibine batırmasına son vermek gerekiyor.

Dinleyiciler arasında Vartan'ı onaylayan mırıltılar duyuldu.

Politikayı; güç kazanmak için, bir atlama tahtası gibi gören gençlerimizi suçlamayacağım. Bu insanlar, bir meslek dalında, namuslarıyla çalışıp başarı sahibi olamayanlardır. Onlar konusunda ne söyleyebilirim ki? Ortada bu sözlerimi doğrulayan bazı gerçekler var. Makalelerim, sık sık eleştirmenlerden sert tepkiler almama neden oldu. Hepsine var gücümle katlandım, çünkü günümüzün aktüel politikasına karşı çıkıyorum. İnançlarımdan ödün vermeyeceğim. Bu yönde konferanslar vereceğim, kalem koşturacağım. Gençleri suçlamıyorum! Israr ederek...

Hiç kimse Washington'u hedef alan bir söylev beklemiyordu.

Gerçek olan bir şeyi, soykırımı, bizim soykırımımızı adilce masaya yatırmaktan kaçınıyorlar. Bir lütuf yapacaklarını varsayıp kaçınıyorlar. Bütün ölülerin ötesinde bir "ölüm" var! İşte ben bu ölüm için yazıyorum, anlatmaya çalışıyorum tüm ya-

pıtlarımda bizi sonsuza kadar boğan, hıçkırıklarımızı, ağıtlarımızı dile getirmeyi sürdüreceğim.

Öldürülüp, kılıçtan geçirilip yok edilmeye çalışılanlar, aslında toprağa gömülemedi. Ve soykırıma uğramış tüm milletler ölülerini gerçek anlamda gömmedikleri sürece kendi kendileriyle barışamayacak, huzur bulamayacaktır. Ermeniler; birçok millette olduğu gibi, ölüleri için yas tutamadılar. Ölülerini yüreklerine gömdüler. Dünya bu gerçeği kabul edinceye kadar da bu acıyı yüreklerinde saklayacaklar.

Salonda bulunanların büyük çoğunluğu, özellikle de Nayiri ve Maro, Vartan'ın bu yaklaşımını ve uyarılarını yürekten onayladılar. Vartan, MacCarthizme çatarak elit Amerikalıları ve entelektüelleri kovalayarak kurban etmelerini kınadı.

Vartan'ın yaptığı konuşmanın, daha önceden hazırlayıp teslim ettiği ile hiç alakası yoktu. Gözünün önüne idam sehpasının geldiği an, birden ani bir içgüdüsel kararla, konuşmanın içeriğini bütünüyle değiştirdi. Yaşadığı o korkunç olaylar da insanlık dışı siyasal uygulamaların sonucu değil miydi?

Vartan, bu gecenin ona dayattığı (sergilemek zorunda olduğu) davranışın gereklerini bir kenara ittiğinin farkındaydı. Geriye dönüş yapmadan, kısa söylevini, kaba bir tarzda noktaladı.

Hepinize beni onurlandırdığınız için yürekten, birer birer teşekkür ediyorum. Benim için çok önemli ve hassas bir konuyu dile getirmeme olanak tanıdınız ve...

Başpsikoposa doğru dönerek, doğrudan ona hitap etti:

Lütfen sayın psikopos, bizi bağışlayın, burada hazır bulunan herkes, birbirine karşı iyilik ve hoşgörüyle davranmayı bildiğini kanıtlamaya çalışıyor.

Bütün salon ayağa kalktı. Vartan yerine döndü. Davetliler ve şeref masasında oturanların coşkun ve içtenlikli alkışları salonu inletti. Belediye reisi, Maro'nun kulağına eğildi:

— Kocanız gerçek bir hatip Madam Armen ve sıra dışı bir adam. Yazık ki fikirlerimiz her zaman uyuşmuyor.

Bu imalı uyarıdan biraz şaşıran Maro, hemen cevabı yapıştırdı:

— Bir şey söylemek istediği zaman hiçbir şey onu durduramaz! Belediye başkanı bile!

— Bravo Madam, doğru noktaya değindiniz, tam söylemek istediğim gibi! İletilerini ulaştırma yeteneği yadsınamaz.

Nezaket kurallarını çiğnemeden birbirlerine asabi gülücükler gönderdiler. Vartan, yarattığı etkiden gurur duyuyordu.

***

Otel görevlisiyle yaptığı kısa ağız dalaşının akşamı, Nur'un aklına yeniden Nayiri geldi. Onca insanın arasından onu çarpan tek insan bu kız olmuştu. Neden başını çevirip ona uzun uzun bakmıştı? Gerçekten garipti. Bu kadın, bir anda ona şimdiye kadar duymadığı bir heyecanı yaşatmıştı. Bu yabancı birden hayatına 'dalmıştı'. Nur onu kollarının arasına alıp, sanki uzun bir ayrılıktan sonra kavuşmuşlar gibi sarılmak istemişti. Onu uzun zamandır tanıyormuş gibiydi... Doğal ki onun sıra dışı cazibesi de Nur'un ilgisini çekmişti ama onun aklını karıştıran, kadının dış görünüşünden ayrı bir şeydi. Çevresine, aynı anda hem yumuşacık hem de vahşi dalgalar yayıyordu. Böylece, aynı anda hem çekici hem de ürkütücüydü. Tuhaf bir kadın... çok güzel, çok çekici ve aynı zamanda da kaygılı bakışlı...

Nur kendini bir konuya konsantre etmekte zorlanıyordu. Telefonu açtı kahvaltı istedi, sonra *NewYork Times* gazetesine uzandı. Gönderdiği kısa ilanların doğru yayınlanıp yayınlanmadığını kontrol etmek istiyordu. Ana başlıkları hızla taradı. Borsa birkaç puan düşmüş ama, en başta olanlarda bir değişiklik olmamıştı. Kore'ye giden son gurup Türkler de dönmüştü. En sonunda da Howard Lehman'ın dedikodu köşesine bakıyordu ki, satır arasına sıkışmış bir yazı dikkatini çekti.

Nur Kardam adlı Türk milyoner, NewYork'ta bulunduğu bu

günlerde, Max Sherman'ın avukatlık bürosunda çalışan genç avukat, Nicole Ripert'le ilişkisini gizleme gereği lüks mekanlarda duymadan buluşuyorlar.

Nur çok sinirlendi: "Eğer Türk basını bu palavra haberi yayınlarsa oradaki ünüm zedelenir. Bu kızla ilişkiyi mesleki ve profesyonel düzeyde tutmalıyım. Bu kesinlikle Waldorf'un barında gördüğüm muhabirin işi" Bu asılsız haber onu çileden çıkardı. Sonra birden içi umut doldu; "Belki Maro Balyan da Lehman'ın yazısını okur?" diye düşündü. Ama hemen bu umut ışığı söndü. "Okumuş olsaydı çoktan oteli arardı." Nur'un içi içini yiyordu, "Belki de bunca yıl sonra benimle bağlantı kurmaktan çekiniyor". Annesinin neden onunla bağlantı kurma girişiminde bulunmadığını merak ediyordu. Onu görmek istiyor muydu? Kendine yönelttiği bu sorular, gelecekteki karşılaşmaları konusunda onu korkutmaya başlamıştı. Eğer annesi kendisiyle konuşmayı reddederse ne yapardı? Onu böyle itmesine dayanamazdı. Bu düşünceleri hemen beyninden kovmak için, çok kısa bir süre sonra annesini kollarına alacağını hayal etti.

XIV

Waldorf'taki gece; Ermeni basınında geniş yankı uyandırdı. NewYork gazeteleri ise, ölçülü davranarak belli sınırlar içinde söz etmekle yetindiler. Arınenlerin evine her taraftan tebrik telgrafları, telefonlar yağıyordu. Ama böyle ilgi odağı olmak bile, Maro ile Vartan'ın ilişkilerini düzeltmeye yetmemişti. Aynı çatı altında, kirayı paylaşarak yaşayan iki kiracı gibiydiler. İş yerinde ise, konuşmaları en aza inmişti, yalnız işle, gazete ile ilgili profesyonel bir iki cümle ediyorlardı.

Saat akşamın dokuz buçuğuydu ve Vartan hâlâ eve dönmemişti. İki kişi için hazırlanmış olan masa, günlerdir ellenmeden duruyordu çünkü, her biri ayrı ayrı mutfağa girip bir şeyler atıştırıyordu. Maro akşam haberlerini dinlemek için, odasına çıkmak üzereydi ki, Vartan'ın sokak kapısını açtığını duydu.

— Hafta sonu yayınlanacak baş yazıyı bitirebilmek için geç vakte kadar çalıştım. Vartan bir an ikilemde kaldı sonra ekledi, bu öğleden sonra seninle konuşmak istiyordum ama alelacele gittin.

Maro, Vartan'ın o çok iyi bildiği inatçı tavrını takınmıştı.

— Çok geç Vartan. Ben İstanbul'a gidiyorum! Bugün öğleden sonra biletimi satın aldım.

Vartan sendeledi ve koltuğun sırtını yakaladı.

— Yasaklıyorum, diye gürledi. Derhal o bileti geri satacaksın, burada kalmanı istiyorum, ben...

— Yeter Vartan! Sen bana hiçbir şeyi yasaklayamazsın. Bir an soluklanmak için sustu.

— Bunu çocuklara nasıl açıklayacaksın, diye Vartan bir kez daha sormayı denedi

— Senin için önemli olan, çocukların önünde görüntüyü kurtarmak! Onlara gerçeği anlatacağım. Nayiri'den, gelip evde sana yardım etmesini ve gazetede benim yerime işleri kotarmasını istedim bile.

— Tanrı aşkına Maro, aklını mı kaçırdın sen? Çocuklara herşeyi anlatmak! Hakkımızda ne düşünecekler peki? Vartan tutuşmuştu!

— Onlar, yetişkin insanlar Vartan. Ayrıca, babalarının yaşamı üzerine ileri sürdüğü kutsal! fikirlere de uzun zamandır kulak astıkları yok.

— Yolculuk parasını nereden buldun?

— Ödünç aldım,

— Kimden?

Maro, doğal ki Nubar'ı ele vermeyecekti, lafı değiştirdi.

— Üç haftaya kadar gidiyorum.

Vartan, şaşkınlıktan olduğu yerde kalakaldı. Karısı ise, topuklarının üzerinde dönüp, odasına gitti.

Maro'nun gözüne uyku girmiyordu. Vartan'la sürüp giden bu münakaşalar, canına yetmişti. Gecenin ilerleyen saatlerinde içinin sıkıntısı daha da arttı. Kendini düşüncelerinin akışına bıraktı. Belki de çok acele karar vermişti? Böyle davranmakla birliktelikleri biter miydi? Binlerce benzer düşünce beynine üşüştü. Vartan'ın gururunu rencide ettiğini (yaraladığını) düşündü. Dostun düşmanın önünde sergilediği o gülünç görüntü, aslında acıklı biçimde kusurlarını gizlemeye çalışmaktı. Gecenin sonunda "Her zamanki gibi sert, itici ve antipatik davrandım ama, kararımdan dönmeyeceğim. Kendimi suçlamaktan da vazgeçmeliyim." dedi.

***

İrving Leonard Nur'a bir dedektif tutmasını önerdi. "Göreceksin, Charles Burto harika bir profesyoneldir. Tabii ki Sher-

lock Holmes gibi çalışmıyor ama eline aldığı işlerin başarıyla üstesinden geliyor. Hoşuna gidecek. Soruşturmalarını çok gizli ve etkili biçimde sürdürür. Seni anlıyorum, sen illa ki şu avukat kızla, amatör yöntemlerle araştırmayı sürdürmek istiyorsun."

***

İstanbul'un günlük gazetelerinin başını çeken; *Milliyet*, *Hürriyet* ve *Cumhuriyet*, *NewYork Times*'ın Nicole ve Nur hakkındaki yazılarını aynen yayınlamıştı.

Altan, hattın çabuk bağlanmasını dileyerek telefonu açtı

— Bu normal değil, diyordu ısrarla. Neden birden basın seninle ilgilenmeye başladı anlamıyorum. Üstelik burada, daha önce basına hiç konu olmamıştın, oysa birden, gazeteler senden söz etmeye başladı. Sanki daha iyi tanınmanı isterlermiş gibi bir de resmini eklemişler! Bu iş çok tatsız... İşin içinde bir tuhaflık olduğunu sezmiyor musun?

— Evet... belki... iyi de bu konunun seni neden bu denli sinirlendirdiğini anlamıyorum. Gencim, bekarım, zenginim. Bu tür aptal özellikler pek çok kadın okurun ilgisini çeker. Gazetenin tirajı yükselir.

— Bu yazılar, içimde girdaplar oluşturdu benim. Üstelik, tam üç farklı Türkçe günlük gazete birden aynı haberi geçiyor. Tabii buna haber denebilirse! Kuşkularım var, diye yeniden ısrar etti Altan. Her gece senin gibi düzinelerle erkek Waldorf'ta güzel kadınlarla yemek yiyor. Ama ertesi sabah gazetelere konu olmuyorlar.

— Yoksa bana karşı komplo kurulduğunu aklına takıp paranoya krizine mi girdin? NewYork'ta yaşanan böyle küçük flörtler, İstanbul'da kimsenin umurunda değildir. Hiçbir bekar adam, güzel bir kızla bir bardak içki içti diye olay haline getirilip ortaya dökülmez. Tam tersine...

Altan, Nur'un bu aşırı özgür tavrı karşısında şaşırmıştı. Tam yanıtlamaya hazırlanıyordu ki hat kesildi. Kardeşinin gazetecilere böyle kâr kaynağı oluşturmasına çok hırslanmıştı. Çünkü böyle sergilenmek onun özel yaşamını yıkabilirdi. Eğer

bu manevralar, Nur'un aile işlerine karışmasını engellemek için yapılıyordu ise, iplerin kimin elinde olduğunu tahmin etmek zor değildi. Ramazan... Çünkü o hiçbir zaman, Kardam İmparatorluğunun yönetim işlerinden uzaklaştırılmış olmayı yedirememiş, kabullenememişti.

"Babamın sağlığında ağzına mandal takmıştı! Şimdi harekete geçti." Bir iki gazeteciyi beslemek onun için zor değildi. "Yanılmayı çok isterdim ama, hiç sanmıyorum." dedi kendi kendine Altan.

***

Kısa süren şiddetli yağmur, Manhattan'ın havasını temizlemişti. Gökdelenlerin pencereli cephelerinde, güneş bir pencereden bir diğerine yansıyordu. Güzel bir sonbahar günü başlıyordu.

*Özgür Ermeni Gazetesi*ne doğru ilerleyen taksinin yolu, hava metrosunun (NewYork'a özgü, teleferik gibi havada gidip gelen bir tür metro. çn.) altından geçiyordu. Mahallede, yayaların sayısı, asfalttaki çukur sayısından bile fazlaydı. Büyük mağazaların ilan panoları dışında her şey, Nur'a İstanbul'da iş yerlerinin bol olduğu bir caddeyi hatırlatıyordu. Hot-Dog satıcıları ellerindeki çıngıraklarla, gelip geçenin ilgisini çekmeye çalışıyorlardı. Bir sürü hamal göze çarpıyordu. Kimi sırtında bir yük taşıyor, kiminin elinde bir sandık meyve. Gazete dağıtıcısı, üç tekerlekli (triportör. çn.) küçük kamyonetinden dışarı, kocaman bir gazete paketini fırlattı, paket kaldırımda yürüyenlerin ayaklarının dibine düştü. Metro girişinde iki sokak serserisi meraklı gözlerle etrafı izliyorlardı. Taksi bir kapının önünde durdu. Nur şoföre sordu:

— Burası olduğundan emin misiniz?

— Evet bayım, adres burası, diye şarkı söyler gibi yanıtladı şoför ve Çilingir dükkanının yanındaki daracık kapıyı işaret etti.

Kapıda ne numara vardı ne de belirleyici bir pano. Dükkanın üst katına daracık bir merdivenle çıkılıyordu. Bu görüntü Nur'a Osmanlı konaklarındaki hizmetçi odalarının girişini ha-

tırlattı. Yukarı çıktıktan sonra, koridorun yegane kapısını biraz da çekinerek tıklattı. Kendini tavana kadar tepeleme gazeteyle dolu bir odada buldu. İki genç adam ve orta yaşlı iki kadın, mürekkep lekeleriyle dolu masalarının arkasında öylesine işlerine dalmışlardı ki, hiçbiri içeriye birinin girdiğini fark etmedi. Eski Ermenistan sınırlarını gösteren bir harita duvarı kaplıyordu. Sol taraftaki loş salondan baskı makinesinin tıkırtıları duyuluyordu. Sağ tarafta kapısı ardına kadar açık bir oda vardı. Orada da biri çalışıyordu ama üst üste yığılmış dosyalar nedeniyle yalnız beyaz saçları gözüküyordu. Bir kadındı bu... başını önündeki işinden kaldırdı, gözlüğünü çıkardı ve Nur'a nasıl yardımcı olabileceğini sordu.

— Bir ilan vermek istiyorum

— Gayet tabii. Teksti hazırladınız mı?

— İngilizce yazdım. Acaba rica etsem, benim için bu yazıyı Ermenice'ye çevirir misiniz?

Nur cebinden Waldorf Astoria antetli bir kağıt çıkardı ve kadına verdi. Kadın yeniden gözlüğünü taktı ve yazıyı okumaya başladı, bir yandan da dudaklarını kemiriyordu. Soru dolu gözlerle Nur'a baktı ve bir kez daha ilan yazısını okudu.

Acil

14 Eylül 1891 İstanbul doğumlu Maro Balyan aranıyor. Kızlık soyadı Tevonyan olan Maro Balyan, çok önemi bir mirasın sahibidir. Madam Balyan'la bağlantı kurulmasını sağlayan şahıs ödüllendirilecektir.

Başvuruların: Waldorf Astoria otelinde Nur Kardam'a yapılması rica olunur. Kendisi vasiyeti uygulamak için görevlendirilmiştir.

Kadın yeniden Nur'a baktı, bu kez daha cana yakın bir hali vardı.

— Bir dakika beklersiniz, ben çeviriyi yapayım.

O anda kapıda Nayiri belirdi. Heyecandan kapıya yaslandı, yüreği çılgın gibi çarpıyordu. Önünde duran bu ince yapılı, hareli yeşil gözlü genç adam, Waldorf'ta rastladığı adamdı.

— Lütfen büroma gelin, sanırım size yardım edebilirim.

Nur başını çevirdi ve kendisini çok etkileyen 'o' kadınla yüzyüze geldi. Ayağında Jean, makyajsız, böyle doğal haliyle daha da güzeldi.

— Adım Nur Kardam, bir an durakladı ve ekledi: Sanırım sizi Waldorf'ta görmüştüm.

Nayiri'nin gözlerinde muzip bir ışık yanıp söndü.

— Evet Bay Kardam.

Evet, tamam Kardam geçen gün anlayamadığı ad buydu.

— Annemin olmadığı zamanlarda yerine ben bakıyorum. Bu hanım ise düzeltmenimizdir. Adım Nayiri Armen.

— Nayiri...

Nur genç kızın adını söylerken öyle vurguladı ki, Nayiri gözüne daha da romantik gözüktü.

— İstanbul'da avukatlık yapıyorum. Birini bulmakla görevlendirildim.

Nayiri şaşırmıştı,

— Türkiye'den bu iş için mi geldiniz? Önemli olmalı.

Aslında ilan vermenin hiç te gerekli olmadığını söyleyebilirdi ama, onu ayartma (baştan çıkartma) şansını kaybetmekten korktu. Nur'u yeniden görmekten ve ilgilendiği işi öğrenmekten çok hoşlanmıştı. Bir Türk avukatı annesini arıyordu... Bir miras!

— Evet, ilanda belirtildiği gibi bir miras ama, bağışlayın ayrıntıları açıklayamam. Meslek sırrıdır.

— Anlıyorum, diye yanıtlayan Nayiri, Nur'a yiyecekmiş gibi baktığının farkında değildi. Her şey bir yana, bu deli saçması hikayedeki en inanılmaz nokta şuydu: Bir avukat dünyanın öbür yarısından kalkıp ta buralara, annesine büyük bir mirasa konduğunu haber vermeye gelmiş! Daha neler! Nayiri bu haberi öğrendiği zaman babasının yüzünün alacağı şekli düşünüyordu. Bir Türk avukat, karısını arıyordu! Çünkü ona teslim edilecek altın ve değerli taşlarla dolu bir kutu vardı!

— Ben kişisel olarak ilanınızla ilgileneceğim. Yarınki gazetede yayınlanır.

— Teşekkür ederim Nayiri.

Telefon, konuşmalarını kesintiye uğrattı. Ahizeyi kaldırır-

ken, bukleli saçlarla çevrelenmiş başını, karşısındakini tahrik edecek biçimde salladı.

— Evet baba, şu anda meşgulüm. Ben seni biraz sonra arar mı.

— Ben sizi daha fazla meşgul etmeyeyim, dedi Nur.

— Aksine mutluluk duyarım. Ve ekledi: Bazen insanlar ilandaki numarayı aramak yerine burayı, bizi ararlar. Waldorf'tan kolayca size ulaşılabiliyor mu?

Nayiri, Nur'un gerçekten de Waldorf'ta kalıp kalmadığını öğrenmek istiyordu.

— Evet, tabii 419 no.lu daire.

Nayiri gülümsedi: "Yanlış anlamadıysam bana oda numarasını veriyor" diye düşündü. Mutluydu.

— NewYork'ta ne kadar kalacaksınız?

— Madam Balyan'ı bulana kadar. Ama bana tanınan ve uymak zorunda olduğum bir süre var. Ne yazık ki birkaç hafta kaldı, korkarım zaman daralıyor. Eğer siz de bilgi edinebilirseniz çok sevinirim. Saat kaç olursa olsun, beni aramaktan çekinmeyin. Minicik bir ayrıntı bile bu insanı bulmak için bir iz olabilir.

Nayiri bunu yapacağından emindi. Önce onun oteline dönmesini bekleyecek sonra, gece arayıp ona hemen anlatması gereken bilgileri olduğunu söyleyecekti. Böyle yapmakla, onun meselesiyle hızla ilgilendiğini kanıtlayacaktı. Emin olduğu bir şey vardı: Nur'u ikinci kez kaybetmek istemiyordu.

***

Oteline döndüğünde Nur, Esin'i düşündü. Altan gibi, o da gazeteleri okumuştu mutlaka ve hırsından deliye dönmüş olmalıydı. En iyisi arayıp gerçeği öğrenmekti. Esin başta olayı bilmiyormuş gibi davranıp, sağdan soldan konuştu ama sonunda dayanamadı ve şöyle dedi:

— Kutlarım Nur, Nicole gibi güzel bir kızla NewYork'ta iyi vakit geçer. Araştırmanın neden bu kadar uzadığını anlamak zor değil.

Nur ona mantıklı olmasını söylemek istedi. Ondan ilk uça-

ğa atlayıp gelmesini ve olayı gözleriyle görüp sonra yargılamasını isteyecekti. Türk basınının onunla uğraştığından ve parmaklarına doladıklarından hiç kuşkusu yoktu. Böyle yalan dolan yazılar, onu kadın peşinde koşan biriymiş gibi göstermekle ününe gölge düşürmeye çalışıyorlardı.

— Esin, lütfen bu kadar saf olma. Nicole'le ilişkim tamamen profesyonel. Birileri beni böyle playboy gibi gösterip, sorumluluk alabilecek ciddi bir yönetici olamayacağını kanıtlamak istiyor. Birinin bana zarar vermek istediği kesin. Bu fikirlere ortak olma lütfen. Rica ediyorum.

Esin hiç istemediği halde kıskançlıktan kıvranıyordu. Ona inanmak istiyor, böyle saçma bir nedenle, ilişkilerini kuşkularla bulandırmak istemiyordu. Nur'u seviyordu... Bunu kendisine söylemek için, onun dönüşünü bekleyecekti.

Nur, hem tuzağa düşmüştü hem de Esin'in güvenini sarsmıştı.

— Sana daha fazlasını anlatamam. Yalnız bana güvendiğini ve bu yazıları unuttuğunu bilmek isterdim.

Esin'in yanıtı biraz umut vericiydi.

— NewYork'ta oluşuna seviniyorum. Böylece geleceğimizi düşünecek zamanımız olur, dedi ve telefonu kapattı.

XV

Nayiri, öğleden sonrasını strateji geliştirmeye harcadı. Mutlaka annesiyle Nur Kardam'ı karşılaştıracak bir şey ayarlaması gerekiyordu. Maro'ya haber vermeden (uyarmadan) uygun zamanı kollamak gerekiyordu. Önce onun biraz sakinleşmesini beklemek lazımdı. Son haftalarda durmadan kavga ve münakaşa annesini yormuştu. Ayrıca da böyle oryantal (doğu) kökenli, muhteşem bir mirasın haberini vermek için duruma uygun bir sahne hazırlamak gerekiyordu. Beri yandan, vasiyeti yapanın, babasının yıllardır düşman olduğu bir yerden, bir Türk olduğunu öğrendiğinde sövüp saymasını, bağırıp çağırmasını da engellemek şarttı.

Tabii, unutulamaz güzellikte yeşil gözleri olan avukatı düşünmek için de saatler harcıyordu! Yalnız, haber işini çok da uzatmaması gerekiyordu. Yoksa Nur'un öfkelenip onu yüzüstü bırakarak geriye dönmesi söz konusuydu. Nayiri, ona ileteceği haberleri, imbikten geçirir gibi uzatarak vermek istiyordu. Bunun bencilce bir davranış olduğunu biliyor ama, olaya el koymuş olmanın tadını çıkarmak istiyordu. "Bunlar güzel şeyler değil ama elimde değil! Hiç utanç duymuyorum" dedi yüksek sesle. Tahrik olmuştu. Nur'u NewYork'ta alıkoyabilmek için elinden geleni yapmaya karar verdi. Ona Maro Balyan'ı bulur bulmaz İstanbul'a döneceğini söylememiş miydi? Yani; ya onu baştan çıkartmaktan vazgeçecek, ya da onunla flört etmeyi sürdürecekti. Aslında ona: "Maro Balyan'ın nerede olduğunu biliyorum, o benim annem" demek yeterliydi. Uçağa biner giderdi... Nayiri bir daha onu, rüyasında bile göremezdi. Do-

ğal ki annesini böyle bir mirastan mahrum etmeye çalışmıyordu. Üstelik ailenin maddi durumu ortadaydı. Ne diyordu Jake: "Bizim aile fakirdir ama onurludur."

Nayiri, Nur'u baştan çıkarma konusunda fiziğine güveniyordu. Erkeklerden gördüğü iltifat ve bir süre sanki çok beğeniyorlarmış gibi davranmaları bu güvenin kanıtlarıydı. Nur Kardam'ın bakışları hiç de boş değildi. Oltaya takıldığı kesindi. Şimdi yapılması gereken, yemi yutmasını sağlayıp, yavaşça yukarı alıp, yakışıklı genç adamı ağa düşürmekti. Onu istiyordu, elde edecekti.

***

Nayiri kağıtlarını topladı, tam annesinin bürosuna geçmek üzereydi ki, Greg'in yemek davetini anımsadı. Nişanlısıyla bir akşam geçirmek, yapmak istediği işler listesinin en sonunda bile yer almıyordu. Birden, onun ne kadar tatsız biri olduğunu düşündü. Gerçekten, her zaman fazla "düzgün" biriydi. Üç parçalı: temiz pak kostümü, tek düzeli bir ses tonuyla konuşması, hiçbir sözcüğü bir başka kelimeden daha yüksek sesle söylememesi, aile geleneklerine aşırı derecede bağlılığı. Vartan onu bu geleneklere olan bağlılığı nedeniyle beğeniyordu. Maro'ya gelince, o da yoksul bir göçmen ailenin beş parasız çocuğu olan Greg'in kendi kendini yetiştirmiş olmasına hayrandı. Araksi ve Azniv ondan söz ederken, "can sıkıcı" dememek için; "Renksiz, kokusuz ve tatsız." diye tanımlarlardı. Nayiri'nin canı biraz onunla oynamak istedi. "İyi bir entrikacı olabilmek için, yalan söylemesini bilmek gerek" diyerek Greg'in numarasını çevirdi. Daha önce hazırladığı şekilde; bu akşam arkadaşlarının yemek davetine katılamayacağını söyledi. Daha önemli bir işi çıktığından söz etti. Yalanı inandırıcı değildi ama, Greg'in işleri öyle başından aşkındı ki, nişanlısının sözlerine dikkat bile edemedi. Uydurduğu laflar hoşuna gitmiyordu ama, önemli olan, o akşam Waldorf'a gidebilmek için yolları açmaktı. Nur'a gelince, görüşmelerinin üzerinden henüz birkaç saat geçmeden, tekrar aramak için nasıl bir bahane bulmalıydı acaba? Aslında ne söylerse söylesin nasılsa bir-

gün annesi konusundaki gerçek ortaya çıkacaktı. Ne yapalım... Nur'a onun cazibesine kapıldığını itiraf ederdi, işte en güzel bahane! Kendini bağışlatmak için nasılsa harika kanıtları vardı!

Bir anda Greg'i unutmuş aklından çıkarmıştı.

— İlanınızın yarın yayınlanması kesinleşti, onu bildirmek istemiştim, dedi ve devam etti:

— Aklıma başka bir yöntem geldi. Size uzun uzun anlatmak isterim ama saat beşten önce gazetenin baskıya hazır olması gerekiyor.

— Benim de Türkiye ile bir iki önemli telefon görüşmem var. İki saat sonrası için otelin barında buluşmak üzere sözleşelim isterseniz. Böylece bana herşeyi anlatırsınız. Beni aramak için zaman ayırmanız beni çok mutlu etti. Nur bu sözleri söylerken heyecanını zor zaptediyordu. "Eğer o beni aramasaydı, onu aramak için uygun bir neden bulmam gerekecekti." Aynadaki görüntüsüne gözü takıldı. Işık saçıyordu.

***

Nayiri, saçları rüzgarda uçuşarak, jeepiyle Waldorf'un kapısına geldi. Deneyimli ve zengin otel müşterilerine nasıl davranılması gerektiğini çok iyi bilen kapıcı, bu kez şaşırmıştı. İlk iş, koşup, gelen arabaların kapısını açmaktı ama, bu arabanın kapısı yoktu! Nayiri, giriş kapısının camında şöyle bir görüntüsünü gözden geçirdi. Sonuç olumluydu. Duvarı neredeyse kaplayan duvar saatinin altındaki basamakları dörder, dörder yukarı çıkarken, birçokları bu yeni gelenin kim olduğunu anlamak için başlarını çevirip baktılar. Kendini tuhaf, çok tuhaf duyumsuyordu. Sanki içki içmişti, sarhoştu, uçuyordu ve bu durum çok hoşuna gidiyordu. Sıradan bir karşılaşma olmayacağını biliyordu. Duyguları öyle coşmuştu ki, sanki bir erkekle ilk kez buluşacakmış gibiydi... Hole geldiğinde yavaşladı, sakinleşebilmek için biraz zamana ihtiyacı vardı.

— İyi akşamlar Nayiri, sizi gözetliyordum, geldiğinizi gördüm. Bir genç kız için ilginç bir araba... üstü açık... ama neden olmasın?

Nur, Nayiri'nin ellerini ellerinin arasına hapsedince, genç kız, bu buluşma için hazırladığı gerekçelerin tümünü unuttu. Bakışları yerde, ağzının içinden basit sözler mırıldanıyordu.

Nur'un yeşil gözleri, ona yeniden yönünü şaşırtmıştı.

— Hep bu askeri jeepi mi kullanırsınız, yoksa yalnızca kapıcıyı şaşırtmak için miydi?

— Hayır, bu benim arabam. Manhattan'daki arabaların tek düzeliğine renk katıyoruz arabamla. Üstelik kullanırken, bir yandan hava alabiliyorum.

— Eğer uygun görürseniz, akşam yemeğini burada yemeyi önermek istiyorum. Hem de zaman kaybetmemiş oluruz. Bana anlatacaklarınızı bir an önce dinleyebilmek için sabırsızlanıyorum. Gelin.

— Piyano çalar mısınız? diye birden Nayiri sordu. Çünkü o sırada otelin daimi müşterilerinin Peacock Alley diye adlandırdıkları salonun önünden geçiyorlardı. (Peacock Alley yani pikap yolu, Amerika'da Cole Porter'ın bir süre yaşadığı sokağın adı. çn.)

— Hayır çalamam, diye yanıtladı Nur. Soru onu şaşırtmıştı. Neden sordunuz?

— Çünkü Cole Porter bu otelde kaldığı zaman bu piyanoyu çalarmış. Ünlü 'Kiss me Kate'i (Bestesi Cole Porter'a ait olan, Öp beni keyt çok ünlü bir Amerikan müzikalidir. çn.) burada bestelemiş.

Otelin lokantası Fransız mutfağıyla ünlüydü. Nayiri lokantada görünür görünmez, tüm kadın müşteriler ilgiyle ona bakmaya başladılar. Erkeklere gelince, onlar yanındakilere belli etmemeye çalışarak; tüm vücut hatlarını ortaya çıkaran, siyah bir elbise giymiş olan bu genç kadını izlemeyi sürdürdüler... kadınlar kıskançlıkla kocalarını dürtüklemeye başladılar. Nur mavi alpaka kumaştan, gece mavisi bir kostüm giymişti. Kolunda böyle cazip bir kadınla bu salona girdiği için de gurur duyuyordu. Belli etmeden kızın bronzlaşmış tenini izliyordu. Hafif bir makyaj yapmıştı. Dudaklarında açık mercan rengi ruj, uzun kirpiklerini ve bir Yunan profilini andıran hatasız yüzüne renk katıyordu. Baş garson (maitre d'hotel de denir. çev notu) siparişleri aldıktan sonra ortadan kayboldu.

— İlanınız yarın çıkacak, dedi Nayiri. Karşısındakinin yeşil gözlerine dalmadan utangaç bir tavırla güldü.

— Teşekkürler çok sevindim.

— Araştırmalarınızdan yeni haberler var mı?

— Ne yazık ki yok. Bu ilandan sonra şansımın açılacağını umuyorum.

Nur, akşamüstleri oradan oraya koşuştururken, karşılaştığı Ermenilerle yaşadığı küçük olayları anlatmaya koyuldu: "Onlara Türkiye'den geldiğimi söylediğim an, birden arkalarını dönüp, vebalıymışım gibi benden kaçıyorlar. Sanki onlara bir kötülük yapacakmışım, ya da ne bileyim gırtlaklarını kesecekmişim gibi. Davranışları beni çok üzdü."

Nayiri babasını düşündü. Bir Türkle başbaşa bir gece geçirdiğini öğrendiğinde tepkisi ne olurdu acaba? Kudururdu... Ezeli ebedi düşmanı kızının elini tutsun! Babası yaşlandıkça geçmişe daha çok bağlanıyor, hâlâ geçmiş için bağnazca savaşıyor ve bugünkü kuşağın ne düşündüğü onu hiç ilgilendirmiyordu. Nur ona; ailesiyle, geçmişiyle ilgili sorular sordukça, kendini ele vermemek için, kaçamak yanıtlar veriyordu. Sonunda Nayiri'yi sorularıyla rahatsız ettiğini düşünüp konuyu değiştirdi. Bu kez daha özel/kişisel bir konuşma başladı aralarında:

— Kendimle ilgili söyleyecek çok şey yok. Ermeni asıllı Amerikalı bir anne babadan dünyaya geldim. Sıradan bir Amerikan genç kızıyım. Columbia Üniversitesinde psikoloji masteri yapıyorum ve... hepsi bu. Nayiri Greg'le ilgili tek kelime etmedi. O mesele şu an öyle uzaktı ki.

— Peki bana telefonda sözünü ettiğiniz yeni iz? Nur ilgiyle yanıtı bekliyordu.

— İz mi... İtiraf edeyim... Aslında iz miz yok. Sizi yeniden görebilmek için uydurduğum bir şeydi. İnanın daha önce hiç böyle bir şey başıma gelmedi. Bana ne oldu bilemiyorum. Sizinle birlikte olabilmek için çılgınca bir istek vardı içimde.

Nur yeniden Nayiri'nin ellerini tuttu. Göz göze kaldılar.

— Eğer bu gece gelmemiş olsaydınız, yarın sabah erken, gazeteye sizi görmeye gelecektim. Emin olabilirsiniz,

Karşılıklı söylenmiş bu cesur sözlerden sonra, hiç konuş-

madan yalnızca bakışarak oturdular. Etraflarındaki her şey silindi... yemek salonu, garsonların bale yapar gibi koşuşturmaları, çatal bıçak sesleri, müşterilerin aralarında konuşmaları... her şey çok uzaktan, bir tülün arkasından görünüyor/duyuluyordu. Nayiri yeşil gözlerin derinliğinde kaybolmuştu. Nur kızın uzun kirpikli siyah gözlerinin büyüsüne kapılmıştı. Başbaşa Waldorf adlı gizli cennetlerindeydiler.

Büyülü an bittiğinde, Nayiri merakını yenemedi, bu cömert vasiyeti yapanın kim olduğunu bilmek istiyordu. Neden Maro Balyan'ı seçmişti? Aşağı yukarı mirasın tutarı ne kadardı? Neden Nur, bu işle böyle canla başla ilgileniyordu? Amerikalı bir avukat da aynı işi yapamaz mıydı?

Soru yağmuru durulduğunda, Nur, ayrıntı vermekten kaçınabilmek için, yeniden 'iş namusu', 'meslek sırrı' kalkanının ardına gizlendi. Nayiri'yi kırmamaya çalışarak konuyu saptırdı. Kendini olduğundan farklı betimleyerek anlatmaya başladı. Çünkü ne ailesinden, ne zenginliğinden ne de içini sıkan sorunlardan söz etmek istiyordu. Böylece Amerika'da eğitim yaptığını, yalnız bir insan olduğunu, çok duygulu, çok meraklı ve çalışkan olduğunu söyleyerek, kızın gözünde kendini canlandırmaya çalıştı. Aslında kendisi de Nayiri'nin yaşamını tüm ayrıntılarıyla öğrenmek istiyor ama soru sormaktan da kaçınıyordu, çünkü daha şimdiden onu deli gibi kıskanmaya başlamıştı. Kendisinden ayrı geçirdiği yılları, şimdiye kadar tanıdığı erkekleri herşeyi kıskanıyordu. Onun duygularını böyle yücelten, böyle coşturan hiçbir kadın tanımamıştı. Onu, başka bir kadınla kıyaslayamıyordu bile. Esin aklına gelince de, vicdan azabı, ayıp, pişmanlık gibi şeyler duymadığını farketti. *Özgür Ermeni* gazetesinin bürosunda Nayiri ile karşılaştığından beri, Esin'le beraberliğini yeniden gözden geçirdi. Esin'in başka bir gezegende yaşadığı kesindi.

— Gazetede sık sık annenizin yerine çalışır mısınız?

— Hayır, binde bir... Ama bu aralar kendisi biraz hasta. Benim Macy mağazasında yarı zamanlı bir işim var. Aldığım ücretle arabanın yakıtını, yağını ödüyorum.

— Öyleyse gazetede karşılaşmış olmamız gerçekten şans çünkü ben Macy'ye adımımı atmam.

— Üstelik ben dantelli kadın külotları satılan bölümdeyim! Diyelim ki nişanlınıza hediye etmek için külot almaya geldiniz, yine de sizi onca kadının arasında düşünemiyorum.

— Nişanlım yok ve...

Nayiri cümlenin sonunu dinlemedi bile. Cümlenin başı yüreğini yerinden fırlatmaya yetmişti. O özgürdü! Görünürde rakibe yoktu.

Nayiri ona, dükkanda müşterilerle yaşadıklarını anlatırken, Nur'un demin söylediği sözler yankı gibi beynine geri döndü: "Nişanlım yok"

Nur da nasıl olup karşısındaki genç kıza bu lafları ettiğini düşünüyordu. Esin'i tamamen silmek mi istiyordu? Ona karşı ne duyuyordu?

Gecenin geç bir saatinde yine çok şaşkın ifadeli başka bir kapıcı, Nayiri'nin arabasını otel girişinin önüne getirdi.

— Neden gece geç vakit sizi gelip alması için birini ayarlamıyorsunuz? diye sordu Nur.

— Burası İstanbul değil. Hem ben alışığım. Ayrıca kim bana her zaman eşlik edecek?

— Ben, arabanızı ödünç verirseniz...

Nayiri kahkahâlârla gülmeye başladı ve birden kendini Nur'un kollarında buldu. Erkek ona sıkı sıkı sarılmış, kendi gövdesine bastırıyordu. Uzun uzun öpüştüler. Nayiri bir an özgür kalınca, eli ayağına dolaştı, şaşkındı, ne yapacağını bilmez haldeydi. Onu öyle çok istiyordu ki, vücudunda şimşekler çakıyormuş gibiydi.

— Bana ne oluyor, anlamıyorum, diye mırıldandı. Tamam bana eşlik edin.

Nur'un ağzından tek sözcük çıkmadı. Onunla biraz daha beraber olabilecekti. Çok mutluydu.

XVI

Altan, safkan Arap atını Gaziantep'e doğru dört nala sürüyordu. Hergün öğle vakti olduğu gibi, kıvrımlı toprak yoldan sonra dolma topraklı bir dere yatağını geçip evine gidecekti. Bu yol bir zamanlar, kervanların Antep'ten Halep'e gitmek için kullandıkları yoldu. Altan, kervansaray harabelerinin yakınından geçerken, sur gibi kalın duvarları gözüne gülünç gözüktü. Duvarların dibinde bitmiş süsenlerin oluşturduğu renk, duvarların kırık dökük ve karanlık görüntüsüyle tezat oluşturuyordu. Yakıcı güneşe aldırmadı ve atını durdurdu. Çiçeklenmiş pamuk tarlalarının görüntüsü, onu büyülemişti. Her bir pamuk kozası, ayrı bir güç simgesi gibiydi. Yarı açılmış kozadan görünen pamuklu gömlekleri! Sanki birer güçlü gövde gibiydi. "Doğanın gücü" diyorlardı izleyenlere. Üzenginin üstünde doğruldu... İstanbul'a gitmeden çevresindeki herşeyi, renkleri, kokuları, çiçekleri, taşları, çakılların yakıcı kokusunu... hepsini beynine kazımak istiyordu. Geniş kenarlı şapkasını çıkarıp toprağını selamladı. Sonra atını yeniden dörtnala koşturmak için mahmuzladı. Mor renkli süsenler, taşlı patikayı örtmüşlerdi! Gözün görebildiği her yer yabani çiçeklerle sarılmıştı. Kızıllar, pembeler, morlar. Uzaktaki konaktan, pamuk tarlalarının en uç noktasına kadar bir renk cümbüşü sergileniyordu. Küçük bir Kürt kabilesi, yolun kenarına kamp kurmuş, çadırlarının önünde bir ateş yakmışlardı. Dayanılmaz sıcağa karşın, göçebeler yoğurt yapabilmek için, süt kaynatmak zorundaydı. Bir yandan sıcak, bir yandan alevler, ateşin başındaki kadınların terlemesine neden oluyor-

du. Kocaları tarladan döndüğünde yemeğin hazır olması gerekiyordu. Hemen yakınında ayaklarından bağlanmış develer bozluyordu (deve bağırtısı. çev) Altan atını dizginledi ve onu malikaneye doğru yöneltti. Düşüncelerine öylesine dalmıştı ki, eski paslı hangarın kapısından iki-üç gölgenin dışarı süzüldüğünü son anda farketti. Merak etmişti, atını o yöne sürdü ama geç kalmıştı. Adamlar koşarak ağaçlığın orada gözden yittiler. Altan atından indi ve kullanılmayan bu antrepoya göz atmak istedi. Birden şaşırdı, içerde orada olmamaları gereken bir sürü yeni ambalajlanmış tütün vardı. Üzerine alıcının adresi yazılmıştı hemen not etti. NewYork'ta bir yer! Hemen araştırmaya karar verdi. Geri dönerken Altan, yaşlı uşağı Memo'yu gördü, küçük doru atına binmiş, ona doğru geliyordu. Vakit öğleydi ve güneş etrafı kavuruyordu. Efendisine yaklaşınca Memo, hayvanın sağrısına topuklarıyla vurup atını yavaşlattı.

— Efendim, Nur Bey aradı. Sizden haber almak istiyordu.

— Teşekkür ederim Memo. Git de şu dolma toprağın oradaki Kürt kampına bir göz at. Ateş yakmışlar, bir sorun çıkmasın. Yangın çıkarsa bu sıcakta tam felaket olur.

Altan Memo'nun arkadaşlığını severdi. Yüzü Halep çıbanlarının izleriyle doluydu. Her zaman hizmete hazırdı. Malikane topraklarının her köşesini çok iyi tanırdı. Altan onun fikirlerini beğenir, bilgece görüşlerine baş vururdu. Memo, sadıkların sadığı bir insandı. Ev halkına ettiği hizmetlerle de aldığı ücreti hak ediyordu. Atını konağa doğru sürdü. Bir an uzaktan yeşilliğin ortasına yerleştirilmiş bir adanın üstündeymiş gibi gözüküyordu. Gördüklerini bir an önce kardeşine anlatmak istiyordu.

***

— Sen de paranoyaksın, Altan o sabah gördüklerini ona anlattıktan sonra Nur böyle yanıtladı ağabeyini. Kardam ve Oğulları Uluslararası şirketinin birinci işi tütün ticaretidir, hatırlatırım...

— Bir dakika sonunu dinle! Daha sonra çalışanları sorguya çektim, hiç kimse o eski hangarda tütün balyaları olduğunu

bilmiyor. Sonunda bir tanesi, Ömer Bedir'in kendisinden balyaları oraya taşımasını istediğini itiraf etti... Altan bu son cümleyi sesini kısarak söylemişti. Sanki kardeşinin kulağına bir sır açıklar gibi. Nur, Altan'ın rahatsız olduğunu anladı ama biraz daha fazlasını öğrenmek istiyordu.

— Ömer Bedir... hani şu ölüsü bulunan ustabaşı mı?

— Evet o doğru bildin. Biraz fazla raslantı yok mu sence?

İki kardeş Kardam şirketinin başka bir işe paravanlık ettiği konusunda görüş birliğine vardılar. Altan ekledi: "Ve bunun afyon işi olduğundan kuşkulanıyorum."

Haşhaş ekimi devlet tekeline geçtiğinden bu yana, ekimi serbestti ama ihraç etmek kesinlikle yasaktı. Haşhaş ürünü mutlaka belirtilen yerlere gönderilmeliydi. Hükümet görevlileri tüm üretimi kontrol altında tutamıyorlardı, ürün fazlası yasadışı yollarla yurtdışına gidiyordu.

— Araştırmaya sadık uşaklardan başlayacağım. Bu işte çok para dönüyor. Polise de güvenilmez biliyorsun. Biraz rüşvet verdin mi soruşturma duruverir. Ayrıca ortada dolaşan başka isimler var. Neyse daha fazla yorum yapmadan önce, kanıtlamak gerek. Altan'ın sesi normalleşmişti.

Nur ağabeyinin güvenliği konusunda endişeliydi. Bu güçlü adam bazen aşırı atılgan ve gözüpek olabiliyordu.

— Dikkatli ol. Balyanın üstündeki alıcı adresini ver de bakayım bir şeyler yapabilir miyim?

— İndependent Tobacco Company adlı bir şirket. Adresleri de NewYork'ta, Bowery diye bir cadde. Sanırım bu yeni müşterileden biriydi, adı da Ebenezer. Büroya döner dönmez sana ayrıntıları içeren bir telgraf çekerim. Şu anda yanımda hiç belge yok. Aslında Nur...

— Evet?

— Geri gelmeni dört gözle bekliyorum.

****

Uzun zamandan beri Turan ve Ramazan yüzyüze gelmemişlerdi. Durumlar nedeniyle birbirlerine Pierre-Loti kahvesinin terasında randevu verdiler. Ramazan, dirseğini korkuluğa

dayamış, Haliç'e hiç bakmadan (Golden Horne -Altın boynuz- yabancıların Haliç'i tanımları. çn.) her zamanki suratsız haliyle gözlerini uzağa /boşluğa dikmiş oturuyordu.

Oysa bulunduğu yer Haliç'e bakıyordu. Karşısında harika eski yapılar, şehir ayaklarının dibinde uzanıyor ve Haliç'in sularında pırıltılar oluşturuyordu. Ama Ramazan için önünde uzanan bina olmuş ya da taş, toprak, hayvan olmuş hiçbir şey ifade etmezdi. Çünkü o kendi dışında dünyadaki herşeyi aşağılar ve hor görürdü. Turan geldiğinde salonun en uzak köşesinde alçak bir masaya yerleştiler. Turan endişeliydi. Zaten pek güler yüzlü değildi, bir de böyle kaşlarını çatıp oturunca daha da hırçın ve sert görünüyordu. Ramazan'a hınç duyuyordu. Vasiyetnamenin okunduğu günü düşünüyor ve ona olan hırsı artıyordu. "Altan'a yetki verdirmek için, bu şişman geri zekalının fikrini kim çeldi acaba?" diye durmadan kendi kendine soruyor, ama bir türlü yanıtlayamıyordu.

— Gazeteleri okudun mu, diye sordu Ramazan. Ebenezer şu gazeteciyle iyi iş becermiş doğrusu. *NewYork Times*'ta bir makale ve bir fotoğraf. Bir iki yere telefon etmek yetti. Türk basını da haberin üstüne atladı. Şu boktan herif, yani Nur, suratını asmış geziyordur. Arkadaşı Esin de, tabii aynı nedenle!

— Yavaş yavaş bu geri zekalı gencin kredisini, saygınlığını beş paralık edeceğiz. Biraz daha gayret, bütün aile bizim tarafımızı tutacak. Altan ve Şahane hariç, her zaman olduğu gibi...

Ama yakında onları da saf dışı edeceğiz. Bunun dışında durumumuz nedir?

— Ebenezer Maro'yu araştırıyor. Henüz hiçbir şey bulamadı. Ya öldü ya da Amerika'nın bir yerlerinde gizleniyor. Eğer bir köşede gebermediyse, dolarların kokusuna dayanamaz ortaya çıkar. Bu kadından ve piçinden öyle kolay kurtulamayacağız.

— Hemen paniğe kapılma. Gerekeni yapacağız. Parayı İstanbul Üniversitesine yatırtabilirsek ailemize düşecek payeyi bir düşünsene. Ailenin en önüne geçeceğiz... Adımızı görür gibiyim: Kardamların büyük oğulları Turan ve Ramazan bir milyon dolarlık bir çek yatırarak...

— Evet, gazetelerin baş sayfasına geçecek demeçler vereceğiz. Bana ödenecek borcu olan çok fazla dostum var, hepsi de önemli mevkilerde.

— Gelecek seçimlerde adaylığımızı koyduğumuzda insanlar bu olayı hatırlayacak.

— Bu servetin öyle olur olmaz yere gitmesine izin vermeyeceğiz. Herkesin önünde gülünç duruma düşecek değiliz. Şimdi gözünün önüne getirmeye çalış: Babamız uzak bir akrabasına miras bırakmış, bu kadını Türkiye'den kovmuşlar, nedeni Ermeni olduğunu herkese söylemesini engellemektir. Ne biçim skandal ama!

— Bu işi o piçin becermesine izin vermeyeceğim.

— Sen bu arada Ebenezer'e açık kart göster. Yani şu piç kurusu Nur'dan önce bu kadını bulmak için elinden geleni yapsın. Nur'un önüne engeller çıkarsın, koynuna kızlar atsın (nasılsa o bu işten zaten hoşlanıyor!) Eğer Maro Balyan'ı Nur'dan önce bulursak ağzına bir avuç dolar tıkıp onu susturmasını biliriz.

— Hayır... hayır bu boktan Ermenilerin ayağına basmak olur, böyle yapmayacağız!

— Sakin ol. Sana bu işi halledeceğiz diyorum. Ben Bonn'a hareket etmeden, çabucak her şey yoluna girmeli. Sana güveniyorum. NewYork'taki adamlarımıza emir vermek sana düşüyor, çünkü onlarla ilişkisi olan sensin.

— Ben onu ne yapacağımı biliyorum!

— Haydar kardeşlerle neler konuştunuz? Çok hata yaptılar, yurtdışına gitmeden onları safdışı etmelisin. Kendilerini iş adamı sanan bu iki sinir tiple uğraşmak istemiyorum. İnşallah onlardan eminsindir, çünkü bana kalırsa, gerekenden çok şey biliyorlar.

— Merak etme, onlar tamamen avucumun içinde.

— Eh, öyle olsun bakalım doğru tahmin ettiğini düşünmek isterdim.

***

Nur'la geçirdiği geceden beri Nayiri, sürekli onu düşünü-

yordu. Küçük apartmanında bir başına kahvaltı ederken onun da yanında olmasını istiyordu. Acaba onunla yaşamak ister miydi? Jeepini kullanmak, geceleri arkadaşlarıyla buluşup dansa gitmek, ona üniversite yaşamını anlatmak, projelerinden söz etmek... Birden farketti ki kendisi Nur hakkında hiçbir şey bilmiyordu... Kendisini fazla sıradan hissetti... Onun gibi bir kız böyle bir adamı asla elinde tutamazdı... Güzel olduğunu biliyordu ama, bakalım bu onun için yeterli miydi? İstediği kadını kollarına alabilir o, peki ben ayak altında dolaşan bunca rakibeyle nasıl başa çıkarım? Tamam, zekam normal, asabi değilim, çok salak ta değilim, eğitimliyim ama onun beni olağanüstü biri gibi görmesini istiyorum! Dün anlattığım piyanist öyküsü nedeniyle beni ukala sandı, kesinlikle. Beni geri zekalı sandı... Zaten beni aramadı bile..."

Telefonun sesi Nayiri'yi yerinden sıçrattı ahizeye saldırdı ama Greg'in sesini duyunca keyfi kaçtı ve düş kırıklığına uğradı. Greg ise Nayiri'ye yarı küskün, yarı endişeli bir sesle suskunluğunun nedenini soruyordu. Bir şekilde kızı, ailesine ve dostlarına işkence etmekle suçluyordu. Nayiri uzun monoloğunu hiç kesmeden dinledi. Dakikalar sonra artık ona daha fazla tahammül edemeyeceğinden emindi.

— Nazik olmayı becerebilseydin, böyle ağlayıp sızlamadan önce hatırımı sorardın. Ayrıca bana benimle ilgili soru sorduğunda ailemi karıştırma. Senin ruh halinin ailemle hiç ilgisi yok. Bana durmadan soru soracağına dön de kendine bak. Eğer seni günlerdir aramadıysam bu; sana söyleyecek hiçbir sözüm kalmadığı içindi. Dostlarına gelince, onları görmek istemediğimi nereden çıkarıyorsun. Onları, seninle birlikteyken görmek istemiyorum! Her zaman her şey benim yüzümden! Hiçbir zaman düzgün bir iş yapmam! Sana gelince sen... sen hiç olay çıkarmazsın, suçu başkalarına yüklemeye bayılırsın. Böylesi senin için daha kolay, daha güvenli bir yol çünkü. Bir kukla gibisin Greg, sen hayatımda tanıdığım en can sıkıcı insansın. Hoşçakal!

İşte Nayiri'nin aylardır, ondan ayrılabilmek için bulmaya çalıştığı sözler bunlardı.

Kız kardeşleri haklıydı, çok can sıkıcı biriydi. Jake de hak-

lıydı, bu çocuk ona göre değildi. Rahatlamıştı, kendini duşa attı. Daha sonra, özenle hazırlandı, en güzel elbiselerinden birini giyip, çabucak sokağa çıktı. Hızlı, hızlı yürüyordu.

***

Otelin büyük holü kayıuyordu. Turist gurupları doluşmuştu, kimi boynuna fotoğraf makinesi asmış resim çekmeye çalışıyor, kimi bavullarını arıyor, kiminin elinde turistik rehber kitapları... İnsanlar, kalabalıkta bir oraya bir buraya gitmeye çabalıyor, birbirlerini itiştirerek ya bir broşür istiyorlar, ya da öteki tarafta gördüğü bir dostuna ulaşmaya çalışıyordu. Babil kulesini andıran bu yerde, dünyanın tüm dilleri konuşuluyor gibiydi. Çiçekli bir Tahiti gömleği ve limon sarısı bermuda giymiş kısa boylu, çok esmer bir adam, Nur'u dirseğinden çekerek, merdivenlerin orada ve tüm salona egemen olan, dev duvar saatinin önüne götürdü.

Garip bir şiveyle bu saatin 1893 yılında Chicago'daki dünya fuarı nedeniyle yapıldığını anlattı. Eski otel yıkılıp, yerine Empire State Building, saat da yerinden sökülüp buraya getirilmişti. Esmer adam daha sonra bir adım geri çekildi: "Senti! Que bello!" (Ne güzel olduğunu anladın mı anlamında İtalyanca sözcük çn.) Bir an Nur'un yüzüne baktı, sonra kendi gurubunu bulmak üzere, kalabalığa karıştı. Nur onun kalabalıkta yok oluşunu gülerek izledi. O sırada çok tanıdık bir silüet gördü. Müracaatın önündeki banko ile, afişlerin asıldığı tablonun arasında Nayiri çıktı. Nur, onun turist gurubu içinde kaybolacağından korkarak göz hapsine aldı. Onu böyle sabah sabah görmeye geldiğine bakılırsa, önemli bir şeyler olmuştu anlaşılan. Birbirlerine doğru ilerlediler, kız kendini Nur'un kollarına attı. Delikanlı onu kollarının arasında zarifçe tuttu ve alnına bir öpücük kondurdu.

— Sizi görmem gerekiyordu, dedi Nayiri.

— Ben de. Telefon etmek değil, sizi görmek istiyordum. Gazeteye gelecektim.

— Geç kaldınız, işte buradayım.

— Haydi biraz dolaşalım. Burası çok kalabalık.

— Sizi izliyorum. Merak ettim, neden böyle Art Deco bir otel seçtiniz? Size hiç uymuyor.

— Ünlü arasında kaybolmak için... hayır, aslında şirketim rezervasyonu bu otelden yapmış.

— Mahallede bir gezinti öneriyorum. Kabul mu?

5. Caddeye doğru yürürlerken, Nayiri ona araştırmaların nasıl gittiğini sordu, beriki omuz silkti.

— Bu ilanın ne işe yaradığını merak ediyorum. *NewYork Times*'ta yayınlanan ilan için sadece iki kişi aradı. Oldukça yaşlı bir kadın; Maro Balyan'ın çoktan öldüğünü söyleyip, kendisinin yaşayan tek mirasçı olduğunu vurguladı. Arayan ikinci şahıs ta aşağı yukarı Maro'nun yaşındaydı. İstanbul'un nerede bulunduğundan bile haberi yoktu. İstanbul, Michigandadır, deyiverdi. Toptan yenilgi. Paraya konmak için ortaya çıkan iki sahtekâr.

Eğer sizin gazetedeki ilan da sonuç vermezse işi başaramadan İstanbul'a döneceğim.

Nayiri sessizdi, "o dönecek", diye düşünüyordu.

— Birkaç gün daha beklemek iyi olacak. Eminim. Bazen insanlar tüm ilanları okumazlar, bazılarına da dostları haber verir. Bu, zaman alacak bir iş.

— Yeteri kadar bekledim. Artık otele dönelim mi? Ne dersiniz?

Nayiri, bu çift anlamlı cümlenin üstüne tek söz eklemedi. O da beklemek istemiyordu!

***

Nur, ileti ya da bir haber var mı diye, müracaata sormaya gitmişti. Döndüğünde, Nayiri'nin gözlerinin içine baktı.

— Onlara, kahvaltıyı odama getirmelerini söyledim. Lokantaya gittiğimizde bizi böcekmişiz gibi izlemelerine dayanamıyorum. "Ve ayrıca Lehman'a konu olmaktan da kurtulacağız", diye geçirdi içinden.

Nayiri, bu öneri karşısında şok geçirdi, dili tutuldu, hiçbir şey söylemeden Nur'u izledi. Konuşmadan yukarı çıktılar. Kararlarını vermişlerdi. Nur kenara çekilip onun içeri girmesini

sağladı. Genç kız, odanın/süitin büyüklüğünden etkilenmişti. İçerisi, koyu kızıl mobilyalarla dikkatlice dekore edilmişti ama demode ve kötü görüntülüydüler. Kendini geniş bir koltuğa attı, o sırada camın kenarındaki ipekli süsleri gördü, içi ürpermişti!

— Uf, ne korkunç renk, dedi Nur'a

— Tam bir Sheraton tarzı. Kuzey Amerikalılar bayılırmış bildiğim kadarıyla.

— Maro Balyan'ı bulamazsanız başınıza ne gelebilir? Fazla mesai alamazsınız. Sizi iyi tanımıyorum ama, sanki bu işle, profesyonellikten öte, kişisel olarak ilgileniyorsunuz gibi geldi. Yanılıyor muyum?

— İnanılmazsınız. Evet doğru, biraz da kişisel bir nedenim var.

— Sizi içten içe heyecanlandıran bir şey değil mi?

Nayiri'nin sorusu Nur'u allak bullak etmişti. Neyse ki aynı anda garson çocuk kapıyı tıklatmıştı da, soruya başka bir cümleyle karşılık verdi

— ...Ve işte. Öykümü beğendiniz mi?

Nayiri yanıtların tümünü birden verdi!

— Yatak odasına gel!

Yatağın örtülerini yere attı, acele soyunup uzandı, vücudunu gözden geçirmeye başladı. Güzel hatları vardı, olağanüstü güzel kalçalar... Yattığı yerden Nur'un erkeklik organını inceleyerek, kendisini ne kadar arzuladığını ölçmeye çalıştı. Daha sonra o yanına uzandığında, uzun, uzun öpüştüler. Nur onu yumuşak dokunuşlarla okşuyordu. Nayiri'nin memelerini okşarken, uçlarının avuçlarında sertleştiğini hissetti. Dudaklarını bıraktı, göğüslerini emmeye başladı. Onları hafif hafif ısırarak, dilini meme uçlarının etrafında gezdiriyordu. Nayiri onu yüreklendirmek için, aşk oyunlarına katılıyordu. Erkeğinin başını bacaklarının arasına almayı düşünürken istediği oldu. Nur, yapağı yumağının arasından ona sunulanı doya, doya tadıyordu. Kız, bağırmamak için kendini güçlükle zaptetti, daha önce hiç duymadığı bir coşkuyla alev, alev yanmaya başladı. Hemen orgazm olmamak için kendini tuttu, ellerini sevgilisi-

nin saçlarında gezdirerek fısıldadı: "Haydi al artık beni." Nur içine girdiği an bir çığlık attı ve gözlerini yumdu.

Yeniden kendilerine geldiklerinde güneş ışınları eşyaların arasında dolanıyordu.

Garson odaya getirdiğinden beri, onları bekleyen kahvaltının başına oturdular.

XVII

Antep'te ve Karadeniz kıyılarında Kardam ailesi, XVIII. yüzyıldan beri ünlüydü. İşçiler ve köylüler için, topraklarının güvence altında olduğunu bilmek, rahatlatıcı birşeydi. Ülkenin ekonomik gelişmesi ve yörede yaşayanların huzurunun garantisiydiler.

Bu nedenle Altan, Bafra'da, tütün tarlalarındaki ayaklanmada kimin parmağı olabileceğini merak ediyordu. Kötü niyetli birinin bu işlerden yarar sağladığı belliydi ama bu "biri" kim olabilirdi?

Uçak yolculuğu sırasında Altan, Ankara'dan hareket etmeden önce Ramazan'la yaptıkları konuşmayı bir daha düşündü... Siyah Limuzin, gıcırtılı bir fren sesiyle, gelip tam kaldırımın kenarına yanaşmıştı. Ramazan, elektrikli kumanda ile arka camı açmış, "Atla, sana çok önemli bir şey söyleyeceğim", diyerek Altan'ı arabasına almıştı. Ramazan'ın bu kumandanlık taslayan halleri ve emredermiş gibi kısa, kesik cümlelerle konuşması Altan'ı her zaman sinirlendirirdi. O, kendi ailesi dahil herkesi, emrindeki askerlermiş gibi, yönetmeye kalkardı. Ramazan koyu lacivert kostümü ile etkisini artırmaya çalışıyordu. Altan'a, arka koltuğun hemen önündeki açılır kapanır sandalyeye oturmasını söyledi. Böylece kardeşiyle yüz yüze konuşabileceklerdi. Arabayı, dayanılması çok zor bir limon kolonyası kokusu sarmıştı.

Ramazan, iş konuşmak istediği zamanlarda yaptığı gibi, şoförle aralarındaki camı kapattı. "Birkaç dakika önce Kenan beni aradı. Haberler kötü. Bafra'daki tütün tarlalarımızda işçi-

ler grev yapmış, olaylar büyüyormuş. Böyle bir şeyi kabul etmeme imkan yok. Sen, hemen oraya git ve bu korkunç olayı halletmeye/bastırmaya çalış. Ne oluyoruz yani, onların bir 'evet' ya da 'hayır'ıyla mı çalışacağız! Ben yörenin jandarmasına haber verdim, olaya el koymak üzereler. Onlar istenmeyen şeyleri hemen noktalar. Ama, grev yapanlarla gövde gövdeye gelmeleri basında yanlış yankılanabilir. Ailemizin adının öyle abuk sabuk sosyete haberleriyle bir tutulmasını istemiyorum. Derhal bir avuç işçi ve köylünün başlattığı olayı bastır! Ayaklandıranları / elebaşlarını cezalandır. Böyle bir şeyin tekrarlanmasını istemiyorum. Sana güveniyorum.

Altan, ağabeyinin bu konuşmasından irkilmişti. Hiçbir yorum yapmadı, arabadan inerken de kuru bir "Hoşça kal", dedi. Hepsi bu.

***

İki saat sonra, Karadeniz'in en büyük liman şehri Samsun havaalanına inmişti. Alanın önünde duran taksiye bindi ama, bu külüstür arabanın onu istediği yere kadar götürebileceğine pek inanamıyordu. Eski bir Mercedes olan arabanın her yanı dökülüyordu.

Altan, arka koltuğa oturduğunda, doğrudan karoseriye oturmuş gibi oldu, canı yandı. Bunlara karşın güleryüzlü bir adam olan şoför, şarkı söylüyordu. Sanki dünyanın en mutlu insanıydı bu adam. Sonra konuşmaya başladı; "Bugün bu arabanın son günü", dedi ve sürdürdü: "Onunla binlerce kilometre yol yaptık ama yarın, artık hurdacıya gidiyor. Patronum, altıma yepyeni bir araba vereceğini söyledi." Altan sessiz dinledi, birgün daha geç gelmiş olsaydı yeni arabasından yararlanabilecekti belki...

Altan çarşı içinden geçiyordu. Burası bayram yeri gibiydi. Lokantalardan bangır bangır son moda Türkçe şarkılar duyuluyor, müşteri çekmeye çalışıyorlardı. O sırada mavi beyaz kareli komik bir araba geçti. Tepesinde ise arabadan büyük bir hoparlör vardı.

Kente yeni gelen Türk Hudini'yi haber veriyordu. (Houdi-

ni-Hudini, dünyanın en ünlü sihirbazlarından biridir. çn.) Altan, bir kafenin kaldırıma yayılmış masalarından birine oturup etrafı seyrederek, kardeşi Erol'u beklemeye başladı. Onun arabasıyla fidanlıklara gideceklerdi.

***

Altan ve Erol; üzeri açık cipleriyle Bafra'ya doğru yol alıyorlardı. Bafra bir kıyı şehriydi. Oldukça gelişmiş bu küçük şehrin nüfusunun çoğunluğunu tütün tarlalarında çalışan işçiler oluşturuyordu. Serin esen rüzgar, Karadeniz'i dalgalandırıyor, geniş dalgalar beyaz köpüklü tepecikler oluşturduktan sonra gelip kıyıdaki kayalıklarda parçalanıyorlardı. Yolun kara tarafında ise, göz alabildiğine uzanan mısır ve tütün tarlaları adeta yeşil bir deniz oluşturuyordu. Bu deniz Anadolu'nun en büyük nehirlerinden Kızılırmak ve Yeşilırmak arasında dalgalanıyordu. Samsun'a dökülen bu iki nehrin deltalarında ise bol miktarda fındık bahçeleri vardı. Çok yağmur alan bu kıyılar, bütün yıl zümrüt yeşiliydi. Bir gece önce yağan yağmur ve fırtına, yolda iri çukurlar oluşturmuş ve yolun büyük bölümünü su basmıştı. Böylece yol balçık tarlasına dönüştüğünden cip yola zorlukla devam ediyor, Erol ise direksiyona güçlükle hakim olabiliyordu.

Altan, yan tarafta oturmuş, düşüncelere dalmış gitmişti. Erol'a onunla birlikte gelmesini önermişti, çünkü işler kötüye giderse yanında güvenilir bir tanık bulundurmak istiyordu. Kendinden on yaş küçük olan bu üvey kardeşi aslında çok zayıf karakterliydi. Nedeni de etrafındakilerin baskıcı davranışlarıydı. Sonunda Erol, büyük ağabeylerine yanaşmayı daha doğrusu sığınmayı yeğledi. Böylece hem korunacak, hem de belki bir gün aile şirketinin başına geçebilecekti. Aslında Altan'ın araması onu çok mutlu etmişti. Bu küçük hareket egosunu okşamıştı ve Ramazan ile Turan'a duyduğu hırsı duymamıştı.

Yol; çay üretimi merkezi Rize'ye kadar kıvrıla kıvrıla gidiyordu. Altan Rize'ye hayrandı. Oradaki çay ekimini gözden geçirmeye gitmek, o beyaz çay çiçeklerini izlemek, ona hep

keyif vermişti. İnsanlarının candanlığı, sıcaklığı ve çay bahçelerinin zümrüt yeşilini hep özlemle hatırlardı. Altan'ın en sevdiği yöreydi burası... Her şeyi; bölgenin tüm bitki örtüsünü, çay bahçelerini, fındıklıkları, yeşim taşı gibi parlayan ormanlarını seviyordu. Arkada 150 km. boyunca uzanan Pontus dağları, dev bir kemer(tak) oluşturarak Laz ülkesini sınırlıyordu. Bir zamanlar Kafkaslardan inen bu insanlar, Karadeniz'in güneydoğusuna yerleşmişledi. Ekim alanlarına doğru ilerlerken Altan sessizliği bozdu:

— Yeni antrepo buralarda olacaktı, diye eliyle yeni düzenlendiği belli olan geniş bir araziyi gösterdi. Ülkenin en büyük antreposu olacak. Gurur verici değil mi?

— Babamız inşaatı görebilmeyi ne çok isterdi

— Oysa başta bu fikre karşıydı. Onu razı edebilmek epey zamanımızı aldı.

— Çünkü işletmeyi aşırı genişletmenin tehlikeli olacağını düşünüyordu. Böyle girişimler çok parayla kotarılır ama beraberinde de sorunlar getirir. Grev gibi örneğin.

— Gelişmekten korkmamak lazım. Yoksa Asya ülkeleriyle rekabet edemeyiz, direnemeyiz. Bu bağlamda tek tehlike Ramazan ve Turan. Sen de iyi bilirsin bunu.

Erol konuşmayı sürdürmedi ve tüm dikkatini yola vermiş gibi gözüktü. Kızılırmak kıyısı boyunca ilerliyorlardı. Tahta levhalardan oluşturulmuş bina benzeri yerlerde tütünler kurumaya bırakılmıştı. Altan hemen bu binacıkları gözden geçirmeye başladı. Bir tanesinin tavanını iyice elden geçirmek gerekecekti. Vardıklarında sorumlu ustabaşıyla konuşmaya karar verdi. Erol'a döndü ama, o gözünü yola dikmişti:

— Unutma geçerken Kenan'ı alacağız.

— Bize katılma fikrine sıcak bakmadı, diye homurdandı Erol.

— O zaten hiçbir zaman hiçbir şeye katılmaz. İyi ki biz varız da aile işleriyle ilgileniyoruz.

Eğer Kenan işleri yönetiyor olsaydı, çoktan iflas etmiştik. Makineyi (mecazi anlamda) döndürmek için canımız çıkıyor, karşılığında yalnızca eleştiri alıyoruz. Bu kafa yapısı artık canıma yetti!

Altan, birden küçük kardeşi Kenan'ın bu denli bencil oluşuna hırslandı. Onun bu davranışlarını açıklayacak yeterli sözcük bile bulamıyordu.

— Kenan'ı tanırsın, öyle pek kurnaz biri değildir.

— On parmağı var ama bir işe yaramaz. Beyni var ama kullanmaz... Beyninin var olduğunun farkında değildir belki de...

— Onun hakkında böyle sert konuşma. O çocuk aslında acınacak biri.

Konuşmayı daha fazla uzatmasalar da iki kardeş, Kenan konusunda hem fikirdi. İkisi de Kenan'ın bir an önce bir kadın bulmasından yanaydı. Çünkü o böyle konularla ilgileneceğine, eski Yunan orospuları gibi, durmadan mücevher biriktiriyordu! Biblolarla doldurduğu apartman dairesi Altan'ın deyimiyle; "bir evden çok bir geneleve", benziyordu.

— Ona ebeveynlik etmekten bıktım. Üstelik teşekkür bile etmez, diye homurdandı Altan.

— Doğru, sümsüğün biri!

Aslında Kenan'ın böyle tuhaf oluşuna, Makbule Teyze'lerinin onu çok kötü yetiştirmesi nedendi. Çok korumacı davranmıştı, bahçeden azıcık uzaklaşsa, hemen arkasında koşardı. Öbür çocuklar gibi koşup oynayacağına, günlerini haremde, kadınlar arasında geçirmişti. Diğerlerine göre o, tam bir muhallebi çocuğuydu. Ne ata binmeyi bilirdi ne de araba kullanmayı.

— Neden onun bizimle gelmesini istedin anlamadım, dedi Erol

— Onun da orada bulunmasını istiyorum, diye yanıtladı Altan.

Kenan, dünyada yoksul insanların olduğunu anlamalıydı. Onlar terleyip para kazandıkça, kendisi de fantezilerini tatmin edebilecek biblolarını alabiliyordu, yoksa para öyle gökten yağmıyordu. Ona; ağabeylerinin aile yararına olan şeyler için nasıl mücadele verdiklerini göstermek ve bu tembeli biraz olsun şirket işlerinden haberdar etmek istiyordu.

Belki de birkaç çalışanın primlerini ya da ücretlerini arttırmak gerekecekti, bu nedenle de Altan, Kenan'ı yanında götür-

mek istiyordu. Belli olmaz, bakarsınız işleri yoluna koymanın öyle kolay olmadığını anlardı!

— Bak Kenan'ın arabası. İçine gizlenmiş bizi bekliyor.

Cip durur durmaz, bir sinek bulutu etraflarını sardı. Erol başını eğdi:

— Günün bu saatinde çekilmez olurlar.

— Ürün için de zararlı, diye ekledi Altan. Aklı şimdiden karşı karşıya geleceği işçi gurubuna takılıydı.

Üç kardeş, sinekleri kovalaya kovalaya acele birbirleriyle selamlaştılar. Kenan, cipin arka koltuğuna oturduğu an sızlanmaya başladı. Sinekleri lanetliyor, arka koltuğun böbreklerini ağrıttığını söyleyip duruyordu. Altan ve Erol bakışıp gülüştüler. Yol boyunca hep, tepeleme ve kötü yüklenmiş kamyonlarla karşılaştılar. Bu araçlar her virajda devrilecekmiş gibi görünüyordu. Bir süre daha güneşin battığı yöne doğru yol aldıktan sonra, ilk çalışma alanı gözüktü. Uçsuz bucaksız toprağın yüzeyi, açık sarı çiçekler ve koyu yeşil yapraklarla örtülüydü. Yarı çıplak yanık tenli tütün işçileri, ter içinde, şubat ayında ekimi yapılmış genç tütün fidanlarında oluşan asalakları ayıklıyor, işe yaramayan küçük yaprakları koparıyorlardı. Sekiz kilometre kadar uzakta, tarım işçileri önceki yılın bitkileriyle uğraşıyor, olgunlaşmış yapraklardan artа kalan varsa kesiyorlardı. Altan, uzaktan bile, kurumaya bırakılan tütünün kokusunu alabiliyordu. Kenan'a döndü, ona birkaç açıklama yapmak gerektiğini düşünüyordu.

— Şu gördüğün, kapısı sıkıca kapalı ambarlarda, henüz yeşil olan tütün yaprakları asılı. Uzun metal borulara asılı olan bu yaprakların, boruların yaydığı cehennem sıcağıyla kurumasını sağlarlar. Yapraklar kuruduğu zaman onları fabrikaya götürürüz. Orada tütün temizlenir, ayıklanır, sınıflanır, yeniden kurutulur. Sonra hafifçe nemlendirilir. Bu işlemden sonra balyalanır, antrepoya konur ve nakliyat zamanına kadar bekletilir.

— İlginç! dedi pat diye Kenan. Anlatılanları dinlememişti bile.

— Balyalama fabrikasında ayaklanma var. Grev yapanlar, bazı işçilerin kendileri kadar çalıştığını ama servet kazandığını iddia ediyor.

Saat akşamın altısı olmuştu ama işçiler hâlâ işbaşındaydı.

— Ben hiç grev yapana rastlamadım, dedi Erol

— Bir saat çalışıp, bir saat boyunca da işi durduruyorlar. Eğer onlara yarına kadar tatmin edici, olumlu bir şeyler söyleyemezsek işi tamamen durdururlar ki, bu da fabrikanın çalışmaması demektir.

Güneyin bu bölgesinde, günbatımı başlıyordu. Gökyüzü pembeleşmiş, gölgeler yavaş, yavaş fidanlıkları, otlakları kaplamaya başlıyordu. Karanlık tamamen inmeden müezzinin sesi, uçsuz bucaksız tarlalarda yankılandı. Allah-ü Ekber (Allah büyüktür), Allah-ü Ekber, Allah-ü Ekber. Böyle seslenerek insanları akşam duasına çağırıyordu. (Allahtan büyük Tanrı yoktur, duaya gelin, duaya gelin) Bu ses, günbatımının sükunetini bozmuş, günahkâr ruhları arınmaya davet ediyordu. Erol arabasını yolun kenarına çekti. Üç kardeş başlarını önlerine eğerek duaya başladılar. Çiftliğin ambarlarından işçiler, dua etmek etmek için dışarı çıkıyorlardı. Kilimlerini Kıble yönünde serdiler. Sonra eğilip doğrularak namaz kılmaya başladılar.

Dua biter bitmez, iri yarı beş güvenlik sorumlusu köylü, cipi fark ederek koştular ve iki büklüm eğilerek gelenleri selamladılar.

— Üç kişi birlikte gelmiş, diye gizlice mırıldandı köylülerden biri. Yapmayı düşündüğümüz şeye izin vermeyecekler.

Altan, tütün kurutma barakalarının önünde ellerinde sopalar, kalın dallar, yabalar, kürekler taşıyan kalabalık köylü gurubunu farketmişti. Onlara katılan kadınların varlığı, durumun tehlikeli olduğunun belirtisiydi. Kocalarına destek vermek amacıyla inildiyor ve ağıt yakarak durumlarının içler acısı olduğunu anlatmaya çalışıyorlardı.

— Bu iniltilerle dikkat çekmek istiyorlar, dedi Erol kardeşlerine.

— Bırak ilerlesinler, dedi Altan, sesine sakince vurgulayarak. Biz kararlaştırdığımız gibi fabrikaya gidelim, zaten sorunları orada dinleyeceğiz.

Güneş tepelerin ardına indiğinde, yeni katılımlar olmuş, grevciler ürküntü verici bir sayıya ulaşmıştı. Homurtular ve gürültü artıyordu. Üç ayrı gurup insan, ziraat aletleri ellerinde,

adeta savaşa katılan askerler gibi yürüyorlardı. İşçiler, tütün işlenen fabrikaya yöneldiler. Kapının yakınına birikip, ellerindeki aletleri, tehdit eder biçimde sallamaya başladılar. Bir bölümü de; üç beş tek katlı, damsız, balçıktan veya taştan yapılmış evleri kuşatmıştı. Erol birden arabayı çalıştırdı ve büyük bir hızla fabrikaya doğru sürmeye başladı.

Köylüler, arabanın hızla üzerlerine gelmekte olduğunu görünce iki yana kaçıştılar. Kardam ailesinin başkanını da bu arada fark etmişlerdi. Fabrikanın avlusuna toplandıklarında etrafta çıt çıkmıyordu. Grevciler, cipin etrafında yarım daire oluşturmuştu. Kenan tamamen, korkudan kasılmış halde, burada ne işi olduğunu düşünüyor, dişlerinin takırdamasına zor engel oluyordu.

Erol'a gelince, o kardeşinin durumunda değildi ama, kendini zorlayarak, kendinden emin, kibirli bir hava takınmaya çalışıyordu. Altan ise; sakin ve kendinden emindi. Cipin üstüne tırmandı ve rahat bir tavırla etrafta toplananları izledi. Ön sırada duran elebaşlarını tek tek gözlerini dikerek süzdü.

— Hemşerilerim, beni dinleyin. Üçümüz birlikte sizleri dinlemeye geldik. Yabalarınızı sopalarınızı bırakın. Elde silahla sorun çözülmez! Savaşmak için değil konuşmak için buradayız. Aranızdan birinin öne çıkarak, sıkıntılarınızı dile getirmesini istiyorum.

Hepinizle ayrı ayrı konuşamam, bir sözcü seçin öne çıksın. Onu yemeyiz! Hem biz üç kişiyiz, siz ise, onlarcasınız. Haydi karar verin, biz bekliyoruz. Ama, geceyi burada geçirmeyi düşünmüyoruz.

Yarım saat sonra isyancılar, tarım aletlerini bırakmış ve aralarından birkaç kişiyi sözcü olarak seçmişlerdi. Bunlar, sorunları Kardam kardeşlere aktaracaklardı. Tütün işçilerinden oluşan altı kişilik temsilci gurubu cipe yaklaştı ve dilekleri iletti; İlk istek, paraların artmasıydı, daha fazla ücret istiyorlardı. Bu öneriyi ileten orta boylu, sıska ama kaslı bir Lazdı. Kendi şivesiyle açıkladı:

— Yirmi kişi civarında bir guruba çok daha fazla ücret verildiğini biliyoruz. Bu insanların kimler olduğunu da biliyoruz. Adam cebinden bir kağıt çıkardı ve çok kötü bir el yazı-

sıyla yazılmış isim listesini uzattı. Bu insanlar, fazla para aldıklarını inkar ediyorlar ama biz eminiz. Çünkü geçen ilkbahar yaşanan sel felaketinden bu yana, bunlar; şurada burada, kasabada çok fazla para harcadılar, büyük alışverişler yaptılar.

— Hepiniz akıllı insanlarsınız Ali. İnsanlar dedikodu yapmış olabilirler, olmamışı olmuş gibi anlatabilirler, ellerinde kanıt var mı bakalım?

— Ama bakkal Seyfi, siparişleri karşılamak için tenekelerle beyaz peynir, 25 kilo en iyi cins zeytin ve dünyanın helvasını getirtmiş Bana kendisi söyledi.

Kenan mırıldandı:

— Belki kalitelisini satmaya başlayınca satışları artmıştır.

Kel Hamdi bir adım öne çıktı. Köylüler arasında güç ve zenginlik belirtisi olan altın dişlerini gösteriyordu. 46 yaşında olmasına karşın bir 'palabre' idi o. (palabre; kabile başkanıyla bile konuşmayı bilen anlamındadır. Fransızca aslında yazıldığı gibi bırakılmıştır. çn.) Bu nedenle, yaşlılardan bile kıdemliydi. Kel Hamdi Altan'la aynı fikirde değildi:

— Ben, İbrahim'in şehirden karısı için bir altın bilezik aldığını biliyorum. Sarı Muammer'e gelince, o da yeni bir atlı araba yaptı. Tek göz Hafız, dört inek, iki at satın aldı. Bunlardan eminim çünkü hepsini gördüm. Elimdeki liste uzun, isterseniz devam edebilirim ama Beyefendileri bu ayrıntılarla daha çok meşgul etmek istemem.

Hamdi birden kendini patronlara karşı fazla atılgan davranmış hissetti, arkadaşlarına dönüp kendisine yandaş çıkmalarını bekledi. İşçilerin gözleri yere sabitlenmişti.

— Peki, bu insanların neden daha yüksek ücret aldıklarını biliyor musunuz, diye sordu Altan.

— Bilmiyoruz. Tek bildiğimiz, bizler üç kuruş para karşılığında, tarlalarda geberirken, bu sefiller, balyalamada çalışıp, kazancımızın on kat fazlasını alıyorlar. Bu adil değil, işte size anlatmaya çalıştığımız bu.

— Ve bunu söylemek için mi, sopaları, yabaları aldınız elinize? diye atıldı Erol.

İlk kez bir isyan görüyordu, üstelik adamlar boyun eğmiş gibiydi.

— Zaptiye ve jandarmalarla geleceğinizi söylediler, biz de kendimizi korumak için aletlerimizi yanımıza aldık.

— Kendinizi fedai filan mı sanıyorsunuz, diye homurdandı Erol.

Altan, hemen yeniden idareyi ele aldı ve çok sakin bir sesle; sözcülerin en laftan anlayanı olduğunu bildiği Hamdiyle konuşmaya başladı:

— Hamdi, sen en eskilerden birisin, ciddi bir insansındır. Yani bana söylemeye çalıştığın; tütün balyalamada çalışanlar, hiçbir iş yapmadan dünyanın parasını kazanıyorlar öyle mi? Eğer böyle anlattığın gibi zenginleştilerse mutlaka bir nedeni vardır. Biz de bunu öğrenmek istiyoruz. Çünkü eminim, aranızda bu nedeni bilen var!

Sözcüler başlarını önlerine eğdiler. Huzursuzca birbirlerine bakmaya başladılar.

İşçi kalabalığının uğultusu artıyordu. Sırayla dizilmiş adamların, en arkalarından sıska bir adam çıktı. Cipin farlarının ışığında; adam, dizlerine kadar ancak inen, yıpranmış, tarazlanmış pamuklu pantolonu ve çıplak ayaklarıyla yaklaştı.

— Özür dilerim efendim ama, bunlar size gerçekleri söylemekten korkuyorlar. Çünkü konuşurlarsa boğazlarının kesileceğini biliyorlar.

— Ya sen. Sen korkmuyor musun? diye Altan sordu.

— Benim kaybedecek hiçbir şeyim yok. Arkamdan ağlayacak ailem de yok. Hayatımın, bir köpeğinki kadar değeri yok!

— Cesaretin karşılıksız kalmayacak, konuş.

Adam, Altan'ın teklif ettiği parayla ilgilenmediğini belirten bir el hareketi yaptı.

— Balyaları yapanlara para, el altından veriliyor. Çünkü tütün yapraklarının arasına afyon koyuyorlar.

Bu açıklamayı uzun bir sessizlik izledi. Altan ve kardeşleri şaşkınlık içinde birbirlerine bakıyorlardı.

— Kim emir veriyor peki? Bunu soran Erol'du. Sesi adeta rengini kaybetmişti.

— Ustabaşı Ömer Bedir'di.

— Neden 'idi' diyorsun? Artık ustabaşı değil mi?

— Ne ustabaşı ne de başka bir şey. Onun boğazını kestiler.

Erol, bakışlarıyla Altan'ı sorguladı. Beriki bu olayı daha önce bildiğini belirtecek şekilde başını salladı. Sonra yeniden çıplak adama döndü:

— Bu işi kimin yaptığını biliyor musun?

— Kimse bir şey bilmiyor, bazı kuşkular var...

— Sen örneğin, kimden kuşkulanıyorsun?

— A, bunu size söylemem! Duyduğumu değil gördüğümü söylemek isterim ben. Dedikodular beni bağlamaz. Asılsız laflarla suçlanmak bir insanı bir silahtan daha çabuk öldürür.

Adam sözcüklerini seçerek konuşuyordu. Sanki biri öğretmiş gibi.

— Ne söylediğini bilen bir adamsın, dedi Altan.

— Hiç kuşkunuz olmasın! dedi adam ve kalabalığın arasında yok oldu.

— Bu akşam daha fazla bir şey öğrenemeyiz, dedi Erol. Ve ekledi: Haydi Altan sıra sende, onlara daha önce kararlaştırdıklarımızı söyle.

— Tabii değil mi, çünkü arkamdan iş çevirdiniz. Bu konuşan Kenan'dı: Ne kararlar aldınız bakalım bensiz?

Erol kardeşinin bu çıkışına müthiş içerlemişti.

— Bilmek istiyorsan, onlar gibi yap! Sus ve dinle! Daha sonra seni şekerciye götürürüz.

Altan, yeniden cipin üzerine çıktı. Kalabalığı şöyle bir bakışlarıyla yokladı.

İşçilerle göz göze geldiği an, onlar hemen başlarını önlerine eğiyorlardı. Sanki efendilerinin gözlerine bakmaktan korkar gibi.

— Bazı işçiler rüşvet alarak, tamamen yasadışı bir işe suç ortaklığı etmişlerdir. Bu kişiler cezalandırılacaktır. Biz onları adalete yani polise teslim edeceğiz. Onlar ne yapılması gerektiğini bilirler...

Kalabalıktan; pek de olumlu bir kanı oluşmadığını belirten mırıltılar yükseldi.

Altan, aynı sakin tavrı ve ses tonuyla devam etti:

— ...Bana gelince, onları kovuyorum! Hemen yarın sabah topraklarımızda bulunan lojmanlarını terk edecekler, bir daha

da arazilerimize ayak basmalarını yasaklıyorum. Aranızdan biri, söylediklerimi onlara iletsin.

Temsilciler "olumludur" anlamında başlarını salladılar. İşçilerden bir iki zayıf 'bravo' bile duyuldu. Altan daha yüksek ve güçlü bir sesle devam etti:

— Siz dostlarım, sizler ailemin sadık hizmetkârlarısınız. Babam Rıza Bey, sizleri kendi çocukları gibi görürdü. Yasal, dürüst işler yapıldığında da çok mutlu olurdu. Bu arada, kardeşlerim ve ben, sizlere özel bir ikramiye vermeyi kararlaştırdık.

Altan sözünü yarım bıraktı ve dikkatle cipin etrafını saran kalabalığa baktı. Belli ki bu insanlar, Altan'ın konuştuklarından tek sözcük kaçırmak istemiyorlardı. Bir an saygılı bir sessizlik oldu, arkasından tezahürat başlıyordu ki:

— Dikkat! Bir daha bu tür kötü olayların, cinayetlerin tekrarlanmaması için hepinizden, teker teker uyanık davranmanızı istiyorum. Size güveniyorum! Kardam ekim alanlarının geleceği demek, burada toplanan sizler ve ailelerinizin geleceği demektir. Ödemelere gelince, günlük ücrete, her iş gününe olmak üzere, 30 krş. eklenerek hesaplanacaktır.

Bu sözleri duyan işçiler, hep bir ağızdan, *"Yaşa" "Çok yaşa patron" "çok yaşa"* diye bağırmaya başladılar. Kadınlar sevinç çığlıkları atarak, kocalarına eşlik ederken, bir gurup ta boş yağ tenekelerine, sopalarla vurup, trampet sesleri oluşturmaya çalışıyordu. Bu otuz kuruş zamlarla daha çok ekmek ve sigara alabileceklerdi.

Altan, etrafını saran kalabalıktan kendini kurtarıp, bir türlü Erol'un yanına gidemiyordu. Erol, biraz önce yaşananlarla rahatlamıştı.

Kenan'a gelince; bu gecenin onlara çok pahalıya patladığını düşünüp, suratını ekşitmiş, cipin arka koltuğuna büzülmüş oturuyordu.

XVIII

Nayiri, kahvaltıyı getiren garson çocuğa kapıyı açtı. Minik, gümüş çan şeklinde kapaklarla yumurtaların üstleri kapanmıştı. Harika bir sepet içinde, taze meyveler, Limoge porselen tabaklar... gözlerine inanamıyordu. Nur'a duşunu çabuk bitirmesi için seslendi ve sabırsızlıkla kahvesini doldurdu.

Sonra *NewYork Times*'ın sayfalarını karıştırmaya başladı. Lehman'ın yazılarının yayınlandığı sayfada durdu. Bir fotoğraf görmüştü... Kendişi ve Nur! Dün sabah, Nur onun elinden tutmuş, Waldorf Astoria'dan çıkarken çekilmiş bir resim. Birileri onların resimlerini çekmişti! Dün sabah, belki de kalabalık turist guruplarının arasına sızmış biri flaşını patlatmıştı. Ama, makineli tüfek gibi patlayan flaşlardan, kim kimin fotoğrafını çekmişti nereden bilebilirlerdi. Dedikodu sütununda bu konuda yazı yoktu, o da fotoğrafın alt yazısına göz attı:

Nur Kardam, milyoner playboy, zamanının çoğunu genç Nayiri Armen'le geçiriyor. Nur Kardam; avukat ve uluslararası bir iş adamı olup, İstanbul'da çok aranan isimlerdendir. Bu yeni çapkınlık olayı, çevresindekilerden bazılarının renginin solmasına ve kıskançlık krizi geçirmelerine neden olacaktır.

Dün sabah Waldorf Astoria'dan elele çıkarlarken... Yeni bir aşk doğuyor.

Yazının devamı, aynı biçimde ve aptalca devam ediyordu...

Nayiri, kahvesini zar zor yuttu ve başına gelebilecekleri düşünüp yüzünü buruşturdu. Yakışıklı bir adamın kolunda, fotografçılara yakalanmak... Bekar, zengin ve oldukça çapkın. Bu tür basmakalıp sözler Nayiri'yi etkilemezdi. Kötü olan; aslında hiç başarılı olamayan bir dedikodu yazarının, yani Lehman'ın böyle bir haberle ortalığı karıştıracak olmasıydı. Aileden biri bu yazıyı gördüğü zaman... Ufukta çalkantılı günler vardı. Bir kez daha okudu, şaşırtıcı olan "playboy" (sosyete çapkını çn.) ve milyoner sözcükleriydi. Öyleyse, kendini tanıttığı gibi, sadece avukat değildi. Neden bu gizlilik? Nayiri anlayamıyordu. Genellikle insanlar profesyonel konularını ve zenginliklerini ortaya koyarak kendilerini satarlardı. Waldorf Astoria'da kalması, zenginlik belirtisiydi ama milyoner olmak?

Nur, banyodan çıktı. Sırtındaki beyaz bornoz, onun koyu renk mat tenini ve yeşil gözlerini daha da belirginleştiriyordu. Nayiri, daha önceki birkaç çapkınlık macerasından edindiği deneyimle, bir erkeğin yanında uyanmanın nasıl bir şey olduğunu bilirdi. Bir iki kez, gece harika aşıklar olan erkeklerin yanında sabah uyanıp, onları berbat halleriyle görünce ne yapacağını bilememişti. Romantik akşamlardan, loş ışıklardan sakınmayı öğrenmişti. Neyse şimdi geçmişi bir kenara koyup, şu anın büyüsünü yaşamalıydı. Panjurların arasından altın renkli sabah ışığında, Nur gözüne daha da yakışıklı ve çekici gözüküyordu. Dayanamadı, ayağa kalktı ve yeniden yatağa döndüler.

***

Nur, gazeteyi katladı ve başını kaldırıp Nayiri'ye baktı. Çok sinirlenmişti, nasıl olup yine gazetede yayınlanmıştı? Özel hayatına böyle girmek edepsizlikti, tahammül edilemez bir şeydi. Nicole'le ilgili olarak yayınlanan makale de onu sinirlendirmişti ama, o beraberliğin göreceli bir şey olduğunu ve profesyonel nedenlere dayandığını kanıtlamıştı. Gazetenin yazdıklarını yalanlamak zor olmamıştı. Nicole, Maro Balyan'ı bulabilmek için işbirliğini istediği biriydi. O kadar. Bu kez her

şey farklıydı. Nayiri, kendisi için çok değerliydi, bütün ötekilerden daha değerliydi. Duygularının uluorta yazılması, sağlıksız yorumlar yapılması, sinirini bozuyordu. Nayiri'ye duyduğu aşk, yalnız onunla paylaşmak istediği bir gizdi.

— Çok zengin bir iş adamı olduğun doğru mu? diye biraz sorgu yargıcı havasında sordu.

— Gazetecilerin dedikoduları/palavraları. Ülkemde önemli bir şirket yönetiyorum.

— O nedenle mi yazıda senden playboy diye söz etmişler? Bunu yaramaz bir kız çocuğu edasıyla sormuştu Nayiri.

Nur omuz silkti:

— Bu sabah Nicole Ripert ile randevum var. Bana araştırmaların gelişmesiyle ilgili bir rapor sunacak, ben de şu kıçı kırık gazeteciyi nasıl yargı önüne çıkarabilirim onu soracağım. Bu kez fazla ileri gitti.

— Fotoğrafta montaj yok, yorum da çok yanlış değil. Bu durumda yargıya başvurman pek kolay değil bence. Ayrıca da olan olmuş. Artık uğraşmak işe yaramaz, yoksa işler daha da karışır, yeni söylentiler yayılır. Boşver.

Nur, Nayiri'nin bu yaklaşımına boyun eğdi, gülümsedi ve onu kollarına aldı.

— Sanırım haklısın. Aşağıya iniyorum, holde Nicole'le buluşacağım. Ben dönünceye kadar bekle istersen.

— Saate baktın mı? Gazetede nerede kaldığımı merak etmişlerdir. Hayır kalamam, hemen giyinip gitmem gerek. Fırsat bulur bulmaz seni ararım.

Nayiri bir yandan hazırlanıyor, bir yandan da herkesin *NewYork Times*'ı okuduğunu düşünerek aklını toparlamaya çalışıyordu: Şöyle bir düşünelim şimdi: gazetenin kapısını açıp giriyorum, köşesinden Perg, yani sekreter hınzırca gülüyor ve "oh, oh bizim ilan müşterisinin yatağına atlamak için zaman kaybetmemişsin", diyor. Son olarak da gazeteye alelacele gelen annemin çoktan beni beklediğini göreceğim. Soru yağmurunu önce dinleyip sonra onda birini yanıtlayacağım. Aslında iyi olur, böylece bir daha Greg'le karşılaştığımda nasıl davranması gerektiğini de öğrenir. On dakika nişanlım konusu ve

uyarılar, on dakika kızının ruh ve ahlakının bozuk olduğunu anlatacak... Kötü bir sabah! En beteri ise ÖTEKİ!

O öyle dedikodu sütunu filan okumaz ama nasılsa başyazısını getirmek için gazeteye gelecek, kapıdan adımını attığı an ona rapor verilecek. Olacakları görür gibiyim... Türkler...

Onursuzlar... Kısacık ömrünü bir hiç... onu maskara yerine koymak... Çatımızın altında namussuzluk, alçaklık, yüz karası... Uf! Benim için zor bir gün olacak!

Sokakta olağan gürültüler başlamıştı. Binaların üstünde kara bulutlar gördüğünü hayal etti. Belki de durum nedeniyle böyle bir atmosfer düşlemişti. Gazeteye daha çabuk gitmek için bir taksiye atladı. Bir an önce gidip, fırtınayı göğüslemeli ve çabucak bitirmeliydi.

***

İstanbul'a gitmek için gazeteden izinli olduğundan, Maro'nun gazete okuyacak vakti vardı. Bir kerelik politik konuları -Eisenhower'miş, hidrojen bombasıymış- kenara bırakıp biraz daha eğlenceli şeyler okumaya karar verdi. Resim örneğin; Ekspresyonist Jackson Pollack yine insanları kızdırmıştı. Ama doğrusu, Maro resimden anlamıyordu. Tiyatrolar, gösteriler... Şu Elvis Presley veya James Dean, halk içine karıştıklarında, her seferinde insanlar çıldırıyordu, özellikle gençler... Ve... Maro, karşılaştığı sürprizle olduğu yere çakıldı. Fotoğrafı yakından inceledi, kuşku yok bu Nayiri'ydi! Bir erkekle Waldorf Astoria'dan çıkıyordu. Resim altını okudu, yüreği çılgın gibi çarpıyordu. "Nasıl olabilir?" Düş gördüğünü sandı. Yeniden fotoğrafın altındaki kısa yazıya baktı... Nur Kardam! Maro, derin bir nefes aldı ve sakinleşmeye çalıştı. Boşuna. Yüreği göğüs kafesine çarpıyordu sanki. Oğlu NewYork'taydı! İki adım ötede, burnunun dibindeydi. Oysa o, oğlunu dünyanın öbür ucunda sanıyordu. Mutluluktan deliye döndü. İstanbul yolculuğu bitti! Hemen bugün onu kollarına alabilirdi. İşte otuz yıldan beri beklediği an gelmişti. Hâlâ inanamıyordu. Yeniden resme baktı.

Duygu yoğunluğundan boğulmuş bir halde: "Gerçekten ya-

kışıklı", dedi. Gözleri yaşardı, onu bulmak ne büyük mutluluktu. Her şey durdu, hayran, hayran bu genç adamı izliyordu. "Bu benim oğlum", diye mırıldandı. Ama Nayiri? Onunla ne işi vardı? Nereden tanıyordu onu? Tekrar okudu: "Yeni bir aşk doğdu". Bu gazeteci deli olmalıydı! Nur onun ağabeyi! Maro'nun midesine bıçak gibi bir sancı saplandı. "Tanrım, bunu bilemezler!" Telefonu aldı, elleri titriyordu. Büroyu arayacaktı.

***

Saat sabahın onunda Nayiri *Özgür Gazete*'ye geldi. İşlerine dalmış olan sekreter başını kaldırdı ve telefon konuşmasına ara vermeden başıyla selamladı. "İşte *NewYork Times* okumamış biri" dedi ve gülmemek için kendini tuttu. Kız kardeşi Araksi ve erkek kardeşi Jake defalarca arayıp mesaj bırakmışlardı. İkisi de onu iş yerinden aramazlardı. Demek gazeteyi ve Lehman'ı okumuşlardı. Verecek haberleri vardı. Onlarla konuşmadan önce biraz beklemeye karar verdi. Masasındaki telefon çalınca yerinden sıçradı, açmadan önce bir an ikilemde kaldı. Hattın öbür ucundaki ses boşluktan geliyormuş gibi yankılanıyordu:

— Nayiri benim.

— Selam anne, nasılsın?

— *NewYork Times*'taki makale... Tam bir felaket. Hayal edemeyeceğin kadar...

Nayiri, annesinin sesindeki acıklı vurgudan etkilenmişti. Kötü bir şey olduğunu anladı ama, bu olayın neden bu boyutlara vardığını kavrayamadı. Ayağıyla bürosunun kapısını kapadı. Büroda çalışanların konuşmalarını duymalarını istemiyordu.

— Ben de tam seni aramak üzereydim... Açıklamak...

— Bir fotoğraf ve şişirme bir haberin ötesinde şeyler var. Telefonda açıklayamam. Gazeteden ayrılma, ben hemen oraya geliyorum. Baban ararsa sakın cevap verme. Özellikle de ikimiz konuşmadan sakın cevap verme. Beni duyuyor musun?

— Evet anne.

— Bir kerelik dediğimi yap!

Annesine karşı çıkmak, Nayiri'nin ilk kez yaptığı bir şey değildi. Önce söylediğinin aksini yapar, sonra da onun uyarılarına/eleştirilerine göğüs gererdi. Ama bu kez hangi felaket haberiyle karşısına geleceğini bilemiyordu. Ayrıca annesi bu kez onu kınamamıştı, işte bunu da anlayamıyordu. Telefonda konuşmak istemediğine göre, ciddi bir durum söz konusuydu.

Nayiri bu defa, annesinin beklenmedik tepkisi karşısında şaşkına dönmüştü.

***

Nayiri, annesinin koltuğundan kalkıp, masanın kenarına ilişti. Gerginliğini gizlemeye çalışıyordu. Birden, durmadan bacağını salladığını farketti. Aslında daha ölçülü ve ağzı sıkı davranmayı istemişti.

Maro, ceketini çıkarırken ve dosyasını çalışma masasının üzerine bırakırken ağırdan alıyordu. En sonunda koltuğuna oturdu. Hâlâ kızıyla tek sözcük konuşmamıştı. Yalnız dik dik onun yüzüne bakıyordu. Nayiri, annesinin bu bakışlarından rahatsız olmuş, buz kesmişti. Masanın köşesinden kalktı, uysal bir ifadeyle annesinin karşısındaki koltuğa oturdu. Maro'ya karşı kendini savunmaya hazırlandı.

— Özür dilerim, bu olayın böyle dallanıp budaklanacağını tahmin etmedim. Sana ondan söz edecektim. İstanbullu bir avukat. Bir miras meselesini halletmek için Maro Balyan'ı arıyor.

— Ne mirası? Beni salak yerine koymaktan vazgeç!

— Üzgünüm gerçek bu.

— Ve sen, bu nedenle mi gazetelere geçtin?

— Bekle açıklayacağım. Hemen sinirlenme. Gazete konusu O. K. güzel değil ama, bilmeden tuzağa düşürüldük! Bu çocuk ülkesinde önemli biri, o nedenle gazeteci izlemiş ve resim çekmiş.

"Önemli biri", diye düşündü Maro, "Bu gerçekten o, Tanrım neden daha önce söylemedim?"

Diğer evlatlarından, daha önce bir oğlu olduğunu gizlediği

için huzursuz oldu. Kızını duyuyor ama dikkatini veremiyordu. Nayiri açıklamayı sürdürdü:

— Görünüşe göre, birisi Maro Balyan adlı bir kadına, yüklüce bir miktar para bırakmış. Maro Balyan, yani tıpkı sizin soyadı değiştirmenizden önceki soyadınız. Bu mirasın bir an önce sahibini bulması gerek, yoksa para el değiştirecek. Bay Kardam, bir-iki haftadır bu kadını arıyor. Gazeteye geldi ve Maro Balyan'a ulaşabilmek umuduyla, Ermenice bir ilan yayınlamamızı istedi. Ben senin bir zamanlar Balyan olduğunu söylemedim, o da sormadı zaten. Daha önce seninle konuşmak, istedim... Bu arada da beni yemeğe davet etti. Biz de Waldorf'a gittik! İşte bu tip o gün bizim resmimizi çekmiş.

Nayiri bunları, çok hızlı ve soluk soluğa adeta bir nefeste anlattı. İşin içinden sıyrıldığını düşünüyordu. Sonra önüne bakarak sustu ama içinden: "Ya geceyi onunla geçirdiğimi bilse" diyordu. Maro'nun benzi soldu. Daha bu sabah oğlunun New-York'ta olduğunu öğrenip çılgın bir mutluluk yaşamışken, şu an bir şokla karşılaşıyor, oğlunun aileye takdim edildiği an yaşanacak felaketi düşünüyordu. Bu konuyu ayrıca gözden geçirmesi gerekiyordu.

— Bu Bay Kardam... Nasıl bir tip? Resimde görüldüğü gibi mi? Daha fazlasını soramadı.

— Daha da güzel. Otuzlarında, yakışıklı, mat tenli, ince uzun, narin yapılı, çok kibar, çok zarif. Yeşil gözlü. Gözlerini görmelisin! Onunkiler gibi zümrüt yeşili göz, hiç kimsede görmedim ben! İnsanı allak bullak eden türünden. Bu gözleri bir kere görür, bir daha unutamazsın.

"Ben", diye içinden geçirdi Maro "Ben onları daha önce gördüm. Nurhan'ın gözleri babasına benziyor!" İçi altüst olmuştu. Elleriyle yüzünü kapadı.

— İyi misin anneciğim?

Maro, başını yukarı kaldırdı. İçini buran, acıtan her olayda yaptığı gibi dudaklarını ısırmaya başlamıştı. Nayiri anlayamıyordu bir türlü. Bu; annesinin kızını sosyete sayfasında görmekten öte bir şeydi. Maro, gözlerini kızına dikti, nefesini tuttu:

— Bize birer büyük fincan kahve hazırla, lütfen. Anlatmak kolay olmayacak. Hım... bak...

Nur... Nur Kardam benim oğlum!

Nayiri kulaklarına inanamadı...

— Senin NEYİN?

— OĞLUM. Evet gerçek oğlum. Bu çok uzun bir hikaye. Karışık ama gerçek öykülerin çoğunda olduğu gibi. Olay Doğu'da geçiyor... nasıl anlatacağımı bilemiyorum

Nayiri'nin başı dönmeye, midesi bulanmaya başladı. Kusmak istiyordu. İki sözcük beynini oymaya başlamıştı: "Nur! Kardeşim!" haykırmamak için kendini tuttu. Gözlerini yumdu, annesinin sesi uzaklaştı, uzaklaştı. Maro anlatmaya devam ediyordu:

— Bu öğrendiğin ayrıntılardan biri. Olayın aslını baban ve ben, bugüne kadar gizledik. Bu öykü sürgün yolunda başlıyor, Sivas'la Antep arasında bir yerlerde. Annem susuzluktan kollarımda ölmüştü. Ben, yaşamla ölüm arasında gidip gelen, çırpınan onca insanın arasında kendimi kaybetmiştim. Başımızda paralı askerler vardı. Hepsi birbirinden kötü olan bu insanlar, bize inanılmayacak kadar aşağılık ve iğrenç davranıyorlardı. Çok fazla ölen vardı. Ben, çaresizdim ve umudumu yitirmiştim. Tomas'ın karnı açtı, doyurmak gerekiyordu. Giysilerim parçapuça ve kir pas içindeydi. Askerler tecavüz etmek için üstüme saldırdıkları an... 'O' geldi...

Maro'nun sesi titremeye başladı, heyecandan boğazı kurumuş, nefesi daralmıştı.

Geçmişi yeniden, aynı yoğunlukta yaşıyordu. Ağlayamıyordu... Çöl rüzgarı gözyaşlarını kurutmuştu. Nayiri şoka girmişti. Bayılmanın eşiğindeydi. Annesi, onun bu sararmış yüzünü ve görüntüsünü, öyküsünün acımasızlığının yarattığı şoka yordu.

— Özel muhafızına, derhal askerleri uzaklaştırmasını emretti. Tomas'ı ve beni evine götürdü.

Beni kurtardı. Anlıyor musun? Bizi korkunç bir ölümden kurtardı. Beni öbür karılarıyla haremine kapattı. Üç karısı daha vardı. Tamamen onun olabilmem için, bana evlenme teklif etti. Ona, kocamın beni aramakta olduğunu, yakında beni bu-

lacağını söyledim. Güldü ve birgün beni ne çok sevdiğini anlayacağımı söyledi.

Maro, sanki o an, hiç kimseyle konuşmuyor, kendi kendine itirafta bulunuyordu.

Nayiri, koltuğuna yapışmıştı. Annesi... Türk babadan başka bir evlat! Yüreği göğüs kafesini delecekmiş gibi çarpıyordu. Sadece, sokaktaki trafiğin gürültüsü duyuluyordu.

— Beni, bileklerimden yakalayıp yere yatırdığında ona karşı gelmedim. Hiçbir hareket yapmadım. Beni zorlamadı, kendimi ona verdim. Zevk duydum. Utanç ve umutsuzluk arasında korkunç bir gece geçirdim. Sabah, ölmek istedim, göz yaşlarım kurumuştu... Ve... güneş manolyaların ardına gizlendiği saatlerde, en süslü elbisemi giydim ve onun yeniden bana gelmesini bekledim. Bir yandan da beni unutmamış olmasına dua ediyordum.

Nayiri gücünü yitirmişti, konuşamıyordu. Maro'nun anılarına gömüldüğünü görüyor, ona saygılı olmaya çalışıyordu.

— Birkaç ay sonra güzel bir oğlan doğdu. Orada benim gibi çok genç, Ermeni bir evlatlık vardı. Onunla birlikte, oğlanı gizlice vaftiz ettik. Ermeni kız, onun vaftiz annesi oldu. Ona Nurhan adını verdim. Babası, bu Ermeni adını Nur olarak değiştirdi. Büyümesini çok kısa süre izleyebildim. Daha sonra baban gelip beni aldı götürdü. Arkamda bir evlat bıraktığımı bilmiyordu. Ona hatamı itiraf etmek için aradan uzun zaman geçmesi gerekti. Günlerce gecelerce cesaretimi nasıl toplayacağımı bilemedim. Nurhan'ı bıraktığımda o, yeni yeni yürümeye başlayan bir bebekti. Kardam ailesinin en yaşlısı olan Rıza Bey, yani Nurhan'ın babası, Antep Valisiydi. Nur Kardam, onun oğlu, Nurhan ise benim! İkisi de aynı adam ve senin üvey ağabeyin!

Nayiri, masanın üzerinden uzandı, annesinin ellerini ellerinin arasına aldı. Uzun süre öyle kaldılar. Birbirlerine bakmaya cesaret edemiyorlardı. Maro, herşeyi itiraf etmiş olmanın rahatlığını duyumsuyor ama, kızının vereceği tepkiden çekiniyordu.

***

Vartan, kapıyı vurmadan, kaba bir tavırla büroya girdi. Elindeki *NewYork Times* gazetesini parmaklarının ucuyla tutuyor ve çok pis bir şeymiş de üstünü başını kirletirmiş gibi bir görüntü sergiliyordu. Çeneleri kasılmış, sinir içinde, gazeteyi büronun üzerine fırlattı:

— Bu komployu birlikte hazırladığınızı tahmin etmiyordum doğrusu! Birbirinizi idare etmek için dünyaya gelmişsiniz siz! dedikten sonra Vartan; çok ağır sözler kullanarak yaralayıcı, sert, saldırgan bir nutuk çekti. Görünüşe göre aklını kaybetmiş gibiydi. Kelimesi kelimesine söylemek gerekirse kudurmuştu! Tüm Ermeni milleti alçakça aldatılmıştı, aşağılanmıştı. Ailenin onuru ayaklar altında çiğnenmişti. Asla! Asla! Bağışlamayacaktı! Bir Türkle ilişki kurmak! Hem de kiminle? Rıza'nın oğluyla! Rezillik, namusuna leke sürmekti bu. Vartan giderek abuk sabuk konuşmaya, konuştukça batmaya başlamıştı. Çünkü; hırsını, nefretini ve kişisel kıskançlığını birbirine katıyordu.

— Yeter artık! diye bağırdı Maro. Derhal bu odadan dışarı çık. Nutkun tam bir komedi, gülünç! Senin adına utanç duyuyorum. Sergilediğin tutumun için de utanç duyuyorum. Buradan defol!

Vartan birden farketti; Maro'nun bürosundaydı. Karşısında kızı ve karısı şaşkın ona bakıyorlardı. İkisi de deli gibi bağıran bu yaşlı adamı tanıyamıyordu.

— Sen! dedi Nayiri'ye, Sen bundan böyle kızım değilsin!

— Birgün evi neden terk ettiğimi kendine sor. Tomas'ın neden aile yemeklerinden karısını ve çocuklarını uzak tutuğunu otur düşün. Nefretini, zehrini kendi başına kusabilirdin. Neden gelip burada, bize kusuyorsun? Kızın değilim öyle mi? Öyle olsun. Ama şunu iyi bil ki sen de baba olabilecek saygınlıktan yoksunsun.

Nayiri'nin, kamçı darbeleri gibi sert sözleri Vartan'ı şaşırttı. Yüzü solgun ve kudurmuş bir halde kendini dışarı attı.

***

Nur ve Nayiri Aldo's (Aldonun yeri. çev) adlı bir bar-resto-

randa buluştular. Burası gündüzleri tenha olurdu. Tezgahın kenarındaki taburelere oturmuşlardı. Nayiri, sek viskisini, bir dikişte, içki tutkunları gibi içmişti. Nur, kızın şiş gözlerine ve etrafındaki halkalara şaşkınlıkla bakıyordu. Sanki kızcağız bütün gece ağlamıştı. Nayiri birden:

— Maro Balyan'ın kim olduğunu biliyorum, dedi.

— İşte bunu beklemiyordum. Dalga mı geçiyorsun?

Nur ona inanmadığını ifade etmek için güldü.

— Maro Balyan'ın kim olduğunu ve onu nerede bulabileceğini biliyorum. Tamam mı?

— Tamam, inandım. Hemen onu görmeye gideceğiz.

— Bu o kadar kolay değil. Ben bir bardak daha içeceğim, lanet bir şekilde ihtiyacım var! Sana öyküyü en başından anlatmam gerek... Bana inanamayacaksın.

— Birden benim de canım istedi, İki bardak ısmarlayacağım.

— Peki tamam, dinle şimdi... Maro Balyan benim annem.

Nur birden gözlerini açtı. İnanamamıştı.

— Biliyorum. Sana karşı açık davranmadım, diye sürdürdü Nayiri. Bırak ta açıklayayım.

— Bir dakika, söylediklerini takip edemiyorum. Nedir şimdi bu hikaye? Beni neye inandırmaya çalışıyorsun sen? Sen de mi mirastan pay almak istiyorsun? Yoksa benimle alay mı ediyorsun?

— Sinirlenme, sadece birkaç dakika dikkatle dinlemeni istiyorum. Bitirdiğim zaman beni yargılayabilirsin.

Seslerinin yükselmesi, barmenin başını çevirip onlara bakmasına neden olmuştu.

— Lütfen sakin ol, dedi Nayiri. Sesini alçaltarak. Sana açıklayacağım dedim. Benim ailem Amerika'ya göç ettiği zaman, Armen soyadını almış. Babam o sıralar Türk hükümetinin kara listesindeymiş. Kendini unutturabilmek ve yeni bir kimliğe bürünebilmek için, Balyan olan soyadını Armen olarak değiştirmiş. Gazeteye geldiğin gün, sana vuruldum. Benim için önemli olan tek şey, senin ülkene çarçabuk dönmeni engellemekti. Bu nedenle de sana hiçbir şey söylemedim. Böylece sen, araştırmalarını sürdürürken, ben de seni görebilecek-

tim. Ben... Miras benim umurumda bile değil, benim tek istediğim sendin. Hiç pişman değilim. Seninle ömrümün en güzel anlarını yaşadım.

Altüsttü... Soluklandı ve devam etti:

— Daha bitmedi... Anlatacaklarım bitmedi. Annem Rıza Kardam'ın ölümünü öğrenmişti. Bu sabah *NewYork Times*'ta adını görünce, senin Rıza Bey'in oğlu olduğunu anlamış ve...

— 'Bey' sözcüğü yazının hiçbir yerinde yoktu. Ona Rıza Bey dediğimizi kim söyledi sana?

Nur Nayiri'nin sözünü keserken öyle bağırmıştı ki barmen yeniden dönüp baktı.

Kalbi, deli gibi çarpmaya başladı. Yanlız Maro, yani GERÇEK MARO, babasının bu gelenekselleşmiş adını bilebilirdi. Deniz Maro'dan söz ederken, "Maro Hanım" demişti. Onun soyadını bilmiyordu. Olay bağlanmıştı, sonuçlanmıştı. Maro'yu bulmuştu! Öyle duygulanmıştı ki, artık ona Maro değil, "anne" demesi gerektiğini bile düşünemiyordu. Bu buluşun heyecanıyla diğer durumu! Göz önüne almamıştı. Birden donakaldı, Nayiri'ye baktı, gözlerini yumdu, başını umutsuzca iki yana salladı. Bütün varlığıyla "HAYIR" diye bağırıyordu sessizce... Sonunda:

— Bu doğru olamaz, ben lanetliyim diye mırıldandı.

— Biz lanetliyiz!

— Kız kardeşim... kız kardeşimsin!

— Üvey kız kardeşin, diye Nayiri vurguladı.

(Demi-frére Fransızca'da baba veya anneden birinin üvey olması durumunda, kardeşler için kullanılan sözcüktür. Tamamen üvey kardeşleri belirtmek için Frére-soeur kelimelerini önüne beau 'bo-erkek için' ve belle 'bel-kız için' sözcükleri getirilir. Çev. notu)

Nur yaralı bir hayvan gibi inledi:

— Ama neden? Neden hiçbir şey söylemedin?

Nayiri sessizce ağlıyordu. Göz yaşları usulca yanaklarından aşağı akıyor, dilsiz gibi, acıdan kıvranıyor ama hareket bile edemiyordu.

Nur'un yüzü ise kireç gibiydi. Nayiri'yi sakinleştirmeyi denedi:

— Bırak beni. Yanlız kalmaya ihtiyacım var. Ayağa kalktı, daha sonra görüşürüz.

Geçerken hâlâ boş gözlerle bakmakta olan barınene birkaç dolar bıraktı ve dayak yemiş gibi çıkıp gitti.

"Bir yetmiyormuş gibi iki anne! İki metresten biri ise benim kız kardeşim. Birbirinden nefret eden iki aile. Bunları hak etmek için ne yaptım ben?" Nur bu cümleleri beyninde dolaştırıyor ve midesi bulanıyordu. Kendisini aşağılanmış, lekelenmiş hissediyordu... Bir taksi çağırıp Waldorf'a döndü. "Bir daha, asla kimseyi sevmeyeceğim", diye kendine söz verdi.

Nur, zamanı unutacak kadar uzun süre duşta kaldı. Doyumsuz arzu ve açlık duyduğu bu kadın, kız kardeşiydi demek! Hiçbir kadına olmadığı kadar ona kapılmıştı. Ama şimdi... şimdi utanç duyuyordu. Bitkin bir halde kendini yatağa attı ve yeniden, ölmek üzere olan bir hayvanın kulak tırmalayıcı sesiyle inledi, uludu...

Nur, telefon çalar çalmaz açtı. Nayiri anlaşılması güç kelimelerle konuşmaya çabalıyordu:

— Annem, yani senin "annen" demek istiyorum, annemiz Maro. Nasıl konuşmam gerektiğini bilemiyorum... bugün akşamüstü saat beşte gazeteye gelmeni istemişti. Gazete çalışanları gitmiş olur rahat edersiniz.

— Hemen beni görmek istediğinden emin misin?

— Allah, Allah! Nur, haftalardır onu bulmaya çalışıyordun, şimdi tereddüt ediyorsun. Neden korkuyorsun ki?

— Bilmiyorum çok heyecanlıyım. Hem onu çok görmek istiyorum hem de gözüm korkuyor. Bilmiyorum, sanırım biraz zor olacak.

— Anlat!

— Nasıl anlatacağımı da bilmiyorum.

Bir yandan annesi kendisi için tamamen yabancı bir insandı. Diğer yandan o, hayatında; ta içinden bağlı olduğu tek insan, onu dünyaya getiren insandı. Sakarca bir şey yapmaktan ve bu ilk buluşmadan korkuyordu.

— O da senin gibi, çok duygulandı. Belki senden bile fazla... Unutma giden oydu. Seni inanılmayacak kadar çok istiyor.

— Siz ona ne dersiniz? Yani siz Amerikalı çocuklar? Anne? Anneciğim? Ya da çocuk dilinden bir sözcük?

— Herkesin bir tarzı var. Ben mom (İngilizce anne kelimesinin kısaltılmışı) diğerleri "anne" derler (mummy) bazen de Ermeni geleneğine saygı olsun diye Mayrig (Ermenice annecik. çev notu) Ama eminim, senin ona yakıştıracağın bir ad çok hoşuna gider.

— Başka insanlar olacak mı?

— Hayır, o ve ben... ve sen! Aileye tanıştırılma töreni daha sonra. Haydi gayret!

Nur yanıtlayamadı. Aklı fikri bu buluşmadaydı. Annesiyle buluşmak... Ona "doğal anne" demeyi düşünmüştü ama, bu terim çok tatsızdı. Her şey sırasında. "Onu bulmak istiyordun, buldun! Leyla'yla sorunlarını daha sonra halledersin, sırası geldiğinde. Şu an sadece Maro'yla ilgilen", dedi kendi kendine.

***

Nur, yavaş, yavaş hazırlandı. Randevu saatine kadar iki saat vakit geçirmesi gerekiyordu. En az on kez, kravatını çözüp yeniden bağladı, yirmi kez girişteki aynada giysilerini gözden geçirdi. Heyecandan ateşi yükselmişti. Ortada dolanarak, Maro'yla karşılaştığı an söyleyeceği sözleri tekrarlamayı denedi, başaramadı. Biraz gazete okudu. En az yüz defa kol saatine baktı. Tekrar, tekrar... bozuk olmadığından emin olmak için, bir daha. Sonunda gazeteye kadar yürümeye karar verdi. Saat beşe tam üç dakika vardı. *Özgür Gazete*nin kapısından içeri girmeden bir kez daha saatine baktı, derin bir nefes aldı ve kapıyı itti. Merdivenleri dörder, dörder çıkmamak için kendini zor zaptetti. Nayiri holde onu bekliyordu. Basmakalıp bir şekilde selamlaştılar. Kız dayanamadı, Nur'un yanağını okşadı ve bir öpücük kondurdu.

Delikanlı onu dudaklarından öpmek istedi ama yakalanmaktan korktular.

— Bürosunda seni bekliyor.

Nur'un karşısında olgun yaşta bir kadın vardı. Hafif bir

makyaj yapmış, Nayiri'ninkiler gibi iri siyah gözlerle derin derin yüzüne bakıyordu. Maro, saçlarını geriye yapıştırarak bir tokayla ensesine toplamıştı. Bu onun, hafif kırışık yüzü ve yumuşacık şefkatli bakışlarıyla tezat teşkil ediyordu. Dimdik oturmuş kıpırdamıyor, ellerini çalışma masasının üstüne koymuş, sanki dengesini sağlamaya çalışıyordu. Sadece çok sık nefes alıyor oluşu ve vücudunun sarsılacak kadar titremesi heyecanını ele veriyordu. Yeşil bir etek ve beyaz bir gömlek giymişti. Nur bir anda, babaannesinin albümündeki sepya(kahverengi) fotoğrafı hatırladı. Bu kadın hâlâ güzeldi, yıllar üzerinden akıp, sadece gözlerinin ve ağzının kenarında bir iki kırışık bırakmıştı. Maro onu izliyordu. Bu adamın oğlu olduğunu söylemek için can atıyordu ama bakıyor, gerçeği kavrayanuyordu. Sonra onun sağ yanağındaki gamzeyi gördü, o anda, bebeğini kollarından çekiştirerek, kopartarak aldıkları anı yeniden yaşadı. Çığlıklar atıyor yalvarıyordu boşuna... Birden bir alev dalgası vücudunu sardı, kendini kontrol edemez oldu. Öyle güçlü bir duyguydu ki bu, aklını kaçırabilirdi. Gözyaşları öyle fışkırıyordu ki bir an önünü göremez oldu. Hiçbir şeyin engelleyemeyeceği anne sevgisi içini sardı. Oğluna doğru atıldı. Bir hamlede ana, oğul bariyerleri/engelleri yıkarak yılları kilometreleri kırıp attılar. Nur'un ağzından bir sözcük döküldü: "Mayrig!". Maro'nun dili tutulmuştu. Oğlunun yüzünü öpücükler ve göz yaşlarıyla donatıyordu. Birbirlerinin kollarında kaldılar. Onlar için zaman durmuştu. Maro derin bir nefes aldı ve sessizliği bozmak istedi, sesi titriyordu:

— Babanın ölüm ilanını okuduğumdan beri seni görmenin zamanı geldi, diye düşünüyordum.

Sana, 'siz' değil, 'sen' diyorum. Çünkü SEN benim oğlumsun. Nurhan, işte bu bir tek isim beynime kazılıdır. Yıllardır böyle bir mucizeyi hayal bile edemezken şimdi... Teşekkürler Tanrım. Mucize sonunda gerçekleşti.

— Babam sayesinde.

— Ne demek istiyorsun?

— Ölümünden birkaç gün önce, diğerlerine güzel bir ayak oyunu yaptı. Size önemli bir miras bıraktı, ben de vasiyetin uygulanması için görevlendirildim. Bu konu için sizi, benim

arayıp bulmamı istedi, başkasının değil. Vasiyet okunurken, aile üyelerinin nasıl hırslandıklarını size anlatmak bence gereksiz.

Nur bunları anlatırken, annesini kollarının arasında tutmak istiyordu ama, Maro öyle şaşkındı ve başına neler geldiğini anlayamadan bakıyordu ki... O, yani oğlu karşısındaydı ve kendisi ne yapacağını bilmez haldeydi. O kadar uzun zaman umut etmiş, çocuğunun ona dönmesini beklemişti ki... O gelmişti, hem de hiç beklemediği bir anda. Bu büyük çocuğu, içi eriyerek gözden geçiriyordu. O aynı zamanda evladıydı. İçinde onu bağrına basmak için çılgın bir istek vardı.

— Lütfen devam et.

Nayiri elinde, buharları tüten iki fincan kahveyle belirdi. Fincanları masaya bıraktı, sonra bilerek Nur'a çarptı ve dışarı çıkmaya hazırlandı.

— Bizimle kal, dedi Maro ve ekledi: Nur, senin duymaman gereken bir şey söylemiyor.

— Nur ve ben eski dostuz! Gözlerini ona dikerek devam etti: Balyan-Kardam dizisini başından sonuna kadar biliyorum. Gidip gazeteyi bitirmesi için Perg'e yardım edeceğim. Sonra da ek dergiyi hazırlamalıyım. Bensiz devam edebilirsiniz.

Nur kendini ısrarla Nayiri'ye bakarken yakaladı ve duygularını gizlemek için öyküsünü anlatmayı sürdürdü:

— Araştırmaya nereden başlayacağımı bilemiyordum. Türkiye'deyken olay çok kolay görünmüştü. Buraya gelince telefon rehberini açıp, Maro Balyan'ı arayacak, miras işini halledecektim.

— İsim değiştirdiğimiz için üzgünüm ama, o zamanlar bunun için çok geçerli bir nedenimiz vardı.

— Umarım asıl adınızın Balyan olduğunu kanıtlayacak kağıtları saklıyorsunuzdur.

Maro, yumuşacık bir sesle sordu:

— Sen, gerçekten bu mirası bana vermek istiyor musun?

— Ölümünden önce bu, babamın son isteklerinden biriydi. Anısına saygı göstergesi olarak, son isteklerini titizlikle yerine getireceğim. Bu para size verilmelidir. Nur bir an tereddüt etti.

Başka bir şey var... Eğer siz istemez de geri çevirirseniz, para İstanbul Tıp Fakültesine gidecek.

— Eh gördün mü? Harika bir şey bu.

— Söz konusu bile olamaz! Ağabeylerime böyle bir lütufta bulunamam. Rica ediyorum kabul edin.

— En başından başlamalısın, Nurhan. Önce söyle bakalım, bu ünlü mirasın tutarı ne kadar?

— Bir milyon ikiyüzbin dolar.

Maro tamamen afallamıştı, ağzı açık kalakaldı.

— Babam, Allah ruhunu şad etsin, çok cömert bir insandı.

— Bu gerçek bir servet. Sorumu bağışla Nurhan ama, bu vasiyetnameyi yazarken aklı başında mıydı?

— Hiç kuşku yok.

— Kabul edebilir miyim bilemiyorum.

Nur, böyle bir olasılık beklemiyordu.

— Ama neden?

— Prensip meselesi. Kabul edemem.

Sesi çok kendinden emin gibi çıkmıyordu. Yeniden hıçkırıklara boğuldu. Gözleri oğluna sabitlenmiş, onun gerçek olduğuna inanmaya çalışıyordu sanki.

— Bu parayı reddetmek için bir tek neden söyleyin bana.

— Babamı sevdim ama, onunla evlenmeyi sonuna kadar reddettim. Halihazırda bir kocam vardı ve görevim onu beklemeyi gerektiriyordu. Rıza Müslümandı bense Hıristiyan. Onu seviyordum ve diğer karılarının varlığını kabul edemiyordum. Onun, bir tek kadının erkeği olmasını istiyordum.

Maro sakinleşmişti. Beyninde görüntüler resmi geçidi vardı. Hatırlıyor muydu, hayır, ama geçmişini yoğun biçimde yeniden yaşıyordu.

— Türkler, benim milletimi yok etmeye uğraştılar, onda birini esir ettiler. Babamın katliamlardan sorumlu olmadığını biliyorum ve için için bu olayları kınadığına inanmak istiyorum. Onun suçu, hükümetinin verdiği emirlere sadık kalmak, boyun eğmekti. Bu arada bir kırsal bölge valisi olmak da onu potansiyel suçlu durumuna düşürüyordu. Beni kaçırmasını istedim daha sonra ona bir evlat verdim. Bugün sen karşımdasın ve sana baktıkça hiçbir şey için pişmanlık duymadığımdan eminim.

Nur, Nayiri'nin içeri girdiğini görünce kızardığını hissetti, "Kuşkulanmamalı, çok çirkin bir şey olur." Kız kardeşine bakmaya cesaret edemiyordu.

— O da sizi sevmişti. Babanın armağanını, anısına ihanet etmemek için kabul etmelisiniz.

— Peki, ya sen benim yerime bu parayı alsan?

— Ben zaten zenginim.

— Bu güzel buluşmaya, yeniden kavuşmaya, Nurhan'ıma bir iki miyon vermek yanlış olmaz, diye düşünüyorum

— Nurhan! Kesinlikle bu isme alışamıyorum. Aslında Nur veya Nurhan olmuş önemli değil. Ben korkunç bir melezim! Ermeni, Türk, Müslüman, Hıristiyan ve Amerikan.

Maro ona baktı, yarı eğlenerek, yarı ciddi... yeniden içi eridi, gözyaşlarına boğulmak üzereydi. Birden aklına bir şey geldi ve onaylatmak için şöyle dedi:

— O halde parayı ortak bir açık hesaba benim adıma yatır. Ben bir aile toplantısı düzenleyeceğim, hep birlikte ne yapılması gerektiğine karar vereceğiz. Evlatlarımı böyle büyük bir yekünden mahrum edemem. Seni ailenin geri kalan fertleriyle tanıştıracağım.

Nurhan rahatlamıştı, ayağa kalktı ve Maro'yu yanaklarından öptü. Nayiri alkışladı.

İlk dakikaların gerginliği de bittiği için gülmeye başladılar.

— Bana kendinden söz et.

— Burada öğrenim gördüm. Yıllarca birbirimizin çok yakınında bulunduğumuzu bilmek çok garip bir duygu. O zamanlar çok sorunum yoktu. Bir babam, bir annem, erkek ve kız kardeşlerim vardı. Hepsi de çok can sıkıcıydılar. Dertsiz, mutlu bir hayatım vardı. Okullardan mezun oldum, diplomalar aldım.

Maro, oğluyla gurur duyuyordu. Sanki onu, sırtını okşayarak, üniversitenin kapısına kadar götürmüş ve onu kendisi yetiştirmiş gibi.

— Başka türlü olamazdın zaten. Ben de itiraf edeyim ki fazla arkama bakmadan yaşamaya çalıştım. Hayır, hayır Loth'un karısı gibi kumdan heykele dönüşme korkusu değildi bu. (İncil-Sodom Gomore öyküsü. kovulurlarken Tanrı Loth'a

arkalarına bakmamalarını emretmiş, karısı Sara baktığı için kumdan heykele dönüşmüş) Geçmiş acıları tekrar, tekrar yaşamak istemiyordum.

Nayiri şaşırdı, annesinin böyle içini döktüğünü hiçbir zaman görmemişti.

— Ailem vardı, gazetem ve bu kadarı insanı mutlu etmeye yeter diye kendimi inandırmıştım.

Bu arada, yılda bir kez, çok gizli bir şekilde senin vaftiz törenini yinelerdim, dedi ve yeniden göz yaşlarına boğuldu.

— Vaftiz annem Deniz ama, sanırım siz onu başka adla çağırıyordunuz.

— Vartuhi... diye mırıldandı Maro. Nostaljiye dalmıştı. Ama sen bunu nereden biliyorsun?

— Kendisi anlattı. Onu görmeye gittiğimde bana, dünyaya gelişimdeki gizi anlatmasını istedim ondan. Yani Leyla'nın yıllarca benden gizlediği sırrı.

Leyla adı Maro'ya sayısız anı çağrıştırdı. Çoğunlukla acı anılar.

— Leyla, dedi. Düşünceye dalmıştı, kendi kendine konuşur gibi, ne oldu ona?

— Seni aramaya gideceğimi öğrenince delirdi. Evladını elinden alıyorlar sandı.

— Benim ortaya çıktığımı bilmek zor olmuştur. Bir hayalet gibi. Safiye ve Makbule'ye ne oldu peki?

— Safiye yaşlandı... Makbule Teyze öldü.

Bu adlar anıları yeniden ortaya çıkarmıştı. Maro, iki kadını sanki karşısında görüyordu. Henüz gençtiler, üç kadın. Bir üzüntü dalga, dalga içini sardı. Zaman ne çabuk geçmişti.

— Hatırlıyorum, ona Fransızca öğretiyordum. Hatta ona piyano öğretmemi de istiyordu. Sanırım Makbule beni çok seviyordu; dedi ve içini çekti.

— Gaziantep'te her şey değişti. Babam, çok uzaklara gitmiyordu. Sigarasını içerek, hayal kurarak bahçelerde gezinirdi. Anılarını yazıyor derdik. Benim 'Ses' şirketlerini yönettiğimi bilmek ona yetiyordu. Son yıllarda hesapları bile kontrol etmiyordu.

— 'Ses' şirketleri?

— Evet, her türlü fidanlık, ekim arazisi. Birçok şirkette ortaklık, tütün işleme fabrikası.

— Hepsini sen mi yönetiyorsun?

— Evet, ama kendimi beğenen biri değilimdir!

Nayiri, ayaklı lambayı yaktı. Ne Maro ne de Nurhan havanın karardığını fark etmişlerdi.

— Ben bu gecelik gazetedeki çalışmamı bitirdim, dedi. İtiraflarınızı bölmek istemem ama karnım acıktı. Aşağıya inip bir şeyler yemeyi öneriyorum Sahi, babam onun burada olduğunu biliyor mu?

— Tabii ki hayır. Zamanı geldiğinde ben ona anlatırım. Siz ikiniz aşağıya inin, ben büroyu kapatıp beş dakika sonra gelirim.

— Geliyor musun, diye Nayiri sordu ve Nur'u elinden tuttu. Nur rahatsız olmuştu, ama bu dostluk göstergesini reddetmek Maro'ya anlamsız gelebilirdi. Kız kardeşinin elini tutmak için kendini zorladı... Zorladı, sanki kız kardeşi onu elinden tutup, onu kimbilir hangi cehenneme çekecekmiş gibi.

Dışarıda, Nayiri ondan kaçarnak bir öpücük çaldı. Sonra da vücudunu onun vücuduna yapıştırdı.

XX

Altan, isteksizce İstanbul'daki büroya döndü. Kırların ve fidanlıkların ortasında, onararak yeniden düzenlediği konağında geçirdiği günlerden sonra, şehirde yaşamayı hiç sevmiyordu. Ayrıca 'vekaleten' başına geçtiği Kardam İmparatorluğunun dizginlerini elinde tutmak zorundaydı, bu da kendisine özgürlük tanımıyordu. Yeni işini çok ciddiye alıyor ve kendini bütünüyle yapılacak işlere adıyordu. Oralarda, uzaklardayken, kendi keyfine zaman ayırabiliyor, atlarıyla eğlenip, kendini rüzgara vererek aylak aylak uçsuz bucaksız arazilerde gezinebiliyordu... Altan, Nur'un bürosunda, ödemelerle ilgili hiçbir değişiklik yapmadı. Bu; yol, yöntem bilmediğinden kaynaklanmıyordu. Herşeyden çok istediği tek şey, kardeşinin bir an önce dönmesiydi. Nur'un, Kardam şirketini yönetmesi konusunda, mirasçıların onayını almak epey zor olmuştu. Şimdilerde ise Altan, grev yapan ziraat işçileriyle pazarlık edebilmek için, Erol ve Kenan'ı kendi yanına çekebilmek için bir sürü manevra yapmıştı. Böylece kardeşleri sayesinde grevcilerle mutlu sona ulaşılmıştı. Erol ve Kenan'ı yanına çekerek, aslında Ramazan ve Turan'ı engellemeye uğraşıyordu. Böylece Nur'la kardeşleri arasındaki uyuşmazlığa da bir son verebilmeyi umut ediyordu. Nur geri döndüğünde, yeniden topraklarına kavuşacak, köylülerle birlikte olabilecekti. Aslında oradan hiç ayrılmamalıydı... "Bankacıların ve politikacıların canı cehenneme", diye bağırarak ellerini bürodaki masanın üstüne vurdu. Bağırmak iyi gelmişti, biraz rahatladı. Santralden kendisine bir NewYork hattı bağlamalarını istedi.

***

Altan, Nur'un hiç bu denli heyecanlı konuştuğunu hatırlamıyordu.

— Onu buldum! Onunla konuştum, düşünebiliyor musun, onunla konuştum!

— Bunu öğrendikleri zaman çok mutlu olacak iki tip biliyorum. Turan ve Ramazan bu araştırma sonucunu, ister istemez kabullenecekler, garanti ederim. Boşver bunu daha sonra konuşuruz. O nasıl?

— Altmışlarında olmasına karşın, güzel bir kadın. Çok sempatik. Görür görmez dost olmak isteyeceğin bir insan.

— Sana ne anlattı söylesene?

— En inanılmaz olanından başlayayım. Gazetedeki kız, onun kızı!

— Avukat mı?

— Hayır canım, öteki!

— Ah, demek başkaları da vardı öyle mi?

Altan, kardeşinin çılgınlıklarından hiçbir şey anlamamıştı. 'Of tanrım' der gibi başını gökyüzüne kaldırdı

— Evet, ama sen bilemezdin.

— Çapkınlıklarının hızını buralardan izlemek zor tabii. Yoksa orada kalıp, Amerikalılardan minik Türkler mi üretmek istiyorsun? Eve dönüş ne zaman?

Altan, Nur'un kesik kesik duyulan sözlerini anlamakta zorlanıyordu. Ama, anlayabildiği kadarıyla, kardeşi harika bir kızla tanışmıştı. Geceyi birlikte geçirmişler ama ertesi sabah, kız, Maro Balyan'ın annesi olduğunu söylemişti. Altan birden anladı!

— Ne? Kız kardeşinle mi yattın yani?

Altan, kardeşini böyle saçma sapan konuşturanın ne olduğunu merak etmeye başladı. "Kesin delirdi bu çocuk" diye düşündü ve sanki Nur'un mantıksızlığına karşı çıkarmış gibi masaya bir yumruk vurdu.

— Ama o sırada bilmiyorduk ki, dedi suçlu bir ifadeyle Nur. Ağabeyinin huzursuzluğunu hissetmişti.

— Bu hiçbir şeyi açıklamaz. Ben sana olacakları söyleye-

yim. Bu olay buralarda duyulursa, bomba etkisi yapar, duyuyor musun? Büyük bir bomba etkisi!

Altan kendi kendine gazetecileri nasıl engelleyebileceğini düşünmeye başladı.

İstanbul gazetelerinin olayı unutmaları, veya kısacık bir yazıyla geçiştirmeleri için ne yapmalı? Bir servet, evet Nur'un saçmalığı bir servete mal olacaktı. Ahizenin içine tüm gücüyle bağırdı:

— Nur!

— Bağırma duyuyorum.

— Bu işe bir son ver tamam mı?

— Tamam, söz bir daha fotoğraf yok!

— Nur! diye homurdandı Altan, aile toplantılarında başka da üvey kız kardeşlerin var!

— Altan, sana teşekkür ediyorum

— Ne için?

— Bana şapşal bir vaaz çekip hayatımı kurtardığın için.

Ağabeyinin bezginlik ifade eden soluğu kulağının içine kadar geldi. Ağabeyini koltuğuna yığılmış halde hayal etti...

— E, anneni anlat.

— Bana herşeyi anlattı. Babam, o, ben, kaçırılması. Seni hatırlıyor. Senin için çok güzel ve iyi şeyler söyledi. O gerçekten annem, inanabilirsin.

Altan, Nur'un anlattıklarına inanıyordu.

— Sana inanıyorum, başka?

— Sonuç; paraya el sürmek istemiyor. Prensip meselesiymiş.

Altan çok iyi anlayamadı. Bu kadın babasının parasına el sürmek istemiyordu. Paniğe kapıldı, Nur'a öteki konuyu hatırlattı.

— İşte büyüklerin (ağabeylerin) hoşuna gidecek bir şey. Ve kız kardeşin... hani birlikte... Adı nedir?

— Nayiri. Neyse annem parayı kendisi için istemiyor, hayır işlerine harcamak istiyor. Şimdilik bankada onun adına bir hesaba yatırılacak. Annem bir aile toplantısı düzenliyor, orada ailece nasıl bir yol çizilmesi gerektiğine karar verilecek.

— Onun açısından en doğrusu da bu. Bu sonuç Turan ve Ramazan'ı hiç memnun etmez.

— Onların gücü umurumda değil.

— Ufukta müthiş münakaşalar olacak gibi...

Altan Nur'la tütün işçilerinin nasıl ayaklandığını ve nasıl sonuçlandığını anlattı. Nur, ağabeyinin ayaklanmayı nasıl bastırdığını gözünün önüne getirmeye çalıştı: Önce bağırıp çağırma, sonra işçileri avucuna alabilecek güçlü bir söylev ve sonunda birkaç kuruş. Onlara bir lokma zam yapmıştı, ama karşılığında gözlerini dört açmalarını, olağandışı en küçük bir sey fark ettiklerinde, haber vermelerini istemişti. Altan gururla ekledi:

— Bu arada, bu işe karışanların adlarını içeren bir liste var.

— Parayı bu adamlara kimin verdiğini biliyor musun?

— Bu kolay değil. Ustabaşının boğazını kestiklerinden bu yana, ağızlardan laf almak zor. Adları önemsiz birkaç aracı var ama, aslında iki tuhaf tipten söz ediyorlar. Bunlar adamları parayla doyuruyorlarmış ve banknotları sokakta bulmuş gibi, bol keseden dağıtıyorlarmış. Böylece, sadakat ve gizlilik sağlanıyor. Sabri ve Özkul Haydar diye iki tip tanıyormusun?

Hayır, Nur onları tanımıyordu, ağabeyi daha da ciddi bir sesle sürdürdü:

— İz sürmek konusunda bir adam çok yardımcı oldu. Anladığım kadarıyla vicdan azabı çeken biri. Neyse, bu adam, gizlice benimle bağlantı kurdu ve bildiği herşeyi anlattı.

Altan, ayrıntılarla kardeşini meşgul etmek istemiyordu. O şu anda mutlu bir başlangıç yaşıyordu. Yalnız ilk kez bir itirafçı, anlattıklarına karşı bir kuruş bile istememişti. Bu tipin halletmek istediği kişisel bir sorunu vardı. Bu sorunun ne olabileceğini öğrenmek istemiş ama beceremeyişti. (adam çok ketum) Bu nedenle ona daha da çok inanmıştı. Altan, adamın söylediklerinin birbirini tuttuğunu kanıtlamıştı. Yerler, tarihler, işe karışanlar. İki taraflı oynamaya çalışan salak Bedir'in cinayete kurban gidişine kadar herşeyi söylemişti. Bu salak bir yandan sipariş getirenlerden her seferinde daha fazla para istemiş, diğer yandan, etrafındakilerin rüşvetini arttırmamıştı. Biri bu işe çok kızmış olmalı ve hop! Adamın işini bitirtmiş. "Eğer

kötüler birbirlerini temizlerse, polise yapacak daha az iş kalır", demişti Altan arna, bu konuyu onlara ne zaman haber vereceğini de düşünmeye başlamıştı. Henüz erkendi, bunun öyle üç-beş kuruşluk değil, çok büyük bir kaçakcılık olayı olduğunu ortaya çıkarmak için biraz daha kanıt gerekiyordu. Çünkü böyle büyük olayların sorumlularını, doğrudan başkentteki kaçakçılık ve uyuşturucu dairesindeki uzmanlara teslim etmek gerekiyordu. Yoksa öbür türlü, yöredeki polise başvurulabilirdi ama, onlara güven olmazdı, çünkü bir avuç parayla satın alınabilirlerdi. Altan sözlerini özetlemişti.

— Dikkat et, diye yanıtladı Nur. Kanuni yollara başvurmak için çok ta bekleme, çünkü sonra polisin gözünde, bu haydutlarla birlikteymişsin gibi bir görüntü oluşabilir. Unutma sen Uluslararası Kardam ve Oğulları şirketinin patronusun. Bulunduğun mevki nedeniyle her şeyden haberdar olduğun hatta herşeyi senin yönettiğin sanılabilir. Öğrendiklerini kendine saklamak ta sipariş verenin sen olduğu ya da olayı bildiğin halde, gerçekleri örtbas etmeye çalışıyormuşsun gibi riskler doğurur.

— Senin gibi avukatla her zaman yakamı kurtarırım. Yalnız etrafında fır dönen kızları bırakman ve ilk duruşmadan önce burada olman koşuluyla!

Altan soruşturmayı nasıl yaptığını anlattı. Gözü kapalı güvendiği hizmetkârları görevlendirmişti. Bu insanlar yıllardır Kardam ailesine ve Rıza Bey'e canla başla hizmet etmişlerdi. Sonuna kadar oğlunun arkasındaydılar. Tuhaf işler fark eder etmez ona haber veriyorlardı. Gelen haberde Haydar kardeşlerin adı geçiyordu. Altan'ın aklını karıştıran, bu ikilinin Kardamların tüm topraklarında boy gösteriyor olmalarıydı. Sanki böylece cezadan muaf tutuluyorlardı. Sabri ve Haydar Özkul, Uluslararası Kardam ve Oğulları şirketinde çalışıyorlarmış gibi davranıyorlardı. Onu çileden çıkaran, bu iki kaçakçının emirleri Ramazan'dan alıyor olduklarını öğrenmesiydi. İşleri perde arkasından yönettiği duyuluyor ama kimse açıktan açığa bir Kardam'ı işaret ederek suçlayamıyordu. Altan daha fazla bilgi edinebilmek için çok para dağıtmış, yine de onca bahşişe karşın yeterli kanıt elde edememişti. Sadece "diyorlar ki" diye

başlayan cümleler ve satır arası sızdırılanlarla yetinmek durumunda kalmıştı. "Turan bir gölge gibi Ramazan'ı izler. Kesinlikle o da işin içindedir. İğreniyorum", diye içini çekti Altan.

Nur kulaklarına inanamıyordu. Ağabeylerinin öyle masum melekler olmadığını bilirdi, yine de uyuşturucu kaçakçılığına karışmış olabileceklerini düşünemiyordu. Bir türlü bu ikilinin neden böyle kanun dışı ve ağır suç teşkil eden işlere karıştıklarına akıl erdiremiyordu. Konu para değildi. En yüksek dereceden subay maaşı alıyorlardı. Kardam şirketindeki payları öteki işlerinin yanında çerez kalıyordu. Ona buna iş bulurlar, gizlice onlardan lütuf isteyenlerin işlerini para karşılığında hallederlerdi. Bütün bu gelirleri de sayarsak, ordudan istifa edip, kral gibi yaşayabilirlerdi. Turan ve Ramazan haris, paraya tapan insanlardı. Aslında onların durumunda, pek çok insan mutlu olabilirdi ama onlar ellerinde olanlarla asla yetinmediler. Feci diye tanımlanabilecek, uzun bir askeri eğitim gördüler. Ancak komutanlıkları; resmi dairede belgelerle savaşmakla sınırlı kaldı. Taşıdıkları madalyaları ise, bakanlık koridorlarında ona buna iki büklüm olup yağcılık yaparak kazanmışlardı. Zavallı zafer! Ait oldukları kuşağın, yaşça en büyükleriydiler ama, bu ayrıcalık hiçbir işe yaramıyordu. Çünkü kimse onların üstünlük taslamalarına aldırmıyor, otoritelerini önemsemiyordu. Kenan, onları dinliyordu, çünkü onun beyni, kişisel bir fikir öne sürmek için bile yeterli değildi. Bu durumda onlar ne derse onu uygulardı. Erol'a gelince, ağabeyleri ona fikir sorunca gururlanırdı. Zavallı büyük ağabeyler! Babaları, birinciyi görevinden alıp yerine o rezil piç Nur'u, Kardam Şirketinin başına genel müdür olarak oturtmuştu. Ramazan'a gelince, en büyük olmasına karşın hep ikinci sıradaydı. Aslında üçüncü olan Turan kendi önüne geçerdi. İkisinin aralarındaki ilişki ise entrikaya ve öncelik hakkı elde etmek için yapılan kavgalarla sınırlıydı. Profesyonel yaşamlarında ise etraflarında terör estirirler, ama onların arkasından insanlar alay ederlerdi. Otoriter olmayı despotlukla karıştırırlardı. Duygu yoksunu bu iki insan; çocuklarına ve karılarına hükmeder, içlerindeki tatmin olma isteğini bol bol lokum yiyerek bir şekilde doyururlardı. Yani, tartışmasız, her dedikleri kabul edilen, her isteklerine sa-

dakatle baş eğilen kumandanlar olmak istemişlerdi. Sonuç: Sonunda bu ihtiraslarını, emir ve kumanda isteklerini uygulama alanı olarak kendilerine kaçakçılığı seçmişlerdi.

***

— Böyle ağabeylerim olduğu için çok üzgünüm. İnan utanç duyuyorum, diye Altan Nur'a içini döktü. Bir soru daha Ebenezer konusunda bir şey öğrenebildin mi?

— Şimdilik hayır. Bir özel dedektif tuttum: Dostum İrving Leonard'ın önerdiği biri. Charles Burto. İrvinglerin avukatlık bürosu için çalışıyormuş. Geçen gün sana söyledim sanıyorum.

Nur, Burto'yu, Ebenezer'in izini sürmek üzere görevlendirmişti. Gizli araştırma ve kişiye özel bilgi edinme konularında tam bir profesyoneldi. Öyle kadın peşine koşan kocaları veya kocalarını aldatan kadınları izleyenlerden değil. Onun hem polise sızabilen, hem NewYork sokak serserilerinin arsına girebilen adamları vardı. "Sonunda sana Ebenezer'in bilgilerini uçuracağım" demişti Burto. Şimdilik haberciler bu adam hakkında çok az şey biliyormuş. Yanlız bu tip, öyle kolay kendini ele verenlerden değilmiş. Şu an anlatılanlar gerçekten yetersiz. Ebenezer, her işini telefonla görürmüş, yüzünün neye benzediğini bilen/gören yok. Bununla beraber, Burto, etkinliklerini aşağı yukarı ortaya çıkarmış gibi. "Doğu (oryantal) ürünleri ticareti yapıyor dedik, bir tüccar işte. Baktık, tesadüfen, özellikle tütün alım satımıyla uğraştığı çıktı ortaya. NewYork'lu bir ithalat-ihracat firmasının arka planında çalışıyor ama, ortam tam bir bataklıkmış. Kimse Ebenezer'in gerçek milliyetini bilmiyor. Ayrıca her tarafta kolu var. Ermenilerle, Musevilerle Napolili İtalyanlarla, Yunanlılarla hatta Çinlilerle içli dışlı ve kimbilir daha kimlerle sıkı fıkı. Böyle karışık ve çeşitli milletlerden insanlarla şirketler kuruyor, satıyor, tahliye ediyor, her seferinde farklı isimler kullanıyor ve yasaları son sınırına kadar kullanıp tam suçlanacağı zaman, Ebenezer aklanmayı beceriyor." Nur biraz da çaresizlikle sözlerini bitirdi:

— Şimdilik daha fazla bir şey söyleyemeyeceğim.

— Bu bilgiler yeterli değil, peki ya sana verdiğim adres?

— Bir simsar şirketi. Hayali şirketlerin postaları ve posta kutularıyla ilgileniyormuş!

Charles Burto bunu Nur'a şöyle açıklamıştı:

"Bir adres diğerine gönderiyor, dokları, antrepoları turluyor ve sonuçta başladığı noktaya dönüyorsun. Onlara telefon edebiliyorsun, mektup yazabiliyorsun ama şöyle karşına alıp görüşebileceğin, seni yanıtlayabilecek kanlı canlı kimse yok ortalıkta. Yani soruşturma uzun sürecek. Bu şehirde; bulunmak istemeyen birini bulmak/ortaya çıkarmak için tuhaf ilişkiler kurmak gerekiyor." Burto sonunda Ebenezer'in yakasına yapışacağını ama sabretmemiz gerektiğini söyledi.

Altan, soruşturmanın böyle emeklediğini duyunca düşkırıklığına uğradı. İşlerin bir an önce yoluna girmesini istiyordu. Nur'un şu an istese de bir şey yapamayacağını anlayınca konuyu değiştirmeyi tercih etti:

— Kapatmadan önce, benden sana aktarmam istenen bir iki şey söyleyeceğim. Onlara seninle konuşur konuşmaz dileklerini aktaracağıma dair söz vermiştim. Tahmin ettin. Leyla ve Esin senden haber almak istiyorlar. Gazetede okudukları skandal dışında şeyler duymak istiyorlar doğal olarak. Safiye Teyze de emin olmak istiyor, Amerikalı kızların hepsinin mankenler gibi bikini ile gezdiklerini sanıyor. Sağlığın için endişeleniyor.

Nur bir Lucky Strike tüttürdü ve:

— Sana söz veriyorum hemen hepsini arayacağım, dedi.

XXI

Bu böyle... Seni seviyorum, diye itiraf etti. Nayiri Nur'un Waldorf Astoria'daki dairesine gelmişti. Hiçbir şey için pişman değilim. Yıldırım çarpmış gibi oldum. Dünyada böyle bir çekimin olabileceğini düşünemezdim.

— Ben de öyle, dedi Nur. Biraz rahatsız olmuştu... Ama neden Maro'nun annen olduğunu söylemedin?

— O anda, senin onun oğlu olduğunu bilmiyordum... Zaten ne değişirdi ki, seni baştan çıkarmak istiyordum, seninle zevkin doruğuna tırmanmak istiyordum... Şu anda hiçbir şeyin önemi yok. Seni seviyorum.

Nayiri'nin o kendinden emin, özgür kadın hali kaybolmuştu. Nur ona baktı, afallamıştı, durumlarının ne olduğu konusunda bilinçli olup olmadığını anlamaya çalıştı. Bir anlık bir suçluluk hissetti. Esin'i düşündü. Nayiri'nin sesi araya girdi:

— Gazetenin kapısından girdiğin an, kanım alevlendi, dolaşımım hızlandı. Bu kaderin bir işaretiydi, seni bulmuştum! Duygularını zor zaptettiği belliydi: Seni istiyorum, seni. Yanlız seni!

Bu sözler şehvet yüklüydü. Bu şiddet dolu, yıkıcı arzu Nur'u korkutuyordu. Başlarına neler gelebilirdi? Buna rağmen, o da kendini kontrol edemiyor, gözü genç kızdan başkasını görmüyordu. Onun kim olduğu önemli değildi. Nayiri'nin tenine, kokusuna, vücuduna ihtiyacı vardı. Arzu denizinde, Türkiye'den ve diğer kadından uzaktaydı, kaybolmuştu.

— Neden birbirimizi sevmeye hakkımız olmasın, diye fısıldadı Nayiri.

Nur koltukta oturuyordu. Nayiri arkasından ona sarıldı, ellerini robdöşambrının içine kaydırıp, göğsünü okşamaya başladı. Nur, başını çevirdi, gözlerini kapadı. Nayiri onun ağzına kendi ağzını yapıştırdı, ellerini karnına doğru kaydırdı ve hafifçe bağlanmış, yarı açık kemeri çözdü. Nur onu kendi önüne çekti, kız diz çöktü, kendini iyice onun vücuduna doğru büzüştürdü ve onun tenini, gövdesindeki yükseltileri okşamayı sürdürdü. Erkeğini öpmeye başladı. Göbeğine doğru inerken diliyle küçük darbeler indirdi. Nur onun başını iki elinin arasına aldı, parmaklarını saçlarının arasına daldırdı. Nayiri içini çekti ve ağzını erkeğinin uyanmış seksine sundu. Birden daire kapısının zili çaldı, ikisi de yerlerinden sıçradılar.

— Oh, olamaz. Kat görevlisi olmalı, diye inledi Nur.

— Boş ver, diyen Nayiri'nin nefesi kesilmiş gibiydi.

Biri ısrarla kapıya vuruyordu. Nur toparlandı ve kapıyı açmaya gitti. Oldukça zayıf, narin yapılı ve özenle giyinmiş genç bir adam afallamış bir halde, gözleri sabitleşmiş bir halde yüzüne bakıyordu. Nur, kapıyı yüzüne kapatmak üzereyken, berikinin içeri girmek için yalvaran sesini duydu. Parmak uçlarına yükselmiş, içeriyi görmeye çalışıyordu.

— Nayiri, diye hızlı hızlı konuşmaya başladı. Onun içerde olduğunu biliyorum. Nişanlısıyım. Gregory Danielyan. Bırakın onunla konuşayım.

Nur, içeri girmesine izin verdi. Greg birden donakaldı. Nur'un yarı açık robdöşambrını ve Nayiri'nin karmakarışık saçlarını farketti. Kıpkırmızı bir yüzle kekelemeye başladı:

— Siz şey.... sırasında...

— Ne sırasında, diye çıkıştı Nayiri. Toparlanmıştı. Greg bir türlü kavrayamıyordu. Bir yanıt bulabilmek için, şöyle bir Nur'a baktı, mırıldandı:

— Şey... yapıyordunuz... şey yapıyordunuz...

Şok geçiriyordu. Sözcükler boğazında düğümlenmişti. Nayiri ona yaklaştı, işaret parmağını göğsüne batırdı, bir yandan da paylamaya başladı:

— Ne şeyi, ne diyorsun sen, hayal mi görüyorsun? Bu rezalet! Sen bizi ne sanıyorsun? O benim ağabeyim.

Nayiri'yi böyle, yaralanmış bir ifadeyle gören Greg, sakinleşmeye çalıştı ve yenilgisini belirten el hareketleri yapmaya başladı.

— Aklım başımda değildi, özür dilerim

— Ayrıca, burada ne işin var senin?

— Seni izledim. Greg'in sesi, zavallı bir hal almıştı.

— Hangi hakla?

— Hiçbir açıklama yapmadan beni terk ettin. Kendimi aşağılanmış hissettim. Kiminle yattığını öğrenmek istedim. Şimdi... bilemiyorum... utanç duyuyorum. Tanrım, kendimi çok kötü hissediyorum

Nayiri onu yavaşça omuzlarından tuttu ve kapıya götürdü. Yumuşak bir ifadeyle, Greg'in sıkıntısını dağıtmaya çalışarak konuştu:

— Sana zarar vermek istemiyorum. Biz birbirimize uygun değiliz, bunun seninle bir ilgisi yok. Greg son bir çaba ile:

— Ama, biz nişanlı gibiydik, hiçbir şey anlamıyorum. Ben, seni seviyorum.

— Greg, yalvarırım ayrılalım. Böylesi ikimiz için de iyi, diyerek onu razı etmeye uğraştı.

Greg, gözleri yaşlı, başı önünde, hiçbir şey anlamadan kapıdan dışarı çıktı ve koridorda gözden kayboldu. Nayiri onu bu kadar mutsuz ettiğini görünce üzüldü, içini çekti ve yavaşça kapıyı kapattı. Sonra bağışlanmak ister gibi:

— Kimseye kötülük etmeyi sevmem ben. Greg pusulayı şaşırmıştı.

Nayiri onu kendine getirdiğini ve ayrılık konusunda razı ettiğini umut ederek de söylemişti bu sözleri. Nur, şok geçiriyordu: "Bu tür şeyler, iş dünyasında kötü sonuç verir. Hele bir de İstanbul'da duyulacak olursa, felaket." diye düşünüyordu.

— İhtiyatlı olmak zorundayız.

— Bütün dünya bilse bile, umurumda değil, seni seviyorum, diyerek Nur'u yatak odasına doğru itti. Nayiri'nin bu şekilde aşkını ilan etmesi, Nur'u kaygılandırıyordu.

***

Maro ve Vartan, her biri, diğerinin savaşı başlatmasını bekleyerek, hırsla birbirlerine bakıyorlardı.

— Oğlumun NewYork'ta olduğunu ve beni aradığını biliyorsun. Nedenini de söyleyeyim istersen.

Vartan, hiç aldırmadan, ilgisizce bakıyordu.

— Babası bana bir servet bırakmış. İlk başta bu mirasın sadece beni ilgilendirdiğini düşündüm ama, içimden bir ses, hepimizi ilgilendirdiğini söylüyor.

— Eğer bu parayı alırsan, seni sonsuza kadar ortada bırakır, çeker giderim.

Maro Vartan'ın tehdidini umursamadı.

— Yarın akşam, çocukların hepsi davetli. Onlara Nurhan'ı tanıştıracağım. Çocuklarıma, bu parayı hangi amaçlar doğrultusunda değerlendirebileceğimizi sorup, fikirlerini almak istiyorum. Senin de bulunmanı isterdim.

— Geberirsem belki!

— Kıskançlık seni boğuyor, herşeyi birbirine karıştırıyorsun ve savunageldiğin şeyler değerini yitiriyor. Sana acıyorum.

— Onların tarafına geçiyorsun sen!

— Ne tarafı? Ben sağ olanların tarafını seçtim. Yani evlatlarımı ve geleceği. Sen, yalnız senin gözüne görünen hayaletlerle savaşıyorsun. Bir gün gerçekleri görebilirsen eğer, iyi olur Vartan. Artık bir Anadolu kasabasında değiliz, özgür bir dünya kentinde yaşıyoruz. Çocuklarımız Amerikalı ve senin kokuşuk hayallerin onları ilgilendirmiyor. Senin vaazlarını, nezaket gereği dinliyorlar. Bıkmadan tekrarlayıp durduğun şeylere karşı çıkmamaları, sana duydukları saygıdan.

Vartan; münakaşayı kesmek için, kapıyı çarpıp çıktı. Sokaktaki çalkantının öfke nöbetine iyi geleceğini umarak dümdüz yürüyordu. Rıza Bey'i her hatırlayışında böyle oluyordu. Artık, kişisel duygularını ve politik inançlarını birbirinden ayıramıyordu. Milletini ortadan yok etmeye çalışanın, yani aynı zamanda da karısının aşığı olan adamın, bir kalp krizi sonunda ölüp gitmesi yetmemişti. Onun, bu kez de genç bir

adam şekline girerek, üstelik kendi karısının oğlu olarak, yeniden ve elinde armağanıyla ortaya çıkması gerekiyordu!

***

Nur, Maro'nun evindeki davete, herkesten önce gelmeyi kararlaştırmıştı. Annesiyle başbaşa kalabilmek fikri hoşuna gidiyordu. Aslında Maro'yu kollarının arasına almak, ona sarılmak istemişti ama, yanağına kondurduğu bir öpücükle yetindi. Kendini sakar ve utangaç hissediyordu, öyle ki az kalsın ağzından "İyi günler hanımefendi" sözleri kaçacaktı. Maro, hemen bu davranışlarının nedenini kavradı; oğlu heyecanını gizlemeye çalışıyordu. Kız kardeşlerini ve erkek kardeşini beklemesi için, onu salona kabul etmişti ama, Nur, diğerleri gelinceye kadar, mutfakta annesine eşlik ederek, çene çalmayı tercih etti. Sonra da beceriksiz ve sakar tavırlarla annesine yardım etmeye kalkıştı. Maro onunla şakalaşmak için:

— Bir erkeğin, iki işi aynı anda yapamadığını söylerler, dedi.

— Mutfağın kadınlara ait olduğu ve erkek çocuklara yasaklanan bir eğitimden geliyorum. Aslında, erkeklere yasaklanan bu bölge, gerçek gücün odağı olup, imparatorluklar yıkmış, imparatorluklar kurmuştur. Haremde, gizlice hazırlanan bir komplo, kendini her şeyin sahibi sanan kişinin yatağına uzanmıştır. Dünyayı yönetmek için, devletin başına geçmeye gerek yok. Kadınların, yatak zevklerini paylaştıkları erkeğin kulağına birkaç söz fısıldamaları yeterlidir.

Maro, Nur'un şaka mı yoksa ciddi mi söylediğini anlamak için, yüzüne bakıyordu. Ciddiymiş gibi bir havası vardı ama, gözleri muzipçe parlıyordu. Kahkahayla gülmeye başladı.

— Gülünç ve oldukça ilginç bir yaklaşım genç adam. Maro, keşfetmeye başladığı bu büyük çocuk karşısında eriyordu. Kadınlar yüzünden acı çektin mi?

— Henüz değil ama, yakında gibi hissediyorum

— Sözünü ettiğin o 'gücü' ben babana hiç kullanmadım.

— Ama, onun yaşamının sonuna kadar yüreğindeki metresi

olmayı başardınız. Kuşkusuz, çok az kadın başarır böyle bir şeyi. Birbirinizden ayrılışınız nasıl olmuştu peki?

— Sana söylediğim gibi... Vartan, babanı kaçırdı ve beni özgür bırakırsa, o da Rıza'yı özgür bırakacaktı. Bu konuşmalar benim yanımda yapılmadı. Erkekler aralarında pazarlığa oturmuşlardı: Her ikisi de beni 'kadın' olarak istiyordu. Aynı anda bir 'anne' olduğumu göz önüne almamışlardı. Bana bir paketmişim gibi davrandılar. Kocam, yasal karısını geri almanın mutluluğunu yaşarken, aşığım; küskünlüğünü, seni rehin alarak ödetti.

— E, sonra?

— Ben, kendi adıma seni kaçırmayı denedim. Baban seni gözünün önünden ayırmıyordu. Vartan, Türk siyasi polisinin takibinden kurtulmak ve özgürlüğün hükümdar olduğu bir ülkede yaşamak için, beni alıp Birleşik Amerika'ya getirdi. Okyanusun öbür ucundan ne yapılabilir ki?

— Vartan bu konuda ne düşünüyor? Onu bu akşam görebilecek miyim?

— Vartan, kırgın bir adamdır. Kendi fanusunda yaşar. Türkiye'de önemli biriydi. Kimyager ve eczacıydı ama, mesleğini sevmeden yapardı. Babasının isteğini yerine getirmek için, politikaya atıldı, tıpkı bir tarikata girer gibi. Zulüm görenleri, özgürlüğü, insan haklarını dürüst ve onuruyla savunmak için ayağa kalktı. İşte onun inancı bunlardı. Türkiye tarihinin sorunlu yıllarında, milletimizin ne sefalet çektiğini bilirsin. Vartan, milletinin ölüleri için hep acı çekti. Bugüne kadar da yüreğindeki yaraların kabuk bağlayamadığını sanıyorum. Bizim uzaklaşmamızı, bir kaçış gibi algıladı. Ellis adasından henüz ayrılmıştık, bu kez de özgür ülkelere, Türkiye'de kökleri kazınmaya çalışılan Ermenilerin, nasıl ağır ağır can çekiştiklerini anlatmaya koyuldu. Reddedildi, yeniden başladı. Ve hiç sönmeyen bir istekle aynı konuları bıkmadan usanmadan ele aldı.

— Onu çok mu sevdiniz?

— Sevdiğim Vartan çok değişti.

— Yazık...

— Çocuklar, babalarını nezaketle dinliyor ama hiçbiri ciddiye almıyor, bu da onu yaralıyor.

— Ya Tomas?

— O kadar çok, oradan oraya sürüklendi ki, gerçekten nerede olduğunu bilemez hale geldi. Sürgün yolunda ölümü tanıdı. Kardanların arasında adı 'piç' ve 'inançsız' oldu. Kürt çeteciler onu kaçırdılar, çocukluğunun bir bölümünü İranlı bir çiftçinin esiri olarak geçirdi. İlk gençliğinde ise, İsviçre'de soyu sopu olmayanlarla birlikte yaşadı. Henüz bir araya gelmiştik ki, bu kez de başka bir ülkeye göçtük. Tabii ki onunla gurur duyuyoruz, kendisi çok iyi bir doktordur. Karısı doğu yakasından, Protestan bir ailenin kızıdır. Yankee vurgusuyla konuşan iki tane sarışın çocuğu var.

Nur bunları dinledikçe Balyanların, onun Türk kimliğini unutmalarını istiyordu.

— Bu gece Tomas'ı görecek miyim?

— Bilmiyorum. Birkaç aydan beri bunalımda. Kırk yaş krizi belki de. Hastanedeki görevine, erkek kardeşine, kız kardeşlerine, hele hele babasına hiç tahammül edemiyor. Arasıra bana biraz açılıyor. Asla geçmiş konusunu duymak istemiyor, yaşantısını korkunç kötü buluyor, sevmiyor ve gelecekten korkuyor. Tomas; içine mesaj konarak denize atılmış ve hangi kıyıya vuracağı belli olmayan bir şişeye benziyor.

— Ona kötü anılarını hatırlatmaktan çekinirim.

Nur annesinin önünde kendisini suçlu hissetti. Özür dilemek isterdi ama, hangi nedenden özür dileyecekti? Geçmişte olanlar onun suçu değildi ki. Bu fikri beyninden uzaklaştırdı.

— Eğer bu gece gelirse bu; geçmişi göğüslemeye hazır anlamına gelir.

— Bir sürü kız ve erkek kardeşim olduğunu düşünüyorum Üstelik bu daha bir yarısı.

— Umalım birgün iki yarım bir bütün oluştururlar. Maro gülüyordu.

— Nayiri'nin cipi bu. Haydi sen aç kapıyı, onunla tanışıyorsun nasıl olsa.

Maro'nun gülüşü bir an Nur'u korkuttu. Nayiri ile ilişkisini keşfetmiş olabilir miydi... Kız kardeşini alnından öperek kar-

şıladı. Sonra salonu dört dönmeye başladı, heyecanlanmıştı. İlk gelen Jake oldu, İçten gülüşü ve "hoş geldin" demesi Nur'u rahatlattı. Jake onunla yakın bir arkadaşıymış gibi konuşuyordu. Havadan sudan konulardan söz ediyordu. Beyzboldan, Manhattan'ın havasından ve sanki geçen hafta konuşmaya başladıkları eski bir konuyu, araya küçük bir kesinti girmiş gibi kaldığı yerden devam edercesine baharat işini anlatmaya başladı. Nur onu ilgiyle dinliyordu. O sırada, yün ceketinin cebinden yarısı gözüken, *Financial Times* (Ekonomi gazetesi çn.) ilişti. Gazeteyi işaret ederek:

— Borsayla ilgilenir misin?

— Nubar Amca'mın baharatçı dükkanından daha yüksek bir yerde olmayı tabii ki isterim! Ticaret eğitimi aldım ve iş ortamı beni çekiyor.

Böylece ortak bir konu buldular: Şirketler, şirketlerde yaşam, uluslararası ticaret akımları, finans. İlk kez Jake'in karşısına onu dinleyen uyanık bir iş adamı çıkıyordu. Kız kardeşleri bu konuları anlamazlardı, babası ise geçmişe kök salmıştı. Jake, sırdaşlık edebileceği birinin aileye katılmasından son derece hoşnuttu. Jake sayesinde de Nur'un gerginliği yok olmuştu.

Araksi, çığlıklar atarak geldiğini belli etti: "Nerede o? Nerede o" Jake'in yanında Nur'u yani yeni kardeşini görünceye kadar bağırmayı sürdürdü.

— Gerçekten çok yakışıklıymış! Tanrım, çok yakışıklı!

Nur'un ellerine yapıştı ve bırakmadan yanaklarından öptü. Nur "Merhaba", diye mırıldandı, kızarmıştı.

— Kendimi tanıtayım, Araksi. Ailenin küçük şişkosuyum. Müzmin bekar ya da etkileme özürlü! Oğlanlar Nayiri'yi tercih ederler. Tüm dileğim, onun bir yere sap olması. Böylece alan boşalacak... Aramıza hoş geldin. Görüyorum ki sana hâlâ içecek bir şey vermemişler. Beş para etmez bunlar! Seni beceriksiz Jake'le başbaşa bırakıyorum, mutfağa gidip kadınlara katılacağım.

— Korkma, o hep böyledir, dedi Jake. Bu kız çok iyi huyludur. Yalnızlığını başkalarına yardım etmekle dağıtır. Hakkı

var, görevlerimi unutuyorum. Diğerlerini beklerken birer viski içelim.

— O bana üvey kız kardeşim Şahane'yi hatırlattı. O da, bizim oralarda zor bir iş olan, kadın haklarını savunur. Müslüman bir ülkede feminizm pek kabul görmez. İkisinin güzel bir ikili oluşturabileceklerini düşünüyorum.

— Öbür ablam Azniv, herşeyi ciddiye alır. Kendine özgü fikirler, bazen saçma sapan fikirler. Ne yapacağı pek bilinmez ama kötü bir insan değildir. Densiz lakırdılar etmekle, olduğundan daha gençmiş gibi kabul edilmeyi umar. İnsanların ona, entelektüel muamelesi etmelerine bayılır. Azniv'in bir özelliği de genç görüntüsünü sürdürebilmek amacıyla, kolejli bir öğrenci gibi giyinmesidir. Neyse ben seni daha fazla etkilemek istemiyorum. Kendin gör karar ver.

— Maro'ya sormaya cesaret edemedim, babanız bu akşam gelecek mi?

— Gelmeyecek! Zaten böylesi daha iyi.

— Ailenizi karıştırmak üzereyim.

— Aynı zamanda senin de ailen, hatırlatırım. Araksi, Nayiri ve benim için sen bizim erkek kardeşimizsin. Aile çemberi genişliyor, masada sana da bir yer olacak.

Jake, törensel bir havayla ekledi:

— Bazı ailelerde, hep bir tabak fazla konurmuş. Tanrı misafirleri için. O aileler, bizden iyi geleceği görüyorlarmış demek ki.

Jake gülmeye başladı. Elini üvey kardeşinin omuzuna koydu:

— Benim için sen, hep buradaydın Nur.

— Teşekkür ederim. Bu sözlerin için yürekten teşekkürler.

— Burada pek çok şeyin altüst olmasına neden oldum ben. Maro...

— Ona anne diyebilirsin, eğer hoşuna giderse tabii. Ben şaşırmam!

— Bu sözcük beni biraz zorluyor.

Azniv, tam Jake'in tarif ettiği gibiydi: Tıknaz bir kolejli. Çerçevesi pullarla bezenmiş küçük yuvarlak gözlükler, pilili lacivert etek ve beyaz gömlek. Egzotik bir hayvanı incelermiş

gibi Nur'u gözden geçiriyordu. İlgisini çekmişti ama temkinli davranıyordu. Yüzünde duygularını ele veren hiçbir mimik yoktu. Görünüşe bakılırsa, nötr görünmek için, olağanüstü gayret sarfediyordu. Azniv kapıdan girdiğinde, Nur'a sıradan bir "Hoş geldin" deyip, ne Jake'le ne de Nur'la tek kelime konuşmadan, topuklarının üzerinde geri dönüp doğru mutfağa, diğer kadınların yanına gitti.

— Bu akşam, Azniv sıcakkanlı değil. Yeni ve yabancı her şey onu endişelendirir. Bence biraz da alındı, çünkü senin gelişini en son ona haber vermişler. Ne yazık ki kocasının toplantısı varmış. Roberto... komiktir, şen bir İtalyandır. İyi gelir getiren bir eczanesi var. Zeytinyağı ve makarna dışında en büyük tutkusu saatçiliktir.

Tomas'ın gelişini beklemek için, Maro ve üç kızı salona birer bardak içki içmeye geldiler. Birden Araksi'nin sesi duyuldu:

— Anneciğim, bize gerçekleri söylemenin zamanı geldi. Neden uzun zaman, böyle yakışıklı bir oğlun, yani kardeşimiz olduğunu bizden gizledin.

— Üvey kardeş, diye vurguladı Azniv, ayakkabılarının burunlarına bakarak.

— Burnunu yere indirmekte haklısın çünkü bu uyarın salakça! Devam ediyorum. Evet anne, açıklama bekliyoruz.

Maro, kızlarına ve Jake'e açıkladı. Bir yandan gözünün ucuyla köşedeki saatin sarkacını izliyordu. Acaba bu gece de Tomas onları atlatacak mıydı? Belki de hastanede acil bir işi çıkmıştır, diye düşünüyordu.

— Ama neden bir şey söylemedin? Neden bunca yıl sustun?

— Babanız yasaklamıştı.

— Babamız tutucudur. Salak, kaba ve sofudur, dedi Nayiri.

— Yeter Nayiri! Baban hakkında düzgün konuş, üstelik kendini savunmak için burada da değil. Maro bunu biraz da acıyarak söylemişti.

— Bu kaybın sorumlusu o.

Genç Balyanların hiçbiri ekleyecek söz bulamıyordu. Dü-

şünceliydiler, bir an yalnız saatin tik-taklarını dinlemekle yetindiler.

— Bizi nasıl buldun? diye sordu Jake. Amacı, biraz da odadakileri moral bozucu düşüncelerden sıyırmaktı.

— Birkaç gün önce, Waldorf'taki büyük şölene gelenlerle konuşmaya çalıştım. Yanılmıyorsam bir Ermeni yazar ya da Ermeni tarih yazarı onurunaydı bu gece.

— Ne raslantı! diye mırıldandı Azniv. Babamızın gecesiydi.

— Koruma görevlileri engellediler, yaklaşamadım. Hole geri göndermeye çalışırlarken, beni izleyen bir çift göz fark ettim.

Nayiri mutlulukla gülmeye başladı.

— Bunun sen olduğunu söyleme Nayiri, dedi Maro. Bana hiçbir şey söylemedin.

— Evet bendim. Daha sana söylemediğim bir sürü şey var.

Nur onlara, Nayiri ile gazetede karşılaşmalarını anlattı. Bir de Waldorf'un girişinde habersiz çekilen fotoğrafın öyküsünü.

— Nasıl oldu da daha önce, annenle bağlantı kurmayı denemedin? diye Araksi sordu.

— Amerika'da bir annem olduğunu bilmiyordum. Bir süre önce babam öldü ve bir...

— Nurhan! diye bağırdı Maro, devamını açıklamak için Tomas'ı bekleyelim.

— Uzun zaman bekleyeceğiz demektir, dedi Nayiri.

— Bir yarım saat daha bekleyelim hiç olmazsa. Sonra Nurhan burada olma nedenini anlatabilir.

***

Tomas'ın kır saçları kısacık kesilmişti. Neşeli konuşmasına karşın yorgundu. Erkek kardeşi ve kız kardeşleriyle kucaklaşıp öpüşmesine karşın, sıra Nur'a geldiğinde sakarlaştı, ne yapacağını bilmez bir halde kaldı. Sonunda elini uzattı, uzun uzun tokalaştılar.

— Şimdi hastaneden çıktım, sürekli eleman eksiğimiz var. Başkalarının yerine çalışmak gerekiyor. Babam yok mu?

— Biz sana yetmiyor muyuz? diye atıldı Araksi.

Herkes de ondan yana olunca sorduğuna pişman oldu.

— Böyle söylemek istemedim, diye yanıtladı Tomas. Olay oldukça önemli ve burada bulunmamızı gerektiriyor. Ama anlıyorum...

— Neyi anlıyorsun? diye sordu Nayiri

— Onun burada bulunmamasını. Aslında olağanüstü bir durum çünkü, insanın tepesine her dakika gökten kardeş düşmez! Üstelik de düşen hangisi..? Umarım annem size itiraf etmiştir. Yani onun kimden olduğunu biliyorsunuz.

Tomas sustu. Nur'u göz hapsine almıştı. Üvey kardeşinin duygularını kestirmeye çalışıyordu.

— Bağışla beni Nur, burada hedef alınan sen değilsin, temsil ettiğin insan. Sen; unutmaya çalıştığımız şeylerin canlı simgesisin. Böyle birden ortaya çıkman, kötü geçmişimizin, bizi öldürebilecek bir silah gibi karşımızda sallanmasıyla eşdeğer. Seninle hiç karşılaşmamış olmayı isterdim. Senin hiç varolmamanı isterdim! Babam ve ben anılarımızı tazeleyerek uyumaya çalışıyorduk! Sen ortaya çıkıp bize o kötü yılların rüya değil gerçek olduğunu söylüyorsun.

Uzun bir sessizlik oldu. Genç Balyanlar, Tomas'ın sözünü kesmeye cesaret edememişlerdi. Tomas ise, istemediği halde çok rahatsız olmuştu. Derin bir nefes alıp devam etti:

— Aileni sen seçmedin. Eğer seçebilmiş olsaydın, kuşkusuz bugün aramızda olmazdın. Acı sözlerimi unut. Beceriksizce konuştum. Babamın burada bulunmama nedenini açıklamak istemiştim.

Tomas gerçekten üzülmüş gözüküyordu. Sustu ve tepkileri beklemek için başını önüne eğdi. Maro, elini kaldırarak diğerlerinin yanıtlamasına engel oldu:

— Tomas içini döktü. Yorum yapmanız yersiz olacak. Burada sonsuza kadar tartışmak için toplanmadık. Kimse bir başkasının fikrini değiştiremez. Nurhan; NewYork'a geliş nedenini anlatmaya başlamıştı. Sonuna kadar dinleyelim.

— Babam Rıza Kardam, annenize büyük bir miras bırakmış, dedi Nur ve hemen düzeltti, yani annemize demek istemiştim.

Onlara iyi haberi içlerine sindirebilmeleri için biraz zaman tanıdı. Azniv merakını yenemedi, belki de hepsinin sormak istediği şeyi sordu:

— Büyük miktar ne kadar?

— Bir milyon ikiyüzbin dolar.

Miktarın açıklanmasıyla birlikte, tüm yüzlerde bir şaşkınlık belirdi. Azniv kız kardeşlerinin kınayan bakışlarını fark edinceye değin ellerini çırpmayı sürdürdü.

— İnanılmaz, dedi Jake. Bu yolculuğu boşu boşuna yapmadığını biliyordum ama, böyle bir miktar... çok fazla! Araksi heyecanını gizlemek için:

— Anne, yerini değiştir istersen, bu kanepenin yayları eskimiş popomu sıkıştırıyor, dedi.

Tomas, Nur'a bir soru yöneltti:

— Bu paranın nereden geldiğini öğrenebilir miyiz?

— Ailem zengindir. Babamın çay, tütün ve pamuk tarlaları vardı. Ekilen arazinin bir bölümüne tütün işleme fabrikası kurdu ve ihracat-ithalata başladı. Ölmeden önce, bir holding kurup, çocuklarını ortak etti.

— Ben bazı arazi sahiplerinin afyon elde etmek için haşhaş ekmeyi kabul ettiklerini duydum. Yoksa bu parayı da kaçakçılık sayesinde mi kazandı?

Tomas'ın sorduğu bu soru, tartışma ortamı yaratmaya neden oldu. Nur, Tomasın imalı sorusunu hemen yanıtlamak için açıklamaya başladı:

— Aslında uzun yıllar boyunca Türkiye, dünyadaki en büyük haşhaş üreticilerinden biriydi. İlaç yapımında kullanılmak üzere afyon üretiliyordu. Sanıyorum, Türkiye'de afyon ihracatı yasaklanıncaya kadar, senin ailen epeyce bu işin ticaretini yapmış. Bizim iki aile, birbirlerini tanımadan, birbirini tamamlayan işlerle uğraşmışlar. Şimdi de doğrudan sorunu yanıtlıyorum. Hayır, babam asla uyuşturucu kaçakçılığı yapmadı.

Maro, rahatlamıştı; artık çocukları herşeyi biliyorlardı.

— Bu mirası kabul edeyim mi, etmeyeyim mi, diye evlatlarına sordu.

Hepsi aynı anda fikir beyan edip, birbirlerinin sözünü kesmeye başladılar. Maro, küçük dünyasını sükunete davet etti:

— Bu gece, hiçbirinizin yanıtlamasını istemiyorum. Düşünün, eşlerinizle konuşun.

— Bu miras senin için büyük sorumluluk, dedi Jake. Babamla konuştun sanırım. O ne diyor?

— Yanıtı, beni taşa tutmakla eşdeğerdi... "Kabul edersen, seni sonsuza kadar terk ederim."

— Her zamanki kumaz babamız! dedi Nayiri.

— Bir hatırlatma, dedi Nur. Eğer annemiz bu mirası reddederse, para İstanbul Üniversitesine nakledilecek, araştırmalarda kullanılmak üzere. Ailemiz hiçbir şekilde yararlanamayacak. Benim bu işte kişisel bir kazancım yok. Kesin kararınızı vermeden önce bilmenizi istemiştim.

Birden bir alkış, tezahürat ortalığı inletti. Nur'un dudağının kenarında küçük bir gülümseme belirdi. Eğlenerek izliyordu.

XXII

Grev olayının hemen ertesi, açıkgöz işçilerden biri, Altan'a yeni bir iz bulduğunu söyledi o da kardeşinin tavsiyesine uyarak şubeye baş vurdu. Nur'un çok yakın bir dostu, en üst makamdaki şube amirini yakından tanıyordu. Nur, ağabeyini ona gönderdi. Son derece düzgün, dürüst ve rüşvet yemeyen bir ekibi vardı. Bu düzeyli polis gurubunun, zaten aşağı yukarı kaçakçılık olayından haberleri vardı.

Ama, asıl işin başında bulunan/yöneten ve kar sağlayan ortakların, devletin yüksek kademelerinden destek gördüklerinden kuşkulanılıyordu. Bu nedenle soruşturmayı çok dikkatle ve gizli sürdürüyorlardı. Tam gereksinme duydukları bir anda Altan; onlara eksik kalan bilgileri ulaştırdı. Böylece iş hızlandı, öyle ki afyon elde edilen laboratuarı bile buldular. Samsun'da terkedilmiş bir antrepo bu iş için kullanılmaktaydı. Aksi raslantıya bakın ki bu antrepo Kardam şirketine aitti!!

Altan bu sonuca çok üzüldü. Ailesinin böyle bir kaçakçılık işine bulaşmış olmasına tahammül edemiyor, basını bu işin dışında tutmaya gayret ediyordu. Neyse ki Kardam kabilesinden Altan'ın sağda solda çok farklı bağlantıları vardı. Gazeteci dostlarından biri onu uyararak: "Sen dua et ki adam tanıyorsun da, işi nereden takip edeceğini biliyorsun. Yoksa hiçbir şeyden haberin olmazdı, üstelik polis arazinize girdiğinde siz de çirkefe batardınız."

Altan; grev sırasında ona yanaşıp açıklamalarda bulunan o sıska, kılıksız ve oldukça geveze adamın açıklamalarını dinle-

diği için kendi kendini kutladı. Gidip, yeniden adamla konuştu. Bu kez öğrendikleri daha da şaşırtıcıydı... Adamın anlattığına bakılırsa, bu kaçakçılık işi yıllardır yapılıyordu. İşçiler arasından birbirini kollayan bir tür 'kardeşlik' diye adlandırılabilecek bir gurup oluşturulmuştu. Bu insanlar tütün ambalajlarına hile karıştırıp işi hallediyorlardı. 'Kardeşlik', çenesini sıkı tutmasını bilenlerden oluşturulmuştu.

Türk Hükümeti, afyon ticaretini yasakladığında: "Hatırlıyorum, 1923'teydi" diye anlatmaya başladı bilgi sızdıran adam. Yasak başlar başlamaz hemen paralel yollar oluşturulmuştu. Tüccarlar ve üreticiler, öyle hemen yasağı izleyen günlerde işlerini durdurmayı düşünmüyorlardı. Hemen örgütlendiler ama tabii gayriresmi yani yasalara aykırı biçimde. Yörenin polis yetkililerine şişkince bir zarf gönderiliyor ve oyunun turu tamamlanıyordu. Aslında bu işler herkesin gözü önünde (uluorta) yapılıyordu ama büyük bir gizlilikle. Aracılar eskiden olduğu gibi yine aynı insanlardı. Yetkililerin kayıtsızlığı ve görmezden gelmeleri, yasadışı sürdürülen bu ticaretin gelişmesine neden oldu. Altan'ın tahminine göre, diğer üreticiler gibi, onlarda da işçiler birbirlerine belli etmeden, antrepolara girip çıkıyorlardı. O zamanlar; Kardam ailesinde bu tür bir örgüt gerçekleştirebilecek ve kuşku duyulacak bir tek insan vardı. Altan, dönüp dolaşıp aynı sonuca varıyordu. Tüm varlığı bu olasılığa karşı çıkıyordu ancak, başka kim olabilirdi ki? İşin patronu 'O'ydu. Tartışmasız oydu. Başka kim, kendi topraklarında böyle bir oyunun oynanmasına göz yumup, sırtını dönecek kadar delirmiş olabilirdi ki? Altan yıkılmıştı: "Hayır, o olamaz, babam olamaz" diye mırıldandı. Yaralanmış, onuru kırılmıştı.

Altan, her taşın altını kurcalamıştı! Araştırmaları, soruşturmaları, sorgulamaları hep aynı noktada birleşiyordu. Rıza Bey! Haydar kardeşler örneğin: Buraya paraşütle inmedikleri kesindi. Rastlantı bu ya! Bafra doğumlu eski ustabaşılardan Metin Haydar'ın oğullarıydılar. Ya da daha doğru bir deyişle, Rıza Bey'in, her türlü işini gördürmek için yanında tuttuğu adamın oğulları. Altan öğrendikçe şaşkınlığı artıyordu. Tütün işlemek için işe alınan bu adam, o yıllarda işin uzmanlarından

biriydi. Yine o yıllarda dev tütün balyaları, güvertesiz mavnalarla Karadeniz'den yola çıkarılırdı. Eskilerin anlattığına göre, işlere çomak sokanlar ya da gevezelik edenler, son yolculuklarına bu dev balyaların ve tütün yapraklarının arasında çıkarlarmış. Kolilerin iplerini de Metin bağlarmış!

Altan, uzun süre; bunları anlatan adama güvenme konusunda ikilemde kaldı. Çünkü, asık suratlı ve hiç konuşkan olmayan bu işçinin, birden bire konuşkan bir casusa dönüşmesi şaşırtıcıydı. Sıradan bir ajan da değildi üstelik, çünkü para istemiyordu! Ona verilmek istenen banknotları geri çevirmişti. Altan, onun Haydar ailesiyle görülecek bir hesabı olduğunu tahmin etti. Bu işçi bir ermiş gibi, kendi başına terkedilmiş bir kulübede yaşıyordu. Gençken, birinin onu ihbar etmesi nedeniyle polisle başı derde girmişti. Hapiste geçirdiği yıllar, onu dünyadan koparmıştı, o zamandan bu yana onun bunun yardımıyla yaşıyordu.

Altan; öğrendiklerini daha fazla içinde tutamayacaktı, kendisini rahatlatmak için birilerine anlatmayı, dinleyenin de 'hata ettiğini, babasının kaçakçılık işinde hiçbir rolü olmadığını' ona söylemesini istiyordu.

***

Nur, sabah çok erken çalan telefonun sesiyle uyandı

— Altan yahu, hâlâ saat farkını öğrenemedin. Uyuyordum

— Kanıtlar var ve çok ciddiyim. Geçtiğimiz ocak ayından bu yana, İndependent Tobacco Company yani, Bağımsız tütün şirketi adlı yeni müşteri var ya, hani sana sözünü etmiştim. İşte bunlara tonlarca afyon ihraç etmişiz!

— Seni dinliyorum ve kendimi kötü şeylere hazırlıyorum.

Altan, Nur'a cansız/ölgün bir sesle, ortaya çıkardığı şeylerden ve kuşkularından söz etti. Sesi öyle soğuktu ki Nur donakaldı.

— Yani babamız, kaçakçılığın başını mı çekiyor?

— Ne yazık ki öyle kardeşim. Her bulgu onda noktalanıyor.

— Altan, bir sorum olacak... İsviçre bankalarında yatan

paralar, kaçakçılıktan elde edilenler mi? Yani cinayetlerin getirileri filan olabilir mi?

— Çok büyük olasılıkla olabilir.

İki kardeş, bir dönem, Türk parasının döviz karşısında değer kaybettiğini ve insanların ihtiyatlı davranmak adına kazançlarını güçlü para birimlerine dönüştürdüklerini biliyorlardı. Ama, İsviçre'de açılan hesapların da çok net paralardan oluşmadığı bilinen bir gerçekti. Belki de bu paranın tamamı afyon kaçakçılığından edinilmemişti ama miktar öyle büyüktü ki, olasılıkların ötesinde yatan bir gerçek vardı. Nur, çıbanı dibine kadar oymak amacıyla, dilinin ucuna gelen ve aslında hiç sormak istemediği şeyi sordu:

— Ramazan ve Turan bu belalı işin neresindeler sence?

— Onlar hakkında da varsayımlar var. Sanıyorum babamız bir ara işin küçük bir bölümünü onlara devretmiş ama, inanamıyorum.

Altan; her türlü olasılığı hesaplamıştı ama, hiçbiri onu tamamen doyurmamıştı. Eskiye dönmek ve oradan başlamak gerekiyordu. Nur o dönemi hatırlayamazdı çünkü çok küçüktü. Onun lise öğrencisi olduğu yıllarda, asker maaşları korkunç düşüktü. Ramazan ve Turan o dönem yüzbaşıydılar ve fazladan para kazanmak için her an şeytana uymaya hazır yapıda insanlardı. O yıllar boyunca, babalarından 'kaçakçılık nöbetini' devralmış olabilirler. Nur Chicago'dan döndüğünde, babasının emri üzerine şirketin başına geçmişti. Tüm muhasebe, ödemeler ve işlerin yükü Nur'a binerken, Ramazan ve Turan afyon ticaretinin getirisini cebe indiriyorlardı. Belki de bu yorum, doğruluk oranı en fazla olanıydı. Şirketin tüm sorumluluğunu yüklenmiş biri olması nedeniyle, Nur; hiç farkına varmadan, onların çevirdiği dümenlerin ceremesini ödemişti. İthalat-ihracat sırasında örneğin: polisle sorun çıktığında Nur, imza yetkilisi olduğu için, sorunları tek başına çözmek zorunda kalmıştı. Zaten bu; sevgili ağabeylerinin her zamanki üç kağıtçılığıydı. Problem mi var? Ortadan kaybolup, kuytulara gizlenerek, sorumluluğu diğerlerinin sırtına yüklemek. Ama yine de Rıza'nın bu tertiplerin içinde olduğunu düşünmek Altan'a imkânsız görünüyordu, böyle bir şeye bir saniye bile inanamazdı.

İşte Altan, üç beş cümleyle Nur'a bulgularını ve kuşkularını özetlemişti.

— Babamızın, gerçektende bu iki serseme yetki vermiş olabileceğini düşünüyor musun?

— Senin gibi benim de aklım karışık. Karmaşık bir şeyler var, ucunu da yakaladım ama, şu anda sana başka olasılıktan söz etmeyeceğim. Sen de konuyu düşün. Haydi, daha yapacak bir yığın işim var. Kapatıyorum.

Nur'u kuşkular sardı. Bu işte babasının suçlu olabileceğine inanamıyordu. Tamam Rıza, sütten çıkmış ak kaşık değildi ama tamamen yasa dışı düzenlere karışıp, saygınlığını yitirmeyi göze alacak biri de değildi. Babası, yaşamının bir döneminde, gücünü artırmak için bazı işler çevirmiş, devlet memurluğuna yakışmayacak ahlaksız davranışları olmuş, savaş kurnazlıkları (taktikleri) uygulayarak, zenginleşmeyi başarmıştı. Bunlara rağmen, onun profesyonel gangsterliğe soyunmuş olabileceğini düşünemiyordu. "Acaba ben mi çok safım". Nur yeniden uykuya daldı.

***

Nur, Leyla'nın bitmez tükenmez yakınmalarından yılmaya başlamıştı. Hiç durmadan sözünü kesiyor, yanıt vermediği için hesap soruyor, onun için yaptıklarını unuttuğunu söylüyor ve bunun gibi pek çok şeyi bir arada hiç aralıksız sıralamaya başladığında Nur, ahizeyi kulağından uzaklaştırıyordu. Maro'yu, oğlunu elinden almakla suçluyor, Nur'un bu konuda söylediklerini dinlemeyi reddediyordu.

— Peki, yani ne yapmamızı istiyorsunuz?

— Hemen o kadını olduğu yerde bırak ve eve geri dön.

— Ben de öyle yapacağım zaten. Ama halletmem gereken bazı ayrıntılar var. Ne sanıyorsunuz, tabii benim yerim Türkiye'de sizin ve ailemin yanında. Babamın vasiyetle beni görevlendirdiği işi bitirdim. Artık NewYork'ta yapacak işim kalmadı.

Nur yalan söylüyordu. NewYork'a düşünebileceğinden de

fazla bağlanmıştı. Bu bağın adı; ayrılmakta çok büyük zorluk çekeceğini bildiği Nayiri'ydi.

— Bir daha bu kadını görmeni istemiyorum, asla!

— Mantıklı olun! Maro benden aynı şeyi isteseydi ne derdiniz?

Gerçekten de bir ara, Leyla'nın kalbini kırmamak, acı çekmemesini sağlamak için, Maro'nun varlığını gizlemeyi bile düşünmüştü. Ama, bugün Leyla'nın çıkışmalarının sadece bencilliğe dayandığını biliyordu, anlamıştı.

— Seni paylaşmak istemiyorum, diye bağırdı Leyla

— Ben eşya değilim, siz de sahibi değilsiniz!

Leyla birden sakinleşti, ses tonu değişti

— Ne zaman geliyorsun?

— Demin söylediğim gibi, halledilmesi gereken bir iki yasal sorun var. Sabırlı olun, bitirir bitirmez döneceğim.

Nur'un içi boşalmış gibiydi... "Kötü bir gün! Önce annem ve bu akşam Vartan! Onu görmektense ipe çekilmeyi tercih eden Vartan... Vartan Armenyan, hâlâ Rıza Bey'le, yani Türk valiyle savaş halindeydi. Sanki onunla siyasi ve duygusal bir düello yapıyordu. Bu iki adam, ömürlerinin sonuna kadar Maro'ya sahip olmak için mücadele etmişlerdi. Ne ironik bir durum (bir yandan acıklı bir yandan komik durum çn.)

Bana gelince, iki annem var ama biri, sürekli ötekini çekiştirir. İki metresim kalbimi paylaşmaya çalışır. Bir an Esin'i düşündü, bu saatte evde olmalıydı.

***

Cumhuriyet ve *Milliyet* gazeteleri yerdeydi. Nur ve Nayiri'nin gülen resimleri yırtılmıştı. Esin, gözleri kan çanağına dönmüş, burnunu çekerek ayağa kalktı. Kağıtları buruşturup top haline getirdi.

— Pislik! diye bağırdı.

Evet, yeşil gözleri ve gülüşüyle onu tavlamıştı. Yalısı, parası, yuvarlak konuşmaları... Ve şu miras hikayesi! "Geri zekalı, geri zekalıyım. Boş laflara kandım." İstediğini elde etmişti, onunla yatmıştı ve NewYork'a uçmuştu. Tabii orada dü-

şüp kalkmaya devam etmişti, gazetelere konu oluncaya kadar. Kolejli bir kız gibi, kendini yakışıklı sanan bu çapkının, onu ayartmasına razı olmuştu. Hastanede, arkadaşlarının neden gizlice gülüştüklerini anlamıştı. Utancının yerini öfke aldı. Sonra kendini toplamaya çalıştı. Girişteki telefon çalmaya başladı, Esin saatine baktı: Nur'u aramayı adet edindiği saatti. Fırsatı kaçırmıyordu! Ne düşünüyordu acaba? Onu yedekte tutup Amerika'dan döner dönmez yatağa atmayı mı?

— Canın cehenneme! diye telefona doğru bağırdı, kapıyı çarptı, telefonun sesini duymak istemiyordu.

***

Maro, Nur'u karşılama işini kimselere bırakmadı. Duruma uygun olarak klasik bir kıyafet seçmişti. Beyaz gömlek ve siyah ipekli pantolon. Parmağında küçük bir zümrüt parlıyordu. Vartan, Antep dönüşü parmağına takmıştı, o zamandan bu yana çıkarmamıştı. Ana-oğul birbirlerine sarılmadan önce bir süre göz göze kaldılar, sonra şefkatle sarıldılar. "İyi akşamlar oğlum", diye mırıldandı Maro. Nur, annesini kollarının arasında hapsetti ve kulağına fısıldadı: "İyi akşamlar Mayrig". Hiç kıpırdamadan, birbirlerine sarılmış kaldılar, öyle ki Nayiri'nin merdivenlerden indiğini bile duymadılar. Nayiri; Maro sırtını döndüğü an aceleyle Nur'a yaklaştı ve onu dudaklarından öptü. Nur, bu kaçamaktan rahatsız olmuştu.

Azniv ve kocası, salonun girişinde, elinde bir bardak şarap tutan, heykel görünümlü, iri yapılı bir adamla konuşuyorlardı. Nur, beyaz saçlarından, prensdögal kostümünden ve otoriter tavırlı bakışlarından onun Vartan olduğunu anlamıştı. Saygı gereği Azniv ve Roberto kenara çekildiler. Maro kocasına bakarak:

— Sana kocam Vartan'ı takdim edeyim, dedi. Vartan, bu da oğlum Nurhan.

— Sizi tanıdığım için mutluyum, diyerek Nur elini ona uzattı.

— Demek sizsiniz.

Vartan zorla iki sözcük etmeyi başardı. İşte karşısında, otuz

yıldır bastırdığı kıskançlığın canlı temsilcisi, rakibinin oğlu duruyordu. Rakibini yani Rıza'yı dünya yüzünden silmek istemişti. "Gözlerini babasından almış", "Yılan gözlü, ölüm gibi soğuk gözler." Rıza Bey, Vartan'ın elinde tutuklu olduğu zaman böyle söylemişti. Oğlunun bakışları, tartışmasız çok daha sıcaktı, koyu zümrüt yeşili gözler. Vartan ister istemez bunu kabul etti.

Nur, Balyanlara giderken yol boyunca kendini hazırlamıştı. Tahriklere yanıt vermeyecekti. Yansız cevaplar verecek, böylece işin içinden sıyrılacaktı. Vartan'ın sert tepkiler vereceğinden korkuyordu, annesi ve Nayiri onun çok kavgacı olduğunu söylemişlerdi.

Araksi bu arada iki erkeğin arasına süzüldü:

— Bana CTV (Amerikan televizyon kanallarından biri. çn.) kanallının spikeri David Koshoff'u anımsatıyor, dedi.

— Aynen, diye bağırdı Nayiri.

Vartan kibarca güldü.

— Merak etmeyin genç adam sizi NewYork'un en yakışıklı avıyla kıyaslıyorlar.

Nur da Vartan'a güldü. Maro mezeleri hazırlarken Jake, göz keyfi yapıyor, bir an önce yemek için sabırsızlanıyordu. Uzun masanın üstü yiyecek doluydu: Kızarmış patlıcan, peynirli ve ıspanaklı börek. Aznif ve Araksi durmadan mutfağa gidip gelerek masaya yeni mezeler taşıyorlardı: pastırma, dolma ve zeytinyağlı enginar.

— Seninle başbaşa konuşmak istiyorum, dedi Jake üvey kardeşine.

— Harika, henüz yeni birlikte oluyorlar, hemen sırdaşlık başladı. İyi, ben sizi başbaşa bırakayım.

— Teşekkürler, deyip Nur'a döndü. Sen olmasaydın asla Nicole'le tanışamazdım.

— Benimle işi bitmişti. Ben de yeni bir müşteri isteyebileceğini düşündüm. İşinin uzmanı bu kız. Alışveriş dosyalarını incelemeyi kabul etti mi?

— Evet, üstelik yarın gece benimle yemeğe çıkmayı da kabul etti. Bir cesaret onu davet ettim. Benim için pek kolay olmadı!

Roberto, Azniv'in kocası, Nur'un sırtına bir tokat patlattı.

— Per Bacco! (İtalyanca 'vay canına' türünden bir terim. Fransızca anlatımda kullanıldığı gibi bırakıldı. çn.) Biz daha önceden tanışıyoruz, diye güzel tenor sesiyle bağırdı.

Konuşmalar birden durdu. Aznif kocasına baktı, kocasının hep ikinci kadeh uzodan sonra yapmayı alışkanlık haline getirdiği gaflardan birini yapmak üzere olduğunu düşünerek engellemek istedi. Roberto bir sır paylaşmak istermiş gibi, dirseğiyle Nur'un böğrüne vurdu.

— Waldorf Astoria'nın holünde, saatçilerin dostluk kongresinin yapıldığı gün! İşte onu orada görmüştüm ve onunla konuşmuştum. Yeniden Nur'a döndü:

— Hadi, çok iyi hatırlıyorsun! Sana büyük duvar saatinin nereden geldiğini anlatmıştım.

— A, evet hatırladım. Duvar saati!

Nur, tıknaz bir İtalyan'ın damdan düşer gibi yanına gelip bir şeyler anlattığını hatırladı ama bir şey söylemedi. Herkes rahatlamıştı. Uzlaşmacı aile bir aradaydı! Nur ile Roberto arasındaki konuşmayı izlemeye çalışan Vartan, İtalyanın bir anlık susmasını fırsat bilip yanaştı ve Maro'nun oğluna, içini kıvrandıran soruyu yöneltti:

— Babanız, politika sahnesinden ne zaman çekildi?

— Savaştan sonra, dedi Nur, kendini savunmaya alarak...

— Kemal'in eski gardiyanları temizlemesinden sonra onlara pek yaşam hakkı tanınmadığını hatırlarım.

— Aslında eskilerin çoğu ortadan kayboldu, çoğu işkenceyle öldü. Babam, sessizce halkın gözünün önünden geri çekilmeyi seçti. Ve kendini bütünüyle arazilerinin yönetimine adadı.

Nur, yanıtlarının her bir sözcüğünü tartarak konuşuyordu.

— Bildiğim kadarıyla çok zengindi.

— Türkiye standartları için evet, ama Amerika ölçütlerinde daha az paralıydı denebilir. Ülkeniz, gezegenin en büyük servetlerine sahip.

— Neden, karıma böyle yüklü bir para bıraktığını biliyor musunuz?

Vartan bu soruyu oldukça sert bir biçimde sormuştu

— Bana sorarsanız babam, bir şekilde yaptıklarını onarmak istedi. Şöyle ya da böyle affedilmeyi gerektiren bir şeyler vardı.

— Parayla herşeyi, hatta bu türden bir bağışlanmayı bile halledebiliriz diye düşünürüz.

Bu kez Vartan'ın sesi iyice yumuşamıştı. Nur yine de ihtiyatı elden bırakmadı, kelimelerini seçerek yanıtladı

— Babam, paranın gücüne çok fazla inananlardan değildi. Bu mirası, ruhunu huzura kavuşturmak için bıraktığını sanmıyorum. Bana göre bu, bir veda armağanı, hepsi bu. Ama, vasiyet uygulayıcısı olarak özellikle beni görevlendirirken düşündüğü bir şey vardı.

— Annenize geri dönecek misiniz? diye birden sordu Vartan, sesinde kinaye seziliyordu.

— Bir şekilde... Evlatlığı olmak dışında, benim başka bir annem olduğunu bilmek isteyecektir sanırım. İçinde büyüdüğüm bir ortamın yanı sıra, başka bir etnik guruba kan bağıyla bağlı olduğumu anlaması gerek.

Jake ve Roberto bu konuşmanın dışında kalmışlardı. Yine de mezelerle ilgileniyormuş gibi görünüp, aslında tek sözcük kaçırmıyorlardı. Maro, iki erkeğin sakin sakin konuştuğunu görünce rahatlamıştı. "Onu kabul etmeye başlıyor", diye düşünüp, kocasına gülümsedi.

— Sizi bu taraflara yönlendirmek için babanız, uzun süre bekledi değil mi?

Nur, Vartan'ın sesindeki içtenlik karşısında şaşırmıştı. Ayrıca sanki kaybedilen bunca zamana da üzülüyormuş gibiydi.

— Onun ölçülerine göre yeteri kadar olgunlaşmamıştım.

— Kendi de bu araştırmayı yapabilirdi.

— Babam. Bu iş için bir avukatlık bürosuna başvurmuş, araştırmalar sonuç vermeyince ısrar etmekten vazgeçmiş. Belki de bunun kendi görevi olmadığını farketti. Beni yönlendirdi.

Nur, Vartan'ın kendisine bir kez bile adıyla hitap etmediğini farketti. "Genç adam" terimini kullanarak mesafeli davrandığını anlatmaya çalışıyordu. Aşırı samimiyetten korktuğu

için Rıza'nın da adını anmadı. (yüz göz olmamak için) Konuşma boyunca Rıza'dan 'O' diye söz etti.

— Açık büfeye geçelim, herkes açlıktan ölüyor, dedi Araksi. Nayiri, iki erkeğin arasına süzüldü ve bir kolunda babası bir kolunda Nur, kızkardeşini izledi. Masaya gidinceye kadar da Nur'un parmaklarını sıkmayı ihmal etmedi.

Maro, yemek konusunda açıklama yapıyordu.

— Sofrayı açık büfe olarak düşündüm, böylece aşırılık da olmaz, herkes istediği kadar alır ve yer. Ben aşağı inip kapıyı açayım, Tomas geldi. Sanırım arabasının sesini duydum.

— Haydi başlayalım, dedi Araksi. Çok acıkmıştı besbelli. Onlar da zamanında gelselerdi. Ayrıca herkese yetecek kadar şey var burada. Annem bir orduyu doyurmaya yetecek kadar yemek hazırlamış yine.

Tomas'ın çocukları, sevinç çığlıkları atarak babaanne ve dedelerinin kucağına atıldılar. Karısı Anna, Maro'ya bir armağan getirmişti. Öğleden sonrasını güzellik enstitüsünde berberde ve manikürcüde geçirdiği belliydi. Tanıştırılma sırasında Nur, kızın derin dekoltesine bakmamak için zorlandı.

— Ma! (İtalyanca 'ama' çn.) dedi Roberto. Marilyn'in (Marilyn Monroe demek istiyor çn.) 'Erkekler sarışınları sever' filmindeki haline benzemişsin, ne dersin?

Nur güldü. Demek ki Roberto'nun tek merakı saatler değildi. İki erkek sırdaşça göz kırptılar birbirlerine.

Gecenin geç saatinde evdeki hava, iyice yumuşamıştı. Vartan ve Nur birbirlerine belli bir saygıyla davranıyorlardı. Sohbet iyice koyulaşmıştı ki Maro onları susturdu. Dikkatlerini çekmek istediği konuyu açtı

— Sizlerden miras konusunu düşünmenizi istemiştim. Her biriniz bana fikirlerinizi ilettiniz. Ben de sizleri buraya topladım çünkü, aldığım kararı sizlere bildirmek istiyorum.

Herkes dikkat kesilmişti, Maro'nun ağzından çıkacak sözleri bekliyorlardı.

— Bu mirası kabul edeceğim ama, bu ne şahsım ne de ailem için olmayacak. Hepiniz; bu paranın insanlığa hizmet için kullanılmasından yanasınız. Bu konuda öncelikli olan Ermeni cemaatidir, onların paraya çok ihtiyacı var. Henüz sorunu de-

rinlemesine inceleyecek zamanımız olmadı, o nedenle gerçekten ihtiyaç duyanları saptayamadık. Vasiyetin şartlarından biri; Nurhan'ın beni üç ay içinde bulup, mirası teslim etmesiydi. Eğer bu süreyi geçirmiş olsaydı, bu para İstanbul Üniversitesine transfer edilecekti. Nurhan'dan; bir milyon ikiyüzbin dolarlık tutarı açık hesaba yatırmasını istiyorum. Aranızdan bazılarının bu bağışa karşı çıkmasına rağmen, ailemiz bu paraya el sürmeyecek. Bana öyle geliyor ki Ermeniler; Türklerin onlara ödettikleri haksız vergiler ve tahammül etmek zorunda bırakıldıkları ön yargılar nedeniyle çok acı çektiler. Bu nedenle yapılanları biraz olsun onarabilmek adına, böyle havadan gelen bir para reddedilmez.

Maro Nurhan'a döndü, ona gözlerinin içi gülerek baktı:

— Ülken ve yurttaşların için kullandığım sözcükler için beni bağışla Nurhan. Ama bunların konuşulması gerekiyor. Çocuklarımın kuşağı masumdur. Büyüklerinin işlediği cinayetlerden sorumlu tutulamazlar. Bu arada biz eskilerin görevi unutmamak ve unutturmamak. Herkesin belleğine bir tek özdeyişin kazınmasını sağlamak: BİR DAHA ASLA! Üzgünüm, böyle bir gecede sizlere nutuk çektim ama, aldığım tüm kararlara sizleri de ortak etmek istedim.

Jake birden "Hurra", diye bağırdı ve herkes alkışlamaya başladı. Nur görevini oldukça iyi başarmıştı. Annesi hem parayı kabul etmişti hem kendisi için kullanmayacaktı. Ramazan ve Turan partiyi kaybetmişti. Galip gelen Rıza Bey'di. "Eğer ruhlar aleminden görebiliyorsa, kıs kıs bıyık altından gülüyordur."

Maro konuşurken, Nur; salonda bu çözümden hoşlanmayan yüz ifadeleri fark etti. Biri Roberto; bu paranın tek kuruşuna dokunamayacaktı... oysa, eczanesini yenilemeyi isterdi. Diğeri ise Anna'ydı; parayı elleyememek demek, rüyalarının arabası, üstü açık Cadillac'ı alamamak demekti. Gerçek olan; onların başka bir çağda, başka bir anakarada yaşanmış Türk-Ermeni meselesiyle ilgili hiçbir şey bilmiyor ve hissedemiyor olmalarıydı.

Maro çok mutluydu. İki oğlu ve üç kızı etrafını sarmış onu kutluyordu. Aldığı karardan hepsi hoşnuttu. Maddi durumları

iyiydi, paranın hayati önemi yoktu onlar için. Nur'a işaret edip yanına çağırdı.

— Düşünebiliyor musunuz? Altı tane evladım var benim ve ilk kez hepsi bir araya geldi. Ne mucize! İnanamıyorum. Kim böyle bir mutluluğu önceden bilebilirdi ki? Bu kadar çok parayla etrafımdaki herkese iyilik yapabileceğim. Şansım döndü, çok acı çektim, bolca ödüllendirildim. Mutluluğumu benimle paylaştığınız için hepinize teşekkür ediyorum.

Roberto fotoğraf makinesini sallayarak, bu anı ölüsüzleştirmek istediğini belirtti. Nayiri, bir kenarda kararsız duran Vartan'ı getirip guruba kattı. Sonra Nur'un yanına geçip, başını onun omzuna yasladı.

***

Roxy'deki artistik patinajın kapısında kuyruk öyle uzundu ki vaz geçtiler.

— Seçimi sana bırakıyorum, dedi Nayiri. Frank Sinatra, Sarah Vaughan, Perry Como...

Nur, Frankie Lane'i yeğledi. "Cennetin Doğusu" adlı gösteri filmini uzun zamandır görmek istiyordu. Yerlerine oturmadan, seyircileri gözden geçirdi

— Birini mi arıyorsun?

— Sanki bir an eski nişanlını gördüğümü sandım.

— Ne yani? Tabii ki sinemaya gitmeye hakkı var! Otur, deyip Nur'un elini yakaladı. Nur, bu genç adamın aşırı tepkilerinden çekiniyordu, böyle bir durum olursa, Balyan ailesinin zihinlerine kuşku tohumları ekilebilirdi.

Tam Vartan'la barış imzalamak üzereyken, böyle bir şey çok kötü olurdu. Nur bu tür durumlardan çok çekinirdi. Gösteri başlıyordu. Nayiri ona öyle sokulmuştu ki yeniden aklına münasebetsiz gazeteci geldi... kalabalıkta başka türlü davranmak gerektiğini düşündü.

***

Waldorf'taki oda yarı aydınlıktı. Yatak çarşaflarının dağı-

nıklığı çılgınca sevişmenin tanıklarıydı. Film bittiğinde Nur, Nayiri'yi şehrin en ünlü gece kulübü Copacabana'ya götürmeyi önerdi. Nayiri'nin yanıtı:

— Otele gidelim. Benimle sevişmeni kulübe tercih ederim, oldu.

Nayiri yüzüstü uzanmıştı, Nur onun saçlarını yukarı kaldırıp, ensesini öptü. Elini sırtından kaydırarak kalçalarına indirdi, hafif hafif kalçalarını okşamaya başladı. Nayiri, küçük bir zevk çığlığı attı, sırtını kamburlaştırıp, bacaklarını açtı her türlü aşk oyununa hazırdı. Nur birden durunca merak etti:

— Nur, neyin var, ne oluyor?

— Yakında Türkiye'ye dönmek zorundayım.

— Tahmin etmiştim. Gece boyunca bir tuhaftın.

— Bu kadar çabuk gitme zamanının geleceğini düşünmemiştim.

Odaya ağır bir sessizlik çöktü. Nayiri yatağın içinde oturdu, Nur'un ellerini tuttu.

— Bunu yapamazsın, ben sensiz ne yaparım?

— Mecburum, gerçekten. Ben de, ben de sensiz nasıl yaşayacağım bilmiyorum. Varlığına, gülüşüne, tenine ihtiyacım var.

— Beni burada bir başıma bırakamazsın.

Nayiri'nin dudakları titremeye başlamıştı. Hiç böyle bir düşkınlığı yaşamamıştı. Vücudu buz kesti, kendini Nur'un kollarına bıraktı.

— Beni terk edemezsin, seni çok seviyorum.

Hıçkırıklara boğuldu. Nur bu tepkiden endişe duymaya başlamıştı çünkü, şimdiye kadar hiçbir kadın ona duygularını bu şekilde ifade etmemişti.

— Çok çabuk geri döneceğim

— Bekleyecek gücüm yok. Benimle birlikte olmanı istiyorum.

XXIII

Nur Kardam, Yeşilköy havaalanına indi. Mutluydu, birkaç aydır uzak kaldığı şehrine kavuşmuştu. Ayrıca ailesini, dostlarını yeniden görecek oluşu da onu çok mutlu ediyordu. Sabahki büyük kara bulut, yerini fırtınaya bırakmıştı. "Ülkem bana 'hoş geldin', diyor, Kardam ailesindeki güzel! Fırtınalar gibi." Altan'ı görür görmez, çıkış işlemleri için bekleyen yolcuların önüne geçmeye çalıştı. Kontrolü geçti, ilk çıkan oydu. Altan'la uzun uzun kucaklaştılar.

— Geri dönmek güzelmiş!

— Geri döndüğün için mutluyum!

Altan, çevreyolundan trafiğin yoğun olduğu şehir merkezine doğru giderken yolcusuna döndü:

— Şu Nayiri'nle beni korkuttun. Sana ders vermek istemem ama, başına tuhaf işler sardın.

— Ondan başka bir şey düşünemiyorum. Daha uçakta onu öyle terk ettiğim için pişman oldum.

— Bu derece mi?

— Biliyorum anlamsız görünüyor

Altan, içtenlikle kardeşi için üzülmüştü ama, o da bazen ölçüsüz davranıyordu. Zaten Ramazan ve Turan'la yapacak bir sürü işi vardı. Nur'u bunaltmak istemiyordu ama, ikisinin Nur hakkındaki düşüncelerinin değişmediğini bildirmek istiyordu. Canı sıkıldı birden. Devam etme konusunda ikilemdeydi:

— Esin senin ne zaman döneceğini öğrenmek için beni aradı

— Onu görmek istemiyorum. Yalnız kalmak istiyorum. Ona neler duyduğumu bile bilmiyorum. Ona söyledin mi?

— Tam gününü belirtmedim.

— Samimi söylüyorum, yalnız kalmaya ihtiyacım var. Yalıya çekileceğim, dedi Nur, neredeyse yalvarır gibi.

Altan'ın canı sıkılmıştı, istemeyerek açıkladı:

— Leyla seni yalıda bekliyor.

Nur bir anlık şaşkınlıkla sustu, sonra homurdandı

— Ah, hayır olamaz! Neden böyle acele etti?

Kardeşi üzgün "ne bileyim" der gibi omuzlarını kaldırdı.

— Elimden bir şey gelmedi. Karım çocukla onun yanında, onu eğlendirmeye çalışıyorlar.

— Onlar nasıl? Onları görmek bana iyi gelecek.

— Sağlıkları mükemmel, İlhan büyüdü. Şimdi gerçek bir oğlan çocuğu.

— Ya Leyla?

— Bildiğin gibi, aynı. Davetler, tuvaletler. Artık hiçbir şey konuşmuyor. Babamdan da Maro'dan da söz etmiyor.

***

Rıza öleli yaklaşık üç ay olmuştu ama onu özlemiyordu. Leyla, şu ünlü vasiyetname nedeniyle onu bağışlayamıyordu. Çünkü bu vasiyet, oğlunun yalnız kendine ait olma ayrıcalığını elinden almıştı. Sadece, kocasının kollarında öldüğünü hatırladığı anlarda, kalbinde, çimdiklenmiş gibi bir acı duyuyordu. Belki de çılgın ve aşırı aşk oyunları nedeniyle onun ebediyete göçmesine neden olmanın verdiği suçluluk duygusuydu. Kocasının yokluğunu arada bir cinsel istekleri fazlalaştığında hissediyordu ama bu tensel arzu da giderek daha seyrek kendini duyuruyordu.

Safiye'nin yokluğunda Leyla, tam bir 'ilk eş' gibi yalıya hükmederdi. Bu akşam, sabırsızlıkla Nur'u bekliyordu. Onun; araştırmayı tüm ayrıntıları ve beklenmedik olayları anlatmasını dinleyecekti. İstemediği şeyler öğrenme olasılığının verdiği korku nedeniyle, Altan'dan karısını çocuğunu alıp İstanbul'a gelmesini istemişti. Altan karısı Melek'ten istakoz pişirmesini

istemişti. Bu; Meleğin, pişirmeyi en iyi becerdiği yemekti. Nur'un da en sevdiği şeydi. Meleğe gelince, kahverengi saçlı, uzun yüzlü bu otuzluk kadın, güzel değildi, bu açıdan Leyla'nın içi rahattı. Zaten aralarındaki yaş farkına rağmen bu konuda Leyla ile yarışamazdı! Ailenin bazı üyeleri, özellikle de Safiye, Meleği açık sözlülüğünden ötürü sevmezdi. Bu nedenle de Melek, büyük Kardam Klanının toplantılarına katılmak istemez, uzak dururdu. Altan 'biraz sokulmasını' istediği zaman da: "Önce beni dinlemesini öğrenip, yüksekten bakarak beni iğnelememeyi öğrensinler, sonra." diye yanıtlardı. Melek Leyla ile kucaklaşırken ilk sözü:

— Öldüm bittim, uzun zamandır İstanbul'da dükkan gezmemiştim, demek oldu.

İlhan, Leyla'nın elini öpüp alnına götürdü.

— Allah senin gibi iyi çocukları korur, İlhan. Bakayım son görüşümden bu yana büyüdün mü?

İlhan dimdik durdu ama, daha uzun görünmek için parmak uçlarına yükseldi. Gri mavi gözleri hariç, babasının kopyasıydı ve Kardam sülalesinin tüm kişilik özelliklerini taşıyordu.

— E, aferin. Dev gibi olmuşsun, Leyla yumuşacık bir sesle bunları söyleyip İlhan'ı sevgiyle kucakladı.

— Nur amca hâlâ gelmedi mi?

— Hayır, ama her an gelebilir.

Leyla, yanında Melek ve Altan'la oturmuş, onlara Fransız konsolosluğunda verilecek geceye üçünün de çağrılı olduğunu haber veriyordu. Kedilerle oynayan İlhan, Nur'un mermer terasta yankılanan ayak seslerini duymuştu.

— Anneciğim

Leyla Nur'a doğru atıldı.

— Sağ ve sağlıklı döndüğün için çok mutluyum, diyerek Nur'a sarıldı. Zayıflamışsın gibi geldi, bu Amerikalılar sana yiyecek hiçbir şey vermediler mi?

"Anne", sözcüğünü duyan Leyla, şefkatle eridi ve gücü yerine geldi. Oğlu sonunda onu unutmaktan vazgeçmişti. Oysa NewYork'tayken kaç kez telefonu yüzüne kapatmıştı. Maro diye başlayacakken vazgeçti.

— Şu anda yalıda kim var? diye sordu Nur.

— Yalnız ben.

— Güzel Amerikalılarla marifetlerini duyduk, diye ekledi Melek. Keşiflerini anlat bize. Ne de olsa biz gazetelerden, yani ikinci elden öğrendik bunları.

Nayiri aklına geldi, Nur'un bakışları hüzünlendi. Öyle uzaktaydı ki... Üstelik onun da burada yapılacak çok işi vardı. Acaba onu bir daha kollarının arasına alıncaya değin, ne kadar beklemesi gerekecekti. Ama şu anda gerçek çok farklıydı.

— Umarım sen de bu kadınca dedikodulara dalmayacaksın, diye Altan araya girdi, sonra yarı şaka yarı ciddi:

— Leyla'ya da sana da söyledim, bunlar gazeteci değil, sansasyon yaratmak için kurulmuş çürük şirketler. Amaçları, Nur'u iş adamı gibi değil de, kadın peşinde koşan adi bir sosyete çapkını gibi göstermekti. Kardam gurubunun idaresinden uzaklaştırmak istedikleri açık ve kesin.

— Kim bu 'itler' diye sordu Leyla, kaşlarını çatarak.

— Nur'un oradan uzaklaşması ile kâr sağlayacak olanlar! diye Altan kuru bir sesle yanıtladı.

Bu açıklamayı bir sessizlik izledi, Leyla daha fazlasını duymak istemiyordu. Rıza'nın ölümü ve ard arda ortaya çıkan sorunları bilmek istemiyordu. Gücü kimin ele geçirmek istediği onun ilgisini çekmiyordu. Zaten onun yeni ayakkabı koleksiyonu ve gardrobunu yenileme sorunları vardı. Leyla birden:

— Anneni nasıl buldun? diye sordu.

— Epey zamanımı aldı ve...

— Bunu sormuyorum. Söyle onu güzel buldun mu?

Nur anlamıştı, Leyla'nın tüm tasası Maro'nun fiziki görüntüsüydü. Öğrenmek istediği, hâlâ rakibe olup olamayacağıydı. Nur omuz silkti. Annesinin bu kendini beğenmiş kibirli tavırlarından bezmişti. Nur'un vereceği yanıtı umursamadığını belli etmek için de zili çalıp hizmetçiyi çağırdı, onlara buzlu vişne suyu servisi yapmasını isteyecekti. Melek, Nur'un kocasıyla başbaşa konuşmak istediklerini tahmin etti ve Leyla'nın dikkatini yakında yapılacak moda defilesine çekmeye çalıştı.

Güneş denize iniyordu. Bu saatte, ısı düşer, Boğazın yüzeyini; altın ışıklar, renk cümbüşü, koyu kırmızı ve pembe yansımalar kaplardı. Gün batımı, Yeniköy'de günün en huzurlu

saatiydi. Sadece sessizliğin içinde, Boğazda karşılaşan arabalı vapurların sirenleri duyuluyordu. Anadolu yakasında ışıklar, birer birer, pencere pencere yanıyor, arabaların farları trafikte ışıktan bir kurdele oluşturuyordu. İki kardeş kendilerini gecenin sükunetine teslim ettiler.

— Hatırlatayım, yarın Turan ve Ramazan'la benim büromda buluşacağız. Yani yeniden senin büron. Onları bıraktığın gibi bulacaksın. Biliyorsun bu keyif verici bir buluşma olmayacak. Maro'yu bulduğunu öğrendiklerinden bu yana daha da fazla peşindeler.

— Yazık, gece güzel başlamıştı, diye yanıtladı Nur. Gerçeğe dönmek onu çok rahatsız etmişti. Yalnız adlarını duymak bile tüylerini diken diken etmeye yetiyordu. Yine de her şeye rağmen bunların ahlaksız olduklarını bilmek içini acıtıyordu.

— Her şey ortaya çıktığında, utanç duyulacak bir durum...

— Aileyi böyle lekelemek. Herşeyi mahvedecekler.

— Gel Nur, hanımlara katılalım. Yarın yeni bir gün.

***

Genel müdürlük ofisi Kardam binasının en üst katındaydı. Sonbaharın son güneşli sabahlarından biriydi, ama gökyüzünün görüntüsü fırtına habercisi gibiydi.

Dört kardeş birbirlerini soğuk bir şekilde selamladılar ve alçak masanın etrafındaki geniş koltuklara yerleştiler. Birbirlerine tek söz etmeden, birbirlerinin yüzüne bakmadan, sanki nefretlerini beyinlerinde pekiştiriyorlarmış gibi oturuyorlar ve kahve servisini bekliyorlardı. Ramazan en büyükleri olmanın sağladığı ayrıcalıkla konuşmaya başladı:

— Altan, ailemiz seni, Kardam şirketini yönetmen ve çıkarlarını savunman için emanet etti. Gidip de oralarda paraları işçilere savurman için değil. Senin grev bastırma yöntemini kabul etmiyorum. Turan da benim gibi düşünüyor. Bafra'ya hareketinden önce sanırım seni bu konuda uyarmış ve sert davranmanı istemiştim. Bize danışmadan, geleceğimizi etkileyecek kararlar aldın. Bu davranışlarının hiçbirini onaylamıyorum. Elini kaldırdı ve yanıtlamaya hazırlanan Altan'ı sustur-

du, daha bitirmedim. Nur, isteğimize karşı gelerek, gidip o lanetli kadını buldun ve paramızı ona verdin. Hiç birimiz, neden inatla bizi batırmaya çalıştığını anlamadık. Görevini başaramadın. Biz senden çıkarlarımızı korumanı istemiştik, kafana göre davranmanı değil. Bundan böyle, gelecekte yapılacak hiçbir aile toplantısına katılmanı istemiyoruz. Bizden biri olmadığını biliyorsun. Asil ruhlu zavallı babamız, bu orospu ve piçi tarafından kandırıldı. Nokta. Yaşı ve hastalığı nedeniyle yaptığı hatalara katlanmak zorunda değiliz. Çıkabilirsin! Altan'la konuşmak istiyoruz. Yani biz Müslüman Türkler. Bu konulara son noktayı koymak gerekiyor! Haydi sen git Amerikalı orospularınla oyna! Ramazan'ın sesi hırsından titriyordu

Altan ve Nur, yaralayıcı sözler, hakaret ve gözdağıyla dolu bir saldırıya kendilerini hazırlamışlardı. Altan, "Takılmayacağız" demişti, "derin birer nefes alıp, fırtınanın dinmesini bekler sonra da her noktayı, teker teker yanıtlarız. Olgun insanlar gibi. Çamaşırcılar gibi kavga etmek gereksiz, onların istediği o." İki kardeş, hakaretlerin oluk gibi akması karşısında sarardılar. Altan yumruğunu sıkıyordu:

— Nur, ben ona izin verdiğim zaman dışarı çıkacak. Ramazan, bir sorunun varsa sen çıkarsın. Ben baskı altında konuşmaya alışık değilim. Git bir bardak su iç, kendini toparlamaya çalış, biz seni bekleriz. Turan? Senin bu konuda söyleyecek bir şeyin var mı?

— Evet, Altan'ı onaylıyorum. Bu kardeşler arasında yapılan bir konuşma öyle değil mi?

Nur, taş kesilmişti. Turan, ağabeyinin davranışını bağışlatmaya çalışıyor gibiydi. Ramazan'a gelince, etrafı kırıp geçirmenin fazla yankı yapmadığını görüp yutkundu.

— Güzel sanırım anlaştık, diye Altan sürdürdü. En basit olanından başlayacağım; Miras. Bunun babamızın son dileği olduğunu hatırlatırım. Aldığı karar kutsaldır, özenle yazıp, açıkca belirttiği bir şey var. Onun bu isteğine karşı gelen her kim olursa olsun, anısına hakaret etmiş sayılacaktır. Aranızdan herhangi biri onun bu son kararlarına karşı çıkmayı düşünüyor mu?

Odada, buz gibi bir sessizlik oluştu. Altan yanıtını almıştı. Devam etti:

— Mükemmel. Hepimizin aynı konuda birleştiğini görüyorum. Vasiyetname gereğince para, yararlanacak olanın adına yatırılmıştı. Tabii üç aylık süre için. Şunu belirteyim ki; Maro Balyan, paranın açık hesaba yatırılmasını istiyor. (fideicommis-bağış hesapları. çn.) Yani, parayı şahsına harcamak istemiyor. Bir milyon iki yüz bin dolar, onun isteği doğrultusunda insanlık ve Ermeniler yararına kullanılacak.

Altan; bir kez daha paranın miktarını ve Ermenilerin yararlanacağını vurgulamanın, Ramazan ve Turan üzerinde, barsaklarını kızgın demirle dağlamış etkisi yapacağını biliyordu. Biri; her sözcüğü yüzüne indirilmiş şamarlar gibi algıladı. Öteki büzülmüş susuyordu. Yaptıkları planlar yanmış, gülünç duruma düşmüşlerdi. Altan, için için gülüyordu:

— Artık bu konu kapanmıştır, tekrarlamaya gerek yok demek istiyorum. Şimdi sizleri gevşetmek için, komik bir fıkra anlatacağım. Düşünebiliyor musunuz? Nur; tanıdığı birinden, bir avukatlık şirketini gizlice araştırmasını isterken, babamızın bir zamanlar onlar aracılığıyla Maro Balyan'ı bulmaya çalıştığını keşfetmiş. Adı Fred Goldwater olan bu üç kağıtçı avukat: Çoktan ölmüş ve gömülmüş bir Maro Balyan ortaya çıkarıp, bu kötü haberi babamıza ileterek, araştırmasını durdurmasına neden olmuş. Matrak değil mi?

— Ve bu insan, yani şu avukatı ayarlayanın kim olduğu biliniyor mu? diye ağzında geveledi Ramazan.

— Evet gayet tabii.

Altan, keyifle kahvesinden bir yudum aldı. Görünüşe göre iki büyükler giderek daha da rahatsız olmaya başlamışlardı. Nur durumu kavramaya başladı.

— Nur, şu adamın adı neydi? Hani NewYork'lu şişman bok torbası, şu kaçakçı canım...

— Ebenezer, Jonathan Ebenezer. Hangi milletten olduğu bilinmeyen bir tütün tüccarı, Kardam şirketinin eski müşterisi. Independent Tobacco Company'nin yöneticisi olarak biliniyor. Aynı zamanda da şu anda, gümrükler ve Amerikan polisi tara-

fından uyuşturucu kaçakçılığından aranıyor. Sanırım özgürlüğü sona ermek üzere, yakında yakayı ele verecek.

— Bu sinsi yaratığın, özel işlerimize neden burnunu soktuğunu biliyor musun? Yani üç kağıtçı bir avukat bulup babamızı araştırmadan vazgeçirmeyi söylemeye çalışıyorum...

— Hayır bunu bilmiyorum. Ama, Charles Burto'nun topladığı bilgilere bakarsak...

— Kim bu Burto? diye bağırdı Ramazan.

— Bir özel dedektif. Bana annemi, yani Maro Balyan'ı bulmam konusunda yardım etti. O sırada da tüm bu tuhaf işlerden oluşan bir ağ keşfetti. Deniz ticaretinde simsarlık, hırsızlık nedeniyle görevinden alınan eski bir avukat, uydurma adresler, kuşku uyandıran avukatlar ve hepsinin altından polisin gözlediği dostumuz Ebenezer çıkıyor. En büyük etkinliği ise, Türkiye bağlantılı kaçak afyon ithal etmesi. Yakalandığında daha geniş bilgi edineceğiz nasılsa.

— Babamızın işlerinin içinde onun ne işi varmış? Haydi oradan! Bu gülünç, işte, diye haykırdı Turan. Sanki çok şaşırmış da kulaklarına inanamıyormuş gibi yapıyor, oynuyordu.

— Altan ve ben, bu adamın, Türkiye'de işe ortak olanlar tarafından yönetildiği konusunda hemfikiriz. Ama, yine de bilemediğimiz noktalar var. Bu konuda polis onu sorguya çekecektir. Oradaki avukatım ilgileniyor. Bu öykünün sonunu öğrenebilmek için çok ısrar ettim, çünkü sizlerin de en az benim kadar gerçekleri öğrenmek isteyeceğinizi düşündüm. Doğru değil mi? Nur bunları büyük bir ciddiyetle söylemişti

Ramazan, arı kovanının üzerine oturmuş gibi bir hal almıştı. Koltuğunda durmadan kıpırdıyordu. Nur bir an onu; bırakıp kaçacak sandı. Turan ise, dişlerini sıkıyor ve bu kötü durumdan nasıl kurtulacağını hesaplıyordu.

Altan, ağırdan alarak zili çaldı ve asistanından soğuk su istedi:

— Görünüşe göre aşağı yukarı bu konuyu bitirdik. Şimdi de sizi kaygılandıran diğer konuya geçelim: Grev.

Ramazan, koltuğuna sıkışmış gibiydi. Turan'a gelince havaya doğru anlaşılmaz bir hareket yaparak, bunun onu kaygı-

landıran bir konu olmadığını anlatmaya çalıştı. Altan sürdürdü:

— Özetliyorum. Bazı işçiler, bir süre önce öldürülen ustabaşının istediği işleri yaparak, yine onun tarafından, açıktan para ile ödüllendiriliyormuş.

— Çok tuhaf, diye homurdandı Turan

— O kadar da değil. Bu kahraman işçiler, bizim tütün balyalarımızın arasına, Kuzey Amerika'ya gönderilmek üzere afyon yerleştiriyorlarmış.

Koltuğundan kalkıyormuş gibi yapan Ramazan:

— Boyunlarını kesmeli onların! diye bağırdı.

— Piramidin en üstünde olup, ipleri elinde tutanı öğrenmeden olmaz. İş neredeyse bitmek üzere, İstanbul Milli İstihbarat bürosu çok sıkı çalışıyor.

Ramazan'ı ter basmıştı, alnını kuruladı. İkinci Şube diye bilinen polis bürosu, suçluları konuşturmak konusunda çok sert yöntemler uygular ve en ağır suçluya bile suçunu itiraf ettirirdi. Anlatılanlara bakılırsa bazıları, orada göz altına alınıp sorgulanmaktansa kendilerini pencereden aşağı atmayı yeğlerlermiş.

— Peki sonuç? Ramazan zar zor telaffuz etmişti bunları.

— Fena değil ama onları bilirsin, sırlarını saklı tutmayı severler. Bana bu kaçakçılık işinin iki ortağının adlarını bildiklerini ve onların bizim oralardan olduklarını söylediler. Bir su ister misin Ramazan?

— ...Ha? Ya sen, sen onların adlarını biliyor musun?

— Evet, dedi Altan.

— Haydi, dedi Nur. Bildiklerini anlat, merak ettirme bizi. Ebenezer konusunda Nur, neredeyse adamın ensesine yapışmıştı. Şimdi Altan'ın sözlerini nasıl bağlayacağını merak ediyor.

— Bunlar iki kardeş, diye tane tane konuşmaya başladı Altan, böylece Ramazan'ın darmadağın olan yüzüne bakacak vakti oldu. Sabri ve Özkul Haydar! Eğer hâlâ tutuklanmadılarsa, ele geçirilmeleri an meselesi.

— A, dedi Nur. Ben onların yalnız adlarını biliyordum! Ama biliyor musun Ramazan, onlar seni çok iyi tanıyorlar.

— Bulunduğum mevki gereği, bir sürü insanla tanışıyorum. Ne kim olduklarını bilirim ne de ne işle uğraştıklarını...

Ramazan, iyice sararmıştı. Birkaç dakikadan beri, öfkesi yerini korkuya bırakmıştı. Uygun sözcük bulamadığı için cümlesini yarıda kesti.

— Kimse seni suçlamıyor ki Ramazan. Kardeşiz ve birbirimize yardım etmek durumundayız. Nur'un söylemek istediği; ilişki kuduğun adamları daha iyi seçmeliydin, çünkü ikinci şube yanlış anlayabilir ve kuşkulanabilir. Onlar bilirsin, aç köpek gibidirler asla ağızlarındaki kemiği bırakmazlar. Peki, buraya kadar geldiğiniz için teşekkür ediyorum. Sizi bir kerecik te olsa bir arada görmekten mutlu oldum. Aydınlatılmak istemiştiniz, sizleri aydınlattım. Açıklamalarım sizi tatmin etti mi bilmem ama biz de daha fazlasını bilmiyoruz. Olayla ilgili yeni bir şey öğrenir öğrenmez sizleri bilgilendiririz. Bize güvenebilirsiniz.

İki büyükler! Daha fazla dinlemek istemiyorlardı. Bu uzun bildirinin sonucunu kavradılar, mengeneye kısılmışlardı. Polisin bu kadar yakından kuşatmış olabileceğini akıllarına getirmemişlerdi. Bir de Altan açıklama yaparken 'ben'ler, 'biz'e dönüşmüştü, yani Nur da işin içindeydi. Suçlamalara, gereksiz konuşmalara girişmek istemiyorlardı. Eğer iş bu denli ortaya çıkmış ise, onlara bir an önce kaçmak kalıyordu. Ramazan ve Turan'ın aynı anda çıkmalarını sağlamak için kapı, ardına kadar açıktı. Onların merdivenlerden indiklerini duyan Altan ve Nur derin birer nefes aldılar. Rahatlamışlardı.

XXIV

Nur başını kaldırdı, uykusuzluktan gözleri kan çanağına dönmüştü. Babasının günlüğünü okumak uğruna korkunç bir gece geçirmişti. Altan ona kalın defterlerden oluşan kırmızı maroken dosyayı verirken uyarmıştı:

— Oku ya da okuma, içinden nasıl gelirse öyle yap. Senden istediğim, bu kağıtları daha sonra ateşe atman, hem de mümkün olduğu kadar çabuk. Bir daha bu konudan konuşulduğunu duymak istemiyorum. Bunları yakacağına dair bana söz ver. Nur söz verdi, Yalıya döndü, odasına kapandı ve her ne sebeple olursa olsun rahatsız edilmemek üzere emir verdi.

Rıza Bey'in Ermeni tehciri sırasında yörede oynadığı önemli rol, Nur'a göre babasının yaşamının en utanç verici olayıydı. Antep valisi, zamanın hükümeti tarafından bu zavallı ve 'mülteci' diye adlandırılan insanların kovulmalarına göz kulak olmak üzere görevlendirilmişti. Rıza Bey gibi çevresinde ve kırsal alanın tamamında sevilen sayılan bir adama böyle bir görev veren Osmanlı Hükümeti, ondan ne bekliyordu? Sağlam bir baskı oluşturmasını mı? Bir tür teminat mı? Rıza Bey'in gözüyle bakıldığında ise; bir milletin ortadan kaldırılması hareketine ortaklık etmek ona ne yarar sağlayabilirdi ki? Politik, kültürel ya da dini üstünlük mü? Ya Kardam kabilesi? Onlara ne olanak sağlardı böyle bir şey? Kişisel yarar? Nur, babasının böyle bir cinayeti planlayarak işleyebileceğine inanmakta zorluk çekiyordu. Bu korkunç dönemin sonunda ise Rıza Ponce Pilate (İsa'nın çarmıha gerilmesi konusunda karar başkalarına verdirip ellerini yıkayan Kralın adıdır. çn.) rolü

oynadı. Tüm sorumluluğu üzerinden atarak hükümetin bu görevi ona zorla ve baskıyla verdiğini söyleyerek hükümeti suçladı. Herşeyi planlayıp yöneten onlardı. Emirlerini ise, kendisine yaptırımlar uygulayarak yerine getirmesini sağladıklarını anlattı. Neden tüm bu suçların sorumlusu bir tek kişi olsun? Cinayetler genel bir vurdum duymazlıkla herkesin gözü önünde işleniyordu. Bu işin uluslararası ortakları ise, sessiz sedasız izliyorlardı. Maro; bu işlerde Rıza'nın parmağının olduğundan bir an bile kuşku duymuş olsaydı hiç onu sevebilir miydi? Nur kendi kendine; annesinin Rıza'ya duyduğu aşkın, babasına manevi güç verdiğini düşündü. "Babama masum diyemem," hayır. Suçluydu ama suçunun sorumlusu kendisi değildi.

Rıza Bey, yerine geçecek olan halefine güven mektubunu yazdıktan sonra anılarını yazmaya başladı. Neden arkasında saygınlığını tehlikeye düşürecek kanıtlar bırakmıştı? Bu korkuç olayları unutturmak yerine, pasif tanık olduğunu ortaya koymak neden? Günahlarını bağışlatmak mı yoksa kendini cezalandırmak mı? Deneyimlerine dayanan bir yöntem belki de... Ya da sadece, anılarını yazarak zaman geçirmeye çalışan katılaşmış bir katil. Nur babasının bir sözünü hatırladı: "Bir can kurtaran, dünyayı kurtarır" Gerçekten söylediğine inanıyor muydu? Maro'yu ve oğlunu kurtarmak, tüm öteki cinayetleri yok saymak için yeterli miydi? Nur, babasının geçmişindeki gizlere kendini daha iyi verebilmek için her sözcüğü içine sindire sindire okuyordu. Babasının öz geçmişinin ikinci bölümünü okumaya geçmeden, kahvesini yeniledi ve onuncu sigarasını yaktı. Rıza ve Maro'nun aşklarının anlatıldığı satırları okurken neredeyse, Ermenilerin göçünü ve insanların çektiği acıları unutmak üzereydi. Aşk öykülerinin anlatıldığı sayfalar hayat dolu, aşk doluydu. Anlatı, 1915-1918 yıllarını kapsıyordu. 1918 annesinin İstanbul'a döndüğü yıl... Bu tarihten sonra Rıza hiçbir şey yazmamıştı. Sanki hayatı anlatılmayı hak etmiyormuş gibi. Nur, babasının annesiyle yaptığı aşk oyunlarının ve sevişmelerinin ayrıntılarının anlatıldığı sayfaları atladı. Anıların son sayfasını bitirdiğinde birbirleriyle hiç ortak yanları, noktaları olmayan iki erkeğin hayat öykülerini öğrenmiş gibi oldu. Rıza; iyi evlat, iyi eş, iyi aile babası, An-

tep'in lanetli valisi Rıza Bey'i hiç tanımıyordu. Vakit öğle olmuştu, Nur kasayı çift kilitle kapadı, sonra onu gözlerden gizlemek için yeniden patronun portresini önüne astı. Nur, mavimtrak beyaz nilüferleri göremez olmuştu. Anıların kan renkli cilt kapağı gözlerine kazınmıştı

Kristalli koridordan bahçeye çıktı. Kerim kahvaltısını hazırlamıştı. Öne eğilerek patronunu selamladı ve kahveyi getirdi. Nur'un karmakarışık yüzünü gören Kerim ona sağlığını sormayı düşündü ama, aradaki mesafeyi kıramazdı. Patronunu merak ettiğini belirten sorular sormayı kendine yasaklamıştı.

Nur, boş gözlerle, Karadeniz'e doğru yol alan pas renkli bir petrol gemisini izliyordu. Güneşin ilk ışınları, Fransız modeli kapılardan girip koridor duvarlarını kaplayan dev aynalarda kırılıyordu. Koridora 'kristal' adını veren bu görüntüydü. Acele gazetelere göz attı. Başkan Eisenhower Amerika'nın ilk nükleer silah depolarını/cephaneliklerini oluşturmaya karar vermişti. Başbakan Adnan Menderes kabinesini acil toplantıya çağırıyordu. Bir plajda kimliği bilinmeyen bir ceset bulunmuştu. Hiçbir haber Nur'un ilgisini çekmedi. Kerim önünde duruyordu:

— Beyefendi, Bayan Ozan geldi, sizinle konuşmak için ısrar ediyor. Nur, yerinden sıçradı.

Esin! Bir haftayı geçkin zamandır İstanbul'daydı ve bir kez bile aramamıştı. Miskin bir hali vardı ama kızın ziyareti önemli olabilirdi.

— İçeriye al! dedi bezgin bir tavırla.

Esin, plili eteği, havuz yakalı gömleği ve ağır makyajıyla çok canlı görünüyordu. Nur'un birkaç adım önünde durup en güzel tavrını takınıp güldü.

— Sana ne olduğunu görmeye geldim. Sesin soluğun çıkmadı.

— Kusura bakma, yapacak çok iş var, aile, şirket sorunları...

Kıza oturması için işaret etti

— Gerçekten yorgun görünüyorsun. Kuşku yok geceleri de geç yatıyorsundur.

Nur onun bu kinayeli konuşma tarzını sevmedi. Suçlan-

maktan nefret ederdi. "Düşündüğün değil" diye düşündü. İkinci soru geldi

— Tüyoyu Altan verdi. Geri döndüğünü ve seni burada bulabileceğimi söyledi. Ona kızma ısrar eden bendim.

Nur gülümsedi "İlahi Altan, 'arabulucu'yu oynuyor." diye içinden geçirdi. O anda Nayiri tüm benliğinin içinden gelip geçti! Esin uzanıp Nur'un elini tuttu. Uzunca bir süre öyle kaldı sonra koltuğa daha seksi bir şekilde yerleşti.

— Gazetelerde yayınlanan resimlerini ve yazılarını görünce kıskançlıktan deliye döndüm, hırslandım ama biz bir gecelik aşıklardık ve sen bana hiçbir söz vermedin... Ama beni asıl üzen döndüğünü benden gizlemiş olman.

Nur sıkıldı, onu üzmek istememişti, yalnız kalmak istemişti hepsi bu.

— Görünenin aksine, bu bir keyif yolculuğu değildi. Anlatması zor ve karışık bir hikaye bu, diye sinirli bir sesle yanıtladı.

— Zamanım çok dinleyebilirim.

— Yani demek istediğim... Şirketle sorunların var ve çok kötü bir gece geçirdim. Anneme onunla birlikte kahvaltı etmeye söz verdim, hâlâ hazır değilim ve... Bırak sorunlarımı halledeyim. Birkaç gün sonra görüşürüz. Seni arayacağıma söz veriyorum.

— Gayet tabii eminim! Suç bende, haber vermeden geldim, haklısın. Daha sonra yeniden görüşürüz.

Esin, buraya geldiğinden daha da bozuk moralle gidecekti ama hiçbir şey belli etmek istemiyordu

— Seni öpmüyorum. Traş olmamışsın. Yolu biliyorum. Çau (İtalyanların 'hoşça kal' anlamında kullandıkları sözcük. Fransızca anlatımdaki şekliyle bırakıldı. çn.)

Nur kendini tuzağa düşürülmüş gibi hissetti. Nayiri'yi özlemişti ve başka kadın görmek istemiyordu. Nayiri ile hergün birbirlerini arıyorlar ve birlikte yaptıklarını konuşuyorlardı ama bu Nur'u tatmin etmiyordu. Nayiri ona, sevişirlerken nasıl vücuduna ateş bastığını söylüyordu. Onu yanındaymış gibi hissediyor, arzuluyordu. Şimdiye kadar böyle arzu ve cinsellik yaşamamıştı.

Esin bahçeden çıkarken ona ne denli uzak olduğunu düşündü. Oysa onu bir ara arzulamıştı.

***

Öğleden sonra saat üçte Nur'u NewYork'tan aradılar. İrving Leonard, merkezi Ortadoğu olan uyuşturucu kaçakçılığı konusunda edinilen son bilgileri aktardı. Tütün, Kardam Şirketi tarafından gemiye yüklenmişti. Polisin uzaktan izlediği gemi; Hollanda bandıralıydı ve Marsilya limanına uğramıştı.

Hareket, (operasyon) Mat Herrera adlı çok cesur ve işinin ehli bir komiser; gümrük yetkilileri ve FBI ile işbirliği yaparak baskını yönetmiş. Tütün balyaları önce izlenmesi çok basit özel bir mavna ile 47 no.lu rıhtıma getirilmiş. İndependent Tobacco Company adlı tütün şirketinin adamları daha sonra balyaları bir kamyona yükleyerek NewJersey'e göndermiş. Günün sonunda, kamyonlar boşaltılırken yirmi civarında polis arabası alanı basıp kamyonların etrafını çevirmiş. Yapılan arama sonunda, yüz kasa silah ve beş ton haşhaş ele geçirilmiş. Kaçmaya çalışan işçiler antrepo binasının içine gizlenip polise ateş açmışlar. Açılan ateş, bir polisin ve bir kamyon şoförünün ağır yaralanmalarına neden olmuş. Antreponun içinde eroin imal etmek için kurulmuş özel bir laboratuar bulunmuş. Uyuşturucu, Kuzey Amerika pazarı ve Kanada'ya gönderilmek için hazırlanıyormuş.

Temizlik operasyonundan sonra, bir basın bildirisi yayınlanmış. İndependent Tobacco Company sorumlusu Ebenezer, işbirlikçi üç gümrük memuru ve laboratuar teknisyenleri tutuklanmışlar.

Narkotik şube ajanları, bu sıralarda, Ebenezer'i sorguya çekip bu zincirin Ortadoğu'daki dallarına, özellikle de Türkiye'dekilere ulaşmaya çalışıyorlarmış. İrving Leonard, kaçakçıların uzun süre Kardam Şirketiyle iş yapmayı denemeye kalkışmayacaklarını söyleyip, Nur'u rahatlatmaya çalıştı.

***

Olaylar hızlanmaya başladı. Ramazan ve Turan başı çektiler. Alelacele istifa edip kayıplara karıştılar. Genel kurmay onların bu isteklerine karşı çıkmadı, aksine kapıları ardına kadar açtı. Nur ve Altan'ın Kardam'ın ününü korumak için yaptıkları tüm girişimler boşa gitti ve skandal gazetelerde yayınlanmaya başladı.

Turan ve Ramazan; en yakınları dışında kimseye nereye gittiklerini söylemediler. Önce Turan ortadan kayboldu. Ramazan'a gelince Avrupa'ya kaçtı. Fransa'ya gidip, siyasi sığınmacı olmayı umut ediyordu.

Safiye; oğullarının ordudan istifa ettiğini ve ülkeden kaçtıklarını öğrenince, hırsından kendini kaybetti. Hele kaçış nedenlerinin, soruşturmalar ve yargıdan kurtulmak olduğu kendisine söylendiğinde bağırıp çağırmaya başladı:

— Bu askerliğe hıyanettir, sorumluluğunu bilmemektir. Adi haydutlar gibi kaçtılar! Bir daha asla gözüme görünmesinler, diyor bir yandan da hıçkırıklara boğuluyordu. O günden sonra Safiye, Gaziantep'teki dairesine çekildi ve hiç kimseyle görüşmedi.

Leyla; Turan ve Ramazan'ın suçlandığını ve onların korkak davranışlarını öğrendiğinden beri, rengi solmuş tadı kaçmıştı. Bir iki davet verdi ama dostları suratlarını asıp oturdular. Kendi çağrılı olduğunda da acaip bir yaratıkmış gibi onu süzüp durdular. Böyle olunca o da Yalı'ya kapanıp kendini kedilerine adayarak güzel günlerin gelmesini beklemeye başladı. Ama sosyetik yaşantısını böyle zoraki terk etmek onu çok mutsuz ediyordu. İçini dökecek bir tek dostu yoktu.

***

Milli güvenliğin avlusu güvercin doluydu. Sayıları öyle çoktu ki, gurultuları sokağın trafik gürültüsünü bile bastırıyordu. Üç erkek, çaylarını yudumlayarak sigara içiyorlardı.

Altan, koltuğunda geriye kaykıldı, sabit bakışlarla gökyüzünü incelemeye başladı. Geçici müdürlük görevini başarıyla bitirdiği için çok mutluydu. Artık ailesine daha fazla zaman ayırabilecekti. Her şeye karşın iki ağabeyinin suçlu bulunma-

ları, onurunu kırmıştı. Para uğruna ailenin şerefiyle oynamalarını affetmeyecekti. Üstelik paraya ihtiyacı olan insanlar da değillerdi. Polis, afyonun tütün balyaları arasına gizlenerek yurtdışına çıkarıldığını biliyordu. Uzun süre, Kardam Şirketinin antrepoları izlenmişti. Altan işte o arada; Ramazan ve Turan'ın işe ortak olduklarını ve araştırmanın bu yönde geliştirilmesini istemişti.

Baş komiser:

— Bizlerle doğrudan işbirliği içinde oluşunuz için istesek de yeteri kadar teşekkür edemeyiz. Ne yazık ki ağabeyleriniz için uluslararası tutuklama emri çıkarmak zorundayız. Sizin için üzüldüğümü tahmin edersiniz ama...

Komiserin üzüntüsünü sezen Nur:

— Kanun herkes için aynı biçimde yürütülmelidir, dedi.

— Haydar kardeşlerin işini de bitirmek üzere, bir ekip yola çıktı. Her an, olayın noktalandığı haberi gelebilir.

— Ben o işi bitirildi diye düşünmüştüm, dedi Altan.

— Tam ele geçirmek üzereydik, avucumuzun içinden kayboldular. Bu kez söz veriyorum aynı şey yinelenmeyecek. Hatta ben onları sorguya çekmeden, size bu ikiliyi demir parmaklıkların arkasından göstermek için sabırsızlanıyorum.

Komiserlikten ayrıldıktan sonra Nur ağabeyinin koluna girdi:

— Kesin kararlı mısın?

Evet, İstanul'u terk edecekti, yaralanmış, onuru kırılmıştı. Gidecek ve uzun süre geriye dönmeyecekti. Fidanlıklarla uğraşarak günlerini geçirmek istiyordu.

— Ben sana söylemiştim. Ben şehir insanı değilim, topraklarıma dönüyorum. İnan bana yola çıkacağım gün hayatımın en güzel günü olacak.

Altan kardeşinin kolundan kopar gibi ayrıldı, arkasını döndü, kardeşine ondan ayrılıyor olmanın hüznünü göstermek istemiyordu. Nur, ağabeyinin uzaklaşmasını izlerken, yüreği üzüntüyle sıkıştı. Uzun boyu, öne doğru hafif kambur yürüyüşü, elleri ceketinin cebinde... Gözyaşlarından önünü göremez oldu. Kendini bütünüyle kaybolmuş hissetti.

***

Altan'ın gidişi içinde büyük bir boşluk bıraktı. Arabasına bindi ve Nişantaşına, Esin'in çalıştığı hastaneye gitti. Söz verdiği halde hiç aramamıştı.

— Şansınız varmış, dedi, çocuk bölümünün müracaatında görevli kız. Doktor Ozan'ın görevi bir saate kadar bitiyor. Burada veya arabasının yanında bekleyebilirsiniz.

Üçüncü sigarasını bitirdiğinde Esin göründü. Beyaz doktor gömleği hâlâ sırtındaydı. Neşeli adımlarla yaklaştı, Nur'u Studebaker marka eski siyah arabasına yaslanmış görünce şaşırdı:

— Sen... sen ne arıyorsun? Hasta mısın yoksa?

Yanıt olarak kızı yanaklarından öptü.

— Seni bu akşam yemeğe davet edecektim ama gelip buradan götürmeyi tercih ettim.

— Oh! Kılığıma baksana, korkunç bir gün geçirdim. Evime gidip üstümü değiştirmek isterim.

Esin, Nur'un düş kırıklığına uğradığını görünce:

— Bana eşlik et, yolda konuşuruz, dedi.

Bu saatte trafik çok yoğundu, Nur da bu tıkanıklıktan yararlanarak Esin'e NewYork macerasını anlattı. Kız inanamadı "İki anne, iki anne" deyip durdu. Evinin önüne geldiklerinde ise, Nur'un kararsızlığını görüp:

— Beni arabada bekleyecek değilsin ya, yukarı gel, dedi.

***

Esin, havluya sarınmış banyodan çıkarken, Nur onu durdurdu. Kız irkildi ama ses çıkarmadı. Nur onun omuzlarını, boynunu öpüyordu. Hızla kendine doğru çekti, ağzını aradı. Uzun, uzun öpüştüler. Nur'un onu koltuğa doğru çektiğini görünce:

— Hayır, orada olmaz, odama gel, orası daha loş.

Çıplaktılar ve birbirlerine sarılmışlardı. Birbirlerinin vücudunu yeniden keşfetmeye çalışıyorlardı. Nur uzaktaki sevgilisinin izlerini teninden silmek istiyordu. Şu an duyduğu şehvet değil, güzel bir vücudun cazibesine kapılmaktı. Sırtüstü uzan-

dı ve Esin'in gerekeni yapmasını sağladı. Kendine itiraf etmeye çekiniyordu ama Nayiri'ye özlem duyduğu kesindi. Esin'in ölçülü biçili sevişme tarzını izledikçe, Nayiri'nin yataktaki çılgınlığını özlediğini fark ediyordu.

Daha sonra Esin, onun kulağına; söyleyecek çok önemli bir şeyi olduğunu fısıldadı:

— Geçen yıl NewYork'taki Bellvue hastanesinde çalışmak amacıyla bir dilekçeyle baş vurmuştum. İsteğim onaylanmış, çocuk bölümünde kadrolu olarak çalişabileceğim.

— Kutlarım, bu ender yakalanabilecek bir şans.

— Biliyorum ama, kabul etme konusunda kararsızım. Sen de geri döndüğüne göre, uzun süre senden ayrı kalmak istemiyorum.

Her şey, Nur'un düşündüğünden daha hızlı gelişiyordu. Böyle bir öneriyi geri çevirmek... Bu hastane, tıp mezunlarının düşünü kurduğu ve çalışmak için can attığı en büyük ve çağdaş tıp merkezlerinden biriydi. Oysa Esin kendisi için işi reddediyordu! İlişkilerinin başında, bağlanmayı ve ona sözler vermeyi hiç düşünmemişti. Geleceğini düşünecek zamanı vardı. Bu itiraftan sonra, Nur kendi yokluğunda Esin'in duygularının yoğunlaştığını farketti. Bir yandan da bunu hissetmek boşuna gitmişti ama, Nayiri vardı! Şu anda üvey kız kardeşine duydukları her şeyin üstündeydi. Nur'un sessiz kalışı Esin'i kaygılandırdı.

— Eğer bu işi reddedersem bana kızar mısın?

— Reddetmek aptallık olur... ama, kuşkularını ortadan kaldıracak bir fikrim var...

Esin, konuşmak konusunda bir an tereddüt etti, sonra:

— Ne istediğimi iyi biliyorum. SEN, seni istiyorum!

Esin onun kollarının arasına büzüldü. Nur onu kendinden uzaklaştırdı, gözünün içine bakarak başını ellerinin arasına aldı. Bu kadar hızlı böyle bir durumla karşılaşmayı beklemiyordu.

— NewYork'a hayır deme, dedi.

— Yani çekip gitmemi istiyorsun öyle mi?

— Hayır, bırak ta açıklayayım, sonra evet, hayır dersin. Sana söyledim, bir bunalım geçiriyorum ve ne yana gideceğime

karar vermiş değilim. NewYork'ta bir şirket kurmayı düşünüyorum. Böylece oraya yerleşmek için iyi bir nedenim olur.

Esin'in gözleri parladı.

Nur; ülkesine geri döndüğünden bu yana hem kendinin hem de ülkesinin geleceğini düşünüyordu. NATO'ya girmek, askeri üslerin kurulmasına izin vermek Türkiye'yi modern bir ülke haline getiremezdi. Birbirlerine düşman olanlar birleşip bir çeşit kulüp kuruyorlardı. Aslında Nur oralara ait olmayı isterdi. Bir ara politik kariyer yapmayı düşünmüştü: "Ülkenin Osmanlılıktan kurtulabilmesi için yeni yüzlere ihtiyacı var." diyordu. Bu işi başarabileceğinden de emindi. Ama ağabeylerinin başı yargıyla dertte olduğundan beri bu fikri aklından çıkarmıştı.

— Amerika, işlerimi geliştirebileceğim bir ülke. Endüstri tam bir patlama yaşıyor. WallStreet borsası, dünya finans piyasasını elinde tutuyor. NewYork; şirketlerin, işin yayıldığı yer, dedi. "Orada Nayiri bekliyor." demedi! Öneriyi kabul et, birlikte gidelim.

Esin'in ağzı açık kalmıştı. Tam yanıt verecekti ki Nur parmaklarıyla ağzını kapadı:

— Merak ediyorum, geçmişi karanlık, bugünü skandalla çalkalanan bir aileden biriyle evlenmek ister misin acaba? Belki benimle Amerika'ya gelirsin, bunları birlikte unuturuz.

Esin öyle heyecanlanmıştı ki elleri titremeye başladı. Kendine gelip aklını toplaması için birkaç dakika geçmesi gerekti.

— Ben seninle evlenmek isterim. Ailenle değil. Ağabeylerin ne yapmış, ne yapmamış umurumda değil. Ya da Türkmüşsün, Ermeni, Hıristiyan veya Müslümanmışsın... Bildiğim tek şey seninle dünyanın öbür ucuna kadar giderim. Yeter ki seninle olayım.

Öyle duygulanmıştı ki kendini Nur'un kollarına attı. O anda da onun gözlerinin yaşardığını farketti.

"Evlenme teklif etmek ne kolay iş" diye geçirdi içinden. "Gerçekten karım olmasını isteyecek kadar onu seviyor muyum, yoksa sadece Nayiri'den uzaklaşmaya mı çalışıyorum?" Esin'le Nayiri'den önce karşılaşmıştı. İki kadın için duydukları öyle birbirinden ayrı şeylerdi ki, kıyas bile edemiyordu. Na-

yiri ile olan beraberliğinden kuşkulanılıyorsa tabii şayet o dile getirdi ise... Esin'le evlilik onun kurmaya çalıştığı yeni ortamında suçlanmasına engel olacaktı.

— Şimdi Leyla ile konuşmam lazım. Resmi durumlar için onun onayını almam gerek. Ama sanırım kabul edecektir. O zamana kadar kesinlikle gizleyeceğiz.

Esin mutluluktan uçuyordu. Olmasını en çok istediği iki dileği gerçekleşiyordu. Sevdiği adamla evlenmek ve mesleğinde ilerlemek.

— Sen, beni mutlu etmek için doğmuşsun... Sana nasıl teşekkür edeceğim bilemiyorum, Nur'u bağrına bastı. Aşık bir kadındı o. Seni seviyorum Nur.

Onun da aynı sözleri söylemesini beklerdi, Nur da biliyordu, sustu ve onu öpmekle yetindi. Nayiri'yi aklından kovalamak için daha çok mücadele etmesi gerekecekti. Deli gibi, hatta sertçe Esin'i kendine çekti, defalarca öptü, öptü, öptü...

Sonunda genç kız bir zevk çığlığı attı, birbirlerinin kollarında kaldılar.

XXV

Nur; mektuplarını okurken Howard Lehman tarafından yazılmış bir mektup görünce şaşırdı. Lehman; *NewYork Times*'ın, başına bela olan muhabiriydi. İstanbul'da olduğunu ve onunla bir röportaj yapmak istediğini söylüyordu. Acele yazıldığı belli olan mektubun altında Divan Oteline indiğini eklemişti. Önce sinirlendi. Mektubu buruşturup çöp sepetine attı ama, sonra merakına yenik düşerek, randevu istemek için Lehman'ı aradı. İki adam aynı gün, otelin barında buluşmak için sözleştiler. Lehman, Nur'a buluşma önerisini kabul ettiği için teşekkür etti.

O saatte, otelin barında hiç kimse yoktu. Blucin ve gri flanel gömlek giymiş olan gazeteci, barın taburelerinden birine tünemişti. Nur, gazeteciyi buldu, soğuk bir selam verip oturdu.

— Geldiğiniz için teşekkür ederim, dedi Lehman.

— Siz tuhaf bir üçkağıtçısınız! Sesi buz gibiydi.

— Gerçeği söylemem gerekirse, ben, ağzıma bir yumruk patlatacağınızı sanıyordum. Hâlâ da yapabilirsiniz. Ben bir yanlışı düzeltmek için sizinle görüşme riskini göze aldım. Çünkü, anlatacaklarımı yüzünüze söylemek istedim

Lehman, dedikodu köşesini, ekmek parası kazanmak için kullanıyordu. "Ücret çok az", diye belirtti. Ama, basın kartının sağladığı ayrıcalıklardan yararlanmak hoşmuş! Nur, NewYork'a gitmeden birkaç gün önce, telefonda adını vermeyen ama vurgusundan Türk olduğu belli olan bir adam gazeteyi aramış ve Lehman'dan Türkiye'de ünlü olan bir adam hakkında yazı yazmasını istemiş. Bu insanın NewYork'ta değil, Tür-

kiye'de ünlü olması koşuluyla, çünkü telefondaki; bu ünlü tipin ününü ve şerefini beş paralık etmek istiyormuş. Lehman'a bol resimli, dedikodulu, entrikalı bir yazı ısmarlamış. Amacı, o Türkü yerin dibine geçirmekmiş. Lehman daha sonra, "mahvedeceği müşterinin" kimliğinin ayrıntılarını içeren bir mektup almış.

— Bu mektupta, sizinle ilgili öyle ayrıntılar vardı ki, ben kendi öz anamı bile bu kadar tanımıyorum, dedi gazeteci.

— Sizi arayan Türkün adını biliyor musunuz?

— Hayır, zaten sormuş olsaydım da sahte isim söylerdi eminim.

Lehman için ünlüler hakkında yazı yazmak olağanmış. Ancak, bu kez onun bu her zaman yaptığı işe karşılık, ona böyle para ödenmesi Lehman'ı çok şaşırtmış. Ayrıca yaptığı haberi İstanbul gazetelerine sızdırmasını da istemiş bu yabancı.

— E, yani siz bana bunları anlatmak için mi Atlantiği aşıp buralara geldiniz bayım?

Nur bunu sorarken, adamın adını hatırlayamadı.

— Lehman. Ama bana Howard diyebilirsiniz. Polisler, Tobacco Company'nin adamlarını tutuklayınca gazetede, başınıza sardığım belaların parasını ödeyenin resmini görüp tanıdım. Böylece sizden özür dilemem gerektiğine karar verdim. Hayır, yayınladığım yazılar için değil, bu benim her zaman yaptığım iş. Adi bir kaçakçı gurubunun ucuz oyuncağı olmak... İşte bunu sevmedim!

— Görünüşe göre bay He... Howard, beni şaşırtmayı sürdüreceksiniz.

— Sonuna geliyorum. Patronum benden, Türkiye'deki afyon kaçakçılığı üzerine bir yazı hazırlamamı istedi. İşte bu nedenle buradayım, gelmişken hatamı da onarmak istedim. İşte bu da halloldu. Şimdi bazı ip uçları için bilginize başvurmak istiyorum.

Lehman, bir yandan utanmazlığı, diğer yandanda yüreğinin temizliğiyle yine Nur'u şaşırtmıştı. Üç kuruş fazla kazanmak için çamura batmaya razı oluyor, derken, onu bulup birkaç özür sözü, bağışlanmak için anlatılan sırlardan sonra da ondan 'tüyo' istiyordu!

Lehman devam etti:

— Narkotikte arkadaşlarım var. Tobacco Company'nin patronu, Ebenezer'in defterlerine bir göz attım. Ebenezer'i tanıyorsunuz değil mi? Nur başıyla onayladı. Bu kez durum ilginçleşmişti.

— Defterin birinde sizi yakından ilgilendirecek isimler var. Sizi bu konuda uyarayım dedim.

Dürüst bir insan olduğunuzu biliyorum. Bu boklukları hak etmiyorsunuz!

Lehman kendine ikinci bir içki ısmarlayıp, Nur'a da kendini toplarlama süresi tanımıştı. Sonra ona doğru eğildi:

— İki ağabeyiniz, Turan ve Ramazan. İstanbul'daki iplerin ucunu tutan onlar. Sizin için çok kötü, üzgünüm dostum!

Lehman'ın sözleri Nur'un başını döndürdü, midesi bulanmaya başlamıştı. Gazeteci, onun iyi bildiği ama açıklayamadığı bir şeyi doğruluyordu.

— Sadece narkotikteki çocuklar biliyor, bir de siz ve ben. Başka hiç kimse... Sakin olun Bay Kardam, bunu asla sütunuma taşımam. Aramızda kalacak, şeref sözü borçluyum size.

Nur, Altan'la yaptığı uzun telefon konuşmasını hatırladı. Kaçakçıların başı hakkındaki kuşkuları. Her seferinde babalarından kuşkulanmışlar ama, bu olasılığı safdışı etmişlerdi. Hayır, o olamazdı, büyük Rıza Bey böyle dalaveralara bulaşmazdı... Oysa! İki kardeşe gelince, onlar tahmin ettiklerinden de fazla işin içindeydiler, çok şey biliyorlardı. Her türlü taktik v.b. Konuyu daha fazla deşmek istemiyordu, kendini öyle kötü hissediyordu ki, başının dönmesi biraz azalsın diye bekliyordu. Lehman'a gelince, o gözünü kadehinin dibine dikmiş suskun oturuyordu.

— Bir soru Howard, acaba bu defterde aileden, başkalarının da adını gördün mü?

— Bildiğim kadarıyla hayır.

Nur'un sırtından bir yük kalkmıştı. Lehman'ın anlattıkları bölük pörçüktü ama ona güvenmek zorundaydı. Rıza'nın adı yoktu. Bu konuşma biter bitmez Altan'a haber verecekti.

— Bu kaçakçılığın ne zamandan beri süregeldiğini biliyor

musunuz? Daha açık sorayım: Benim ailemin üyeleri ne zamandan beri bu işin içindeler?

— Dört en fazla beş yıl.

Lehman; Nur'un neden birden rahatladığını anlayamadı. "Beş yıl, bu babamızın işin içinde olmadığı anlamına gelir çünkü son beş yıl, Gaziantep'ten dışarı adım atmadı."

— Ne tür bilgi istiyorsunuz Howard?

— Arazilerinizde gezinip, birkaç bilgi edinmek. Böylece o şehrin kapıları bana açılır.

— Bir pazarlık yapalım Howard, ben araştırmalarınızın kolaylaşmasını sağlayacağım ama, siz de benim onayım olmadan ailem hakkında tek kelime yazmayacaksınız. Tabii tamamen susmanızı istemem. Eğer kaçınılmaz kanıtlarla ortaya konmuş gerçekler varsa, bu durumda tabii ki yazacaksınız. Yine de yayınlamadan önce beni uyarmanızı istiyorum.

— Bingo! diye bağırmıştı Lehman. Olağanüstü heyecanlanmıştı.

***

Nayiri, Macy'deki işini bırakmıştı. İş arkadaşlarıyla çok şamata yapıyordu ayrıca, şefiyle de kavga etmişti. "Benzin parasıyla makyaja yetiyor bu para, başka işe yaramaz". Bunalım içinde uyandığı bir sabah kendi kendine böyle deyip bir daha oraya dönmedi. Cipini geri verdi ve metroyu kullanmaya başladı. Aile yemekleri çok donuk geçiyordu. Araksi: "Babamla bile münakaşa etmediğine göre gerçekten iyi değil", dedi. Azniv, kız kardeşinin hırçın kişiliğine göndermeme yaparak, Gerg'i birden bıraktığını vurgulayıp "Şimdi de pişmanlık çekiyor bence", diyerek yargısını noktaladı.

Maro, kızı için kaygılanıyordu. Onu hiç böyle görmemişti. Ne kendine bakıyordu ne gülüyordu. Aile toplantılarında surat asıp duruyordu. Onun çok kötü göründüğünü kızına söyledi. Nayiri'nin yanıtı, tepkisiyle aynı düzeydeydi: "Defolun, beni rahat bırakın!" ve evin kapısını çarpıp çıkmıştı.

Jake'e gelince, o da çok meşguldü. Nicole'le tanıştığından beri, tüm zamanlarını birlikte geçiriyorlardı. Birbirlerine öyle

aşıktılar ki, onların dışında dünya yoktu. Jake henüz annesine bir şey söylememişti, Nicole'ün yeniden okula başlamasını bekliyordu: "Bazen acaiptir, yeniden okula başladığın zaman söylerim."

Kimsenin bilmediği başka bir şey daha vardı o da; Nayiri'nin hâlâ üniversiteye kayıt için başvurmamış olmasıydı. Nur'la günlük konuşmasını yapacağı saate kadar sallanıyor, telefonun sesini beklerken de sigara üstüne sigara içiyordu. İlk başlarda, birlikte geçirdikleri günlerden konuşuyorlardı. Mutlu dakikalarını, erotik yatak oyunlarını kouşuyorlar ve yeniden bir araya geldiklerinde neler yapacaklarından söz ediyorlardı. Telefonda konuşmak bile onu tahrik etmeye yetiyor ve onunla sevişme arzusunu körüklüyordu. Günler geçtikçe işin tadı kaçtı. Çünkü, artık telefonda konuşmak ona yetmiyordu. Lucky Strike (sigara markası. çev) miktarını sınırlamak için, birkaç bardak dolusu Bourbon viski yuvarlıyor, bekleyişi kolaylaştırmaya çalışıyordu.

Nur'a gelince; onun bu aşırılıklarını anlayamıyordu. Kendisi fazlasıyla meşguldü, yasa adamıydı, zorunlulukları vardı, sosyal yaşamı ve sosyete hayatı. Nayiri'nin bu kırılganlığını anlayamıyor, onun kendisine bağlı bir yaşam kurmaya çalışması Nur'u rahatsız ediyordu. Birgün; Üniversiteyi bıraktığı için sertçe bir uyarıda bulunmak istedi, Nayiri gözyaşlarına boğuldu. Nur'dan istediği yanıtları alamıyor ve onun giderek kendisinden uzaklaştığını hissediyordu.

***

İki üç ay boyunca Maro'nun çocukları, her aile yemeğinde, annelerine İstanbul'a gitmesini tekrarlayıp durdular. Yedikule'de inşa edilecek Ermeni Hastanesinin temel atma töreninde onun da bulunmasını istiyorlardı. O ise, bu yolculuğa çıkmak istemediğini belirterek "Para gönderdim, bence yeterli" diyordu. Resmi törenlere, yemeklere, davetlere katılmak istemiyordu. Vartan; zaten ilk başta, gitmeyeceğini kesin bir dille söylemişti. Maro; Nayiri'nin hastalığını öne sürerek, yolculuğu onun yapmasını ve Balyan-Armen ailesini temsil etmesini is-

tedi. "Bu yolculuk depresyonuna iyi gelir", deyip çocukların israrlarına son vermiş oldu. Tam olarak kızının hastalanma nedenini tahmin edemiyordu ama, nedense, "geri döndüğünde daha da beter olacak", diye düşünüyordu. Fakat şu anda, başka da çözüm bulamıyordu. Bir gece Tomas annesini uyardı:

— Nayiri'ye uğradım, beni kovdu. Söylemesi zor ama, içki kokuyordu.

— Kuşkulanıyordum. Evine gitmemi istemiyor. Son günlerde telefonda da hiç normal değildi.

— Herhalde, onu zorla hastaneye götüremem.

— Keşke ruh hastalıklarını tedavi edebilseydin.

— O mu?

— Biliyorsun, o da herkes gibi... şu sıralar ne yaptığının, nereye gittiğinin farkında değil. Nur'a telefon edip, ona bir uçak bileti göndermesini isteyeceğim. Derhal bir değişiklik yapmaya ihtiyacı var.

Nur, annesi onu arayıp Nayiri'nin hasta olduğunu söylediği an, şok geçirdi. Bunalımının boyutunu da bilmediğinden, çok korktu. Hemen ilgileneceğine dair söz verdi.

***

Her sabah olduğu gibi, bugün de Galata köprüsü ve Rıhtım Caddesinde trafik çok yoğundu. Arabalar, kamyonetler sıra sıra dizilmişlerdi. Şirketin şoförü, siyah Mercedes'i 'Kardam ve Oğulları Uluslararası' binasının önünde park etti ve Nayiri'ye kapıyı açtı. Genç kadın, bej bir döpiyes ve siyah ipekli bluz giymişti. Öyle canlı görünüyordu ki, kimse onun 18 saattir yolda olduğuna inanmazdı. Müracaattaki kız, onu kütüphaneye götürdü ve birkaç saniye beklemesini rica etti. Harika bir İngilizce ile: "Bay Kardam'ın Osmanlı Bankası müdürü ile toplantısı vardı, sanırım bitmek üzere. Az sonra yanınıza gelir." diye açıkladı.

Nur, hiç kıpırdamadan onun uyumasını izliyordu. İlk kez uzun uzun seviştikleri gece de böyle kollarında uyuyakalışını anımsadı birden. Ancak bu kez izlerken açıklayamadığı bir ra-

hatsızlık duydu. Nayiri bir an dalmıştı ki, Nur'un varlığını hissedip uyandı.

— Sonunda geldin, muhteşem bir şey bu, diye kulağına fısıldadı, Nur.

— Seni çok özledim.

Onu kolundan tutup ofisine götürdü, kapıyı kilitledi. Sarıldılar ve uzun süre dudak dudağa kaldılar. Bir yandan bluzunun düğmelerini çözüyor, bir yandan da onu okşuyordu.

— Aylardır özlemini çekiyorum

— Saçlarının vanilya kokusunu içime çekmeyeli çok uzun zaman oldu.

Nayiri ateşli bir tavırla soyunmaya ve mırıldanmaya başladı "Seviş benimle". Nur tedirgin oldu, yeniden kapının kilidini yokladı, sonra soyunmaya başladı. Metresinin ona sunduğu güzel vücudu seyrederek, kızın üzerine uzandı. Onu istiyordu, hemen burada!

Kızın içine girdiğinde, Nayiri küçük bir çığlık attı, gözlerini kapadı, kendini rahat bırakarak orgazmın tadına vardı. Çok hızlı seviştiler, ilk günkü kadar birbirlerine açtılar. Bir o kadar da ateşliydiler.

— Seni seviyorum. Asla senden vazgeçmem.

Başını çevirdi, zevkten ağlıyordu ama gözyaşlarını gizlemek istedi. Daha sonra kendilerine gelmeye çalışarak aceleyle giyindiler. Nur kapının kilidini açarken. Nayiri büyük pencereye yaklaştı.

— Ne olağanüstü manzara bu! Karşısı Asya yakası olmalı. Ya orası, Haliç mi? (Golden Horn -Altın boynuz, Amerikalıların Haliç demek için kullandıkları söz. çn.)

Nur'un bürosu yedinci kattaydı ve dev boyutlu bir vitrin gibiydi. Geniş açılı görüşle şehri izlemek kabildi. Ofisin maun kaplı duvarlarını empresyonist ressamların orijinal tabloları süslüyordu.

— Senin için bir program ayarladım. Bu İstanbul yolculuğunun seni tanıdığım ilk gün gibi unutulmaz olmasını istiyorum.

— Aptallaşma, unutulmaz olması için öyle şeylere ihtiya-

cım yok benim. Ben, sadece seninle birlikte olmak istiyorum. Hem de uzun zaman!

— Yalıda kalacaksın. Sana bir oda hazırlattım. Benimkiyle bitişik, dedi Nur, sır verir gibi.

Ağır bir yorgunluk Nayiri'nin vücudunu sarmıştı. Nur onu izlerken, ayakkabılarını çıkarıp bacaklarını uzattı. Nayiri de onu izliyordu. Gri yazlık takımıyla çok zarifti. Koyu renk gömlek ve kırmızı kravat kıyafetini tamamlıyordu. Gelip yanına oturdu ve elini omzuna koydu.

— Leyla da Yalı'da kalıyor. Senin geleceğini söylediğimde, önce biraz rahatsız oldu, iki dakika sonra da Maro'nun kızıyla karşılaşma olasılığı onu sinirlendirdi. Şimdi de senin annen kadar güzel olup olmadığını merak ediyor.

— Güzellik bu denli önemli mi onun için?

— Takıntılarından biridir. Bunca yıl sonra değişemez ki. Neyse şimdi bu konuyu bir kenara bırakalım. Seni Yeniköy'e götüreyim dinlenmeye ihtiyacın olmalı.

Şehri, bir uçtan bir uca geçmek, Nayiri için hem şaşırtıcı hem de sersemletici bir deneyim oldu. İstanbul'un zor ve karışık trafiğini gördükten sonra, Manhattan'da araba kullanmanın çocuk oyuncağı olduğunu düşündü. Dükkanların bol olduğu iş yerlerinden geçerken, kalabalığın oluk gibi akıyor olması onu büyüledi. Araba konvoyları, kamyonetler, tek atlı arabalar, el arabaları ard arda dizilmiş trafikte yol bulmaya çalışıyorlardı.

Kentin modern evlerinin bulunduğu Harbiye'ye yaklaşmışlardı. Nayiri'nin annesi ile babası, Amerika'ya göçmeden önce, bir süre burada oturmuşlardı. Sonunda ünlü Ermeni mezarlığı. (Şişli demek isteniyor. çn.) Burası Vartan'ın Rıza ile pazarlık edip Maro'yu aldığı yerdi. Nayiri düş görüyor gibiydi. Geçmişle bugün arasında gidip geliyordu. Nur, ona rehberlik ediyor, geçtikleri yerlerin öykülerini anlatıyordu. Tarihi önemlerini belirtiyor, arada bir de araya komik fıkralar katarak, onu eğlendiriyordu. Sipahi Ocağından sanatoryuma geldiler, oradan da yol İstinye tersanesine uzanıyordu. Maslak yolunda Nur arabayı hızlandırmıştı. Nayiri ona yaslanmış, varlığıyla sarhoş, onun yüreğinin atışını dinliyordu. Onu elleyebilir, tenini hissedebilir, onu sevebilirdi. Dışarıdan gelen güzel koku-

lara kendini teslim etti. İstinye'ye inip, rıhtıma gelinceye kadar, uzun süre hiç konuşmadılar. Kıyıya vardıklarında Boğaz; tüm güzelliğiyle önlerindeydi. Nayiri kendinden geçmişti.

— Böyle bir güzelliği hayal bile edemezdim.

***

Ertesi sabah uyanıp, Nur'la kahvaltı etmek için kristal odaya indiğinde, Leyla çoktan oradaydı ve kafasında iki soru vardı: "Nayiri beni güzel bulacak mı? Nayiri bana Maro'yu hatırlatacak mı?" Duruma uygun özel giysiler seçmişti. 'Amerikanvari' diye nitelediği bir kıyafet. Bacaklarının şeklini ortaya çıkaran bermuda ve göğüslerini ortaya çıkaran dar bir bluzdan oluşan bu kıyafet; yüzündeki kırışıkları kapatma çabasıyla, sabahın bu saati için ağır kaçan bir makyajla tamamlanmıştı. Leyla ateşler içinde uyanmıştı, çünkü rüyasında Rıza Bey'i görmüştü. Rüyasında aşk sözcükleri ediyordu ama, sevdadan söz ettiği kadın kendisi değildi. Bu nedenle Maro ile ilgili anıları yeniden gözünün önüne gelmişti. Kendini çok yalnız hissediyordu. Nayiri'nin görünmesiyle, bu duygu kaybolur gibi oldu, ancak bu kez de davetlisinin pırıl pırıl gençliği onu hafifçe kıskandırmıştı.

— Sonunda buradasınız sevgili çocuğum.

Nayiri, Leyla'ya yaklaştı ve onu içtenlikle öptü ve ekledi:

— Sizi tanımanın zamanı gelmişti.

Leyla, kelimelerin İngilizcelerini aramak nedeniyle biraz yavaş konuşuyordu.

— Nur bana, sizin nezaketiniz ve güzelliğinizden o kadar çok söz etti ki. Nayiri'nin yanıtlamasını beklemeden devam etti: Haklı olduğunu görüyorum. Çok hoşsunuz. Tam erkeklerin gönlünü çelip, baştan çıkaran kadın tipi. Annenize benziyorsunuz ama onun daha çarpıcı kopyası. O da hâlâ güzel mi?

Nayiri ağzından bir söz kaçırmamak için durakladı.

— Sizin cazibeniz ve gençliğiniz gibi değil, Leyla Hanım. Annemden sizin; efsaneleşebilecek kadar güzel olduğunuzu duymuştum. Haklı olduğunu görüyorum.

Bu yalan iltifatları duyan Leyla rahatlamıştı, konuşmayı daha özele indirgedi:

— Annenizin önünde hep tutulurdum. O benden çok daha fazla eğitim almıştı. Bana Fransızca ve İngilizce öğretti. Öyle akıcı konuşurdu ki, konuşma tarzı bile, onun; 'baştan çıkarmak için' dünyaya geldiğini düşündürürdü. Ondan nefret ettiğim ölçüde de ona hayrandım. Bazı günler, onu öyle çok kıskanırdım ki, odama kapanır saatlerce ağlardım.

Nur onu Türkçe uyardı "Abartıyorsunuz anne"

Leyla İngilizce devam etti:

— Abartmıyorum. Balyan kadınları tehlikelidir. Nayiri'nin gözlerinde her an birinin erkeğini çalabilecek ışıltılar görüyorum. Dikkat et!

Laflarının iyi anlaşıldığından emin olmak için Nur'a ve Nayiri'ye baktı.

— Kimsenin erkeğini çalmaya niyetim yok, dedi Nayiri, neşeyle.

Leyla, çay servisi için yardım etmek isteyen Kerim'i geri çevirdi ve çayını kendisi doldurdu. Maro'nun özelliklerini hatırlamak gibi bir alışkanlığı yoktu. Başka hiçbir kadınla konuşmadığı bu konuyu şimdi Nayiri ile konuşuyordu! Safiye hariç tabii... Onunla konuşurdu ama onunla da konular hep belliydi: Moda, zerafet, kadın güzelliği ve erkeklerle flört etme yöntemleri.

— Beni anlamaya çalışın, küçük hanım, dedi ağır ağır konuşmayı sürdürerek. Hâlâ oğlum Nur'u kaybetmenin şokunu atlatamadım. Onca yıl ona, kendi öz evladımmış gibi baktım.

— Anne, rica ederim susun, yeter. Beni kaybetmediniz, görüyorsunuz kahvaltı ediyorum. Başka ne isteyebilirsiniz?

— Beni tanırsın oğlum, paylaşmayı sevmem. Sen söz konusu olduğunda bencilimdir.

— Bu 'paylaşma' fikri de nereden çıktı? Sizi daha az sevdiğimi mi düşünmeye başladınız?

Nur kızacakmış gibi bir tavır takındı, gizlice Nayiri'ye göz kırptı. Leyla bir an tereddüt etti... koltuğuna rahatça yerleşip, kahvaltıdan sonra, eski konakları görmeye gideceğini anlatmaya başladı. Sanki biraz önceki o değilmiş gibi. Birden baş-

ka bir kişiliğe bürünmüştü. Kıskançlık krizi sahnesi bitmişti. Şimdi sıra başka şeyler anlatmaya gelmişti: Çocukluğu, uşakları, odalıkları... Bir yandan, az önce Nayiri'ye söylediklerini bağışlatmak istermiş gibi davranıyor, öte yandan da genç Amerikalıyı oğlu için bir tehdit gibi görüyordu. Yılların deneyimi ve geçirdiği duyguysal entrikalardan sonra, arzunun insanı çılgın maceralara sürükleyebileceğini çok iyi biliyordu. Sonunda da; "Neden aklına böyle aptalca sorular geldiğini" sordu kendine. Nayiri ile Nur kardeş değiller miydi?

***

Yedikule Surp Pırgiç Ermeni hastanesinin temel atma töreni sırasında Nayiri; Ermen ailesini en iyi şekilde temsil etmek için elinden geleni yaptı. Ertesi sabah tüm Ermeni gazeteleri, onun söylevini tek sözcük atlamadan, eksiksiz yayınladı.

Nur yanında duruyor, Nayiri ise gümüş kaplama bir kürekle temele ilk harcı atıyordu. Gelenek böyleydi.

Esin'in hastanede acil işi çıktığı için ne resmi kahvaltıya katılabildi ne de Ermen ve Kardam aileleri onuruna yapılan konuşmaları dinleyebildi.

***

Nur, Nayiri'yi aramak için, yalının üçüncü katına çıktı, kapısının aralık olduğunu görünce, tıklatmaya gerek görmedi. Başını aralıktan içeri uzattı, hazır olup olmadığını soracaktı. Nayiri, banyodan henüz çıkmıştı ve çırılçıplaktı. Nur, durakladı, gördüğü manzara karşısında sersemlemişti. Sanki daha önce hiç görmemiş gibi onu izlemeye başladı. Çok güzeldi, cazipti. Vücudunun bronzlaşmış ve yanık olmayan bölümlerinin tezatı aklını başından almıştı. İçeri girdi, kapıyı arkasından kapadı, gözlerini onun pembe göğüslerinden ayırmadan yaklaştı. Sonra gözü siyah kıvırcık yumağa takıldı! Beyaz üçgenin ortasında, kara kehribar gibi duruyordu. Birbirlerine sarıldılar, öpüştüler. Nur, genç kadını kalçalarından kavradı, kendi vücuduna yapıştırdı. Nayiri öyle tahrik olmuştu ki, bir eliyle

Nur'u ensesinden yakalamış, bir eliyle de onu soymaya çalışıyordu. Dudakları birbirine yapışmış ve hiç soluk almadan, Nur'un giysileri birer birer yere düşüyordu.

— Gel, diye yalvardı Nayiri ve sırtüstü uzandı, vücudunu ona sunuyordu.

Deliler gibi sevişmeye başladılatr, soluk almadan. Arada bir sert hareketlerle, sanki birbirlerini kaybedeceklermiş gibi birbirlerine yapışmışlardı. Nayiri zevkten inlemeye başlamıştı, vücudu durmadan hareket ediyordu. Nur onun saçlarını okşuyor, bir yandan da kulağına anlamadığı sözcükler mırıldanıyordu.

Yan yana uzandıklarında, ona şefkatle, hayranlıkla baktı. Paylaştıkları seks olağanüstüydü. Nayiri yarı kapalı gözlerinin aralığından onun kendisini izlediğini farketti. Aşığı onu böyle izlerken, bakışlarındaki ışığı görmekten çok hoşlanıyordu. Nur'un yüzünü ellerinin arasına alarak mırıldandı:

— Seni seviyorum Nur, yeryüzündeki herkesten çok seviyorum

— Ben de seni seviyorum Nayiri, tüm benliğimle.

Uzun bir sessizlik oldu.

— Senden ikinci kez ayrılmaya gücüm yok. Orada çok kötüydüm. Beni bırakma, sonsuza dek yanında kalayım.

Nur, kızın bu tür düşünceler ileri sürdüğünü görünce şaşırdı. Bazı sorular aklını meşgul ediyordu ama, bu durumu düşünmemişti. İstanbul'da düzenli bir yaşamı vardı. İlişkiler, dostluklar, sosyal bağlantılar... O, bunlardan hiçbir şey anlayamazdı ki... "Onu ne yaparım", diye düşündü. Nayiri, hayal kurmaya kendini kaptırmıştı, Nur'un yanıt vermediğini fark etmedi.

— Yalıda gizlenerek yaşayacağını, hep seni seveceğim.

Bu aşırı sözler, bu çılgın ihtiras Nur'u korkutuyordu. Sevgilisi, onun NewYork'ta tamamen özgür bir adam olmasına karşın, burada durumun tamamen farklı olduğunu göremiyordu. Üstelik Esin'in varlığını da bilmiyordu.

— Leyla seni ve durumumuzu anlar... "Ona şimdi söylemeliyim", dedi içinden. Ne yapacağını da tam olarak bilmiyordu, kendinden emin değildi.

— Sana çok önemi bir şey söyleyeceğim.

Kız, onun sesindeki değişikliği farketti, telaşlandı.

— Bir kız arkadaşım var burada... bir kadın...

— Pislik! diye haykırdı ve yataktan fırladı, sararmıştı, dudakları titriyordu.

Nur, bir an söylediğine pişman oldu.

— Seni yeniden göremeseydim ölecektim. Bu arada beyimiz rahat rahat düzüşüyormuş. Kuşkusuz bu yatakta, değil mi? Haydi durma söyle! Midemi bulandırıyorsun, defol, çık bu odadan!

— Düşündüğün gibi değil...

Bu yanıt Nayiri'yi daha da çıldırtmıştı.

— Çünkü ayrıca da onu seviyorsun öyle mi? Düşündüğümden daha iğrençsin Nur Kardam. Herkesi seversin değil mi? Ben NewYork'ta o burada... Başka kimler var?

Nefes almakta zorlanıyordu, devam etti:

— İşine böyle geliyor değil mi? Pislik! Her şehirde biri...

— Sakin ol açıklayacağım

— Çabuk çık, yoksa bağırmaya başlarım.

Ortamı terk etmeyi yeğledi, kapıyı yavaşça arkasından kapadı. İçerden hıçkırıklarını duydu. Bacakları titriyordu. O anda bir gerçeği farketti: Devam etselerdi bile, bir gün hırçınlıklarıyla sorun yaratabilirdi. O zaman da Nur onu terk etmek zorunda kalacaktı. Esin ona mükemmel bir eş olacaktı. Yumuşak huyluydu, zarifti, kültürlüydü, onunla davetlere katılabilirdi... Annesine Esin'den söz etmenin zamanı gelmişti.

XXVI

Vartan, elinde gazeteyle Maro'nun bürosuna girdi. Haftalar sonra ilk kez, Vartan rahatlamış ve huzurlu görünüyordu. Hatta Maro, onun yüzünde bir yumuşama ve gülücük bile farketmişti.

— Okudun mu? diye sordu yumuşak bir sesle.

Maro, Ermeni hastanesinin temel atma töreniyle ilgili yazıyı noktasına kadar okumuş, yutmuştu. Yeniden okumuş, her sözcüğün tadını çıkarmaya çalışmıştı. İnsanlık yararına olan, böyle bir olayın hazırlayıcılarından biri olmaktan gurur duyuyordu. Ayrıca Nayiri, çok vakur biçimde temsil ettiği için de mutluydu. Yazıyı yeniden, hızla gözden geçirmek isterken gözyaşlarına engel olamadı. Vartan bürosuna girdiği sırada, o Nayiri ile Nurhan'ın Topkapı Sarayının önünde çekilmiş bir resmine bakıyordu. "Yazık", diye düşündü evlatlarına bakıp, "aslında birbirlerine çok yakışan bir çift olabilirlerdi. "

Vartan'ın son günlerdeki hain ve kaba davranışlarını unuttumak için kollarına atılmak istediğinden kuşkulandı. Kendisi de öyle düşünmekle beraber, bu isteğini derhal, engelledi. Öyle hemen gözyaşlarıyla teslim olmak yoktu.

— Bir dakika oturabilir miyim?

Karısına sorarken, onun alışılmadık sevimliliği Vartan'ı şaşırttı

— Çok iyi bir karar aldığımızdan eminim. Gazeteler aldığım kararın doğru olduğunun kanıtı. Ya sen? Sen ne düşünüyorsun?

— Ben... sanırım aklımı toplayıp mantıklı oluncaya kadar

epey zaman kaybettim. Üstünden yıllar geçti ve ben o kötü anıları gömmüştüm. Rıza'nın oğlunun çıkagelmesi, dengemi bozdu eski yaralarımı deşti.

Maro yanıtlamadı, kocasının anılarına gömüldüğünü farketmişti. Uzun bir sessizlik oldu.

— Oğlun, senin bana ait olmadığın bir dönemin temsilcisi. Daha da kötüsü, öylesine ona aittin ki... Bir evlat verecek kadar ona aittin. Seni ondan kopardığımda rahatlayacağını sanmıştım. Çok geçmeden, yanıldığını anladım. Hatta seni kaçırmakla iyi edip etmediğimi bile düşünmeye başladım. Nur buraya geldiğinde, tüm bu çelişkili kötü düşünceler ve duygularım yeniden canlandı.

Kocasının böyle tek başına, günah çıkarır gibi konuşması, onu çok duygulandırmıştı. Onun Maro'yla değil, kendi kendisiyle konuştuğunu anlamıştı. Sonunu bekledi.

— Kendi kendimi ele geçirmiştim. Çoğunlukla sözlerim, düşüncelerimin önüne geçiyordu. Gözüme, her şey kötü gözüküyordu. Çocuklar da senin yanını tutuyordu. Sanki bir başkasıyla yer değiştirmiştim ve...

— Yalnızdın... biliyorum, diye tamamladı Maro. Anlıyorum, sana acıyordum, üzülüyordum ama, bana o şekilde davranmana da izin veremezdim.

Vartan, başıyla onayladı. Çalışma masasının üzerinden uzanıp Maro'nun elini tuttu. İkisi de çok duygulanmışlardı. Birinin kapıyı tıklatmasıyla sıçradılar. Tomas, kapının aralığından başını uzattı.

— Sen! Burada, diye şaşkınlığını belirtti Maro. Çünkü oğlu, yıllardır buraya gelmemişti.

— Buradan geçiyordum. Görüyorum ki siz de benim gibi haberleri okumuşsunuz. Masada duran gazeteleri işaret ediyordu.

Kendini annesinin karşısındaki koltuğa bıraktı.

— Sizi rahatsız ediyor muyum?

— Bunca zaman sonra buraya kadar gelmişsin, rahatsızlığın lafı olur mu hiç? Çok mutluyum.

Ancak onun gelişi, Vartan'ın itiraflarını yarıda kesmesine neden olmuştu.

— Aslında kendimi biraz suçlu hissediyorum Anne. Özellikle de bu yazıyı okuduğumda... Tomas gazeteyi gösteriyordu.

Babası şaşırmıştı.

— Neden böyle söylüyorsun?

— Çünkü onu uzun süre terk ettik. Ona ne olduğunu soruşturmadık, merak etmedik. Ve şimdi eli kolu dolu gelince, ona kollarımızı açtık. Çok merak ediyorum, acaba tersi olsaydı, yani salak, yoksul bir herif olsaydı, ailesini de yardım dilenmek için arasaydı, yine böyle davranır mıydık?

Tomas'ın konuşması, Maro'nun içini acıtmıştı. Oğlunun söylediklerini o, binlerce kez için için (kendine) tekrarlamıştı.

— Bu durumda aslında hepimiz suçluyuz. Annen, onu bulmayı denemediği için, ben, annene engel olduğum için, sen de bugüne kadar sustuğun için. Hepimiz daha iyi daha insanca davranabilirdik. Daha başka ne söylenir? Yapmadık. Hiç kimse mükemmel değildir Tomas'cığım. Bundan böyle birbirimize karşı daha düzgün davranmaya çalışalım. Ben başta olmak üzere. Biliyorum, bu konuda hiçbir zaman başı çekmeye gönüllü değildim.

— Bu doğru, diye sürdürdü Maro. Birbirimize çok saldırgan davrandık. Kuşak çatışması, duygu çatışması, acılar, kıskançlık derken hınçlandık. Hırsımıza gem vurmadık. Vartan, sana çok sert davrandım, beni bağışlar mısın?

— Ben de aynı şeyleri sana yaptığımı anlamasaydım burada olmazdım, Vartan'ın yüzü gülüyordu.

Tomas şaşırmıştı. Annesiyle babasının, birbirlerine dostça davrandıklarına hiçbir zaman tanık olmamıştı.

— Tomas, madem ki buradasın, benim bir başka iyi haberim var. Baban da bilmiyor. Bu benim küçük sırrımdı, ama daha fazla gizleyemeyeceğimi hissediyorum. Bizim gazetenin yararına kullanmak üzere, mirastan bir miktar para ayırdım. Zenginleşmek için değil, *Özgür Ermeni Gazetesi*'ni büyütmek ve gerçek, kapsamlı bir, günlük gazeteye dönüştürebilmek için. Böylece, meselelerimize daha geniş yer verebileceğiz. Buradan taşınabilir, daha geniş bir yere geçebiliriz. Tamamı bozuk bu baskı makinelerini yenileriz. Ne dersiniz?

Vartan yine bir an duygularının esiri olmak üzereydi, hemen toplarlandı. Vali Rıza'nın serveti, Ermeni okurlara ve gazetelerine hizmet edecekti. Sonuç: Adalet yerini bulacaktı.

— İhtiyar ördeğinizi çağdaşlaştırmak iyi fikir, dedi Tomas. Ayağa kalktı ve gözyaşlarını silmekte olan annesini öptü. Sonra babasına döndü, onu kollarına alıp sıkı sıkı sarıldı.

Vartan, boğazını temizledi. Aslında duygulandığını gizlemeye çalışıyordu.

— Ben gidiyorum. Daha yapacak bir sürü işim var. Geçerken Perg'e söyleyeyim de sizi rahatsız etmesin. Birbirinize söyleyecek çok şeyiniz olmalı.

Çok duygulanan Maro, kocasına yaklaştı ve ona şefkatle baktı.

— Haydi yaşlı deli, beni kollarına al, uzun süredir bu anı bekliyordum ben.

Vartan, gözleri yaşlı, ayağa kalktı, karısını kollarına alıp gövdesine bastırdı. Sarmaş dolaş kaldılar, barışmalarının tadını çıkarıyorlardı.

— Çok uzun zaman oldu, sana söylemeyi unutmuştum. Seni seviyorum

— Ben de seni seviyorum, tatlım. Bana öyle acı çektirdin ki, emin olamamaya başlamıştım.

***

Alacakaranlık, Asya yakasını kıyı boyunca tatlı renklere boyamıştı. Nayiri ve Nur, küçük bir yolda yürüyorlardı. Bu yol bir gül bahçesine uzanıyordu. Ortada siyah mermer bir havuz, havuzun öteki yanında da lalelerden oluşturulmuş bir göbek vardı. İlkbahar serinliğine karşın Kerim, sofrayı havuzun kenarına kurmuştu. Havuzun ortasında, ağzından su fışkıran yunus şeklinde bir fıskiye vardı. Çiçek tarhlarının ortasındaki bu havuz, tüm misafirlerin durup dinlenmeyi sevdiği bir yerdi. Kerim; içinde buharda pişmiş bir ıstakoz, kızarmış karides ve yine kızarmış barbunya balığı dolu, kocaman bir tepsiyle göründü.

Nur, tabağındakilerle oyalanıyordu, Nayiri'nin yakında gi-

decek oluşu aklını meşgul ediyordu. Münakaşadan sonra; Nayiri, onu kaybetmemek için her türlü savaşa hazır olduğunu söylemek, Nur ise bu aşkın imkânsızlığını anlatmak için, bir araya geldiler ve yeniden birbirlerinin kucağına düştüler. Nayiri NewYork'a dönmeden bir haftaları daha vardı. Nur'a uzandı, elini onun elinin üzerine koydu.

— Seni korkunç özleyeceğim.

Nur onu öpmek istedi ama, Leyla'nın pencereden onları izleyebileceğini düşündü. Nayiri biraz sinirliydi. Böyle olduğu zamanlarda gözlerinde altın ışıklar oluşuyordu ki bu onun cazibesini artırıyordu:

— Esin'le benden önce tanıştığını biliyorum. Seni onunla bırakacak olduğumu bilmek yüreğimi yaralıyor. Seni paylaşmaya tahammül edemiyorum. Lütfen arkamdan NewYork'a gel.

Nur ona doğru eğildi

— Gerçekçi olalım Nayiri.

Onun yanağını okşadı, bu kez Leyla'nın perde arkasından onları izlediğini bile bile üstelik. Sonra kız kardeşine baktı ve onun yokluğunun kendisini nasıl altüst edeceğini hesaplamaya çalıştı. Aynı zamanda da kendini kapıp koyvermenin doğru olmadığını, gerçeklerle yüzleşmek gerektiğini de biliyordu.

— Seni tüm varlığımla seviyorum, diye ekledi Nayiri, elini geri çekerken.

— Emin ol, geleceğim NewYork'a. Orada Kardam şirketinin şubesini oluşturmak istiyorum.

Jake yardım edecek. Bırak işleri düzenleyeyim, yakında seninle birlikte olacağım.

Nayiri'nin yüzü neşeyle aydınlandı. Onun gelecek olduğunu bilmek bile, mutlu olmasına yetmişti.

Kızarmış balıklar soğumuştu. İkisinin de canı yemek istemiyordu. Nur, bir bardak beyaz şarap doldurdu "Esin'in de oraya geleceğini daha sonra söylerim". Bu haberi, hemen aktarmadığı ve ertelediği için kendini korkaklıkla suçluyordu.

Birden tüm cazibesiyle onlara doğru gelen Leyla'yı fark ettiler. Kerim, uzaktan onun geldiğini görmüş, yerlere kadar eğilmişti. Nur ona bir koltuk hazırlamak için ayağa kalktı.

Leyla oturmadan önce, Nayiri'yi öptü. Böylece ona aileden biri olduğunu anlatıyordu.

— Ne karıştırıyorsunuz bakayım ikiniz? Öylesine sorulmuş bir soruydu, yanıt beklemiyordu.

— Rica ederim yemeye devam edin. Bu akşam size katılamadığım için beni bağışlayın.

Leyla'nın bakışları garipti, hüzünlüydü. Her zamankinin aksine makyaj yapmamıştı, çenesinin altındaki yara izini de örtememişti.

— Yalnız mısınız? Esin size katılmıyor mu?

Sorusu sadece merak değil, hoşnutsuzluk da içeriyordu.

— Hastanede çok işi var, diye yanıtladı Nur.

Nayiri fırsattan yararlandı

— Hâlâ onu tanıyamadığım için üzgünüm

— Göreceksiniz çocuğum, çok tatlı bir insan. Bu arada NewYork'ta iş bulmuş, iyi mevkide üstelik. Hepiniz orada birbirinizi tanıyacak vakit bulursunuz.

Nayiri bir an kontrolünü kaybedecek sandı: "Onu da götürüyor, bana söylemeye cesaret edemedi." Nur'a baktı, elleri titremeye başlamıştı, peçetenin altına gizledi.

Nur tükürüğünü yutmakta zorlandı. Neyse bir kerelik annesinin dedikoduculuğu işe yaramıştı. Böylece Nayiri'nin kıskançlık krizi geçirmesi engellenmiş oldu. Böyle gerilimin yüksek olduğu anlarda, Esin'in ne kadar sakin ve dengeli olduğunu düşünüyordu. "İdeal bir eş", dedi içinden. Üvey kızkardeşinin beklenmedik tepkisini engellemek için annesine, uzun zamandan beri kafasında kurguladığı bir şeyden söz etmeye karar verdi:

— Anneciğim, size bir önerim var.

İki kadın şaşkın birbirlerine baktılar.

— Nayiri bir haftaya kadar bizden ayrılıyor ve...

Leyla'nın bir an gözlerinden bir hüzün geçer gibi oldu.

— Yo, o kadar çabuk olmaz kızım. Daha uzun kalmalısınız. Ben sizi Antep'e götürüp, ailenin geri kalan üyeleriyle tanıştırmayı düşünmüştüm.

— Oh teşekkür ederim Leyla Hanım. Çok naziksiniz ama, hemen geri dönmem gerekiyor. Buraya gelebilmek bile bir

şanstı benim için. Öyle yerler gördüm ki, pek çok turist görememiştir.

— Nayiri'nin gidişini erteleyemeyeceğimize göre, bir 'Mehtap' düzenlemek istiyorum (Mehtap bir Osmanlı eğlence geleneğidir. Su üzerinde, teknelerde konserler verilir. çn.)

— Harika fikir! Yıllar var ki Mehtaba katılmadım. Gerçekten müthiş bir fikir.

Leyla mutluluktan uçmuştu. Maro'nun yeniden yaşamında belirmesiyle oluşan boğucu sıkıntı, birden yok olmuştu. Nayiri hiçbir şey anlamamıştı.

— Eminim çok hoş ve zevkli bir şeydir. Ama, ben bu konuştuğunuz konudan hiçbir şey anlamadım

Ana-oğul işbirliği etmenin rahatlığıyla bakıştılar.

— Günü geldiğinde göreceksin, deyip göz kırptı, Nur. Ben anneme dairesine kadar eşlik edeyim, sonra komplomuza kaldığımız yerden devam ederiz

Leyla'nın yanakları mutluluktan pembeleşmişti. Gururla oğlunun koluna girdi. Yalnız kaldıklarında ona Esin'le evleneceğini söyleyeceğinden kuşkusu kalmamıştı artık. Bu oğlunun ona sunacağı, hayatının en büyük mutluluğu olacaktı.

***

O gün mehtap, bir tepsi gibiydi. Donuk ışıkları, yalının palmiyelerini aydınlatıyor ve palmiye yaprakları mermer rıhtımın üzerinde, zebra sırtına benzer gölgeler oluşturuyordu. Davet, tüm bahçeleri kapsıyordu. Garsonlar, ikiyüzü aşkın davetliye hizmet edebilmek için çırpınıyor, oradan oraya koşuyorlardı. Yöresel milli kıyafetler giymiş genç kızlar, içki dağıtıyorlardı. Birkaç kez, üst üste kokteyl servisi yapıldıktan sonra, davetliler rıhtıma yanaşan yata çağrıldılar. Müzisyenler, nilüferli havuzun yakınında gruplaşmış, iskele kapısına inen basamaklardan inmek için acele eden davetlilere müzikle eşlik ediyorlardı. Merdivenlerin en üstünde, kıyı polisinin oraya yerleştirdiği deniz polisleri, bembeyaz giysiler içinde, davetli hanımlara hem yardım ediyor hem de onlara birer kırmızı gül armağan ediyorlardı. Fenerler, projektörler, geminin lumbozla-

rından yayılan ışık ve takım yıldızlar gibi parıldayan rengarenk ampuller, çevreyi aydınlatıyordu. Ana güvertede, geleneksel Türk müziği çalan bir grup sanatçı, hafif sesle çalmayı sürdürüyorlardı.

Nur, beyaz ceketinin içine kırmızı papyon takmıştı. Aynı renk kemeri kıyafetini bütünlüyordu. Davetlileri karşılıyor, ailesini onlara takdim ediyordu. Sıra Esin'e geldiğinde o, sevgilisinin üvey kız kardeşini gülerek selamladı. Nayiri'ye gelince o, rakibesine, protokol gereği zoraki birkaç söz söyledi. Ama içinden "keşke ortadan yok olsa", diyordu. Kızın arkasından kötü kötü baktığını fark eden Nur, onları aynı masaya oturmamakla isabet ettiğine karar verdi. Tanıştırılmalar resmi geçidi bittiğinde Nur, derin bir soluk aldı. Çünkü bu tür sosyetik davetlere bayılan Leyla bile kaşlarını çatmaya başlamıştı.

Ana güvertede şimdi, orkestra, günün moda parçalarını çalıyor, şampanya su gibi akıyordu. Leyla, mutlulukla dostlarını izliyordu. Müzik, kalabalık, ay ışığı, Asya yakasının ölgün ışıkları, ona yeni evli olduğu zamanları ve katıldığı Mehtapları hatırlatıyordu. Her bir Mehtap, başlıbaşına bir peri masalı gibiydi. Baş kahraman da tabii ki kendisiydi. Orkestranın çaldığı Swing ile, kimsenin dansa kalkmadığını gören müzisyenler, Doris Day'in söylediği bir şarkıdan esinlenerek bestelenmiş slow bir parçaya geçtiler.

Nur, bu geceden çok hoşnuttu. Onun organize ettiği ilk Mehtaptı bu... Ve gerçek bir başarıydı. Esin, küpeşteye dayanmış, kendini geminin sallantısına ve şampanyanın köpüğüne teslim etmişti. Kendini yerle gök arasında bir yerdeymiş gibi hissediyordu. Nur yanına geldi. İkisi yalnızdı. Esin:

— Mutlu ama bitkin görünüyorsun. Sanki biraz da kaygılı gibisin. Yanılıyor muyum acaba?

Nur, kaygılıydı. Gecenin başından beri Nayiri'nin her an bir olay çıkarmasından çekiniyordu. Tanışma töreninde, iki genç kadın karşılaştıklarında, ortamın nasıl gerildiğini gözlemişti. Nayiri'nin saldırgan tavrını, bir tek kendisinin fark etmiş olmasını diliyordu. Neyse ki o an Esin'in doktor arkadaşları etraflarını çevirmişti. Onun kıskanç ve baskıcı tavırlarına tahammül edemiyordu. Böyle zamanlarda yeğeni İlhan'la oy-

namak ona iyi geliyordu. "Esin çok iyi bir anne olacak". 'Çocuk' düşüncesi bile onu güldürmeye yetti.

— Yorgunum ama hâlâ yapılacak işlerim var. Seni bırakıyorum.

Nur, ailenin oturduğu şeref masasına katıldı. Altan ona işaretle Nayiri'nin çok içtiğini anlattı. Bir yandan da onu sakinleştirmeye çalışıyordu. Nur, tango çalarken onu dansa kaldırdı, Nayiri tahrik etmek ister gibi, vücudunu ona yapıştırdı. Neyse ki hemen ardından orkestra, Glen Miller'ın Swingini çalarak imdada yetişti. Nur, uygun şekilde kendini uzaklaştırdı. Az sonra dans edenlerden yerlerine dönmeleri rica edildi. Gösteri başlayacaktı, Nur, Amerikan elçisinin yanındaki boş sandalyeye yerleşti.

Projektörlerin aydınlattığı sahneye iki genç oryantal dansöz çıktı. Bunlar; İstanbul'da, yalnız özel davetlerde ve seçkin izleyiciler önünde dans eden sanatçılardı. Saz heyeti çiftetelli çalmaya başladığında onlar da sırasıyla herkesin önünden dans ederek alanı turladılar. Kalçalarını kıvırarak, ellerindeki zilleri çalıyorlardı. Kolları, vücutlarıyla öyle uyum içindeydi ki, masallardaki Kaf dağından inmiş perilere benziyorlardı. Leyla, Nayiri'nin yanında oturuyordu. Nayiri suratını asmıştı ve göbek dansı hiç ilgisini çekmemişti.

— Çocuğum, üzgün görünüyorsunuz. Böyle güzel bir gecede mutluluğumu paylaşmanızı isterdim. Size bir sır açıklayacağım. Bunu ilk bilen siz olacaksınız.

— Güveniniz için teşekkür ederim, dedi Nayiri hiç ilgilenmeden.

— Nur'umuz evleniyor! Ne mutluyum bilseniz!

Nayiri tek kelime söyleyemedi. Yüzünden kan çekiliyormuş gibi hissetti. Midesi buruldu, başı dönmeye başladı. Ortam yarı karanlıktı, bir projektör, sahnedeki ud sanatçısını aydınlatıyordu. Leyla, Udi Hrant'ı alkışlamak için ayağa kalktı. (Udi Hrant, bir zamanların görme özürlü Ermeni, çok ünlü ud sanatçısı. çn.) Udi; udun tellerine öyle bir vuruyordu ki, sanki notaları ağıt olup denize dökülüyordu. Nayiri bayılacak gibiydi, bu müzik onu daha da hüzünlendiriyor ve mutsuz ediyordu. Daha fazla dayanamayacaktı masayı terk etti. Hafız Rah-

mi'nin sahne alma sırası gelip de güçlü sesiyle söylemeye başlayınca, konuşmalar ve tabak çanak gürültüsü bıçak gibi kesildi. Şarkıcı Süreyya, sadece 'aman, aman' diyerek şarkıya katılıyor, bu da ruhları ve yürekleri etkileyecek kadar, melodiyi güzelleştiriyordu.

İzleyiciler, sanatçıları, bol alkış ve tezahüratla ödüllendirdiler. Doğu müziğinin tınıları, Batılı davetlilerin kulaklarını çok okşamasa da, ortamın egzotik oluşu ve coşku, onları da çok etkilemişti. Leyla, işte o an şaşkınlıkla Nayiri'nin yanında olmadığını farketti.

***

Yat, Sedef Adasına yaklaşırken, davetliler, havai fişeklerle karşılandılar. Ritmik patlamalar, gökyüzünü kucaklayan ateşten ışık kümeleriyle bitişte oluşturulan renkli ışık demeti, gemide bulunanlardan büyük alkış aldı.

Nur, Nayiri'nin uzağındaydı, rahatlamıştı. Bir tek görevi daha vardı; sahneye çıkıp davetlilere teşekkür etmek. Orkestra sustu. Mikrofonu eline aldığında herkes ona dönmüştü:

— Sevgili dostlarım, böyle uzun bir geceden sonra, kimsenin nutuk dinlemek istemeyeceğini biliyorum. Bir tek şey söylemek istiyorum; bu gece burada bulunmanız, bu yıl aldığım en güzel armağandı.

Büyük salon bir anda: "Yaşa Nur, bravo" sesleri ve alkışlarla inledi.

— Hepinize teşekkür etmek istiyorum. Son dakikada davet ettiklerim bile coşkuyla, gelmeyi kabul ettiler. Annemin söylediğine göre, Kardam ailesinin düzenlediği en son Mehtap: Savaştan sonraki bir tarihe uzanıyor. Söz veriyorum, bir sonraki için, bu kadar uzun süre beklemeyeceğim. Kısa bir sessiziğin ardından, yeniden alkışlar duyuldu. Nur, Nayiri'nin bulunduğu masaya bir göz attı ve onun yerinde olmadığını farketti. Alkışlar sakinleşince, Altan kardeşine yaklaştı: "Kız kardeşin çok içti. Koşarak dışarı çıkınca, karım onun denize kusacağını düşünmüş. İyi ki arkasından gitmiş... küpeşteden düşmek üzereymiş!"

Altan düşünceliydi, ekledi:

— Ona iyi göz kulak ol. Bana çok kırılgan biriymiş gibi göründü.

Nur, nereye gideceğini bilmeden bakınıyordu, Altan onu durdurdu.

— Melek onun yanında. Doktor sakinleştirici vermiş, uyuması lazım. Sen nişanlın ve davetlilerinle ilgilen.

Leyla, gece boyunca mükemmel ev sahibesi rolünü oynamıştı ve bu gece Nur'la birlikte kazanılmış bir zafer gibiydi. Oğlunu, sonunda tüm tehlikelere karşı koruduğunu sanıyordu. Oğlu ona geri dönmekle kalmayıp, bir de evleneceğini müjdeleyerek Leyla'yı mutlu etmişti. Gözleri parlıyor ve etrafını çevirenlerle on kat daha fazla istekle konuşuyordu.

Boğazı geçerlerken, şafak sökmeye ve sabahın ilk ışıkları gökyüzünü aydınlatmaya başlamıştı. Yat, yalıya geri dönmek üzereyken, gökyüzü solgunlaştı. Yıldızlar birer birer sönüyordu. Gökyüzünde hâlâ parıldamayı sürdüren bir ikisi ise, sanki çok yakındaymışlar da, insan onları asıldıkları yerden alıp, anı olarak yanında götürebilirmiş gibi duyumsuyordu.

Nayiri için, bu şehrin anıları, bulanık ve karışıktı. Öğleden sonraki uçakla geri dönecekti. Uçağa binmeden önce, Nur'u dudaklarından öptü, bu kez çok ciddiydi. Nur ona, kendisine iyi bakmasını söyleyince de "Neye yarar? Ben dün geceden beri zaten ölüyüm." diye yanıtladı.

***

Sulukule çingenelerinin reisi; Solak Bekir namıyla ünlüydü. Elli yaşlarındaki bu adam, çok sert biriydi. Şimdiye kadar hiçbir rakibi, kötülükte ve güç gösterisinde onun önüne geçememişti. Çeri kabilesine katıldığı zaman, hemen kendini kabul ettirmişti. Kimse nereden geldiğini bilmiyordu. Onu lanetleyenlerden biri olan Rahmi anlatmıştı: Kampa sarhoş döndüğünde karılarını dövmeyi alışkanlık edinen bu tip, onları öyle yere serermiş ki, kadınlar günlerce taşların üzerinde yatarlarmış. Ne yaparsa yapsın, kimse, asla onun işlerine burnunu sokmaya cüret edemiyormuş. Bekir, parayla tüm sorunları hal-

letme konusunda ünlenmişti. Bu konudaki yeteneği tartışma götürmezdi. Bekir'e iyi para ödendiğinde, 'can sıkıcı'yı ortadan yok ederdi. Bunun için başlık her zaman hazırdı: "Umulmadık kaza." ya da "İş bitirmek."

Rahmi, yuvarlak çarkta bıçağını biliyordu. Çarkı ayağıyla çeviriyor, arada bıçağın keskin tarafına birkaç damla su damlatıyordu. İncildeki kahinlere benziyordu; göz bebekleri renksiz koyu gözleriyle insana kesecekmiş gibi bakıyordu. Kalın kaşları, sakalı ve traş edilmiş kafası, bu görüntüyü pekiştiriyordu. Ona Keşiş Rahmi diyorlardı. Çünkü tek başına bir çilekeş gibi yaşıyordu. Rahmi, Çeribeyi Bekir'in de en az kendisi kadar çingene olduğundan emindi ama başka biri gibi görünmek, bilinmeyeni oynamak ve derebeyliğinin sağladığı çıkarlardan faydalanarak göçebelerin arasına karışmak işine geliyordu.

Bekir, yavaşça yanaştı. Sessiz rol yapan bir tiyatro oyuncusu gibi, düğümlü kaslarını sergileyerek, bıçağın bilenmesini izliyordu.

— Güzel iş çıkarmışsın. Bu akşam ona ihtiyacımız olacak, diyerek başıyla bıcağın uzunluğunu ölçermiş gibi işaret etti. Rahmi, tek söz söylemeden soran gözlerle ona baktı. Genellikle şefe soru sormak iyi sonuç vemezdi ama, bu kez kendini onun sağ kolu gibi hissetti.

— Şu limana inen tepenin dibinde, berbat, paslı, ondüle teneke damlı, çürük çarık kulübede yaşıyan tipi hatırlıyor musun?

— E, e, diye homurdandı Rahmi.

— Dostlara yanlış yapmış. Hiç anlatılmaması gereken birine ötmüş!

Rahmi memnundu, para kazanacaktı, işi yolundaydı. Onayladığını belirtmek için homurdandı.

— Bir başka tip daha var, diye ekledi Bekir sesini kısarak. Büyük başlardan. Ötekinin anlattıklarını dinlemiş. Dinlememeliydi, ona da geçmiş olsun. Vakit geldiğinde gelip seni götürürüm.

***

Altan cipini paslı kulübenin yolunda park etmiş, sahibinin gelmesini bekliyordu. Altan, adamın adını hatırlamıyordu, ona 'açlık grevi yapan sıska adam' adını takmıştı. Para istemeden, kaçakçılarla ilgili tüm bilgiyi verip, onun iz sürebilmesini sağlamıştı ama, gerçekte bu adamın paraya ihtiyacı olmalıydı. "Dünya yüzünde kimin ihtiyacı yok ki" diyordu Altan. Tütün işçilerinin, kurşun gibi ağır bir havada, güneş altında çalıştıklarını ve işlerinin zorluğunu biliyordu. Adam karşı çıkıyordu ama, Altan ona küçük bir ikramiye vermeyi kararlaştırmıştı. Mutlaka memnun kalacaktı...

Altan, merak etmeye başlamıştı: "Gecenin bu saatinde dışarıda ne işi var acaba?"

"Herhalde birkaç kuruş fazla kazanabilmek için, bir iş kabul etti", diye düşünüp cipin motorunu çalıştırdı. Böylece adam, onun geldiğini uzaktan duyacaktı.

Sıska adam motorun sesini duymuyordu. Altan'ın ona hazırladığı ikramiyeyi de almaya gelemeyecekti. Derme çatma kulübesinin içinde, boğazı kesilmiş yatıyordu, kendi kanında yüzüyordu. "Bir domuz yavrusu gibi" dedi Rahmi. Sonra kanlı bıçağı pantolonunun paçasına silerek temizledi.

Biraz sonra, fırtınada çöken orman yolunun gerisinden gelen motor sesini duydular. Bir bulut ay ışığını örtmüştü. Bekir, kedi gibi yumuşak ve sessiz, cipin arkasından yaklaştı. Bıçağın sapını elinde sımsıkı tutmuş, kendinden emin, bıçağı Altan'ın boynunun arkasından sapladı ve kalbine kadar batırdı.

Ay ışığı buluttan çıktığında, Bekir ve Rahmi, çoktan uzaklaşmışlardı. Kurbanlarının cebinde buldukları parayı paylaşıyor, bir yandan da gülüyorlardı.

Gecenin sessizliğinde Altan, gövdesi direksiyona devrilmiş, sanki uyuyor gibiydi.

XXVII

Maro, havaalanına kızını karşılamaya gitmişti. Ona kavuşmaktan mutluluk duymuştu ama, gözlerinin etrafındaki halkaları ve soluk yüzünü görünce, endişe duymaya başladı. Nayiri, gözyaşları içinde kendini annesinin kollarına attı.

— Burada olduğun için sağol Mum. Beni hemen evime götür.

Takside geri dönerlerken Maro için zaman sanki geçmek bilmiyordu. Kızına sorduğu her soruya, başıyla 'hayır' diyordu. Evine gidince de ısrarla yalnız kalmak istediğini söyledi. Maro sertçe çıkıştı:

— Lafını bile etme. Şimdi bana ne olduğunu söyleyeceksin. Yolculuğa çıktığın gün olduğundan daha kötü döndün. Korkunç şeyler mi oldu oralarda?

— Onunla evlenecek, diye hıçkırdı Nayiri

— Nur'la Esin mi? Ne var bunda?

— Anneciğim istemiyorum, evlenmesin!

Maro'nun dizlerinin bağı çözüldü. Ve kanepeye çöktü. Kızının başını dizlerinin üstüne yatırdı, saçlarını okşayarak onu sakinleştirmeye çalıştı. Şimdi anlamaya başlamıştı. Nur'a birdenbire duyulan ilgi, Greg'in aniden ortadan yok oluşu. Kızının gözlerine baktı: "Ne salakmışım, bu pırıl pırıl gözler aşık bir insanın gözleriydi. Kardeşler böyle bakışmaz. 'Bunalım, aşk acısı,' gözlerim körmüş!"

— Onu seviyor musun?

— Tahmin edemeyeceğin kadar çok.

Maro kendini bıraktı, gözlerini kapadı. Rıza ona gülüyordu! "Tanrım, onu nasıl sevmiştim, ben de çok sevmiştim." Anılar beynine üşüştü, özlem yüreğini sıkıştırdı ve ağlamaya başladı. İki kadın, her biri kendi anılarıyla ve imkansız aşklarıyla kuşatılmış, birbirlerine yaslanmış, oturuyorlardı. Sonunda Maro, kızını omuzlarından tuttu, yüzünü yüzüne yaklaştırdı:

— Kızım, ikimiz de sevmememiz gereken erkekleri sevdik. Onlar bize ait değillerdi. Ben içimdeki acıyla yaşadım. Sen de seninkini unutacaksın. Çok zor olacak, biliyorum ama, daha birlikte yapacağımız çok güzel şeyler var.

***

Altan'ın ölümü, Nur'u perişan etmişti. Öyle büyük bir acıydı ki üstesinden gelemiyordu. Ömrünün sonuna kadar unutamayacağı başka bir şey ise; Yaşlı Kerim'in çağrılmadan bürosuna girip, gözleri yuvalarından fırlamış, bir şeyler söylemeye çalışmasıydı. Nur onu, zorla kanepeye oturttuğunda, yaşlı adamın anlaşılmayacak kadar karışık konuşması sürüyordu: "Ah!.. Altan... polis, aşağıda...", derken soluğu kesiliyordu. Nur, basamakları üçer beşer indi. Ardına kadar açık olan giriş kapısının basamaklarında duran komiser Mehmet'i hemen tanımıştı. Adamın bakışları sertti, çeneleri kasılmıştı. Nur, komiserin koluna geldi ve dilinin ucuna kadar gelen soruları soramadı... gözleriyle sorgulamaya çalıştı. Duymamak için varını yoğunu verebileceği sözler kulağında yankılanmaya başladı: "Ağabeyiniz Altan öldürülmüş" Komiserin sözleri sanki midesini delmişti, yıkıldı. Daha sonra acı, yerini korkunç bir nefrete bıraktı: "Kim?" diye bağırıyordu, "Onu görmek istiyorum", diye haykırıyordu. Polis buna benzer durumlar gördüğü halde, onun deli bakışlarından korktu. Birkaç dakika sonra Kerim, ona bir bardak buzlu su getirdi. Nur, yavaş yavaş kendine geliyordu... Yıldırım çarpmış gibiydi. Komiserin sözleri tüm varlığını ele geçirmişti sanki. İçi dışı bu cümleyle sarsılıyordu. ALTAN ÖLMÜŞTÜ. Ağlamaya başladı. Başını ellerinin arasına aldı, ağladı, ağladı. Kerim, efendisinin

acıdan kendini kaybetmiş halini görmemek için mutfağa kaçtı. Komiser Mehmet, holde durduğu yere çakılmış gibi duruyordu. Acıdan, bir çocuk gibi ağlayan bu adamın karşısında çaresizlikten donup kalmıştı.

***

Bundan böyle, Nur sadece sürünekte olan günlük işleri takip için şirkete uğruyordu. Binanın son katındaki büroyu devre dışı bırakmıştı. O NewYork'tayken Altan bu büroyu kullanmış ama ne eşyaların yerini değiştirmişti ne de dekorasyonuna ellemişti. Büyük bir iyi niyetle koltuğuna oturmuştu. Bu ofise yeniden girecek gücü kendinde bulamadı. Burası sonsuza kadar 'Altan'ın bürosu' olarak hatırlanacaktı. Kapısını kilitledi, bir daha asla, hiç kimse buraya girmeyecekti.

Nur, öfkesini yenemiyordu. Adalet bakanından özel olarak ağabeyinin öldürülmesiyle ilgili soruşturmanın sağlıklı yürütülmesi konusunda polisi uyarmasını rica etti. Komiser Mehmet'e işini gerektiği gibi yapmasını ve hergün, gelişmeler konusunda kendisine bilgi vermesi için baskı kuruyordu. Bazen, Altan'ın katillerini yakaladığını ve boyunlarını elleriyle koparduğunu hayal ediyordu. Polise gelince, Altan'ın öldürüldüğü yeri ve saatini göz önüne alarak kanılar ileri sürüyor ve zaman kaybediyordu. Gecenin o saatinde, Kardam şirketinin üst düzey yöneticisinin, arazinin en sapa köşesinde ne işi vardı? Boğazlanmış olarak bulunan adamı mı görmeye gitmişti? (iyi ama ne sebeple?) Yoksa her zaman yapmayı alışkanlık haline getirdiği olağan bir teftiş gezisi miydi? Arabayı gözden geçiren polis müfettişlerinden bir kısmı, bu ikinci olasılık üzerinde duruyorlardı. Bir de tabii, pahalı arabası olanın, cüzdanı da dolu olurdu!

Komiser Mehmet, ileri sürülen savlara inanmıyordu. Aynı gecede, öyle rasgele iki adam öldürülmezdi. Bir ölü, tamam. Yöre; eli bıçaklı, çevik adamları barındırmakla ünlüydü.

Doğru, ama yine de, zengin bir toprak sahibiyle, fakir, imanı gevremiş bir herifin boğazlanmaları arasında, mantıklı bir

bağlantı yoktu. "İşte bu nedenle, işin içinde karanlık bir yan var." diyordu.

Nur, başka bir olasılığın olup olmadığını sordu:

— Peki, ya Haydar kardeşler?

— Onları, aynı günün sabahı tutuklamıştık. Hayır onlar değil ama, onların çevresinde döndüğü kesin: Çevirdikleri işlerin sıfıra indiğini ve korkunç ticaretlerinin battığını öğrendiklerinde korkunç sinirlendiler. Konuşmadan birbirlerine bakmakla yetindiler. Aslında...

Polis, kendi kendine düşünce üretmekle öylesine meşguldu ki, Nur'un teklifini duyunca, yerinden sıçradı:

— Ellibin dolar. Evet, bu pislikleri tutuklayacak olana verilecek... ellibin dolar daha ekliyorum! Bu da polis yararına verilecek. Nakit ve benim büromda tarafımdan ödenecek. Sözlerim anlaşıldı mı?

Ödülün büyüklüğü komiseri şaşkına çevirmişti. Tükürüğünü bile yutamadı. İleti alınmıştı.

Nur, komiserin bürosundan ayrılır ayrılmaz, Mehmet günün geri kalan bölümünü, sağa sola telefon etmek, ekibini toplamak, yanıtlarını beklemeden ne yapmaları gerektiğini anlatmakla geçirdi

***

Nur, hiçbir şekilde teselli olamıyordu. Altan yoktu... Onun yasını bile tutamıyordu. Ofisine kapanıyor ve saatlerce ağabeyi ile geçirdikleri gençlik günlerini düşünüyordu. Altan onu, kanatlarının altına almış ve hep korumuştu. Ona, yarı sert ama dostça; "Seni, tam bir erkek yapacağım", der, sonra da gülerdi. Ya Altan'la ikisinin büyük ağabeylerine karşı verdikleri savaşımın anıları... Nur onların hilelerini ortaya çıkarıp, yüzlerine vurdukça, iyi yürekli Altan'ın onu dinleyip, onunla gurur duyduğunu ifade etmesi.

Nur, anılarına dalıyor, sonra kütük gibi uyuyordu. Gece yarısı kabuslarla uyanıyor, sabah ise yaralı ve bitkin duyumsuyordu kendini. Esin onun acısını paylaşıyordu.

Ona, nikah tarihini değiştirmeyi önerdi. Yas nedeniyle akıl-

larının karmakarışık olduğunu, ayrıca bu durumda davet düzenlemenin uygun olmayacağını öne sürdü. Onun karısı olmak için sabırsızlanıyordu ama, bu durumdayken değil. Esin'in bu davranış incelikleri Nur'un onu, giderek daha çok sevmesine neden oluyordu.

Nişanlılar, evliliklerini konuşarak saatler geçiriyorlardı. Leyla'nın hayalini kurduğu şatafatlı töreni, ikisi de kesinlikle istemiyordu. İstanbul'da kalırlarsa, tüm kente ilan edip, yemekli davet vermek zorunda kalacaklarını biliyorlardı.

— Bellvue hastanesine, işi kabul ettiğine dair olumlu yanıtı ver. Hemen NewYork'a gidelim. Orada evlenip, oraya yerleşelim.

Fazla diplomasiye girişmeden, ailelerinin ileri gelen saygın üyelerine, bu kararlarını, hoşgörülerine sığınarak açıklayacaklardı.

***

Esin'le evliliğinden bu yana iki yıl geçmişti...

Nur, Leyla'nın NewYork'u ziyaretini hep hatırlayacaktı. Oniki tane, oda kadar bavul. Tıka basa Lancel'den alınmış elbiseyle doldurulmuş, bir o kadar da ayakkabı ve süs eşyasıyla gelişi hatırlardan çıkacak gibi değildi. Baştan gelmeyi reddetti, gerekçe: Kardam gibi bir ailenin düğünü İstanbul'dan başka yerde yapılamazdı. Ayrıca eşin, dostun, yerli yabancı tanıdığın ve aile yakınlarının çağrılamadığı bir tören, ona göre anlamsızdı. Bu söyledikleri ses getirmeyince, başka çözüm öne sürdü; düğünü Monaco'da yapmak! Davetlileri de özel bir uçak kiralayarak oraya götürmek. Damat ve gelin adayının, sade bir tören konusunda ısrar etmeleri üzerine, NewYork'a gelmeye karar verdi. Hem böylece Paris'te mola verip, gardrobunu da yenileyebilirdi.

Maro'nun kendisinden daha cazip olacağı düşüncesiyle, rakibesiyle (belli etmiyordu ama!) karşılaşmaktan çekiniyordu. Bir zamanlar onu, bulunduğu ayrıcalıklı konumdan etmişti. Şimdi ise anneliğini elinden almaya çalışıyordu! Maro'yla karşı karşıya gelebilmek için Leyla'nın, çok zarif, çok cazip

ve çok süslü olması gerekiyordu. O Anadolu asıllı, basit bir aileden geliyordu ama, Rıza Bey'le evlendiğinden bu yana, Batılılaşmak için çaba sarfetmişti. Batılılık; incelik gerektiren bir yaşam tarzıydı. Oysa Leyla'nınki, sadece gösterişe dayanıyordu. Yaşına karşın, hâlâ makyajın ve süslü giysilerin, Maro gibi güçlü kişilikli kadınlar karşısında zayıf silahlara dönüştüğünü anlayamıyordu.

O cumartesi akşamı, saat yedi buçukta, Leyla, hayatının en can sıkıcı ziyaretini yapmaya hazırlanıyordu. Otelinden kalkıp, Forest Hill'deki eve gidecekti! Nur ve Esin, bu sınav için ona eşlik ediyorlardı. Arabadan indiğinde, Leyla'nın heyecanı son haddindeydi. Giriş kapısına giden yolda ve kapının önünde, zili çalmadan önce, dakikalarca tereddüt etti. O anda; Neden sanki Maro'yla başka bir yerde buluşmayı önermediğini düşündü. Hâlâ tereddüt ediyordu ki... Birden kapı açıldı, Maroy'la burun buruna geldi!

— Sevgili Leyla, ne harika bir an!

Maro, kollarını iki yana açtı, karşısındaki insana ona sarılma cesareti vermek istiyordu.

— Bu, sonunda gerçekleşen bir düş, sevgili Maro! Bunca yıl sonra seni yeniden görmek ne hoş.

Nur ve Esin, gözlerine inanamadan bakıyorlardı.

— Duygularını paylaşıyorum Leyla.

Bu kargaşada, sabırla, teşrifatın bitmesini bekleyen, Nur ve Esin'i unutmuşlardı. Maro onları öptü, hep birlikte eve girdiler.

— Ne kadar zarif ve şıksın, dedi Maro. Seni son kez gördüğümden bu yana hiç değişmemişsin. Hâlâ baş döndürücü olduğunu itiraf etmeliyim.

Bu sözler, hemen Leyla'nın moralini düzeltti. İçindeki sıkıntı uçtu gitti, güveni yerine geldi. Ve... yaptığı ilerlemeyi göstermek için, yavaşça Türkçeden İngilizceye geçti. Maro onun koluna girdi ve mütevazi döşenmiş salona götürdü. Konuşmalarını aralıksız sürdürerek, kendilerini, salonda bulunan havı dökülmüş kahverengi kadife kanepeye attılar. İkisi birlikte, geçmiş günlerini anıyorlardı. Gözlerinin önüne gelen, mutlu mutsuz anlar, olaylar derken, ikisi birden ağlamaya başladı-

lar. Leyla kendini rahatsız hissetmeye başladı, çünkü ailenin diğer üyeleri birer birer, onlara katılmak için salona geliyorlardı. Karşılıklı konuşup, gözyaşlarını silerken, Maro'yu yakından inceleme fırsatı bulmuştu. Rakibesinin, açık gri yünlü elbisesi, onu olduğundan genç gösteriyordu. Üstelik, Worth mağazasından aldığı, pahalı kadife döpiyesinin yanında, onun elbisesi daha havalı duruyordu. Bu pahalı kıyafetle, ortama uymamış, gülünç duruma düşmüştü.

— Senin bana karşı açık yürekli davranacağını tahmin etmedim. Boşuna tedirgin olmuşum.

Leyla, nasıl karşılandığını görünce, yavaş yavaş tutarsız düşüncelerini bir yana koydu.

— Biliyorum, sen her zaman böyle cömerttin bana karşı. Umarım Türkiye'ye gelmeyi kabul edersin. İstanbul'a bana gel, yazı birlikte geçiririz.

— Harika olur, diye yanıtladı Maro. Üstelik bu kez masrafı karşılamak için yüzüğünü satmak zorunda da değildi.

Leyla, kısa bir an sustu ve söylemek için bir sır gibi onca zaman sakladığı şeyi söyledi:

— Oğlunu yetiştirme tarzını umarım onaylamışsındır.

Nur, bu yersiz ve beklenmedik uyarıdan irkilmişti ama tepki vermemeye özen gösterdi.

Maro, böyle bir soruya hazır değildi, şaşkın bakakaldı:

— Merak etme, Nur her zaman senin oğlun olacak. Sen ona harika analık ettin.

Maro, şefkatle Leyla'nın ellerini tuttu. Sözleri ve davranışları, Leyla'nın korkularını azaltmış gibiydi. Kulağın duyamayacağı kadar hafif bir sesle:

— Çok asilce bir davranış, diye mırıldandı.

İkisi de konuyu noktaladılar. Keyifleri yerine gelmişti.

Nur, derin bir soluk aldı: "İki annemin buluşmalarını kolay kolay unutamam." diye düşündü.

***

Nikahtan sonra, üç hafta daha NewYork'ta kalan Leyla, so-

nunda İstanbul'a döndü ve herkes gündelik yaşantısına kaldığı yerden devam etti.

Maro ve Vartan, gazetede çok sık beraber çalışıyorlardı. İkisi de kavgalarını unutmuş gözüküyordu. Perg, onların sabah birlikte gazeteye gelişlerini gördükçe: "Kavga ettikleri iyi oldu. Şimdi eskisinden daha çok beraberler." diyordu.

Ağabeyi Nubar'ın ölümünden sonra kendini yaşlanmış hisseden Vartan, etkinliklerini azalttı, konferanslardan vazgeçti. İlk dört cildi yayınlanmış olan; "Osmanlı İmparatorluğunda Ermenilerin Geleceği" adlı çalışmasının son cildini de bitirmiş, redaksiyonu ile uğraşıyordu. Önemli güncel olaylar olduğunda, başyazıyı yine Vartan yazıyordu ama, *Özgür Gazete* için yazı hazırlarken, giderek kendini daha yorgun ve bezgin hissediyordu.

— Birinin bu görevi üstlenmesi gerek, diyordu Maro'ya ve ekliyordu, sen de yapamazsın, bu şekilde devam edemezsin. Artık dinlenip, torunlarınla ilgilenmelisin, yoksa büyüdüklerini göremeyeceksin.

— Perg'in de neredeyse bizim yaşımızda olduğunu unutuyorsun, dedi Maro. Kocasının hata ettiğini vurgulamak ister gibi.

O sabah, ikisi de keyifsizdi. Aslında, sözünü etmiyorlardı ama, yerlerine geçecek kimse olmadığından, *Özgür Gazete*nin sonunun geldiğini (acı da olsa) biliyorlardı.

— E, zaten bu meslek değil ki, bir çeşit tecrit olmak. Kim ister böyle işi?

— Neredeyse çocuklar başarılı diye üzüleceğiz. Tomas cerrah, Nur, Jake'le iş kurdu.

Sustular. İkisi de kendi dünyalarına dalmıştı. Maro, eskisinden daha sık, gazeteyi Nayiri'ye teslim ediyordu. O da başarıyla işin üstesinden gelmekteydi. Yavaş yavaş bu iş, boş zamanlarını daha çok doldurmaya başladı. Nur da giderek silikleşiyor, yok oluyordu... Annesi onun birgün meşaleyi eline aldığını görmeyi umuyordu. Vartan bir yandan söyleniyor. "Bunca yıl psikoloji eğitiminden sonra buraya gelmeye değmez" diyor, diğer yandan (içinden) kızını, ara sıra da olsa *Özgür Ermeni Gazetesi*nin başında görmekten kıvanç duyuyordu.

***

Komiser Mehmet, ne Sabri'ye, ne de Özkul'a tek kelime itiraf ettirememişti.

Altan Kardam'ın öldürülmesi olayına karıştıklarını inkar ediyorlardı. Onları; suçluları konuşturmak için, en ağır yöntemlerin uygulandığı cezaevine naklettirmişlerdi. Duruşma başlamadan, dirençlerini kırmak için. Burası öyle cehennemi bir yerdi ki, koşulların kötülüğü nedeniyle, bir kısım suçlular kaçmaya kalkışıp, gardiyanlar tarafından öldürülmeyi, burada kalmaya yeğliyorlardı. Emniyet genel müdürünün isteğiyle, Haydar kardeşlerin hücresine, casusluk etmesi için bir 'hücre arkadaşı' yerleştirildi.

Birkaç hafta süren hapislik sonunda, Sabri, yani daha yaşlı olanı çözülmeye başladı. Kardeşi Özkul'u suçlayarak, onun yüzünden bu korkunç hapishaneye düştüklerini tekrarlıyordu. "Konuşmamızı istiyorlar ve başaracaklar", diyordu Sabri. "Eğer bir gün, bu iki çingene yakalanırsa yandık demektir. İşte senin boktan planlarının bizi düşürdüğü yer. Burada gebereceğiz!"

Sonunda Sabri; Komiser Mehmet'e, cinayeti tüm ayrıntılarıyla itiraf etti. Buna göre: Çifte cinayetin katilleri, Solak Bekir ve suç ortağı Keşiş Rahmi adıyla bilinen çingenelerdi. İki katilin tutuklandığını haber alır almaz Nur, hemen İstanbul'a uçtu. Kardeşinin katillerinin neye benzediklerini gözleriyle görmek istiyordu. Yüzlerini belleğine kazımak ve onlardan sonsuza kadar nefret etmek... Onları elleriyle idam etmek isterdi. Nur, uçağın çıkışında Komiser Mehmet'i görünce şaşkınlığını gizleyemedi.

— Ağabeyiniz Turan, dün polise teslim oldu. Kaçarak yaşamaya dayanamamış. Ayrıntılarıyla herşeyi itiraf etti. Daha görülecek hesabı varmış.

— Onun mu? Kiminle?

— Ramazan'la. Tüm suçu ona yükledi. Beyin olma görevinin ona ait olduğunu, Altan'ın öldürülmesi emrini onun verdiğini ve kendisini de kaçakçılığa onun zorladığına yemin ediyor. Ama Ramazan'ı tutuklayamadık.

Komiser tedirgindi. Bir an ikilemde kaldı, sonra devam etti:

— Sizin adınıza üzgünüm Bay Kardam. İki kardeşin, kendi kardeşlerini öldürtmeyi planlamış olmaları aileniz için çok kötü.

Nur kulaklarına inanamıyordu. Ramazan ve Turan'a bayılmazdı ama, onların bu kadar alçalabileceğini asla tahmin etmezdi. Başı dönmeye başladı. Artık herşeyi biliyordu. Korkunçtu... korkunç.

— Onu görebilir miyim? diye bağırdı.

— Hemen olmaz Bay Kardam. Daha ona ihtiyacımız var. Şimdilik gizliyoruz onu. Ha bu arada, ailenizden özür diliyor.

Nur, Altan'ı düşündü ve:

— Onu ASLA affetmeyeceğim, diye bağırdı.

Mehmet, "anlıyorum" anlamında başını salladı.

— Peki, ofisime gelin, sizi onunla başbaşa görüştürmeye çalışayım. Ama fazla uzun olmasın, tüm sorumluluk bende.

Turan, sandalyesinde bitkin oturuyordu. Birisi kelepçesini açmıştı. Bir eli özgür, diğer bileğinde kelepçenin halkaları sallanıyordu. Nur, onu bir an hücre kapısının kafesleri ardından izledi. Kostümü buruşuk, gömleği kirli, iki günlük sakalıyla neredeyse tanınmaz haldeydi. Yüz hatları derinleşmiş, gözleri yere sabitlenmiş oturuyordu. Bir an eski albaya acıdı. Etrafında hizmetçilerle, her zaman dört dörtlük giyinen ve lüks içinde yaşayan biriydi o.

Nur, içeri girdi. Tütün kokusu sinmişti... Yaklaştı ve elini Turan'ın omzununa koydu. Turan, bir an kendini savunacakmış gibi bir hareket yaptı, sonra sersemlemiş bir ifadeyle ona baktı. Erkek kardeşini tanıyabilmesi için birkaç saniye geçmesi gerekti.

— Hayır ben değilim, diye ağzının içinden geveledi sözcükleri.

— Sana hiçbir şey söylemedim Turan. Sakin ol.

Ağabeyinin tavrı, midesini bulandırdı, kusmak geldi içinden.

— Beni bağışla. Tüm ailemden, hepinizden özür diliyorum. Ben böyle olsun istemezdim.

Acınacak haldeydi. Midesi gurulduyordu. Burnunu çekiyor ve gözlerini gömleğinin koluna siliyordu. Birden Nur, onun bakışlarının değiştiğini farketti:

— Çıkar beni buradan, her şeyimi sana veririm.

Nur, isyan etti. Altan için tek söz yok! Ailesini, kimseyi merak ettiği yok! Yalnız kendi kendisiyle ilgileniyor. Öz kardeşini bıçaklatmış, şimdi hapisten çıkmak için yalvarıyor.

İğrençti, iğreniyordu. Ağabeyinin yüzüne bakmadan dışarı çıktı. Komiser, ofisinde bekliyordu. Elinde büyük bir bardak Skoç vardı.

— İçin. Pislikleri temizler.

***

Nur, yürüyerek Uluslararası Kardam Şirketine gitti. Kenan ve Şahane onu bekliyorlardı. NewYork'tan işleri takip etmek zor olduğu için, Türkiye'deki kolun idaresini kardeşine bırakmıştı. Siyasete atılan Şahane de danışmanlık yapıyordu.

Polisle konuşmak, Nur'u perişan etmişti. Bu nedenle şoförünü göndermiş, yürümeyi tercih etmişti. Belki de uzun zaman İstanbul sokaklarını arşınlayamayacaktı. Üzüntü ile, bir dönemin kapandığını düşünüyordu. Türkiye'de Kardam Hanedanlığı, Kenan'ın omuzlarındaydı. Daha beş yıl öncesine kadar, bu biraz yumuşak görüntülü çocuğun, başa geçebileceğini hiç kimse düşünemezdi. Ama, tabii kimse Ramazan'ın kaçacağını ve Turan'ın hapse düşeceğini de bilemezdi. Altan bıçaklanmış, Erol aynı hamlıkta kalmış, kendisi ise hayatını Amerika'da sürdürüyordu.

XXVIII

Nur için kış, dayanılmaz ve kötü geçti. Geniş çaplı ticari anlaşmalar imzalamak için, ikide birde İstanbul-NewYork arasında uçmak gerektiğinden, zor bir kış geçirdi.

Nayiri'yle ilişkisi, arada iniş çıkışlar ve kopukluklara karşın sürüyordu. Bazen araları bozuluyor ama yeniden bir araya geldiklerinde de ilk günlerinde olduğu gibi, ateşli, yeniden başlıyorlardı. Arada bir Nur, metresine duyduğu arzuların inişe geçtiğini düşünüp üzülürken, Nayiri arzuları tazelemenin bir yolunu buluyordu.

Nicole'le Jake'in evlilik merasimleri de kopmalarına neden olmuştu. Nayiri; eğer Esin orada olursa, evlilik törenine katılmayacağını bildirdi.

— Onunla birlikte olmanı görmeye dayanamıyorum, hastalanıyorum.

Nur, çok öfkeleniyordu. Çünkü böyle durumlarda, Nayiri'yi fikrinden döndürmek için, saatlerce dil dökerek ikna etmeye çalışması gerekiyordu. Evliliğin olacağı gün, Nayiri erkenden, büfenin bir köşesine çekildi ve Bourbon'ları devirmeye başladı. Öyle ki düğün yemeği başlamadan, Araksi onu, arabasıyla evine geri götürmek zorunda kaldı.

Nur bazen bu tekelci aşktan bunalıyor, "yetti", diyordu. "Bu işe bir son vermek gerek." Allahtan, şu iş seyahatleri arayı biraz ferahlatmaya yarıyordu. Türkiye'ye son gidişinde ona önemli bir iş önerildi: Ankara'da hükümet çevresi, ona Washington'ın Türkiye ticaret ataşeliğini teklif etti. Çünkü onun

yasa adamı olduğunu, ticari başarısını ve profesyonellerden oluşan geniş bir çevrede bulunduğunu biliyorlardı. Ancak bu öneri Nur'un ilgisini çekmedi. Türk Hükümetini kırmadan, NewYork'taki, Türk-Amerikan ticari bağlantılarının önemini vurgulayarak ve bu tür bağlantıların, iki ülke çıkarları açısından, elçilikten daha önemli olduğunu açıklayarak, öneriyi nazikçe geri çevirdi.

Bir hafta sonra, Esin, istemeden Nur'la Nayiri'nin ayrılmalarını noktaladı. O gün, Nur kütüphanesinde oturmuş, ticaret gazetelerini okuyordu. Esin içeri daldı. Gözleri pırıl pırıldı. Sana verilecek kocaman bir armağanım var! diyerek laboratuar test sonucunu belirten raporu gösterdi. Nur onu ender olarak böyle heyecanlı görürdü.

— Bir bebeğim olacak.

Mutluluktan uçuyordu, Nur'un boynuna atıldı. Nur da keyiften çıldırmıştı. Kardam Hanedanlığına bir veliaht! Bir gülümseme tüm yüzünü aydınlattı. Karısını kollarına aldı, kendine çekti.

— Sonunda oldu. Uzun zamandır bekliyorduk

Esin ne düşündüğünü anlamıştı

— Ama bu bir kız olabilir.

— Başka da yaparız, dedi şefkatle

— İstediğin kadar.

İşte o an, Nur farkına varmadan, bilinçaltı karar vermişti. Şimdilik dile getirmese bile, Nayiri'yi terk etmek zorundaydı.

***

Wall Street gazetesinin yayınladığı bir araştırmaya göre; Bali-Kardam şirketi, Amerika'da hızla gelişen en önemli yüz kuruluş arasındaydı. Beş kıtada; tütün şirketlerinde, bankalarda, pamuk üretiminde ve ilaç sanayisinde önemli kâr ortaklıkları olduğu gibi, film ve iletişim ağı şirketlerinde de yadsınamayacak kâr ortaklıkları vardı. Kardam ve Balyan aileleri mensuplarının birçoğu da aile şirketine ortaktı. Roberto, küçük eczanesini satmıştı, Azniv'le birlikte, şirketin ecza sanayi kolunun gelişmesi için çalışıyorlardı. Zamanında, beş parasız,

Ellis İsland'a ayak basan bir İtalyan göçmeninin, bu konularda rakip tanımayacağı kesindi.

Nur artık biliyordu. Kardam İmparatorluğunu devralacak varisler gerekiyordu.

Esin, hamile olduğunu söylediğinden bu yana, yeni bir görevi vardı. Aileyi genişletmek. Tabii iş üstlenecek evlatların da iyi eğitim almaları istenirdi. Babasının kendisi için yaptıkları gibi.

Ama, bu sorumlulukları bütünüyle üstlenmek eğer... Yüzü asıldı. Nayiri'yi gazeteden aradı ve bu gece ona gitmek istediğini söyledi.

***

Nayiri, bej ipek bir kimono giymiş, saçlarını çözüp bırakmıştı. Kapıyı açtığında, Nur'un onu çok arzuladığını bakışından anladı. Ama Nur, koltuğa oturduğunda onu 'uzak' buldu. Ayrıca, şu üstündeki, gri çizgili takımdan da nefret ediyordu.

— Canını sıkan nedir söyle, diye söze girdi Nayiri.

— Önemli bir şey var ve sana nasıl anlatacağımı bilmiyorum.

Nayiri'nin yüzü değişti. Ondan böyle sözler duymaya alışık değildi. Nur'un bir sorunu olduğu kesindi.

— Esin bir bebek bekliyor... düşündüm ki...

— Benim fazlalık olduğumu düşündün, diye kuru bir ifadeyle Nur'un sözünü kesti.

Nur ne diyeceğini bilemiyordu. Onunla 'veliaht' konusunu tartışmak gereksizdi. Haklıydı, fazlalık ve can sıkıcı olmaya başlamıştı.

— Böyle söylemedim.

— Söylemesen de söylemiş kadar oluyorsun. Karın, ailenin sürmesini garanti edecek. Çocuklarına göz kulak olup, onları en iyi üniversitelere göndermeye çalışmalısın, malum! Bir gün senin yerine geçecekler. Bu senaryoda benim hiçbir rolüm yok!

Nur'un önünde ayakta duruyor ve ağlamamak için tüm gücüyle elindeki viski bardağını sıkıyordu.

— Dost kalabilirdik

— Doğru bak! Aklıma gelmemişti. Belki de küçüklerden birisine vaftiz annesi bile olurum!

Benimle alay mı ediyorsun? Seni seviyorum. Beni terk ederek bana kötülük ediyorsun. Bu belki birgün olabilir... ama ben... sanıyordum ki...

Acısı, konuşmasını engelliyor, kelimeler gıtlağında düğümleniyordu. Yüzü sarardı ve bitkin kendini kanepeye bıraktı. Nur, bardağındaki buzlarla oynuyordu. Haklıydı ve söylenecek bir şey yoktu. Nayiri umutsuz, onu bir saat daha yanında tutmak için girişimde bulundu. Yüzüne bakmadan:

— Beni istediğini biliyorum. 'Orama' senin sevdiğin parfümden sürdüm. Onu tadabilir ve nefesimin nasıl sıklaşacağını duyabilirsin. Vücudunu görmek istiyorum, beni arzuladığını bilmek istiyorum. Gel, son bir kez beni al!

Artık, acısına ve gözyaşlarına engel olamıyordu. Nur, gözlerini kapadı, kendisini çok kötü hissediyordu ama, aldığı karara istemeyerek de olsa uymak zorundaydı. Onu şimdi dudaklarından öperse, arzunun yeniden alevleneceğini çok iyi biliyordu. Ayağa kalktı, Nayiri'nin saçını okşadı.

— Yapamam, artık istemiyorum. Boğazında bir şeyler düğümlendi. Nayiri'nin daire kapısını kapadığında onun acıyla haykırdığını duydu.

Daha fazlasını duymak istemiyordu. Hemen oradan kaçtı.

***

Şubat ayında kar kış başından beri ikinci kez NewYork'u esir aldı. Öğle saatlerinde kar makineleri yolları temizlediler ama devam eden kar fırtınası nedeniyle, yollar kullanılmaz haldeydi. Bu durumdan en çok mutlu olanlar çocuklardı, bir milyonu aşkın öğrenci böylece fazladan bir gün daha tatil kazanmıştı. Öğleden sonra kar kalınlığın 60 cm.yi geçmiş ve kar tabakası, tüm bölgeyi kaplamıştı. Esin, izinli olduğu için, Nur'un da canı işe gitmek istemiyordu. Telefonun sesi onları yerlerinden sıçrattı. Nur 'aldırma' anlamında bir işaret yaptı ama, ahize Esin'in elindeydi:

— Bir hasta olabilir.

Konuşma kısa sürdü.

— Hastaneye getirin, ben de hemen geliyorum.

Telefonu kapattı, aceleyle giyinmeye başladı

— Lütfen bana bir taksi çağır. Genç hastalarımdan birinin durumu kritik, hemen gitmem gerek

Nur onu götürmeyi önerdi ama, Esin taksiyle daha çabuk varacağını söyledi.

Nur, hastaların eve telefon etmelerinden hiç hoşlanmıyordu. "Buraya telefon edeceklerine, acile gitseler ya" diye düşünüyordu. Karısını defalarca, özel numaralarını vermemesi konusunda uyarmıştı. Ama Esin, tedavi ettiği çocuklardan bir tekine bile bir şey olduğu takdirde, kendini bağışlamayacağını söyleyerek kocasını yanıtlamıştı. Sırtına bir süveter, ayağına bir jean geçirinceye kadar taksi kapıya gelmişti.

— Uzun sürmez. Hastaneye gidince aranım.

— Yarım saate kadar telefon etmezsen polise haber veririm.

Esin çoktan dışarıdaydı, Nur'un son sözlerini duymadı. Bu onun ilk kez acil hastaya gidişi değildi. Bu durumdan hoşlanmasa da fazla bir şey söyleyemiyordu. Çünkü, kendisi de ikide birde ya iş seyahatindeydi ya da sabaha dek süren sonu gelmez toplantılarda. Birgün; hızını ve etkinliklerini yavaşlatıp, beraberliklerine daha fazla zaman ayırması kosunda karısını uyarmıştı. Aldığı yanıt; Esin'in mesleğine karışılmasından hoşlanmadığının kanıtıydı.

— Ya ev kadını olurum ya doktor. İkisinin ortası olmaz.

Bir saat geçmişti ki kapının zili çalındı. Kapının kilidini açtı ve iki polis memuruyla burun buruna geldi. Uzun boylu ve genç olanı:

— Bay Kardam siz misiniz?

— Evet, benim. Ne vardı?

— Ben polis memuru Jack Harding, arkadaşım Ramon Santos. Queens'te, 11. bölgede görevliyiz. Sizinle konuşmak istiyoruz, dedi polis memuru Santos.

Nur yutkunmaya başladı, sormaya korkuyordu. Polislerin yüzüne baktı verecekleri yanıttan korktu.

— İçeri girebilir miyiz? diye Harding sordu.

Nur başıyla onayladı ve içeri girebilmeleri için kenara çekildi. Santos arkasından kapıyı kapadı. Holdeydiler.

— Rica ederim ne olduğunu söyleyin çabuk.

— Üzgünüm Bay Kardam, karınız bir kaza geçirdi.

Nur'un sesi titremeye başladı

— Umarım ciddi bir şey değildir.

— Karınız yaralı...

— Durumu ciddi mi?

— Karınız ağır yaralı. Bindiği taksi bir kamyonla çarpışmış. Onu hemen hastaneye kaldırdık.

Nur'un kalbi, göğsünden fırlayacakmış gibi çarpmaya başladı. Polis memuru Harding, karşısındaki adamı daha çok telaşlandırmamaya çalışarak, sakin bir sesle:

— Size hastaneye kadar eşlik edeceğiz

Nur gözlerini kapadı, bayılacak gibiydi. Kısa bir süre sonra:

— Beni bir dakika bekleyin giyineyim, dedi.

Odasına çıktı ve hemen Tomas'ı aradı.

— Tomas, benim. Esin, hastaneye acile giderken, ağır bir kaza geçirmiş, hastanedeymiş. Acaba Queens Center'a gelebilir misin?

Nur, Tomas'ın sorularını yanıtlayamıyordu çünkü, kazanın ayrıntılarını bilmiyordu. Aşağı indiğinde polis memuru Santos bir şeyler söylemeye çalıştı:

— Bay Kardam...

Nur, polisin sesindeki tınıdan ve sıkıntısından, daha da kötü şeyler olduğunu sezinlemişti.

Memur ona kötü bir haber verecekti, biliyordu.

— Ambulasla hastaneye kaldırılırken karınız bilincini yitirmişti.

Onu kendisi götürmeliydi. Neden sanki o boktan taksiyle gitmesine izin verdi?

Evden çıktığında, kaldırım ayağının altında kayıyormuş gibi oldu. Bağırmak istiyordu. Böyle bir cezayı hak etmek için ne yapmıştı? Polis arabasının arka koltuğunda oturmuş, hastaneye doğru giderlerken, Nur durmadan yineliyordu. "Ne olur

yaşasın, ne olur yaşasın. Benim hatam, onu götürmeliydim". Hastaneye vardıklarında, Nur arabadan atladı, merdivenleri deli gibi tırmandı. Tomas, girişte, yanında bir doktorla bekliyordu.

— Bay Kardam, ben baş operatör Felix Peterson'um. Karınızı ameliyat edebilmek için onayınız gerekiyor.

Nur'un yüzü bir anda kireç gibi bembeyaz oldu.

— Onayını ver, dedi Tomas. Sesi kaygılıydı. Başından ağır yara almış. Ameliyat olması gerek, tek şansı ameliyat.

— Onu görebilir miyim?

— Çok istiyorsanız, olur, dedi cerrah

Nur ısrar edince ekledi:

— Güçlü olun, görüntüsü ve durumu kötü.

Doktor onunla acile kadar geldi. Esin yatıyordu, bilinçsizdi. Başındaki sargı kan içindeydi. Ağzında ve kolunda iki boru vardı. İki hemşire, sağ bacağını parmak ucundan kalçasına kadar sabitleştirmeye uğraşıyorlardı. Nur, bir saat önce, kollarına aldığı karısını böyle acınacak durumda görünce, eli ayağı kesildi. Hemşireler Esin'i ameliyathaneye götürürlerken, Nur, koridorun ucundaki kapıya kadar ona eşlik etti. Öte yandan Tomas, yeşil ameliyat gömleğini giymiş, hastayı bekliyordu, yani yengesini... Hastaya eşlik eden üç cerrah daha vardı, yüzleri maskeliydi. Yalnız gözleri gözüküyordu.

Polis memuru Jack Harding, yanlarına gelip, kazaya tipinin ve yolun kötü olmasının sebep olduğunu bildirdi. Taksi, Long İsland çevre yoluna girmek için, sola dönmüştü. Kamyon ise aksi yöne gidiyordu. Ağır vasıta şoförü, direksiyon hakimiyetini kaybedip olanca hızı ile arabaya çarpmıştı. Her iki arabanın sürücüleri, olay yerinde ölmüşlerdi. "Karınız onlardan daha şanslıymış" diye ekledi polis memuru.

Nur, tek başına bir banka oturdu. Durmadan, soluğu kesilene dek, onun yaşamasını diliyordu. Ayağa kalktı, sigara üstüne sigara yakarak, bekleme salonunu arşınlamaya başladı. Birden bir ses duydu:

— Nur, seslenen Tomas'tı

— Evet?

Nur, kardeşinin yüzüne bakarak, kötü haberi beklemeye

başladı. Tomas ona yaklaştı, elini omzuna koydu. Nur, ağlıyordu. Hiç bitmeyecekmiş gibi süren, beş saatlik bekleyişten sonra bildik soruları soracak güçü kalmamıştı. Öyle durup bekledi.

— Elimizden geleni yaptık. Şimdi iyiye gideceğini umarak bekleyeceğiz. Nur, Tanrıya şükretti. Hiç değilse yaşıyordu.

— Önümüzdeki 48 saat, herşeyi belirleyecektir.

Tomas'ın üzerinde hâlâ ameliyat gömleği vardı. Gözleri yorgundu, yüzü çökmüştü.

— İyileşme şansı ne kadar?

— "Pek şansı yok" yerine, kehanette bulunmayı sevmem, dedi Tomas.

Yeniden ellerini Nur'un omuzuna koydu.

— Bu durumda bebek için yapılacak bir şey yoktu. Üzgünüm, derken hemen başını çevirdi. Nur'un yüzündeki acıyı görmek istemiyordu.

Esin'in görüntüsü gözünün önünden gitmiyordu. Onu aceleyle giyinirken ve küçük hastasını kurtarmak için, acele hastaneye giderken düşlüyordu.

— Onu ne zaman görebilirim?

— Yoğun bakıma alındığında.

Nur sevecenlikle kardeşine baktı:

— Teşekkür ederim Tomas.

Birkaç dakika sonra Esin'i görmesine izin verdiler. Burun deliklerinde borular, ağzında ve her iki kolunda yine borularla plastik bir çarşafın üstünde yatıyordu. Başı, beyaz gazlı bezlerle ve sargılarla sarılmıştı. Daha yakından baktığında, yüzünün şiştiğini gördü. Bu görüntüye daha fazla dayanamayacaktı, yüzünü çevirdi. Dipsiz bir uçurumdan aşağı yuvarlanıyormuş da, ayağı asla yere basmayacakmış gibi hissediyordu: Bağırmak istedi ama, ağzından hiç ses çıkmadı. Karısıyla konuştu ama, yanıt beklememek gerektiğini biliyordu

Hemşire, çok yumuşak bir sesle, artık dışarı çıkması gerektiğini bildirdi.

Kazadan üç gün sonra Esin, hâlâ komadaydı. Operatör, uyarıcı olması açısından hastayla konuşmak gerektiğini söyledi. Sesini tanıyabilirdi. Hiç kimsenin Esin'le yakından ilgilen-

mesine izin vermeyen Nur, onun yanına oturdu, durmadan gelecekten, doğacak çocuklarından söz etti, karısının ellerini okşadı.

***

Kaza haberi, Vartan'ı çok kötü etkiledi. Yıllar geçtikçe, Nur'u kabullenmeye başlamış, birbirlerine yakınlaşmışlardı. Esin'i kendi kızı gibi seviyordu. Ama, gururundan bir türlü duygularını dile getiremiyordu. Onların yanında saatlerce duruyor, böyle zamanlarda konuşmayı hiç beceremediğinden susuyordu. Nur, onu sessizce destekleyen bu yaşlı adamı sevmeye başlamıştı. Anna, Araksi ve Azniv, nöbetleşe geliyorlar, Nur'u teselli etmeye çalışıyorlardı. Ama, o hiçbirini duymuyor, yatağın yanındaki tabureye çakılmış gibi oturuyor, üzgün bakışlarla, karısını yaşama bağlayan makineleri izliyordu. Yalnız Nayiri'den hiç ses seda çıkmadığını farketmişti. Onun sessiz kalışı Nur'u rahatlatıyordu.

Günler geçiyordu... Doktorlar umutlarını kesmek üzereydiler. Yalnız Tomas hergün geliyor, kardeşine aynı şeyi yineliyordu:

— Onunla konuşmaya devam et Nur. Sana yanıt verecek, biliyorum.

***

Nur, her sabah çok erken hastaneye geliyor ve gece geç vakte kadar kalıyordu

Büyük bir dikkatle, karısının mimiklerini ve nefesini gözden geçiriyor, beklenmedik bir değişiklik fark etmeyi umuyordu. Esin'in gözleri hep kapalıydı, yanakları solgun, bembeyazdı. Gırtlağına uzatılan boru nedeniyle dudakları yarı aralıktı.

Birgün Esin'in hafif bir parmak oynatışıyla kendisine yanıt verdiğini hissetti.

Mutluluktan uçtu, durmadan: "Beni duydu, elimi sıktı, gerçekten elimi sıktı" diyordu. Ama, tıbbi açıdan tepki vermeyen

gövdesinin görüntüsü nedeniyle, umut, yerini umutsuzluğa bıraktı. "Sanırım hayal gördüm", diye düşündü.

Bekleyiş uzadı, haftalar geçiyordu...

Karısının orada yatışını izlerken, onu sanki uykuya dalmış gibi düşünüyor, kendi kendine konuşmaya devam ediyordu. Zaman geçtikçe, kendini kazaya neden olmakla suçluyordu. Cezalandırıldığına da inanmaya başlamıştı. "Kız kardeşimi sevdim. Metresimdi. Karımı aldattım, şimdi ödüyorum" diye pişmanlığını dile getiriyordu. Kendini on yaş yaşlanmış hissediyordu. Günler sonsuza uzuyordu. Esin'in bir söz söylediğini duymayı öyle çok istiyordu ki, bazen onun yanıt verdiğini sanıp, yerinden fırlıyordu. O karşısında, kendi sessizliği içinde yattıkça, karısına duyduğu sevgi artıyordu. Umutsuz ve bitkin, karar verdi ve karısına şöyle dedi:

— Annemin başı üzerine yemin ederim, komadan çık, bir daha asla Nayiri'ye elimi sürmeyeceğim. Seninle güzel çocuklarımız olacak ve ikimiz mutlu yaşayacağız, yalnız ikimiz.

***

O akşam Nur, Vartan ve Maro'nun davetini kabul etmişti. Esin'in yanındaki taburenin üstünde, karısını gözeterek geçirdiği günün sonunda, onlarla Café Trocadero'da (Trokadero) buluştu. Burası, 1930'ların Paris bistroları örnek alınarak yapılmıştı. Tomas da gelecekti. "Ailece bir gece geçirmek sana çok iyi gelecek" dedi Nur'a.

Nur, sevdiği insanlar tarafından çevrelenmiş olmaktan mutluydu ama, bir türlü rahatlayamıyor ve gecenin tadını çıkaramıyordu. Bir garson Tomas'a yavaş sesle bir şey söyledi ve bir kağıt uzattı:

— Çok acil bayım, lütfen okuyun.

— Yine mi hastanede acil var? Hiç rahat edemeyecek miyim ben?

Mesajı okudu, sarardı, Nur'a döndü:

— İleti Esin'le ilgili. Çabuk Nur! Hemen gitmemiz gerekiyor.

Nur'la birlikte çıkışa koştular. Vartan, ileti kağıdını aldı ve

Doktor Peterson'un notunu okudu: "Bayan Kardam komadan çıkıyor, hemen geliniz!"

***

Nur, karısının etrafında fır dönüyor, nekahat dönemini geçirirken onu her şeyden sakınıyordu. Yolculuk edebilecek duruma geldiğinde ise, karısını İsviçre'ye özel bir kliniğe götürdü. Onun tamamen iyileştiğinden emin olunca da, karısına bir Avrupa gezisi hazırladı. Yeni evliler gibi, her etapta uzun uzun kalarak, altı ay süren bir balayı yolculuğu yaptılar. Onların geri dönüşünü kutlamak için Maro, büyük bir eğlence düzenledi. Nayiri, Esin'i Nur'un kolunda ve çok mutlu görünce, gerildi ama, yine de Esin'e hafifçe gülümsedi. Gecenin ilerleyen saatlerinde Vartan Nur'u dostça kolundan tuttu:

— Gel, sana bir şey anlatacağım. Gözleri mutlulukla parıldıyordu.

Bir akşam, başyazısını gazeteye götürdüğünde, tüm personelin, Nayiri'nin etrafını sardığını görmüş. Nayiri babasını görünce: "Gel, biz de seni bekliyorduk", demiş. Kendisinden emin bir halde... "Sana yeni doğan bir 'şey' göstereceğiz": *Özgür Ermeni Gazetesi*nin ilk sayısı ama bu kez Ermenice ve İngilizce! Vartan şaşkınlıktan dilini yutmuş. Ne olduğunu kavrayınca da kızına doğru atılıp, onu kollarına almış.

Onun için bu çok önemli bir gündü. Kızı yalnızca meşaleyi almakla kalmamış, gazeteye Ermenice haberlerin İngilizcelerini içeren sayfalar ekleyerek yenilik yapmıştı. Artık fikirlerini daha geniş kitlelere duyurabilecekti. Hatta dünya çapında bile olabilirlerdi. Sora kızına döndü:

— Sana nasıl teşekkür edeceğim bilemiyorum. Beni çok mutlu ettin. Seninle gurur duyuyorum. Annene haber verdin mi?

— Ben zaten buradayım, diyerek Maro yan odadan çıktı.

— Tahmin etmeliydim, dedi Vartan. Mutluydu, gülümsüyordu. Gelin güzellerim, sizi öpeyim.

Nur, Vartan'ın anlattıklarından çok duygulanmıştı. Onu gençleşmiş buluyordu. Ayrıca bir sürü yeni projesi de vardı.

— Düşünebiliyor musun? İngilizce! Eh, böyle olunca, hemen emekliliği düşünmeye gerek yok.

***

Manhattan'ın merkezinde bir Bali-Kardam kulesi inşa etmek için yapılan plan-proje çalışmaları ilerliyordu. Birden Nur, herşeyi durdurdu ve evine kapandı.

Komiser Mehmet, Ramazan'ın tutuklandığını haber vermek için aramıştı. Uluslararası arama emri olumlu sonuç vermişti. Paris havaalanında, sahte kimlikle sınırdan geçmek isterken, dikkatli bir gümrük polisinin, pasaportu incelemesi sonucu; pasaportun 'tahrif' edildiğini ve son kullanma tarihinin değiştirildiğini fark etmiş. Fransız polisi, kaçağın gerçek kimliğini tespit ederek, Türk yargı organlarını uyarmış. Türkiye, suçlunun, Türk mahkemelerine iadesini istemiş. "Artık bu işin bitmesine çok az zaman kaldı. Yazışmalar, bürokrasi filan hepsi iki üç ayda biter" diye açıklamıştı komiser. Nur, Ramazan ve Turan'ı hapisanede bir araya getirdiklerinde mahkeme açılacağını biliyordu. Mahkeme: Skandal, rezaletin duyulup yayılması ve gaztelere manşet olmak demekti. Kardam adı ve ailesi yeniden kirlenecekti. Suçluların cezalandırılmalarını istemesine karşın, onların tamamen ortadan yok olduklarını ummuştu. Yıllar geçip de bu tutuklanma işi gerçekleşmeyince, o da bu iğrenç olayı tamamen aklından çıkarmıştı. "Şimdi, tüm düşmanlarımız yeniden bu 'bok'u kurcalamaktan zevk duyacaklar. İş buralara kadar uzayacak, biz de payımızı (hem de çok kötü) alacağız, işleri uyuşturucu parasıyla kurduğumuzu söyleyip, bizi suçlayacaklar. İşim bitti, ben bittim." Jake'in ısrarlarına rağmen işinin başına dönmedi.

Esin de kocasını sakinleştirmeyi beceremiyordu. Bütün gün ofisine kapanıyor, ne olursa olsun, rahatsız edilmek istemediğini söylüyordu. Protokol ziyaretlerinden ve sosyal hayattan kaçıyordu. "Utanç duyuyorum, kardeşlerim adına öyle utanç duyuyorum ki tahmin edemezsin. Ne zaman sokağa çıksam, sanki insanlar beni parmaklarıyla gösteriyorlarmış gibi geliyor." diyordu karısına. Türkiye'de kalan erkek ve kız kardeş-

leriyle yaptığı konuşmalar da moralini düzeltemiyordu. Kenan; ticari itibarın sarsılmasına engel olmak için şirketin adını değiştirmek istiyordu. Şahane'ye gelince, siyasetçi dostlarının onu yüzüstü bırakmaları onu öyle üzmüştü ki, İstanbul'u tamamen terk etmeyi düşünüyordu. Leyla'nın bu olayı dile getiriş tarzı da Nur'u çok üzdü. "Son kez bu iki pislikten konuşulduğunu duyduğumuzda, Safiye manen ölmüştü. Utanç ve acıdan Gaziantep'te kapandığı evinde bu kez gerçekten öldü!" Leyla ayrıca şehirdeki davetlerden kaçıyordu, çünkü ne zaman bir topluluğa katılsa, herkes vahşi hayvan görmüş gibi onu seyrediyordu. İçi ölmüştü, İstanbul sosyetesi artık onun ruhunu canlandıramazdı. Böylece o da gardrobunu toplayıp, Monaco'ya yerleşti.

Nur, Nicole'den İstanbul'a gidip, duruşmaları ve gelişmeleri resmen izlemesini istedi. Duruşma esnasında, Turan'ın itirafları sayesinde, Haydar kardeşlerle, Kardam kardeşler arasındaki bağ hemen aydınlandı. Ayrıca Ramazan, kardeşini öldürtme emri vermekten de suçlu bulundu. Kellelerini kurtardılar ama müebbet hapse mahkum oldular.

Duruşma süresince Nur, bitkin bir halde evde oturdu. Hiçbir ziyaretçiyi kabul etmedi. Türkiye'deki ailesinin namuslarına leke sürülmesi onu, fiziksel bir hastalığa tutulmuş gibi yere sermişti. Bu olay, Balyanlarla daha da yakınlaşmasına neden oldu. Onlar, Nur'un acısını dindirmek için ellerinden geleni yapıyorlardı.

Derken bir gün, rakibine yenilmeyi hiç sevmeyen tarafı birden öne çıktı, silkindi ve normal hayatına dönmeye karar verdi. Bu karanlık hikayeyi unutmak için hemen Jake'e haber gönderdi ve Bali-Kardam kulesi inşaat projesine devam etmek istediğini bildirdi.

XXIX

Şimdilerde ellisine yaklaşmıştı. Nur, yardımseverlik konularıyla ilgilenmekten, kendine ayıracak hiç boş vakit bulamıyordu. Yeni sanatçı gurupları, bilimsel, eğitimsel ve siyasi kuruluşlar için kampanyalar düzenliyor ve adı onlarla anılıyordu. Ayrıca vekaleten yönettiği işler ve açılışlarda kurdele kesmek de vardı.

5. Caddenin trafiğinde, Cadillac'ın şoförü, sabırla ilerlemeye çalışıyordu. İlerlemenin imkanı yoktu. Nur, haftalardır hazırladığı ve defalarca okuduğu vasiyetnamesini yeniden okumakla meşguldü. Son maddeye gelince, geçmiş bir film gibi gözünün önünden geçmeye başladı: Deli gibi sevdiği Boğaziçi... Harvard... Antep... NewYork... İstanbul. Gülümsedi. Kendini yeniden Long İsland'daki eski evinde gördü. O gece Esin hastanede nöbetçiydi... sonra o korkunç kaza... sonra Esin'in toplarlanması için yaptıkları Paris yolculuğu... Kaldırımlarda at kestaneleri ve Seine nehrinin üzerindeki köprüler. Daha sonra, yıllar geçtikçe, iki oğlunun ve kızının doğumları sırasında duyduğu mutluluk. Sonunda da; Kendi vasiyetnamesinin, babasınınkinden ne denli farklı olduğunu düşündü.

Şoförün sesiyle bir düşten uyandı sanki:

— Geldik efendim ama, ne yazık ki yirmi dakika geç kaldık.

— Hiç önemli değil, Ronald. Harika bir yolculuktu. Teşekkürler.

Şoför bu sözlerden hiçbir şey anlamadı. Geç kalmak patronu neden bu kadar mutlu etmişti acaba?

Bu akşam; Carnegie Hall'da Vladimir Ashkenazy'nin piyano resitali vardı ama, Nur'un canı Esin'e eşlik etmek istememişti. Esin, konserden sonra onu eve getirebilecek arkadaşlarıyla konsere gitti.

Nur, kütüphaneye bir kahve getirmelerini istedi, o da mektuplarını gözden geçirecekti. Genç hizmetçi kahveyi getirdiğinde, şaşırdı, sıçradı. Nedense eski sadık hizmetkâr Kerim'i göreceğini sanmıştı birden. Ömrünü Kardam Kabilesine adayan ve durmadan saygıyla iki büklüm eğilen Kerim... Zavallı Kerim! Nur Yalıdaki gençlik yıllarını düşünmeye başlayınca, kendisinin de yaşlandığını farketti. Her sabah, şakağındaki grileşmiş saçlar, ona yaşlandığını hatırlatıyordu...

Oda hizmetçisi, şömineye bir kütük daha atıp, küllenmeye yüz tutan ateşi canlandırdı. Odun çatırdamaya ve etrafa renkli ışıklar saçmaya başladı. Mektuplarda önemli bir şey yoktu, kenara koydu. Çantasını açtı ve ertesi sabah katılacağı toplantının belgelerini ayırmaya, hazırlamaya başladı. Okunması biten vasiyetnameyi de kasaya koymak için dosya çantasından çıkardı. Kırk sayfalık teksti en az yirmi kez okumuştu, her okuyuşta, şuraya bir kelime ekliyor, oradan bir cümle karalıyordu. Bu gece, en sonunda her maddenin onun isteklerini güzelce açıkladığına kani oldu. Diğer yardım kuruluşlarına yaptığı yardımlar hariç Ermeni cemaatine de bir milyon dolar bağışta bulunmuştu. Yeniden gülümsedi. Varislerinin birbirlerini yemesini, birbirlerinden nefret etmelerini istemiyordu. Babasının vasiyeti okunurken, ne çok yara almıştı. Böyle sahnelerin yinelenmesini istemiyordu.

Nur, çalışma masasına geçti, hareketsiz oturup, o anıdan o anıya atladı. Bazıları daha net, bazıları daha silikti. Bazı anılar ise ruhunu parampara ediyor ve hâlâ yankılanmayı sürdürüyordu. Bugüne kadar dolu dolu yaşamıştı. Aşklar... özellikle bir tanesi... ihtiraslı ama yasak olanı... yakıcı ama ahlaka aykırı... Sonra yalnızlık. Bazı başarılar ve başarısızlıklar... "Ve daha bitmedi, daha yaşanacak yıllar var." diye düşündü.

Yerinden kalktı, özgün bir Seurat tablosunun arkasında gizlenen kasayı açacaktı. Gizli şifreyi çözmek için, sağdan sola

kolu çevirdi. Açıldığını belirten 'çıt' sesini duyamadı. Hata etmişti, bir tur eksik çevirmişti. Yeniden denedi ve kalın kapı açıldı. Vasiyetini kasaya yerleştirirken, kırmızı maroken kaplı defterlere eli değdi. Bunlar babasının anılarının yazılı olduğu defterlerdi. Eline aldı. Tuhaf bir korku içini sardı. Bu belgeleri ona verirken, Altan; ondan söz vermesini istemişti: "Senden bana söz vermeni istiyorum. Okuduktan sonra yakacaksın. Bir daha bunların lafını duymak istemiyorum. Yakacağına dair söz ver." diye emretmişti. Nur da söz vermişti. Altan'ı ne zaman hatırlasa, kalbi deli gibi çarpardı. İşte yine çarpmaya başlamıştı. Ağabeyinin isteğini yerine getirmediği için kendine kızdı. El yazısı ile yazılmış sayfaları avucunda sıkmaya başladı, sanki elinden kaçacaklarmış gibi. Geçmişin kötü ruhlarını, uyudukları sayfaların aralarından uyandırmaktan korkarmış gibi, sık ve kesik nefes almaya başlamıştı.

Cehennem ateşi gibi harlı yanan şömineye yaklaştı. Sayfaları birer birer ateşe atmaya başladı. Her sayfanın yanışını, kül oluşunu izliyor, bekliyordu. Sonuncu sayfa ve sonra hepsi bitti. İnce dantellerden oluşan küllere dönüştüler. Şöminedeki kor, geçmişin anılarını yakarak yok edip toza dönüştürürken, Nur kendine geldi. Sonunda özgürdü, yatışmış rahatlamıştı.

Ayağa kalktı, kasaya yöneldi. Karısı eve dönmeden kasanın kapısını kapatmak gerekiyordu.

SON

AGOP J. HACİKYAN

Kader Ağlarını Örerken

AGOP J. HACİKYAN, İstanbul'da doğmuştur. Bir süre Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşadıktan sonra, 1957'de Quebec'e yerleşti. Üniversite profesörü olan yazar, yirmi yedi eser vermiştir. Jean-Yves Soucy ile birlikte yazdığı Güneş O Yaz Hiç Doğmadı adlı kitabı, kısa sürede en çok satan kitaplardan biri oldu. Önce Quebec'te gün ışığına çıkan roman, daha sonra Fransa'da, İspanya'da, Almanya'da ve Amerika Birleşik Devletleri'nde de yayınlandı.

Ermeni destanı Güneş O Yaz Hiç Doğmadı devam ediyor.

Güneş O Yaz Doğmadı adlı romanında, yazar Balyan ailesi aracılığıyla, Birinci Dünya Savaşı sırasında, Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde yaşayan Ermeni halkının trajedisini dile getirmişti. Kader Ağlarını Örerken adlı eseriyle, bu tarihi destan devam ediyor. Bu roman, olayın kırk yıl sonrasını anlatıyor.

KITAP
2006

ISBN 978-975-8460-12-0
9 789758 460120